

2

16

İLLİK
HESABAT

Azərbaycan Respublikası
Dövlət Neft Fondu

Mündəricat

1. ARDNF HAQQINDA	2
2. ƏSAS GÖSTƏRİCİLƏR	8
3. İDARƏTMƏ VƏ ŞƏFFAFLIQ	12
3.1. ARDNF-nin idarə edilməsi	12
3.2. Şəffaflıq və hesabatlılıq	18
4. ÖLKƏ İQTİSADİYYATI VƏ ARDNF	24
4.1. Makroiqtisadi inkişaf	24
4.2. ARDNF-nin gəlirləri	33
4.3. ARDNF-nin xərcləri	38
5. İNVESTİSİYALAR	48
5.1. İnvestisiya strategiyası	48
5.2. ARDNF-nin investisiya portfeli	53
5.3. ARDNF-nin investisiya portfeli- nin gəlirliliyi	69
5.4. Risklərin idarə edilməsi	72
6. ARDNF-nin 2016-cı İL BÜDCƏSİNİN İCRASI	78
7. ARDNF-nin KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI	86
ƏLAVƏ	149

ARDNF HAQQINDA

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu (ARDNF) ümummilli lider Heydər Əliyevin 29 dekabr 1999-cu il tarixli 240 nömrəli Fərmanı ilə təsis edilmişdir.

ARDNF neft və qaz ehtiyatlarına dair sazişlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının əldə etdiyi gəlirlərin toplanmasını, səmərəli idarə edilməsini, gələcək nəsillər üçün saxlanmasını təmin edən xüsusi qurumdur.

ARDNF ayrıca idarəetmə strukturuna malik hüquqi şəxs qismində yaradılmış xüsusi məqsədli dövlət qurumudur. ARDNF-nin Əsasnaməsi 2000-ci ildə təsdiq edilmişdir.

ARDNF-nin yaradılması fəlsəfəsinin əsasını neft sərvətlərinin nəsillər arasında ədalətli bölüşdürülməsinin təmin edilməsi təşkil edir.

ARDNF-nin missiyası tükənən təbii sərvətlərdən əldə olunan gəlirlərin toplanması və Azərbaycan xalqının bugünkü və gələcək nəsillərinin daimi gəlir mənbəyinə çevrilməsidir.

ARDNF-nin vəzifələri

ARDNF-nin fəaliyyəti ölkə qarşısında aşağıdakı mühüm vəzifələrin həllinə yönəlmişdir:

- 1) Ölkədə makroiqtisadi sabitliyin qorunması, maliyyə-vergi intizamının təmin edilməsi, neft gəlirlərindən asılılığın azaldılması və qeyri-neft sektorunun inkişafının təmin edilməsi;
- 2) Ölkənin sosial-iqtisadi tərəqqisi naminə mühüm ümummilli layihələrin maliyyələşdirilməsi;
- 3) Neft və qazın bərpa edilməyən təbii ehtiyat olduğunu nəzərə alaraq, onlardan əldə edilən gəlirin nəsillər arasında bərabər bölüşdürülməsi və gələcək nəsillər üçün ehtiyat vəsaitin toplanması.

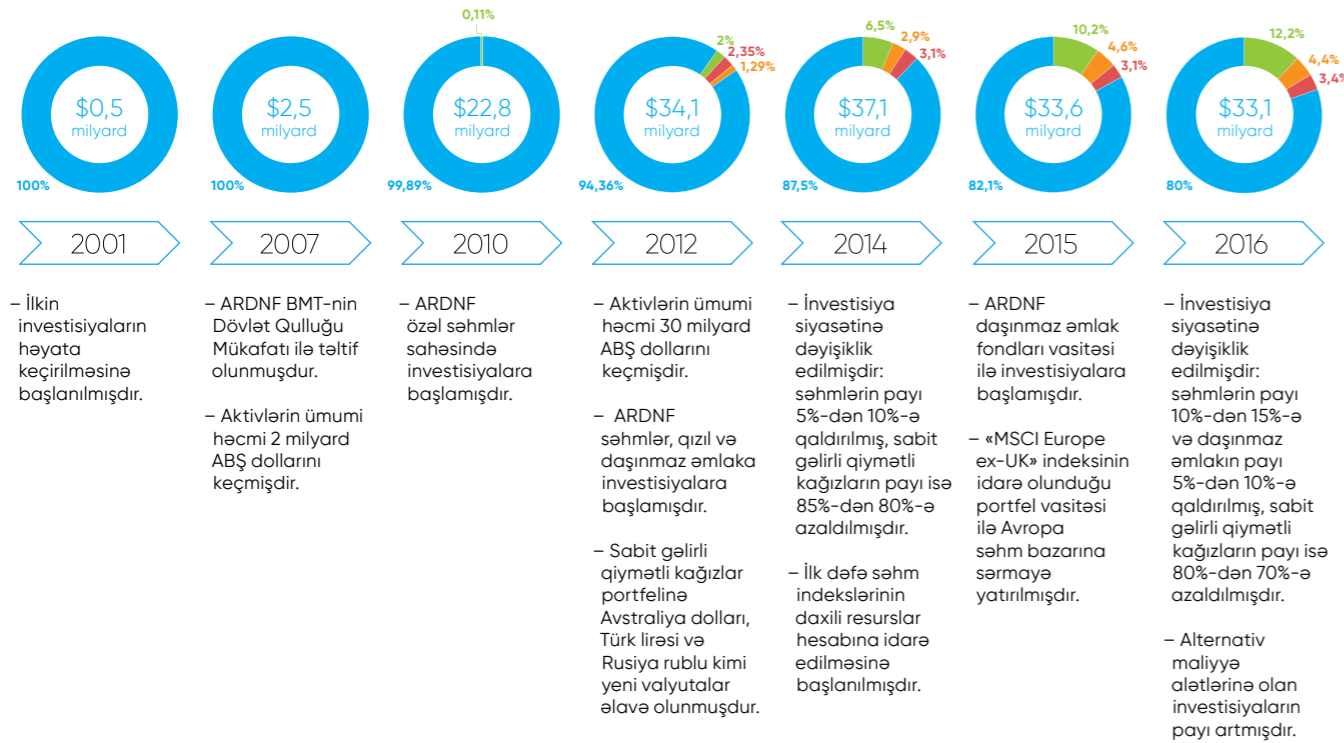
ARDNF-nin hüquqi əsasları

ARDNF-nin hüquqi fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və Azərbaycan Respublikasının qanunları, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin fərman və sərəncamları, ARDNF-nin Əsasnaməsi və daxili prosedur qaydalarına əsaslanır.

ARDNF-nin maliyyələşmə və vəsaitlərinin xərclənməsinə dair prosedur qaydaları ARDNF-nin Əsasnaməsi və "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu (ARDNF)nin hüquqi vəsaitlərinin xərclənməsinə dair prosedur qaydaları"nda aydın şəkildə müəyyən olunmuşdur. "Azərbaycan Respublikasının Bütçə Sistemi haqqında" Qanunda nəzərdə tutulduğu kimi, ARDNF-nin xərcləri icmal dövlət bütçəsinin, yeni dövlət bütçəsinə daxil olan və dövlət bütçəsindən kənar fondların birgə bütçəsinin tərkib hissəsidir. İcmal dövlət bütçəsinin xərcləri isə hər il ölkə parlamenti tərəfindən baxılaraq təsdiq edilir. Beləliklə, hər bir vətəndaş öz seçdiyi millət vəkili vasitəsilə ARDNF-nin bütçəsinin müzakirəsində iştirak edir. Bu Qanuna uyğun olaraq, ARDNF yalnız öz bütçəsi ilə nəzərdə tutulan xərcləri həyata keçirə bilər.

ARDNF-nin investisiya və risklərin idarə olunması siyasəti "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu (ARDNF)nin investisiya vəsaitinin saxlanılması, yerləşdirilməsi və idarə edilməsi haqqında Qaydalar" (Investisiya Qaydaları) və hər il Müşahidə Şurası (MŞ) tərəfindən baxıldıqdan sonra Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən təsdiq olunan Investisiya siyasətinə əsaslanır. ARDNF-nin investisiya siyasətinə əsasən investisiya qərarları risklər nəzərə alınmaqla gəlirliliyin artırılması məqsədinə əsaslanır. Investisiya Qaydalarına əsasən ARDNF öz investisiya qərarlarını tam müstəqil şəkildə qəbul edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən 2004-cü ildə təsdiq edilmiş "Neft və qaz gəlirlərinin istifadə olunması üzrə uzunmüddətli Strategiya"da vəsaitlərin aktiv şəkildə, o cümlədən iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunda, "insan kapitalı"nın inkişafında, ölkənin müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi və digər bu kimi istiqamətlərdə istifadə olunması nəzərdə tutulur. ARDNF bu Strategiyanın həyata keçirilməsində əsas aparıcı rollardan birini daşıyır.

Qeyd: Diaqramda idarəetmədə olan ümumi vəsaitlərin həcmi və investisiya portfelinin maliyyə alətləri üzrə bölgüsü göstərilmişdir.

Bizim dəyərlərimiz: Hörmət, kollektiv iş, inam, şəffaflıq

Yarandığı gündən etibarən ARDNF Azərbaycanın, eləcə də dünyanın bir çox təşkilatları, maliyyə qurumları, bankları ilə sıx əməkdaşlıq edir. ARDNF əməkdaşlıq etdiyi bütün təşkilatlarla münasibətlərini hörmət, kollektiv iş, qarşılıqlı inam, şəffaflıq prinsipləri əsasında qurur.

HÖRMƏT

ARDNF digər beynəlxalq təşkilatlar, maliyyə qurumları, dövlət orqanları, xarici menecerlər, ictimaiyyət ilə işgüzar əlaqələrini qarşılıqlı hörmət və inam üzərində qurur. ARDNF daxilində əməkdaşların yüksək peşəkarlığının və qarşılıqlı münasibətlərinin inkişaf etdirilməsində hörmət ən önəmli faktorlardan biridir. ARDNF əməkdaşlıq etdiyi bütün təşkilatların və şəxslərin qərarlarına hörmətlə yanaşır.

KOLLEKTİV İŞ

ARDNF-nin həm Azərbaycanda, həm də beynəlxalq arenada yüksək uğur və nüfuz qazanması kollektiv iş və birgə səy nəticəsində əldə edilmişdir. Uğurlu iş münasibətlərinin qurulması, hər bir fərdin uğurunun qiymətləndirilməsi və qeyd edilməsi, komanda əməyinin qiymətləndirilməsi ARDNF-də uğurlu kollektiv iş prinsiplərinin yaranması üçün müsbət zəmin yaratmışdır.

İNAM

ARDNF bütün tərəfdaşlarının inam və etimadını qazanmaq məqsədilə fəaliyyətində daim etik standartlara və düzgünlüyə riayət edir. Fond tərəfdaşlarından da qarşılıqlı və etibarlı tərəfdaşlıq prinsiplərinə əməl edilməsini gözləyir.

ŞƏFFAFLIQ

ARDNF yüksək ixtisaslaşmış qurum olaraq fəaliyyətini şəffaflıq prinsipi və kriteriyaları əsasında qurur. Tərəfdaş təşkilatlarla, işçilərlə və xarici menecerlərlə birlikdə şəffaflıq prinsiplərinə əsaslanan müasir standartlara uyğun fəaliyyət göstərən ARDNF Azərbaycanda və beynəlxalq aləmdə etibarlılıq və şəffaflıq nümunəsi olan qurum kimi yüksək dəyərləndirilir.

I Avropa Oyunları

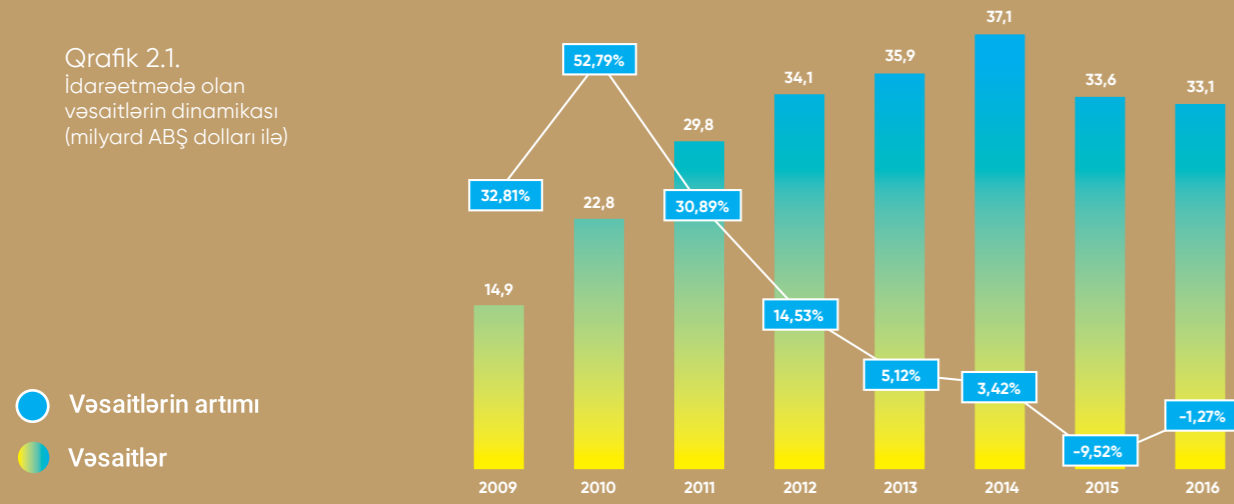
2015-ci il 12 - 28 iyun tarixlərində Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərində tarixdə ilk dəfə 2015 Avropa Oyunları idman yarışları keçirilmişdir. Yarışlarda Avropanın 50 ölkəsinin 6 000 idmançısı mübarizə aparmışdır. 2015 Avropa Oyunlarının təqviminə 20 idman növü daxil edilmişdir : 16 Olimpiya və 4 qeyri-Olimpiya idman növləri.

Yarışlarda medal cədvəlində ilk sıranı Rusiya Federasiyasının idmançıları tutmuşdur. Onlar I Avropa Oyunlarında 79 qızıl, 40 gümüş və 45 bürünc, ümumilikdə 164 medal qazanmışlar. İkinci sıranı yarışlara 289 idmançı ilə qatılan və 21 qızıl, 15 gümüş və 20 bürünc, ümumilikdə 56 medal qazanmış Azərbaycan idmançıları, üçüncü sıranı isə 18 qızıl, 10 gümüş və 19 bürünc medal, ümumilikdə 47 medal qazanmış Böyük Britaniya idmançıları tutmuşlar.

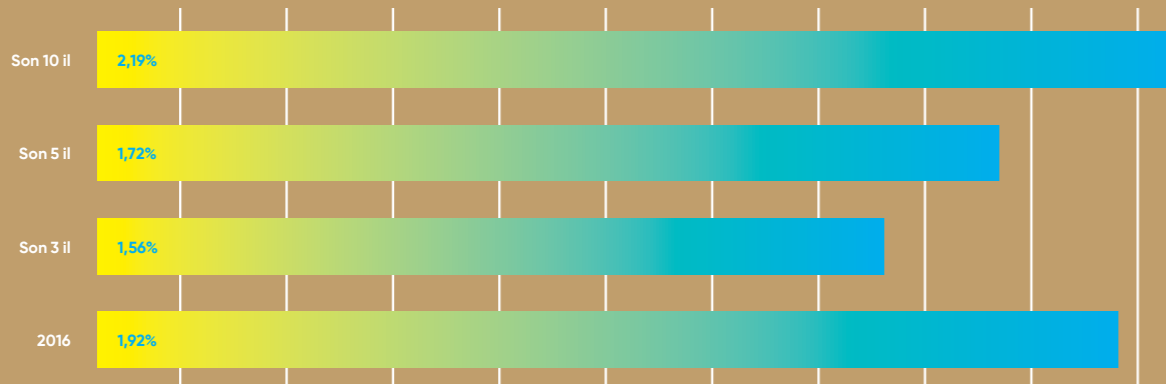

2 | ƏSAS GÖSTƏRİCİLƏR

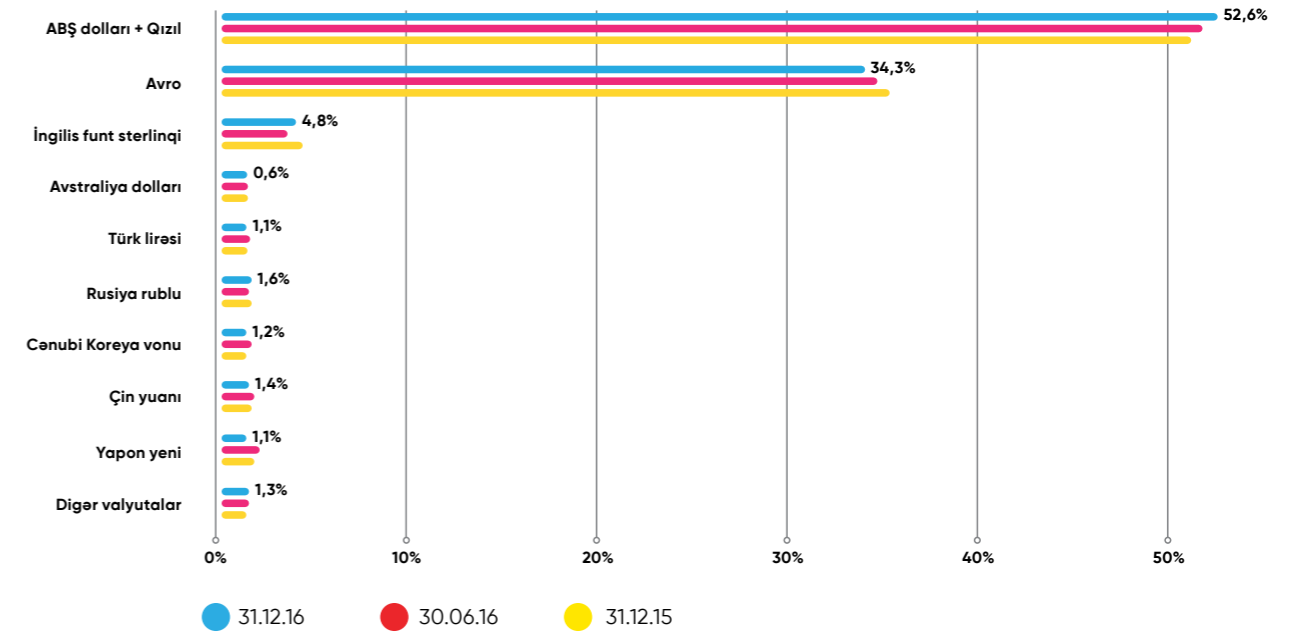
Qrafik 2.1.
İdarəetmədə olan
vəsaitlərin dinamikası
(milyard ABŞ dolları ilə)

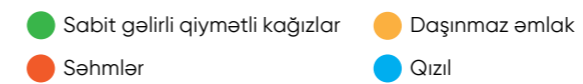
Qrafik 2.2.
İnvestisiya portfeli üzrə orta illik gəlirlilik

Qrafik 2.3.
İnvestisiya portfelinin valyuta tərkibi

Qrafik 2.4.
İnvestisiya portfelinin strateji bölgüsü (31.12.2016)

I Avrupa Oyunları bağlanış mērasimi
28 iyun 2015-ci il

3 | İDARƏETMƏ VƏ ŞƏFFAFLIQ

3.1. ARDNF-nin idare edilməsi

Müşahidə Şurası

ARDNF-nin fəaliyyətinə ümumi nəzarət dövlət orqanlarının və ictimai təşkilatların nümayəndələrindən təşkil edilmiş Müşahidə Şurası tərəfindən həyata keçirilir.

Şura ARDNF-nin illik büdcə layihəsini, illik hesabat və maliyyə hesabatını auditor rəyi ilə birlikdə nəzərdən keçirir və rəy verir. MŞ üzvləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təsdiq olunur. Müşahidə Şurasının fəaliyyəti ictimai (əvəzi ödənilmədən) əsaslarla həyata keçirilir.

MŞ-nin tərkibi aşağıdakı üzvlərdən ibarətdir:

Artur Rasi-zadə
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Valeh Ələsgərov
Azərbaycan Respublikasının Milli Məclis sədrinin müavini

Vahid Axundov
Azərbaycan Respublikasının İqtisadi siyasət məsələləri üzrə Dövlət müşaviri

Samir Şərifov
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə naziri

Şahin Mustafayev
Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat naziri

Elman Rüstəmov
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının sədri

2016-cı il ərzində Dövlət Neft Fondunun Müşahidə Şurası tərəfindən ARDNF-nin fəaliyyətinə dair bir sıra qərarlar qəbul edilmişdir.

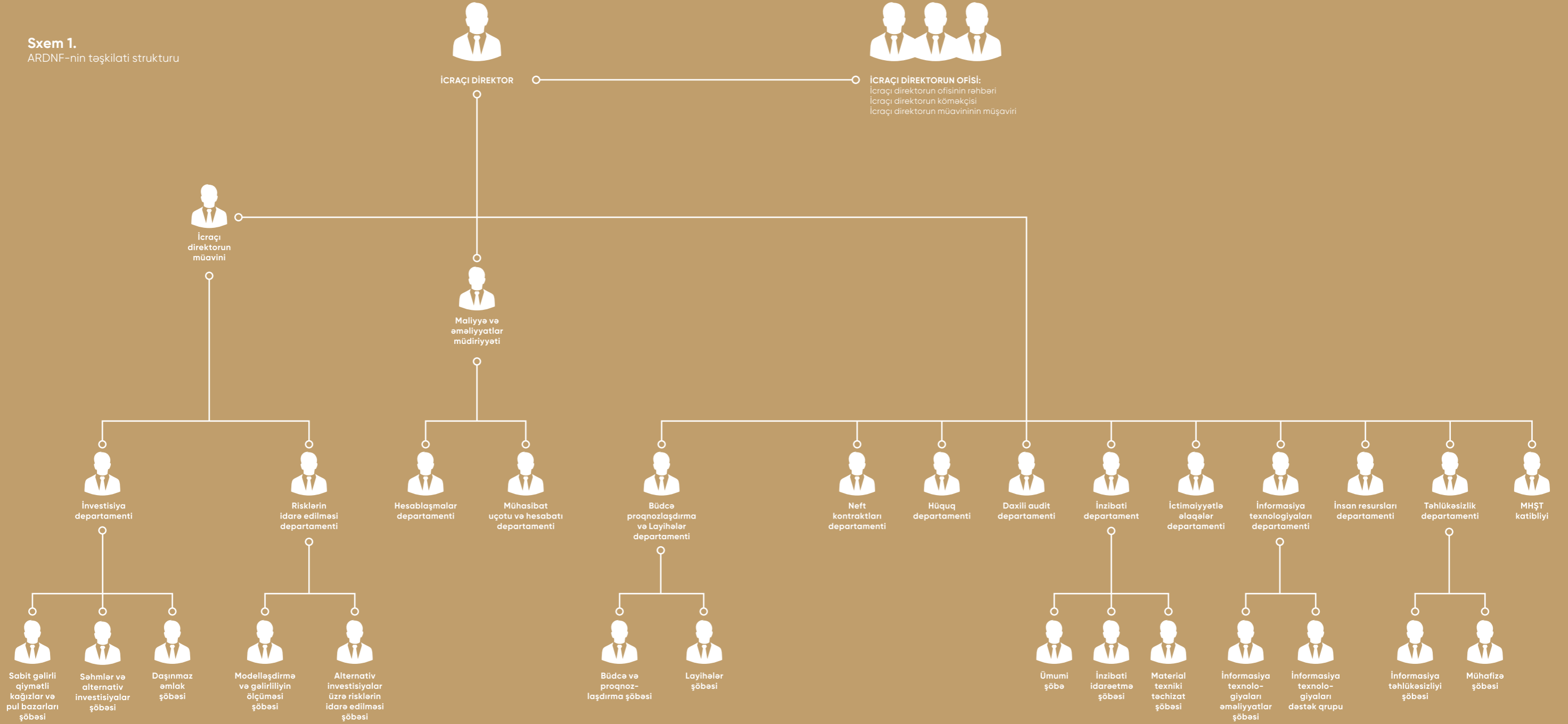
"Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edildiyini nəzərə alaraq ARDNF-nin 2016-cı il üçün büdcəsinin gəlirlərinin və xərclərinin dəqiqləşdirilməsi məqsədi ilə Dövlət Neft Fondunun Müşahidə Şurasının 14 mart 2016-cı il tarixli qərarı ilə ARDNF-nin 2016-cı il büdcəsində dəyişikliklər edilmişdir. Dəyişikliklərə əsasən, Fondun büdcəsinin gəlirləri 6 711 564,1 min manatdan 4 578 474,6 min manata qədər azaldılmış, xərcləri 8 181 399,7 min manatdan 10 668 933,7 min manata qədər artırılmışdır.

ARDNF-nin Müşahidə Şurasının 3 may 2016-cı il tarixli qərarı ilə Fondun 2015-ci ildə fəaliyyəti haqqında illik hesabatı, 2015-ci ildə maliyyə

I Avropa Oyunları açılış mərasimi
12 iyun 2015-ci il

Sxem 1.
ARDNF-nin təşkilati strukturu

Etik davranış qaydaları

2013-cü ilin dekabr ayında qüvvəyə minmiş və özündə bir çox peşəkar biznes qaydalarını (Konfidensial informasiya ilə iş qaydaları, korrupsiyanın qarşısının alınması, korporativ dəyərlər, ətraf mühit və s.) birləşdirən Etik davranış qaydaları hər təşkilatda olduğu kimi ARDNF-də

də mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

ARDNF-nin yüksək ixtisaslı kadrlardan formalaşmış kollektivi komandada işləmək, təşəbbüskar və yeni ideyalar üçün açıq olmaq, gənc, yeni kadrlara kömək etmək və təcrübəsini onlarla bölüşmək

və s. peşəkar keyfiyyətlərə malikdir, hansı ki, bu məqamlar da etik davranış qaydalarının ayrılmaz tərkib hissəsidir. Bunlar da ARDNF-nin həm Azərbaycanda, həm də Azərbaycandan kənarında uğur əldə etməsinə təkan verən əsas amillərdəndir.

3.2. ŞƏFFAFLIQ VƏ HESABATLILIQ

Yaradıldığı gündən etibarən şəffaflıq və hesabatlılıq ARDNF-nin fəaliyyətinin əsas prinsiplərindən birini təşkil edir.

ARDNF tərəfindən şəffaflığın təmin edilməsi ilk növbədə ARDNF-nin maliyyə fəaliyyəti haqqında hesabatının müstəqil beynəlxalq nüfuzlu auditor tərəfindən yoxlanılması vasitəsilə həyata keçirilir. ARDNF-nin 2016-cı il üzrə maliyyə fəaliyyətinin auditi "Prays Voter Haus Kupers" şirkəti tərəfindən keçirilmişdir.

ARDNF-nin ictimaiyyətlə əlaqələri Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun İnformasiya Siyasətinə uyğun olaraq qurulur. ARDNF-nin informasiya siyasəti "İnformasiya əldə etmək haqqında"

Azərbaycan Respublikasının Qanununun tələblərini nəzərə alaraq, Fondun tərəfdaşlar və ictimaiyyətlə informasiya dövriyyəsinə dair əlaqələrini düzgün və effektiv şəkildə təşkil etmək, həmçinin, şəffaf dövlət təsisatı imicinin qorunması və inkişaf etdirilməsini təmin etmək məqsədi ilə hazırlanmışdır. İnformasiya siyasəti Fondun məqsəd və vəzifələrinin icrası çərçivəsində həyata keçirdiyi əməliyyatlar və tədbirlərə dair tərəfdaşların və ictimaiyyətin informasiya tələbatının ödənilməsinin prinsip, məqsəd və vəzifələrini müəyyən edir.

İctimaiyyət ARDNF-nin aktivləri, həyata keçirilən layihələr, gəlirlər və xərcləri, investisiya fəaliyyəti, ARDNF-nin təşkil etdiyi müxtəlif tədbir və görüşlər barədə pres-relizlər vasitəsi ilə məlumatlandırılır.

ARDNF şəffaflığın təmin olunması məqsədi ilə gəlir və xərcləri haqqında rüblük məlumatları, fəaliyyəti barədə illik hesabatları ARDNF-nin rəsmi internet sahifəsində (www.oilfund.az) və sosial şəbəkələrdəki rəsmi sahifələrində yerləşdirir.

ARDNF-nin fəaliyyəti ilə bağlı ictimaiyyətə dəqiq məlumatların çatdırılması məqsədi ilə media nümayəndələri üçün mətbuat konfransları təşkil edilir. ARDNF-nin İcraçı

direktorunun bir çox nüfuzlu yerli və beynəlxalq KİV-ə müsahibələri təşkil edilir.

ARDNF-ə daxil olan müxtəlif şifahi

və yazılı sorğular "İnformasiya əldə etmək" haqqında Qanunda nəzərdə tutulmuş vaxt çərçivəsində və sahibi olduğu informasiyanın təmin edilməsi şərti ilə cavablandırılır.

Mədən Hasilatı üzrə Şəffaflıq Təşəbbüsü sahəsində fəaliyyət

Mədən Hasilatı üzrə Şəffaflıq Təşəbbüsü (MHŞT) hasilat sənayesində şəffaflığın və hesabatlılığın təmin edilməsinə yönəldilmiş beynəlxalq təşəbbüsdür. Təşəbbüs 2002-ci ilin sentyabrında Yohannesburqda Böyük Britaniyanın sabiq baş naziri Toni Bleyer tərəfindən bəyan edilmişdir. 2003-cü il iyunun 17-də London-da keçirilmiş MHŞT üzrə I beynəlxalq konfransda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan hökumətinin MHŞT-yə qoşulması qərarını və hasilat sənayesində şəffaflığın təmin olunmasına yönəldilmiş beynəlxalq səyləri dəstəklədiyini bəyan etmişdir. Azərbaycan MHŞT-nin tətbiqində pilot ölkə olmağı könüllü olaraq öz üzərinə götürmüşdür.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 13 noyabr 2003-cü il tarixli Sərəncamı ilə MHŞT üzrə Komissiya yaradılmışdır.

ARDNF-nin İcraçı direktorunun sədrlik etdiyi Komissiyanın tərkibinə Xarici İşlər, İqtisadiyyat, Energetika, Maliyyə, Vergilər, Ekologiya və Təbii Sərvətlər, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirliklərinin, Dövlət Statistika Komitəsinin və SOCAR-ın nümayəndələri daxildir.

MHŞT şirkətlər, hökumətlər, sərmayəçilər və vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları tərəfindən dəstəklənən könüllü təşəbbüsdür. Dövlətlərin MHŞT-yə qoşulması və şirkətlərin bu prosesdə iştirakı ictimai həyatda, dövlət idarəçiliyində və biznes mühitində yerli və beynəlxalq səviyyədə şəffaflıq standartları və hesabatlılığa riayət olunmasını təmin edir. MHŞT hesabatlılığın genişlənməsinə, yüksək templeli iqtisadiyyat və siyasi sabitlik ilə təmin edilmiş dövlət idarəçiliyinin formalaşmasına təkan verir. Bu da öz növbəsində neft, qaz və

digər mədən sənayesi sektorları sahəsində gəlirlər ətrafında olan mübahisələrin qarşısını almağa köməklik edir.

MHŞT-nin Azərbaycanda tətbiqi 2014-cü ildə yenilənmiş (ilk Memorandum 2004-cü ildə imzalanmışdır) və MHŞT üzrə Komissiya, yerli və xarici neft və qaz şirkətləri və qeyri-hökumət təşkilatlarının Mədən Sənayesində Şəffaflığın Artırılması (MSSA) Koalisiyası arasında imzalanmış MHŞT-nin Azərbaycanda tətbiqinə dair Qarşılıqlı Anlaşma Memorandumu (QAM) əsasında aparılır. Memorandumda nəzərdə tutulmuş mexanizmə uyğun olaraq Azərbaycan hökuməti Təşəbbüs üzrə hesabatlarını açıqlayır. Memorandumda əsasən hökumətin və şirkətlərin hesabatlarını təhlil edərək tutuşdurmaq üçün beynəlxalq nüfuzlu audit şirkəti seçilir. Audit şirkətinin seçilməsi məqsədlə müsbətiqə keçirilir və

onun qalibi Memorandum tərəflərinin nümayəndələrindən ibarət MHŞT üzrə Çoxtərəfli Qrup (ÇQ) tərəfindən müəyyən edilir.

Azərbaycanın hasilat sənayesində fəaliyyət göstərən bütün yerli və xarici şirkətlər, o cümlədən müvafiq dövlət müəssisələri MHŞT-nin tətbiqi prosesinə qatılmışdır. Hökumət MHŞT-nin tətbiqi prosesinin işlənilməsi, monitorinqi və qiymətləndirilməsində vətəndaş cəmiyyətinin də fəal iştirakını təmin etmişdir.

2016-cı ildə MHŞT-nin Azərbaycanda tətbiqinə dair ÇQ-nin 8 iclası keçirilmişdir.

26 yanvar 2016-cı il tarixində 2014-cü ili əhatə edən MHŞT Hesabatı dərc edilmişdir.

24-25 fevral 2016-cı il tarixlərində MHŞT üzrə Komissiyasının sədri, ARDNF-nin İcraçı direktoru Şahmar Mövsümovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Perunun paytaxtı Lima şəhərində keçirilən MHŞT üzrə VII Qlobal Konfransda iştirak etmişdir. Konfrans zamanı MHŞT tətbiqinin əsas sənədi olan Standartın yenilənmiş versiyası təqdim və təsdiq edilmişdir. Qlobal Konfrans çərçivəsində Azərbaycan nümayəndə heyəti MHŞT üzrə Milli Sərgidə iştirak etmiş, öz təcrübələrini iştirakçılarla paylaşmışdır.

29 iyun 2016-cı il tarixində 2015-ci il üzrə MHŞT Proqres Hesabatı dərc edilmişdir.

1 iyul tarixindən Azərbaycanda növbəti MHŞT üzrə Qiymətləndirmə prosesi başlamışdır.

22 iyul 2016-cı il tarixində ARDNF-də MHŞT hesabatlılığına dair seminar keçirilmişdir. Seminarın əsas məqsədi 2015-ci il üzrə başlanmış hesabatlılıq prosesində şirkətlər və hökumət tərəfindən təsdiq olunacaq məlumatların keyfiyyətinin artırılması və səhvlərin sayının azaldılması olmuşdur. Seminarda MHŞT-nin tətbiqinə dair QAM-a qoşulmuş şirkətlər, hökumət nümayəndələri və vətəndaş cəmiyyəti üzvləri ilə yanaşı, QHT koalisiyasının üzvləri də iştirak etmişlər.

22 avqust 2016-cı il tarixində ÇQ-nin Davranış Kodeksi dərc edilmişdir.

12 oktyabr 2016-cı il tarixində ARDNF-də media nümayəndələri üçün 2013 və 2014-cü illəri əhatə edən MHŞT Hesabatlarına dair mətbuat konfransı keçirilmişdir. MHŞT üzrə ÇQ üzvlərinin də iştirak etdiyi mətbuat konfransında 2013 və 2014-cü illəri əhatə edən MHŞT hesabatlarının, 2014-cü il MHŞT Hesabatına dair MHŞT üzrə QHT koalisiyasının Rəyinin və www.azetireport.org internet sahifəsinin təqdimatları keçirilmiş, MHŞT-nin Azərbaycanda tətbiqi və bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər barədə media nümayəndələrinə ətraflı məlumat verilmişdir.

20 oktyabr 2016-cı il tarixində Azərbaycanda yeni fəaliyyət göstərən "Petronas Azərbaycan (Shah Deniz) S.A.R.L." şirkəti MHŞT-nin Azərbaycanda tətbiqinə dair QAM-a qoşulması barədə aktı imzalamışdır. Beləliklə, MHŞT-nin Azərbaycanda tətbiqinə dair QAM-ı imzalamış şirkətlərin sayı 40-a çatmışdır.

24-26 oktyabr 2016-cı il tarixlərində Ş. Mövsümovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti MHŞT üzrə Beynəlxalq İdarə Heyətinin 35-ci iclasında (Astana, Qazaxıstan) iştirak etmişdir. İclasda İdarə Heyəti ölkədə keçirilmiş Qiymətləndirmə zamanı ümumilikdə nəzərəçarpan irəliləyişin əldə edildiyini nəzərə alaraq Azərbaycanın "namizəd ölkə" statusunda saxlanılmasına qərar vermişdir.

20 dekabr 2016-cı il tarixində Dünya Bankının nümayəndələri tərəfindən ARDNF-də ÇQ üzvləri üçün "MHŞT üzrə məlumatların dövlət qurumlarının hesabatvermə sistemlərinə inteqrasiya edilərək müntəzəm şəkildə açıqlanması"nın ("EITI Mainstreaming") tətbiqinə dair məsləhətləşmə seminarı keçirilmişdir. Seminarda QHT koalisiyasının üzvləri iştirak etmişdir.

30 dekabr 2016-cı il tarixində ÇQ tərəfindən Benefisiar Sahiblik məlumatlarının açıqlanması üzrə Yol Xəritəsi, ÇQ-nin Açıq Məlumat siyasəti və 2015-ci ili əhatə edən MHŞT Hesabatı dərc edilmişdir.

Suveren Fondların Beynəlxalq Forumu

Suveren Fondların Beynəlxalq Forumu (SFBF) Suveren Fondların (SF) Beynəlxalq İşçi Qrupunun 2009-cu il aprel 5-6-da Əl-Küveyt şəhərində keçirilmiş iclasında yaradılmışdır. SFBF könüllü qrup olub, əsas məqsədi suveren fondların ümumi maraqlarına dair məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparmaq və Santyaqo Prinsipləri və suveren fondların fəaliyyətinin anlaşılmasını asanlaşdırmaqdır.

ARDNF SFBF-nin aktiv üzvüdür və davamlı olaraq Forumun iclaslarında iştirak edir. Təsədüfi deyil ki, SFBF-nin ilk görüşü 8-9 oktyabr 2009-cu il tarixlərində Azərbaycan hökuməti və ARDNF-nin təşkilatçılığı ilə Bakı şəhərində keçirilmişdir.

2016-cı ilin 1-2 mart tarixlərində Bakı şəhərində Suveren Fondla-

rın Beynəlxalq Forumunun "Bilik mübadiləsi" mövzusunda görüşü keçirilmişdir. ARDNF-nin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə Forumda üzv suveren fondların yüksək səviyyəli rəsmilərinin iştirakı ilə baş tutan bu görüş SFBF-nin illik iclaslarından kənar keçirilən ilk tədbir olmuşdür. ARDNF-nin İcraçı direktoru Şahmar Mövsümovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin də iştirak etdiyi görüşün əsas məqsədi adicəkilən quruma üzv fondlar arasında bilik və təcrübə mübadiləsinin asanlaşdırılması ilə bağlı müzakirələr aparmaq, eləcə də bu istiqamətdə konkret nəticələrə nail olmaqdan ibarət idi.

2016-cı ilin 8-11 noyabr tarixlərində Yeni Zelandiya Pensiya Fondunun təşkilatçılığı ilə Yeni Zelandiyanın Oklend şəhərində SFBF-nin 8-ci illik iclası keçirilmişdir. Tədbir-

də müxtəlif ölkələrin suveren və pensiya fondlarını, Beynəlxalq Valyuta Fondu, Dünya Bankı və s. bu kimi nüfuzlu beynəlxalq maliyyə institutlarını təmsil edən 200-dən artıq nümayəndə iştirak etmişdir. İclasda iqlim dəyişikliklərinin investisiyalara təsiri, həmçinin suveren fondların investisiyalar və risklərin idarə edilməsi ilə bağlı gündəlik əsasda üzləşdiyi məsələlər, eləcə də Yeni Zelandiyanın iqtisadiyyatı daxil olmaqla digər mövzular ətrafında müzakirələr aparılmışdır.

Santyaqo Prinsiplərinin 24-cü prinsipinə əsasən ARDNF bu prinsiplərin tətbiqi ilə bağlı ilk hesabatını 2011-ci ilin may ayında ictimaiyyətə açıqlamışdır və hesabat illik əsasda nəzərdən keçirilir. Hesabat ilə ətraflı şəkildə Əlavədə tanış olmaq olar.

Suveren və Pensiya Fondlarının Birgə Investisiyası üzrə Dəyirmi Masa

2016-cı ilin 20-21 sentyabr tarixlərində ARDNF-nin təşkilatçılığı ilə Bakıda Suveren və Pensiya Fondlarının Birgə Investisiyası üzrə Dəyirmi Masanın (CROSAPF) 3-cü illik iclası keçirilmişdir. Tədbirdə müxtəlif ölkələrdən 60 təşkilatı

təmsil edən 100-dək nümayəndə iştirak etmişdir. İclas iştirakçıları maliyyə bazarlarında mövcud global imkanları və çağırışları, eləcə də investorlar arasında əməkdaşlığı inkişaf etdirmək yollarını müzakirə etmişlər.

I Avropa Oyunları Azərbaycan idmançıları
12 İyun 2015-ci il

ÖLKƏ İQTİSADİYYATI VƏ ARDNF

4.1. Makroiqtisadi inkişaf

Dünya iqtisadiyyatı

2016-cı il dünyada xam neftin qiymətlərində nisbi sabitliyin müşahidə edildiyi il kimi yadda qaldı.

Belə ki, 2016-cı ilin yanvar ayında xam neftin qiymətinin 30 dollardan aşağı düşməsinə baxmayaraq, növbəti aylarda qiymətlər artmağa başlamış və ilin sonuna qədər Brent markalı neftin 1 barelinin qiyməti 55 ABŞ dolları ətrafında qərarlaşmışdır. İl üzrə Brent neftinin ortaçəkili spot qiyməti 43,55 ABŞ dolları təşkil etmişdir. Qlobal iqtisadi artım ilə bağlı göstəricilər əvvəlki ildə olduğu kimi gözlənilən səviyyədən daha aşağı olmuşdur (Dünya Bankı (DB) tərəfindən bu rəqəm proqnozlaşdırılan 2,9%-ə qarşı 2,3%, Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) tərəfindən isə 3,2%-ə qarşı 3,1% olduğu hesablanmışdır). Bu göstəricilər 2008-2009-cu illər qlobal böhranından sonrakı dövrün ən aşağı səviyyəsi ilə xarakterizə edilir. İnkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələrdə artım müvafiq olaraq 1,6% və 3,4% (BVF-yə əsasən 4,1%) təşkil etmişdir. Aparıcı ölkələrin iqtisadi siyasət hədəflərindəki qeyri-müəyyənlik-

lər, investisiyaların və məhsullarlığın zəif artımı və aşağı inflyasiya fonunda iqtisadi artım templərində ləngimə müşahidə edilmişdir. Möhkəmlənən dollar və ABŞ-da uçot dərəcəsinin yüksəlməsi səbəbindən inkişaf etməkdə olan ölkələrin borclanma imkanlarının məhdudlaşması ləngimənin əsas səbəbi kimi qiymətləndirilir.

2017-ci ildə dünya miqyasında keçən il ilə müqayisədə daha güclü iqtisadi artım proqnozlaşdırılır. Əmtəə qiymətlərinin sabit qalması son iki ildə kəskin makroiqtisadi çətinliklərlə üzleşmiş təbii resursların ixracından asılı olan ölkələrdə artıma təkan verə bilər. Dünyanın iki ən böyük iqtisadiyyatına malik ABŞ və Çində gözlənilən fiskal stimullar və dövlətin sistemli dəstəyi bu ölkələrdə iqtisadi artımla bağlı proqnozlarda müsbət meyillərin üstünlük təşkil etdiyini göstərir. Buna baxmayaraq, bəzi risklər qalmaqdadır: bəzi Qərb ölkələ-

rində güclənən proteksionist meyillər qlobal ticarətə mənfi təsir göstərə bilər. Eyni zamanda maliyyə bazarlarının daralması bəzi həssas inkişaf etməkdə olan ölkələrdə iqtisadi artımın ləngiməsi riskini artırır. DB qlobal iqtisadi artımın 2,7% olacağını (aparıcı iqtisadiyyatlarda 1,8%, inkişaf etməkdə olan ölkələr qrupunda 4,2%) proqnozlaşdırır. BVF isə daha optimist yanaşaraq qlobal artımın 3,4% səviyyəsində (aparıcı iqtisadiyyatlarda 1,9%, inkişaf etməkdə olan ölkələr qrupunda 4,5%) olacağını güman edir. Hər iki təşkilat tərəfindən 2017-ci ildə Azərbaycan iqtisadiyyatının iqtisadi artım templərində bərpa proseslərinin başlanacağı proqnozlaşdırılır (Dünya Bankı- 1,2%, BVF- 1,4%).

Ölkə iqtisadiyyatı

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı (ARMB) tərəfindən elan edilmiş "tənzimlənən üzən məzənə rejimi", xam neftin qiymətləri

və ölkənin tədiyyə balansının göstəriciləri 2016-cı ildə manatın məzənəsinə təsir edən əsas amillər sırasında olmuşdur. ABŞ dollarının manata qarşı rəsmi məzənəsi ilin əvvəlində 1,58 manat səviyyəsindən ilin ortalarına kimi 1,50 manata kimi ucuzlaşmış, ilin sonunda bahaşaraq 1,77 manat təşkil etmişdir. Orta illik inflyasiya göstəricisi 12,4% təşkil etmiş, ümumi daxili məhsulun (ÜDM) həcmi 2016-cı ildə nominal rəqəmlərdə 60,39 milyard manata qədər artmış, real ifadədə 3,1%-ə qədər azalmışdır (müqayisə üçün, 2015-ci ildə ÜDM 1,1%, 2014-cü ildə isə 2,8% artmışdır).

2016-cı ildə adambaşına düşən ÜDM-in dəyəri 6 266,3 manat olmuşdur. Eyni zamanda alıcılıq qabiliyyəti nəzərə alınarkən hesablanan ÜDM-in adambaşına düşən payında 1,9% azalma baş vermiş, bu göstərici 17 688 ABŞ dolları təşkil etmişdir.

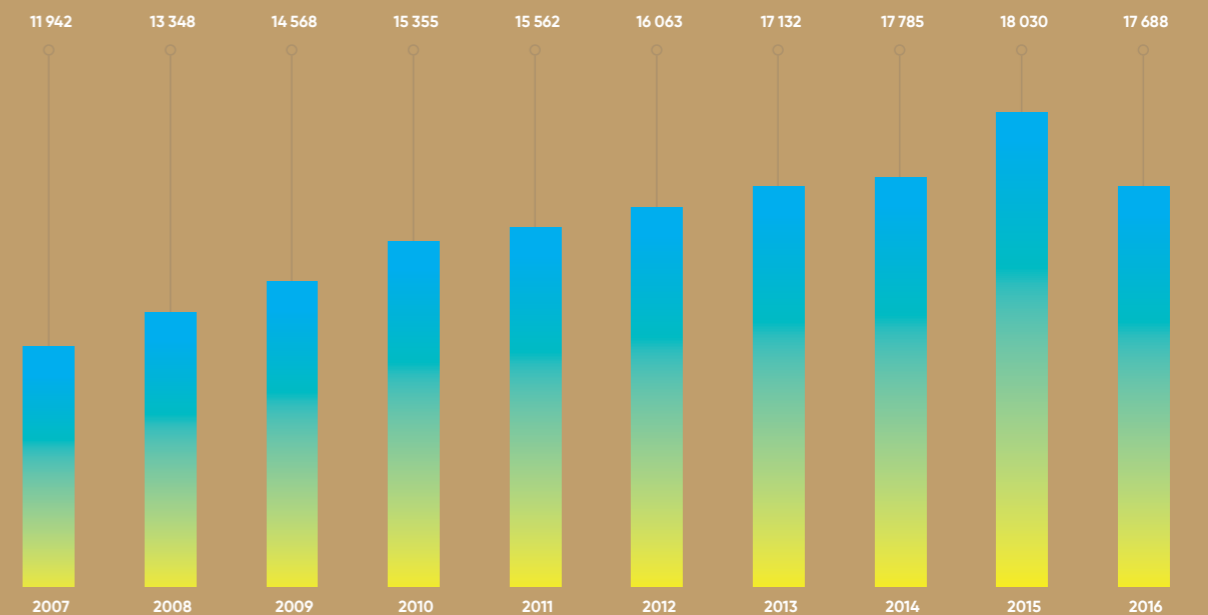
Əhalinin pul gəlirləri əvvəlki ilə müqayisədə nominal ifadədə 8,7% artaraq, 45 395,1 milyon manata qədər yüksəlmişdir. Adambaşına düşən gəlirin məbləği 7,5% artaraq, 4 709,8 manata, orta aylıq nominal əmək haqqı isə 6,9% artaraq 498,6 manata çatmışdır. Həmin gəlirlərin xərc strukturuna gəldikdə isə onların 76,3%-i son is-

tehlaka, 8,4%-i vergilərin, sığorta və üzvlük haqlarının ödənilməsinə, 12,4%-i əmanətlərin və kapitalın artırılmasına, 2,9%-i kreditlər üzrə faizlərin ödənilməsinə yönəldilmişdir.

Bütün icbari və könüllü haqlar ödənildikdən sonra əhalinin sərəncamında əvvəlki ilin müvafiq məbləğindən nominal ifadədə 8,8% çox və ya 41,56 milyard manat səviyyəsində vəsait qalmışdır. Ölkədə istehsal edilən ÜDM-in 65,9%-lik payı (2015-ci ilə nisbətən bir qədər az) qeyri-neft sektorunun payına düşmüşdür.

Qrafik 4.1.1.

Alıcılıq qabiliyyəti pariteti qiymətləri ilə adambaşına düşən ÜDM (cari beynəlxalq dollar ilə)

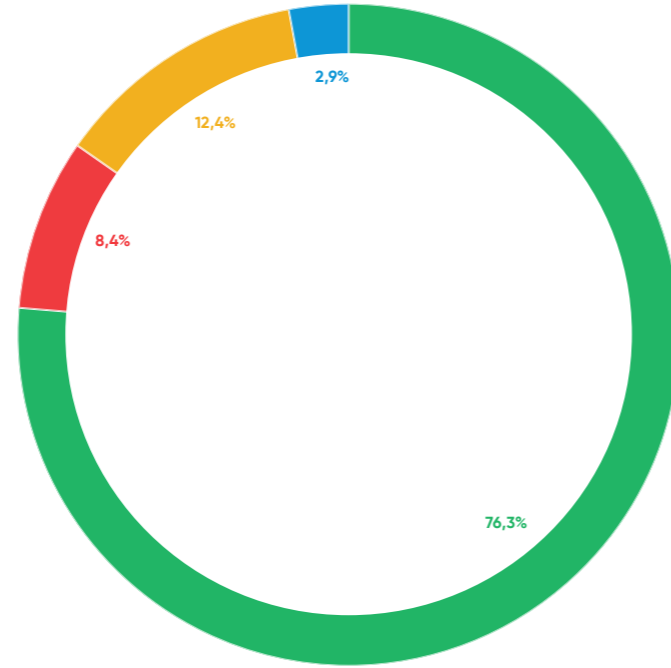
Mənbə: BVF
Qeyd: 2016-cı il üzrə BVF tərəfindən hesablanan göstərici ilkin məlumatlara əsaslanır.

Qrafik 4.1.2.

2016-cı ildə əhəlinin xərclərinin əsas istiqamətləri

- Son istehlak xərcləri
- Vergi, sosial sığorta, könüllü üzvlük haqlarının ödənilməsi
- Əmanətlərin və kapitalın artırılması
- Kreditlər üzrə faizlərin ödənilməsi

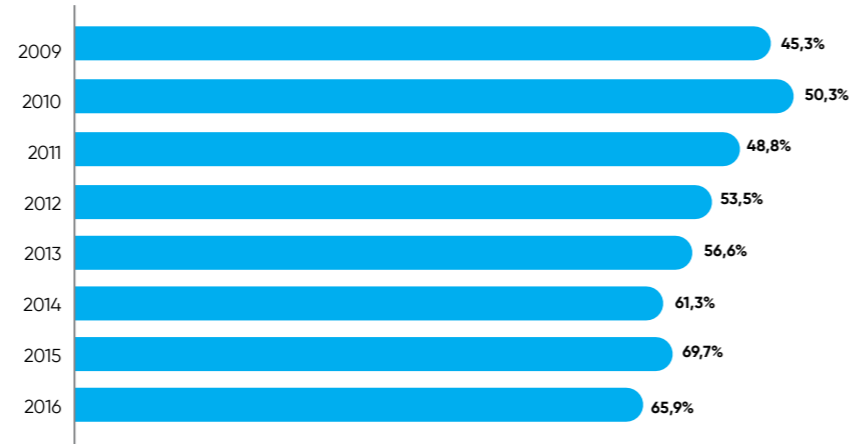
Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi

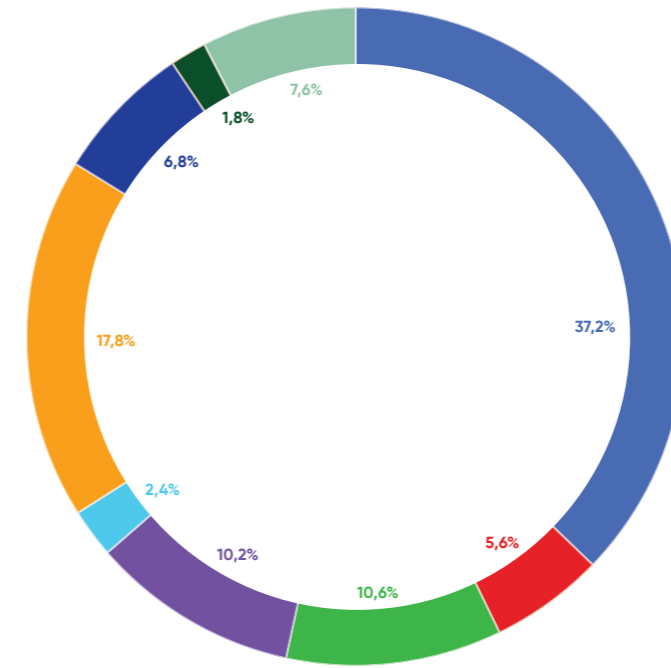
Qrafik 4.1.3.

Qeyri-neft sektorunun ÜDM-də payı

Ümumi həcmi 60 393,6 milyon manat təşkil edən ÜDM-in 53,3%-i malların istehsalı, 39,1%-i xidmətlər, 7,6%-i isə məhsula və idxala xalis vergilərin payına düşmüşdür. Əvvəlki il ilə müqayisədə qeyri-neft sektorunda əlavə dəyər istehsalı real hesabla 4,5% azalmış, neft sektorunda isə bu göstərici üzrə dəyişiklik olmamışdır. ÜDM-in aşağı düşməsinə əsas səbəb tikinti sektorunda müşahidə olunan azalma (22,9%) olmuşdur. Eyni zamanda, xidmətlər sektorunda nisbi sabitlik hökm sürmüşdür. Ötən ildə sənaye sektorunun Azərbaycan iqtisadiyyatının strukturunda aparıcı rolu 2015-ci ildəki 32,9% ilə müqayisədə möhkəmlənmiş, onun ÜDM-də payı 37,2%-ə qədər artmışdır.

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi

Qrafik 4.1.4.

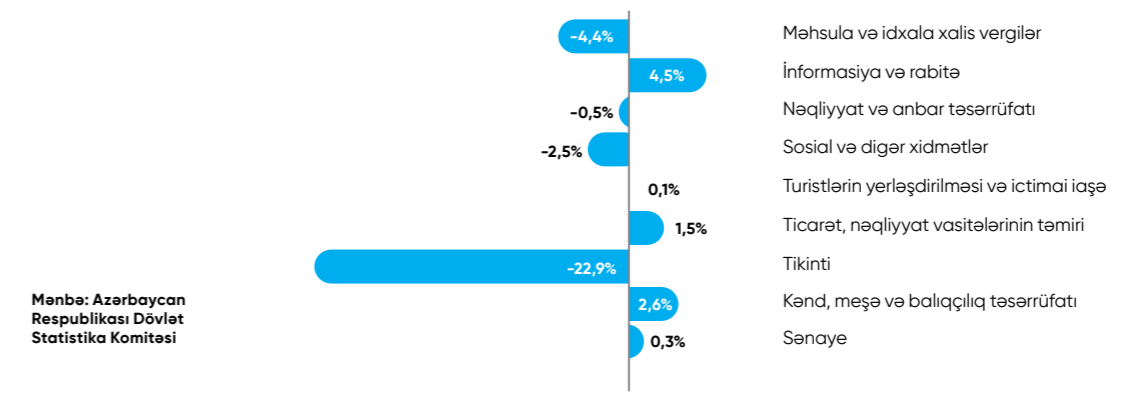
ÜDM-in istehsal strukturunu

- Sənaye
- Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və baliqçılıq
- Tikinti
- Ticarət, nəqliyyat vasitələrinin təmiri
- Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işə
- Sosial və digər xidmətlər
- Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı
- Informasiya və rabitə
- Məhsula və idxala vergilər

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi

Qrafik 4.1.5.

İstehsal sahələrinin artım templəri

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi

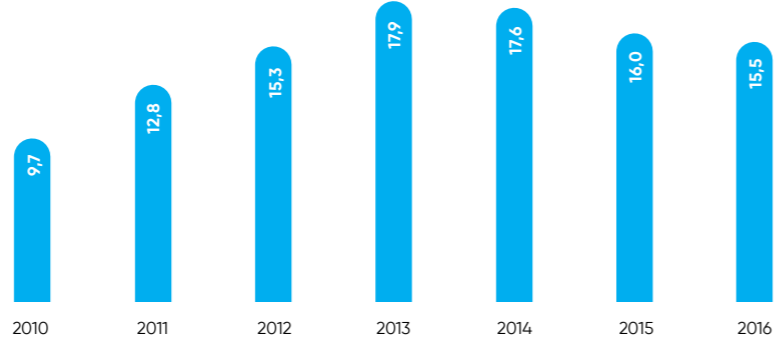
Hesabat ilində Azərbaycanda əsas kapitalla yönəldilmiş vəsait 2015-ci il ilə müqayisədə real ifadədə 22,2% azalaraq 15 526,6 milyon manat təşkil etmişdir. Həmin məbləğdən 42,8%-i daxili,

57,2%-i isə xarici investisiyaların payına düşmüşdür. Vəsaitin 73,4%-i bilavasitə tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunmuşdur.

Strateji valyuta ehtiyatları

2014-cü ildən etibarən enerji bazarındaki volatillik, xüsusilə neftin qiymətlərinin kəskin şəkildə aşağı düşməsi ARDNF-nin gəlirlərinin əhəmiyyətli səviyyədə azalmasına səbəb olmuşdur. Belə ki, 2014-cü il ilə müqayisədə 2016-cı ildə mənfəət nefti və qazın satışından daxilolmalar təxminən 3 dəfəyə qədər azalmışdır. Bununla yanaşı, neftin qiymətlərində volatillik fonunda ölkədə makroiqtisadi və fiskal sabitliyin qorunması ilə bağlı ARDNF-nin funksiyalarının əhəmiyyəti daha qabarıq şəkildə özünü göstərmişdir. İcmal və dövlət büdcəsi qarşısında manat ilə ifadə edilən öhdəliklərinin vaxtında icrasını təmin etmək məqsədilə ötən il ərzində ARDNF Mərkəzi Bank tərəfindən təşkil olunan hərəqlərdə keçirilən valyuta satışında mütəmadi iştirak etmiş və bu hərəqlər vasitəsilə ölkənin əsas xarici valyuta təminatçısı

Qrafik 4.1.6.
Əsas kapitala qoyulan vəsaitlərin dinamikası (milyard manat)

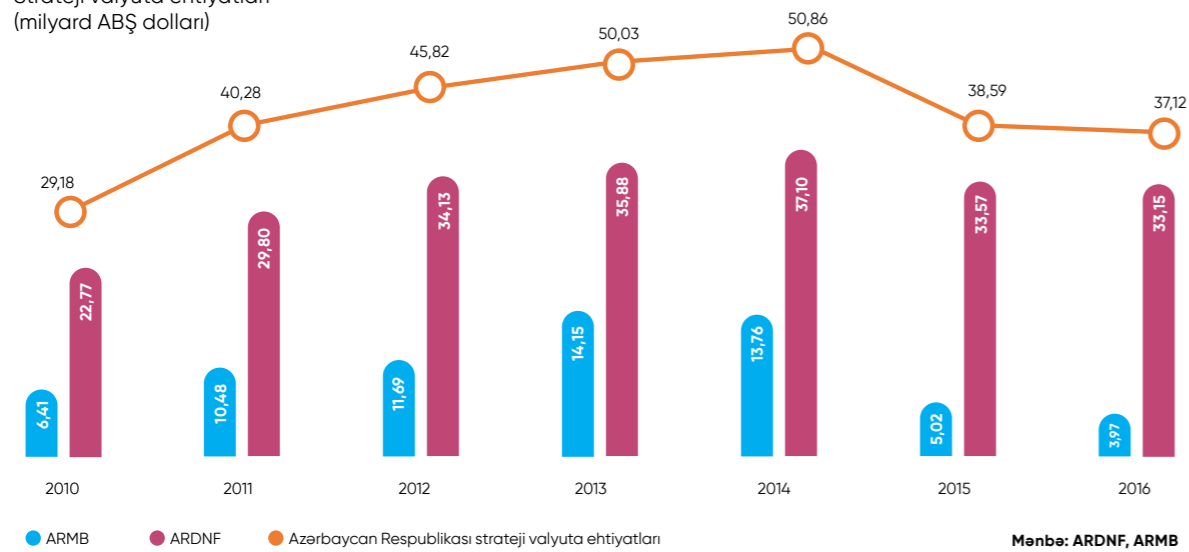
Mənbə: Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi

kimi çıxış etmişdir. Hərəqlər zamanı il ərzində ARDNF tərəfindən ümumilikdə 4,88 milyard ABŞ dolları həcmində valyuta satılmışdır.

2016-cı ilin sonuna ARDNF-nin aktivləri 33 147,0 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir. 2016-cı ilin sonuna ARMB-nin rəsmi valyuta ehtiyatları ilin əvvəli ilə

müqayisədə təxminən 1 milyard manat (20,8%) azalaraq 3 974,4 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir. Beləliklə, ölkənin strateji valyuta ehtiyatlarının (ARDNF və ARMB) həcmi 37 121,4 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir. Ümumilikdə, ölkənin strateji valyuta ehtiyatlarının 89,3%-i ARDNF-nin aktivlərinin payına düşmüşdür.

Qrafik 4.1.7.
Strateji valyuta ehtiyatları (milyard ABŞ dolları)

Mənbə: ARDNF, ARMB

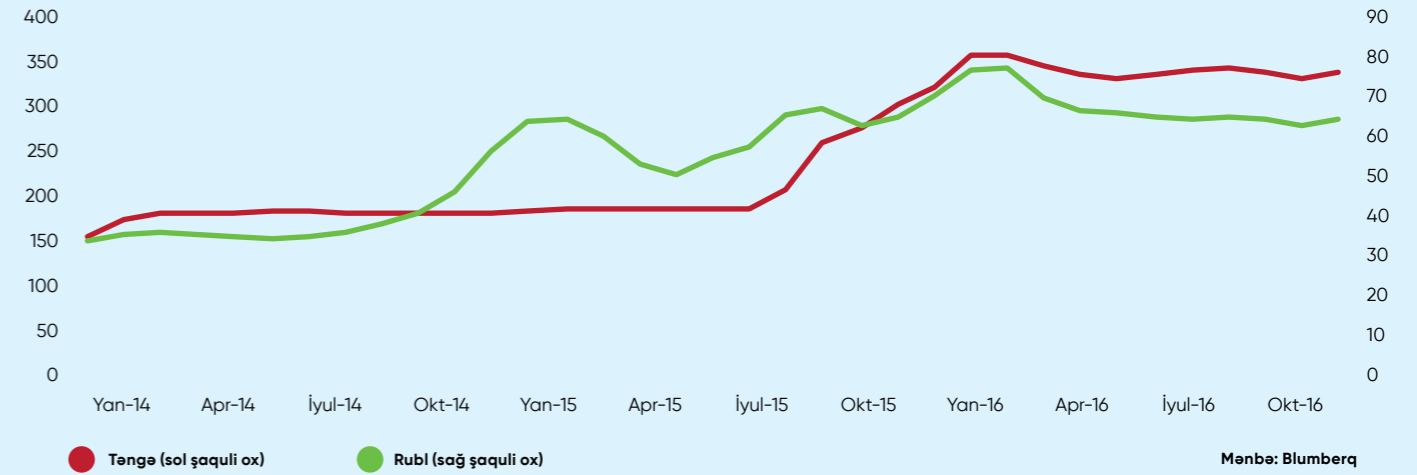
Rusiya, Qazaxıstan və Azərbaycanda məzənnə və strateji ehtiyatların dəyişmə dinamikası

2014-cü ildən etibarən neft qiymətlərinin kəskin enməsi neft və qazın ixracından asılı olan Rusiya, Qazaxıstan və Azərbaycan kimi ölkələrdə milli valyutalarının məzənnəsinin sabit saxlanması məqsədi ilə valyuta ehtiyatlarının xərcləməsinə təkən vermiş, buna baxma-

yaraq bu ölkələrdə devalvasiyalar qaçılmaz olmuşdur. Məsələn, Qazaxıstanın cəmi valyuta ehtiyatları (Mərkəzi Bank və Sərvət Fondunun ehtiyatları ümumilikdə) 2014-cü ilin dekabr ayından 2015-ci ilin oktyabr ayına qədər 12% (105,37 milyard ABŞ dollarından 92,35 milyard ABŞ

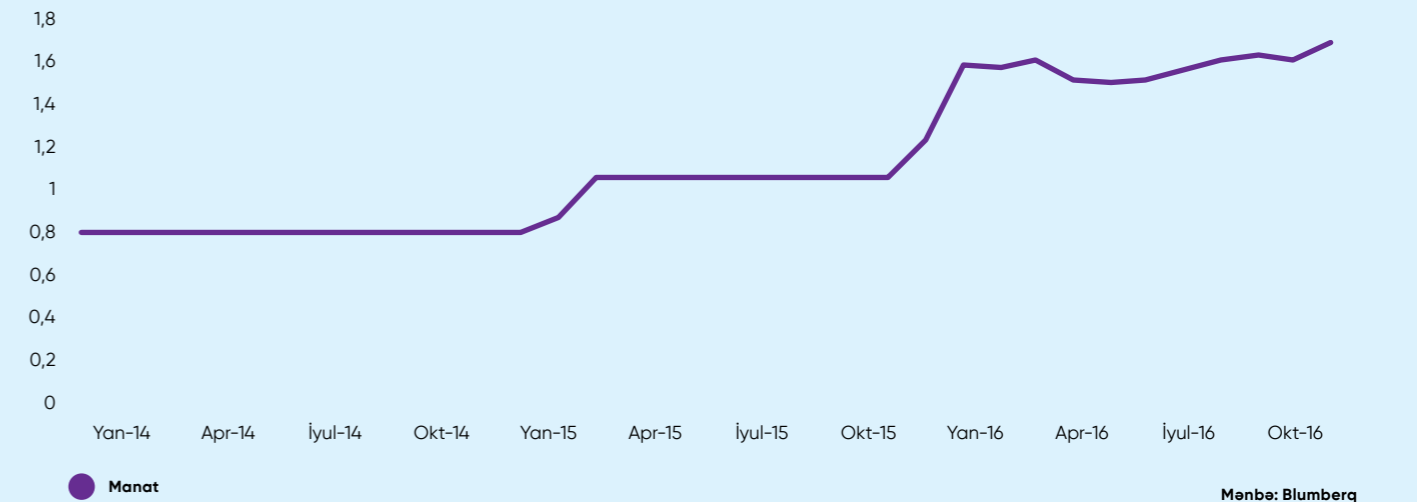
dollarınadək) azalmışdır. 2015-ci ilin iyulunda Qazaxıstan təngəsi kəskin devalvasiya dövrünə qədəm qoymuşdur: bir neçə ay ərzində onun ABŞ dollarına qarşı məzənnəsi 187-dən 358-dək (93%) qalxmışdır.

Qrafik 1.
Rusiya rublunun və Qazax təngəsinin ABŞ dollarına qarşı məzənnələri

Mənbə: Blumberq

Qrafik 2.
Azərbaycan manatının ABŞ dollarına qarşı məzənnəsi

Mənbə: Blumberq

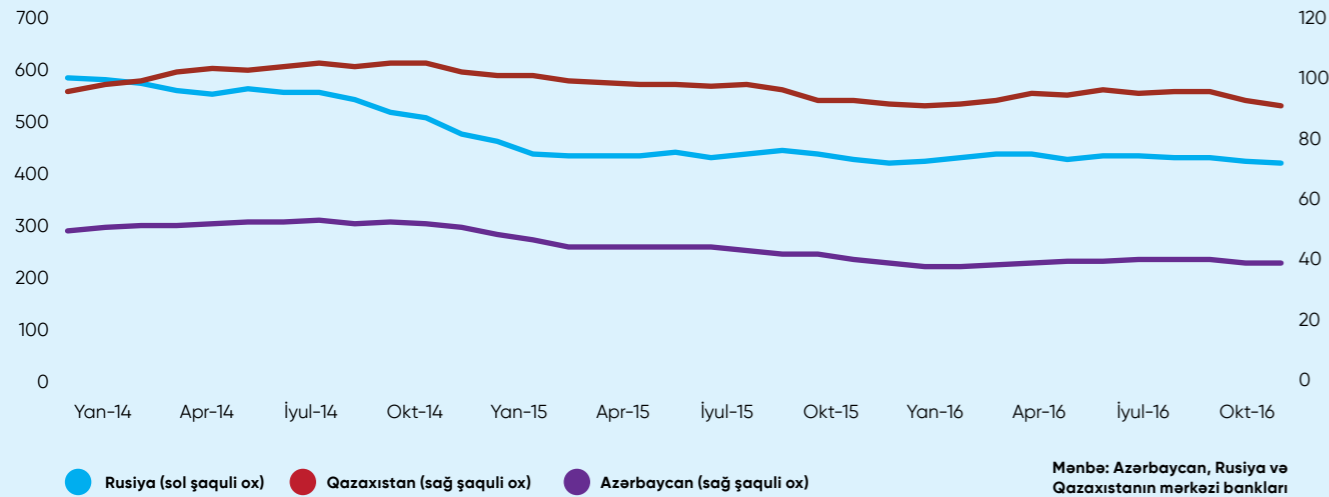
Rusiyada üzən məzənnə rejiminə daha tez keçildiyindən hər iki proses təxminən eyni zamanda baş vermişdir: valyuta ehtiyatları 20%, rublun ABŞ dollarına qarşı məzənnəsi 68% enmişdir. Sözügedən proseslər Azərbaycanda 2 mərhələdə keçmişdir: məntənin ilk devalvasiyası ilə bitən oktyabr 2014- fevral 2015 dövrü və ehtiyatların 44,2 milyard ABŞ dollarından 38,6 milyard ABŞ dollarına qədər, manat məzənnəsinin isə 1,05-dən 1,56-dək endiyi 2015-ci ilin ikinci yarısı. Bu döv-

rdən sonra ehtiyatlar səviyyəsi hər üç ölkədə, valyuta məzənnəsi isə Rusiya və Qazaxıstanda sabitləşmişdir.

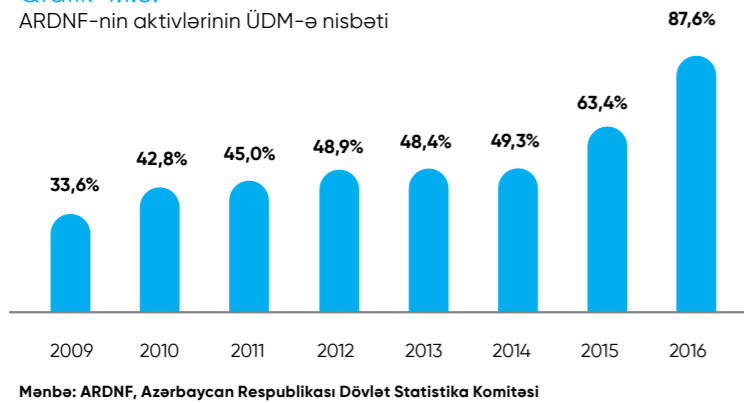
Qrafik 1-dən göründüyü kimi 2015-ci ilin sonunda turbulenti dövrünü yaşamış Rusiya rublu nəticədə neftin qiymətindən asılılığını geridə qoymuşdur: 2016-cı ildə o, hətta dünyanın üç ən bahalaşan valyutalarından biri olmuşdur. 2016-cı ildə rublun dəyəri 22%, tengenin dəyəri isə 15% artmışdır. Blumberqə istinadən, tengenin sürətli

bahalaşmasının iqtisadi canlanma prosesinə zərər verməməsi məqsədilə Qazaxıstanın Mərkəzi Bankı tərəfindən yenidən ABŞ dolları alınmağa başlanmışdır. Valyuta məzənnəsini illər ərzində stabil saxlamaq üçün Qazaxıstanın kifayət qədər valyuta ehtiyatlarına malik olması barədə 2015-ci ildə verilmiş bəyanatlara baxmayaraq, sürətli devalvasiya bir qədər şok effektini yaratsa da, orta müddətdə ölkə iqtisadiyyatına müsbət təsirini göstərmişdir.

Qrafik 3.
Azərbaycan, Rusiya və Qazaxıstanda valyuta ehtiyatları (milyard ABŞ dolları)

Qrafik 4.1.8.
ARDNF-nin aktivlərinin ÜDM-ə nisbəti

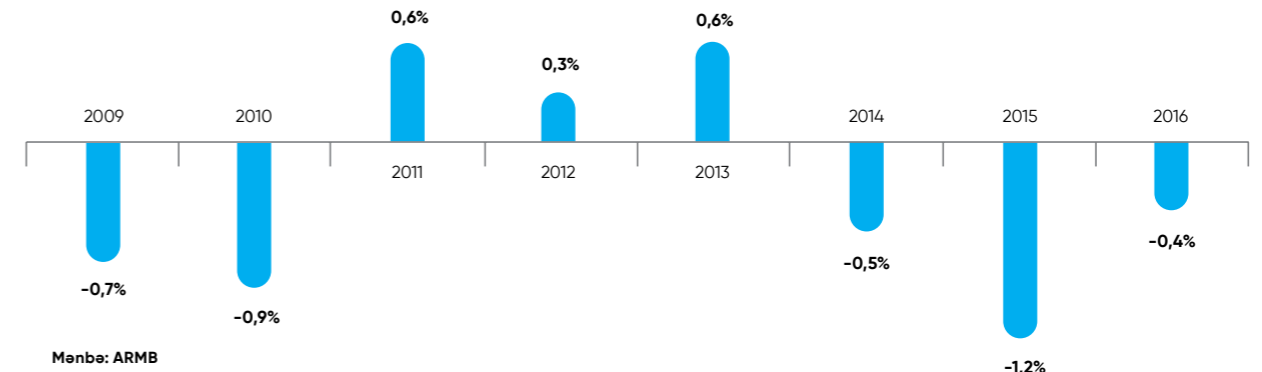
2016-cı ildə də əvvəlki illərdə olduğu kimi ARDNF-nin vəsaitinin ÜDM-də payında artım müşahidə edilmişdir. 2016-cı ildə dollar ifadəsində ARDNF-nin vəsaitinin ÜDM-ə nisbəti 87,6%-ə çatmışdır.

Fiskal dayanıqlığın təmin edilməsi

2016-cı ildə dövlət büdcəsinin gəlirləri 17 499,1 milyon manat, xərcləri isə 17 743,6 milyon manat həcmində icra olunmuş və dövlət büdcəsinin gəlirlərinin 7 615,0 milyon manatını

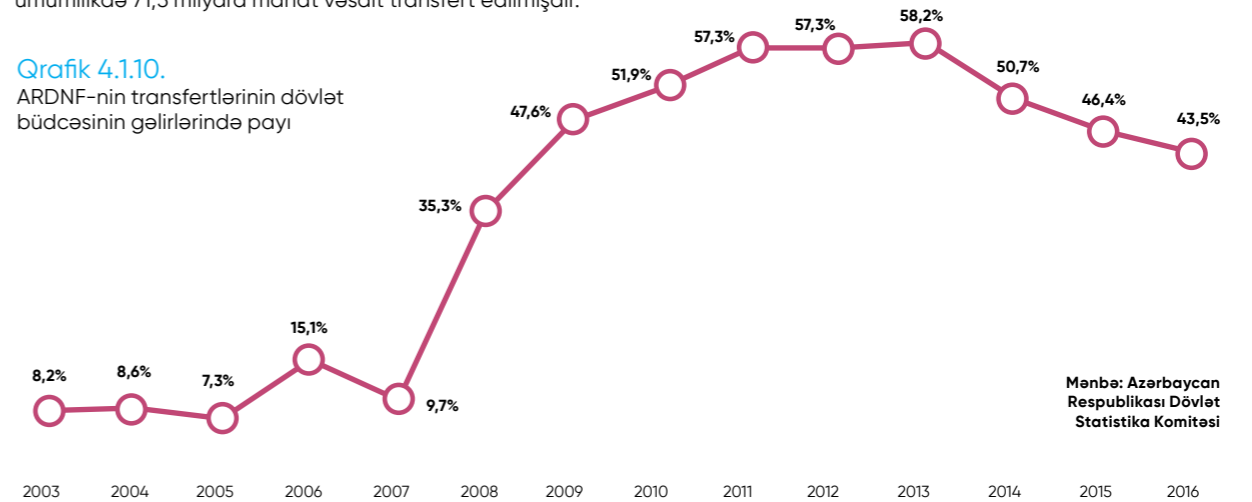
(43,5%) ARDNF-nin transfertləri təşkil etmişdir. 2016-cı ildə büdcə kəsiri ÜDM-in (60 393,6 milyon manat) 0,4%-ni təşkil etmişdir.

Qrafik 4.1.9.
2009-2016-cı illər ərzində Azərbaycan dövlət büdcəsinin profisiti/kəsiri (ÜDM-ə nisbəti)

2003-2016-cı illərdə ARDNF tərəfindən dövlət büdcəsinə ümumilikdə 71,5 milyard manat vəsait transfert edilmişdir.

Qrafik 4.1.10.
ARDNF-nin transfertlərinin dövlət büdcəsinin gəlirlərində payı

Ötən il ərzində xam neftin qiymətlərinin aşağı olması fonunda ARDNF-nin gəlirləri azalmış, buna baxmayaraq, ilin sonuna ARDNF-nin büdcəsi profisit ilə yekunlaşmışdır. Eyni zamanda, valyuta məzənnələrinin dəyişməsindən yaranan fərq hesabına Fondun aktivləri ötən ilin sonu ilə

müqayisədə 1,27%-ə qədər azalmışdır. 2001-2016-cı illər ərzində ARDNF-nin daxilolmaları 130,8 milyard ABŞ dolları səviyyəsində olmuş, bu vəsaitin təxminən 33,15 milyard ABŞ dolları (25,3%) yığıma yönəldilmişdir.

Xarici ticarət

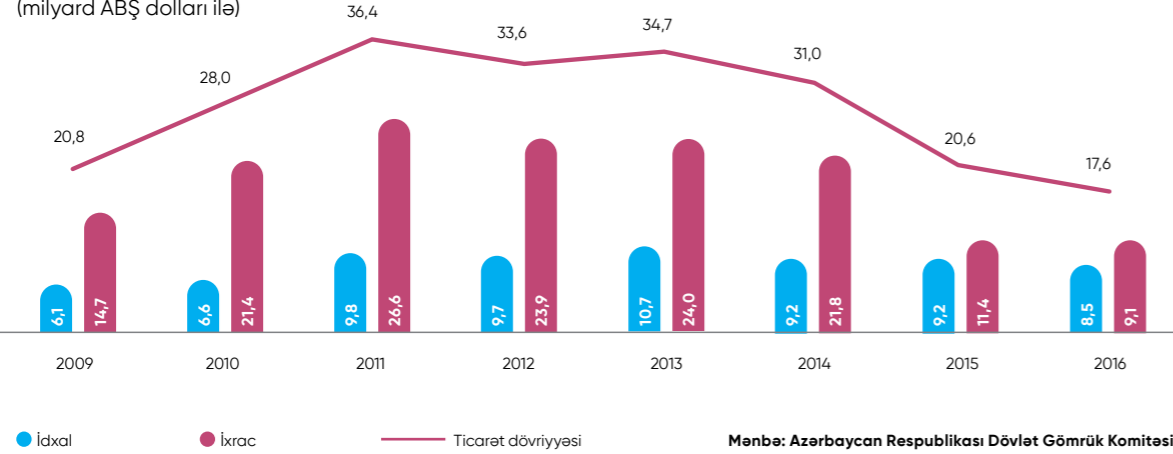
Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin statistik məlumatlarına əsasən, hesabat ilində xarici ticarət əməliyyatlarının həcmi 17,67 milyard ABŞ dollarından bir qədər çox olmuş

və bunun 9,14 milyard ABŞ dolları ixracın, 8,53 milyard ABŞ dolları isə idxalın payına düşmüşdür. Hesabat ilində xarici ticarət əməliyyatlarının həcmində 2015-ci il ilə müqayisədə 19,5% azalma müşahidə edilmiş-

dir, ixrac əməliyyatlarının həcmi 28,2%, idxal əməliyyatlarının həcmi isə 7,4% azalmışdır, o cümlədən bitki və heyvan yağlarının ixracının dəyəri 88,8%, şəkərin ixracı isə 70,7% azalmışdır.

Qrafik 4.1.11.

Xarici ticarət əməliyyatları (milyard ABŞ dolları ilə)

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi

Qeyri-neft sektorunda istehsal

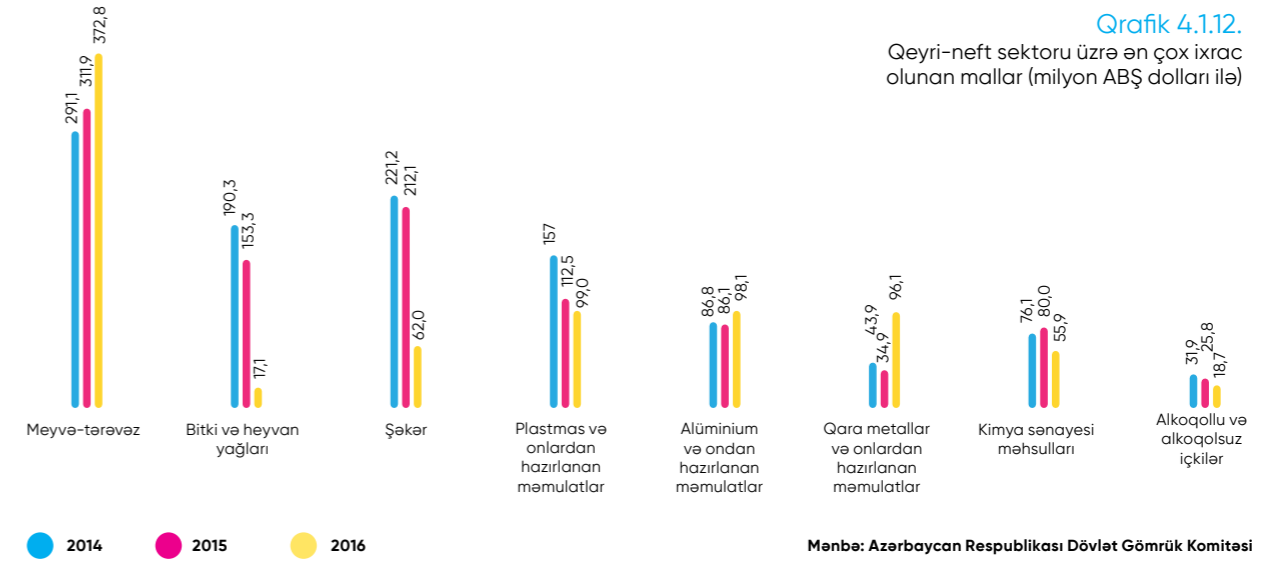
2016-cı ildə qeyri-neft məhsullarının ixracında əsas yeri meyvə-tərəvəz, plastmas, alüminium, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, şəkər, kimya sənayesi məhsulları

təşkil etmişdir. Qrafik 4.1.12.-dən görüldüyü kimi, əsas ixrac məhsullarından bir çoxunda ciddi azalma müşahidə edilir.

ÖLKƏ İQTİSADİYYATI VƏ ARDNF

Qrafik 4.1.12.

Qeyri-neft sektoru üzrə ən çox ixrac olunan mallar (milyon ABŞ dolları ilə)

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi

4.2. ARDNF-nin gəlirləri

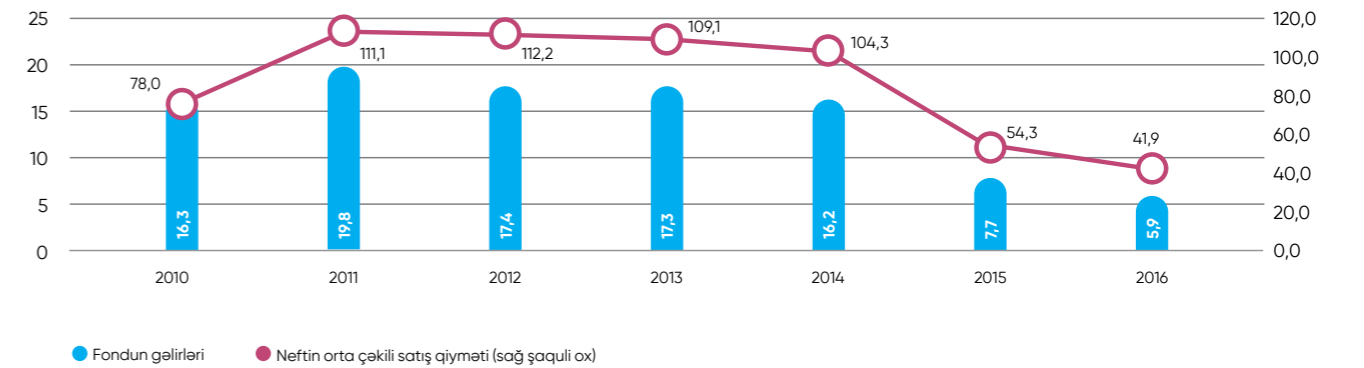
2015-ci ildə olduğu kimi 2016-cı ildə də dünya bazarında xam neftin qiymətinin aşağı olması fonunda ARDNF-nin karbohidrogenlərin satışından əldə edilmiş gəlirlərində azalma müşahidə edilmiş, vəsaitlərin idarə edilməsindən əldə olunan gəlirlərdə isə ötən il ilə müqayisədə əhəmiyyətli artım baş vermişdir. Hesabat ilində ARDNF-nin büdcə

gəlirlərinin formalaşma mənbələrinə Azərbaycan Respublikasının payına düşən karbohidrogenlərin satışından əldə edilmiş gəlirlər, bonus ödənişləri, akrhesabı ödənişlər, neftin və qazın Azərbaycan Respublikasının ərazisi ilə ötürülməsindən əldə edilən gəlirlər (tranzit haqqı) və ARDNF-nin vəsaitlərinin idarə edilməsindən əldə edilən

gəlirlər təşkil etmişdir. 2016-cı ilin sonuna sözügedən gəlir maddələri üzrə ARDNF-nin ümumi daxilolmaları 9 410,2 milyon manat (5 891,1 milyon ABŞ dolları) təşkil etmişdir. ARDNF-nin gəlirlərində 2015-ci il ilə müqayisədə dollar ifadəsində 23,2% azalma baş vermişdir.

Qrafik 4.2.1.

ARDNF-nin gəlirləri (milyon ABŞ dolları ilə) və neftin orta çəkili satış qiyməti (sağ şaquli ox)

Mənfəət neftinin və qazın satışından əldə edilən gəlirlər

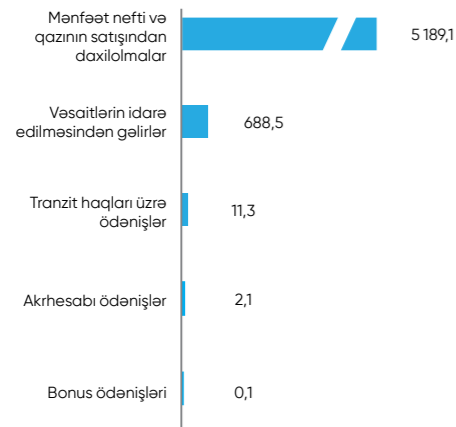
2016-cı ildə mənfəət neftinin və qazın satışından əldə edilən gəlirlər maddəsi üzrə ARDNF-nin büdcəsinə 8 320,0 milyon manat və ya 5 189,1 milyon ABŞ dolları məbləğində vəsait daxil olmuşdur. Azərbaycan Respublikasında dənizdə və quruda yerləşən yataqların işlənməsi üzrə bağlanmış Həsətin Pay Bölgüsü haqqında Sazişlərə (HPBS) uyğun olaraq

2016-cı ildə mənfəət neftinin və qazın satışı üzrə daxilolmaların 98,3%-i Azəri-Çıraq-Günəşli (AÇG) və Şahdəniz yataqlarından hasil edilmiş mənfəət neftinin və qazın satışından daxil olmuşdur. Belə ki, AÇG yatağı üzrə hesabat ili ərzində 5 100,23 milyon ABŞ dolları, Şahdəniz yatağından hasil edilmiş mənfəət qazının satışından təqribən 63,98 milyon ABŞ dolları (bu

məbləğə SOCAR tərəfindən "Şahdəniz" Faza 1 layihəsi çərçivəsində SOCAR (Azərbaycan dövləti) və alıcılar arasında qazın alqı-satqısı üzrə bağlanmış sazişlər üzrə müvafiq illik qaz həcmələrindən artıq olan hissəsinə görə ödənilən vəsait (135 milyon ABŞ dolları) daxil edilməyib) və digər yataqlar üzrə isə 24,9 milyon ABŞ dolları həcmində vəsait daxil olmuşdur (Qrafik 4.2.3).

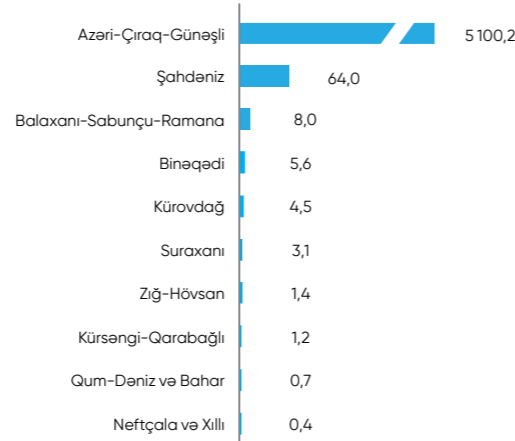
Qrafik 4.2.2.

2016-cı ildə ARDNF-nin gəlirləri (milyon ABŞ dolları ilə)

Qrafik 4.2.3.

2016-cı il ərzində mənfəət nefti və qazın satışından daxilolmalar (milyon ABŞ dolları ilə)

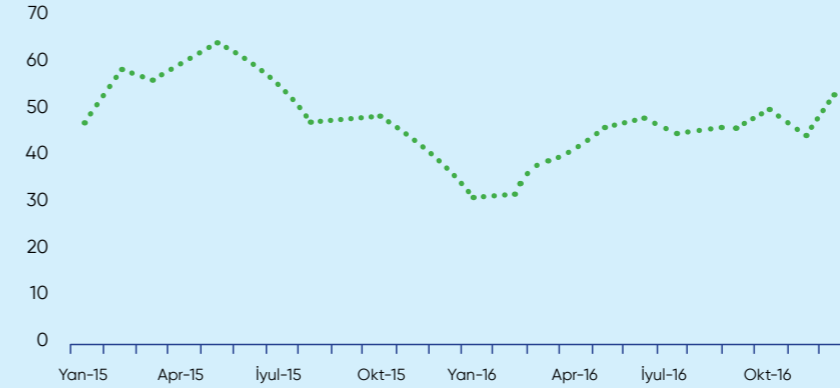
Neftin qiymətlərinin dinamikası

2014-cü ilin ortalarından başlanmış və 2015-ci il ərzində davam etmiş uzunmüddətli ucuzlaşma dövründən sonra, 2016-cı ildə neftin dünya bazarlarında qiymətlərində tədricən bahalaşma müşahidə olunmuşdur. Bir neçə fasilə baş verdiyinə və orta illik qiymətin (43,55 ABŞ dolları) 2015-ci ilin göstəricisindən xeyli aşağı olmasına baxmayaraq, ümumi tendensiya neft qiymətlərində artım olduğunu göstərir. 2016-cı il ərzində xam neft qiymətlərinin dinamikası aşağıdakı müəkkəb amillərlə izah oluna bilər.

Bir tərəfdən, ləngiyən qlobal iqtisadi artım neftə olan tələbatın proqnozlaşdırılardan daha aşağı olmasına səbəb olmuşdur. Xam neft hasilatı daha çox iki ölkə - İraq və İranda artmışdır. Belə ki, nisbi siyasi sabillik fonunda İraqda yatırılmış investisiyalar tədricən öz bəhrəsini verməyə başlamış, eyni zamanda 2015-ci ilin sonunda İrana qarşı sanksiyaların ləğv olunması səbəbindən bu ölkədə xam neftin hasilatında artım müşahidə edilmişdir. Bu iki ölkə hal-hazırda 2013-cü ilin əvvəli ilə müqayisədə ümumilikdə

gündə 2,2 milyon barel daha çox neft istehsal edir.

Digər tərəfdən, aşağı qiymətlər hasilata yatırılan investisiyaların həcmi əhəmiyyətli dərəcədə azalmış (istehsalı gündə 0,5 milyon barel artırma biləcək layihələr dayandırılıb), eləcə də neftin qiymətlərinin 40 ABŞ dolları səviyyəsində qaldığı halda ABŞ şist neft istehsalı əlverişsiz olduğu üçün ona da mənfəət təsirini göstərmişdir.

Qrafik 1.

Brent markalı neftin qiyməti (ABŞ dolları/barel). 2015/2016

Mənbə: ycharts.com

2016-cı ilin ortalarında ABŞ-da neft istehsalı 2015-ci ilin əvvəlindəki səviyyədən gündə 700 min barel az olmuşdur. Nigeriya və Venesueladakı ictimai-siyasi qeyri-sabitlik sözügedən ölkələrdə istehsalın həcmi azaldaraq neft təklifinin artımını daha da ləngitmişdir. Ən əsası, noyabr ayında OPEC kartelinin qəbul etdiyi və bir sıra qeyri-üzv ölkələrin, o cümlədən Azərbaycan və Rusiyanın qoşulduğu qərar gündəlik hasilatı 1,2 milyon barel azaltmağı hədəf tutaraq neftin qiymətinin dekabr ayında 9 dollar bahalaşmasına gətirib çıxarmışdır. Təhlilçilərin böyük əksəriyyəti neftin qiymətinin 2017-ci ildə sabitləşəcəyini proqnozlaşdırır. İlin birinci yarısında

mövcud anbar ehtiyatlarının gündə 0,4 milyon barel artacağı gözlənilsə də, onların sonradan azalmağa başlayacağı ehtimal olunur. OPEC-in qərarı artıq qiymətlərə təsir etmiş və bundan sonra istehsalda əhəmiyyətli azalmalar gözlənilmir. Amerika şist neft yataqlarının güclü potensialı malik olması onu deməyə əsas verir ki, qiymətlər artdığı təqdirdə müvafiq istehsal artımı yenidən təklif artıqlığını yaradıb qiymətlərin aşağı enməsinə təkan verəcəkdir.

"Goldman Sachs" Brent markalı neftin qiymətinin OPEC razılaşmasının yerinə yetiriləcəyi halda 59 ABŞ dollarına çatacağını proqnozlaşdırır.

Beynəlxalq Enerji Agentliyi bu rəqəmin 55-61 ABŞ dolları arasında dəyişəcəyini güman edir. DB və BVF isə neftin qiymətinin müvafiq olaraq, 55 və 52 ABŞ dolları təşkil edəcəyini proqnozlaşdırırlar. Eyni zamanda, neftin ucuzlaşması ilə nəticələnə bilən risklər də kifayət qədər əhəmiyyətlidir. OPEC-in qərarı icra olunmazsa, bazarlar buna kəskin neqativ reaksiya verə bilər. Çində iqtisadi artımın azalması səbəbindən tələbatın gözlənilən səviyyəyə çatmayacağı təhlükəsi mövcuddur. Digər potensial risklər güclənən ABŞ dolları və OPEC üzv ölkələri arasında yaranan biləcək yeni siyasi ziddiyyətlərlə bağlıdır.

ARDNF-nin vəsaitlərinin idarə olunmasından əldə edilən gəlirlər

2016-cı ildə ARDNF-nin vəsaitləri borc öhdəlikləri və pul bazarları alətləri, səhm, daşınmaz əmlak və qızıl portfellerində yerləşdirilmişdir. ARDNF-nin vəsaitləri-

nin idarə edilməsindən 2016-cı ildə 688,5 milyon ABŞ dolları və yaxud 1 068,8 milyon manat məbləğində gəlir əldə edilmişdir. ARDNF-nin vəsaitlərinin

idarə edilməsi ilə bağlı orta illik gəlirlilik göstəricisi 2%, investisiya portfelinin orta illik gəlirlilik göstəricisi isə 1,92% təşkil etmişdir.

Bonus ödənişləri ilə bağlı daxilolmalar

Hesabat ilində neft-qaz sazişlərinin imzalanması və ya icrası ilə bağlı ARDNF-yə daxil olan bonus ödənişlərinin məbləği 82,1 min

manat və ya 51,3 min ABŞ dolları təşkil etmişdir. Cədvəl 4.2.1.-də şirkətlər üzrə bonus ödənişləri verilmişdir.

Cədvəl 4.2.1.

2016-cı ildə ARDNF-nin bonus ödənişləri ilə bağlı daxilolmaları

Vəsaiti köçürən qurumun adı	Yatağın adı	Tarix	Məbləğ	
			min ABŞ dolları	min AZN
BP Exploreysn (Azərbaycan) Limited	Şahdəniz	27.01.2016	17,748	28,5
LUKOYL OVERSİZ Şahdəniz Limited	Şahdəniz	29.01.2016	6,156	9,8
TÜRKİŞ PETROLİUM OVERSİZ Kompani Limited	Şahdəniz	29.01.2016	11,697	18,7
Petronas	Şahdəniz	29.01.2016	9,542	15,3
NİKO	Şahdəniz	04.02.2016	6,156	9,8
Cəmi			51,299	82,1

Tranzit haqları ilə bağlı daxilolmalar

2016-cı ildə ARDNF-nin digər daxilolma mənbəyini karbohidrogenlərin Azərbaycan ərazisi ilə ötürülməsindən əldə edilən 11,3 milyon ABŞ dolları və yaxud 18,0 milyon manat

məbləğində gəlirlər (tranzit haqqı) təşkil etmişdir. Sözügedən gəlir maddəsi üzrə daxilolmalar barədə ətraflı məlumat Cədvəl 4.2.2.-də verilmişdir.

Cədvəl 4.2.2.

2016-cı ildə ARDNF-nin tranzit haqları ilə bağlı daxilolmaları

Vəsaiti köçürən qurumun adı	Tarix	Məbləğ	
		min. ABŞ dolları	min. AZN
Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkəti	13.01.2016	0,8	1,3
	08.02.2016	1,0	1,6
	14.03.2016	0,9	1,5
	15.04.2016	1,0	1,5
	17.05.2016	0,9	1,4
	16.06.2016	1,0	1,5
	13.07.2016	1,0	1,6
	12.08.2016	1,0	1,6
	15.09.2016	0,9	1,5
	12.10.2016	1,0	1,6
	14.11.2016	1,0	1,7
15.12.2016	0,8	1,2	
Cəmi		11,3	18,0

Akrhesabı ödənişlər ilə bağlı daxilolmalar

2016-cı ildə Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda Şəfəq-Asiman dəniz blokunun kəşfiyyatı, işlənməsi və hasilatın pay bölgüsü haqqında

SOCAR ilə BP Eksplereysn (Azərbaycan) Limited və SOCAR-ın ortaq neft şirkəti arasındakı sazişə uyğun olaraq 2,1 milyon ABŞ dolları və

ya 3,3 milyon manat məbləğində akrhesabı ödənişlər köçürülmüşdür. Şirkətlər üzrə akrhesabı ödənişlər Cədvəl 4.2.3.-də göstərilmişdir.

Cədvəl 4.2.3.

2016-cı ildə ARDNF-nin akrhesabı ödənişləri ilə bağlı daxilolmaları

Vəsaiti köçürən qurumun adı	Yatağın adı	Tarix	Məbləğ	
			min. ABŞ dolları	min. AZN
BP Eksplereysn (Azərbaycan)	Şəfəq-Asiman	01.07.2016	2,1	3,3
Cəmi			2,1	3,3

4.3. ARDNF-NİN XƏRCLƏRİ

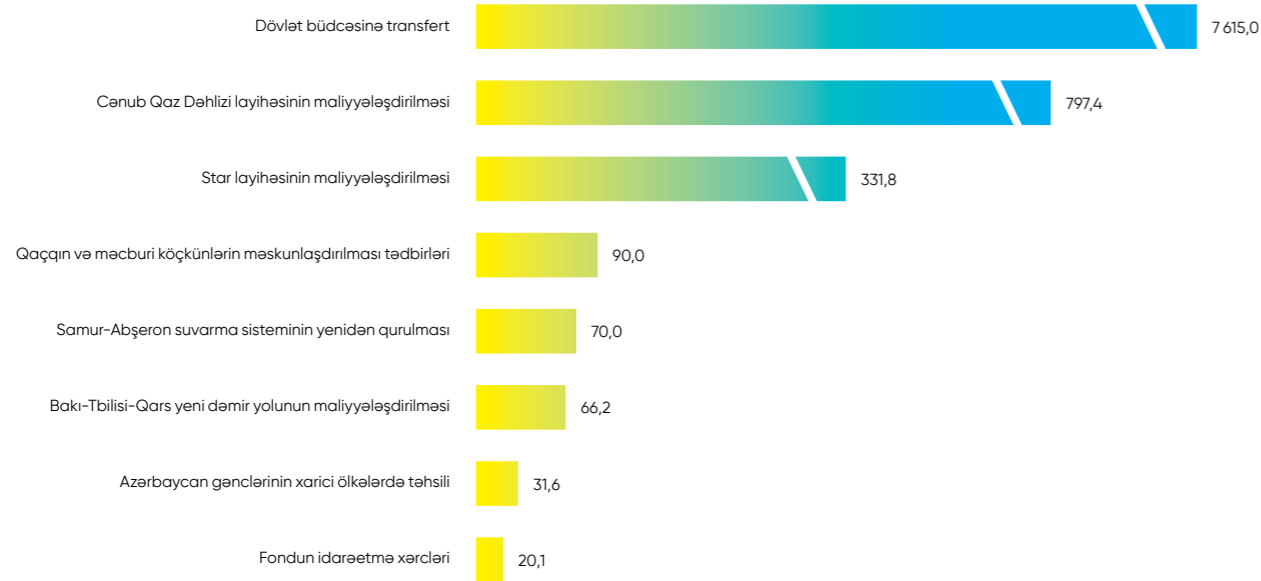
2016-cı ildə ARDNF-nin büdcə xərcləri 9 022,1 milyon manat (5 442,1 milyon ABŞ dolları) təşkil etmişdir. Bu xərclərin 84,4%-i və ya 7 615,0 milyon manatını dövlət büdcəsinə

transfert ödənişləri təşkil etmiş, 15,4%-i və ya 1 387,0 milyon manatı ARDNF-nin büdcəsi çərçivəsində maliyyələşdirilən layihə və dövlət proqramları, 0,2%-i və ya 20,1

milyon manatı isə ARDNF-nin idarə edilməsi ilə bağlı xərclər təşkil etmişdir. ARDNF-nin xərclərinin xərc maddələri üzrə strukturu Qrafik 4.3.1.-də verilmişdir.

Qrafik 4.3.1.

2016-cı ildə ARDNF-nin xərcləri (milyon manat)

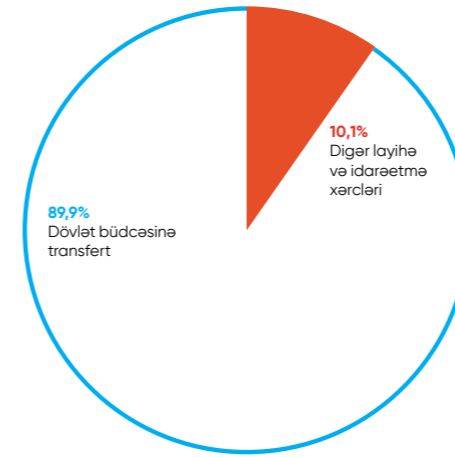
Dövlət büdcəsinə transfert

2015-ci ildə olduğu kimi 2016-cı ildə də dövlət büdcəsinə transfertin həcmi azaldılması siyasəti davam etdirilmişdir.

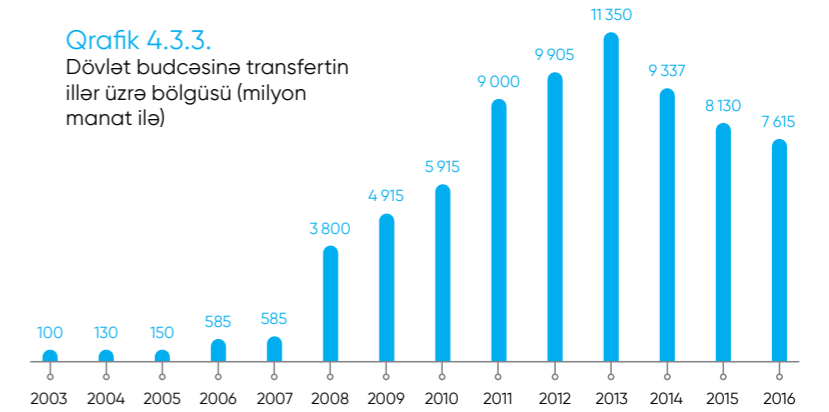
Belə ki, hesabat ilində dövlət büdcəsinə transfertin həcmi 7 615,0 milyon manat təşkil etmişdir ki, bu da 2015-

ci ilin eyni göstəricisi ilə müqayisədə 6,3% və ya 515 milyon manat aşağıdır. Dövlət büdcəsinə transfertin illər üzrə bölgüsü, həmçinin 2001-2016-cı illərdə transfertin dövlət büdcə gəlir və xərclərində payı müvafiq olaraq Qrafik 4.3.3., 4.3.4. və 4.3.5.-də göstərilmişdir.

Qrafik 4.3.2.
2001-2016-cı ildə ARDNF-nin xərcləri

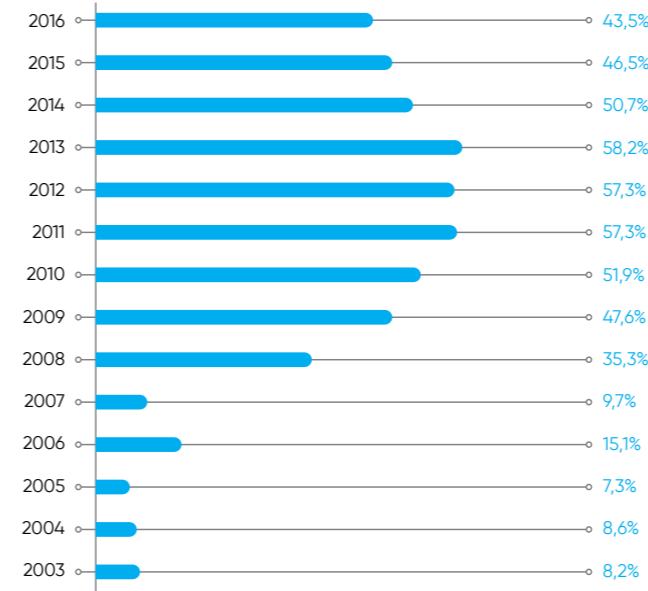
Qrafik 4.3.3.
Dövlət büdcəsinə transfertin illər üzrə bölgüsü (milyon manat ilə)

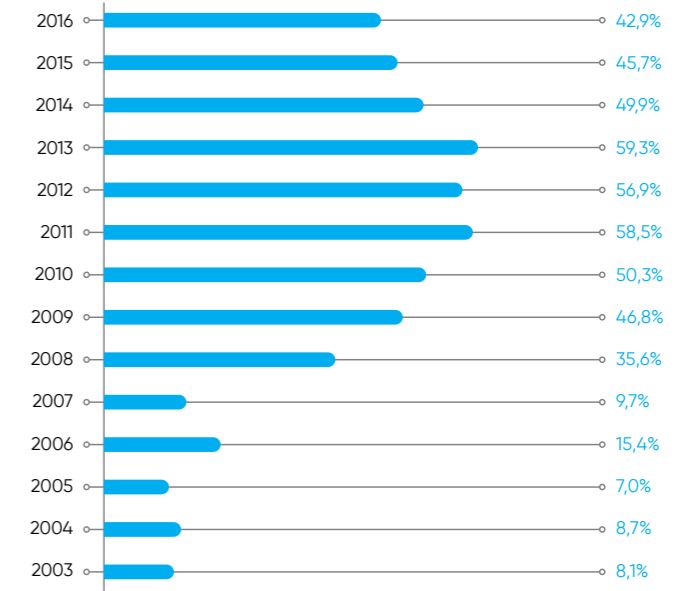
2003-2016-cı illərdə ARDNF tərəfindən dövlət büdcəsinə transfertin cəmi həcmi 71,5 milyard manat və ya ARDNF-nin bugünə qədər olan cəmi büdcə xərclərinin 89,9%-ni

təşkil etmişdir (Qrafik 4.3.2). 2016-cı ildə ARDNF-dən dövlət büdcəsinə transfert dövlət büdcəsinin gəlirlərinin 43,5%-ni, dövlət büdcə xərclərinin isə 42,9%-ni təşkil etmişdir.

Qrafik 4.3.4.
Transfertin dövlət büdcəsinin gəlirlərində payı

Qrafik 4.3.5.
Transfertin dövlət büdcəsinin xərclərində payı

SOSIAL VƏ İNFRASTRUKTUR LAYİHƏLƏRİNİN MALİYYƏLƏŞDİRİLMƏSİ

ARDNF ölkə əhəmiyyətli sosial və infrastruktur yönümlü, eləcə də strateji önəmi olan layihələrin maliyyələşdirilməsində xüsusi rol oynayır.

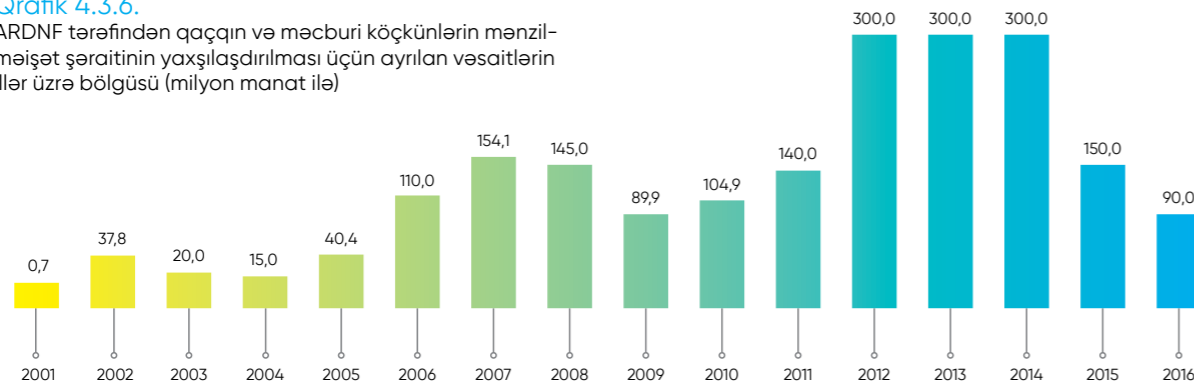
Qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial-məişət vəziyyətinin yaxşılaşdırılması tədbirlərinin maliyyələşdirilməsi

2016-cı ildə də "Qaçqınların və məcburi köçkünlərin yaşayış şəraiti-nin yaxşılaşdırılması və məşğulluğunun artırılması üzrə Dövlət Proqramı" layihəsinin ARDNF tərəfindən maliyyələşdirilməsi davam etdirilmişdir. 2001-2016-cı illər ərzində bu tədbirlərin maliyyələşdirilməsi

məqsədi ilə ARDNF-nin büdcə-sindən ümumilikdə 1 997,8 milyon manat vəsait xərclənmişdir (Qrafik 4.3.6). Bununla yanaşı, hesabat ilində ARDNF tərəfindən qaçqın və məcburi köçkünlərin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün 90 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

Qrafik 4.3.6.

ARDNF tərəfindən qaçqın və məcburi köçkünlərin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün ayrılan vəsaitlərin illər üzrə bölgüsü (milyon manat ilə)

ARDNF tərəfindən ayrılmış vəsait hesabına indiyədək 31 304 ailə üçün fərdi evlərdən ibarət 71 qəsəbə, 168 bina, 15 məhəllə və bir çox sosial-infrastruktur obyektləri tikilmişdir. Yeni yaşayış məntəqələrində 75 məktəb, 6 musiqi məktəbi,

54 icma mərkəzi, 62 inzibati bina, 59 uşaq bağçası, 16 tibb məntəqəsi, 5 xəstəxana, 1 olimpiya idman kompleksi, 48 rabitə qovşağı tikilmiş, 764 kilometr yol, 860 kilometr su, 1592 kilometr elektrik, 423 kilometr qaz, 76 kilometr kanalizasiya xətti çəkil-

miş, 734 ədəd yüksək gərginlikli iri və kiçik transformatorlar, 29 elektrik yarımstansiyaları quraşdırılmış, 235 artezian quyusu, 205 su anbarı və 82 nasos stansiyası istifadəyə verilmiş, 11 300 ha sahəni əhatə edən irriqasiya sistemi qurulmuşdur.

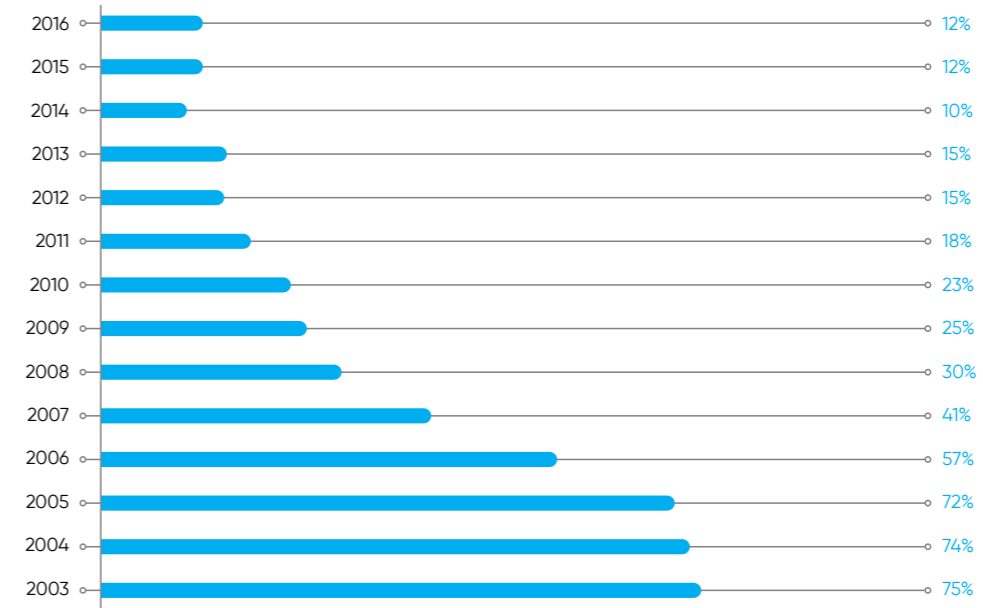
Cədvəl 4.3.1.

2001-2016-cı illər ərzində ARDNF-nin vəsaiti hesabına qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial-məişət vəziyyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlər üzrə nəticələrin ölkə miqyasında xüsusi çəkili (MKSİF-nin təqdim etdiyi rüblük məlumatlara əsasən)

Görülmüş işlər	Həcmi	Xüsusi çəki
Layihə üzrə ayrılmış vəsaitdən ödənilmiş ƏDV*	360,0 mln. AZN	2 %
Mənzil fonduna təhvil verilmiş mənzillərin ümumi sahəsi**	2,9 mln. m ²	5 %
Ümumtəhsil məktəbləri	75 ədəd	5 %
Elektrik xəttləri	1600 km	8 %
Elektrik yarımstansiyaları	29 ədəd	22 %
İri və kiçik ölçülü yüksək gərginlikli transformatorlar	734 ədəd	24 %
Su xətləri	860 km	25 %
Kanalizasiya xətləri	76 km	6 %
Yol örtüyü	764 km	5 %
İrriqasiya sistemi	11 300 ha	1 %

* ARDNF-nin hesablamaları

** Mənbə: Azərbaycan Respublikası Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi

Qrafik 4.3.7.

Qaçqın və məcburi köçkünlər arasında yoxsulluq həddi

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi

Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması layihəsi

Layihənin məqsədi Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin su təchizatı sistemləri üçün sabit su sərfinə malik etibarlı su mənbəyi yaratmaq, suyun nəqlində mövcud enerji sərfini aradan qaldırmaq və bunun müqabilində 25 MVT gücündə enerji istehsal etmək, habelə ölkənin irriqasiya və meliorasiya potensialının artırılmasıdır. Bu layihənin maliyyələşdirilməsi 2006-cı ildən başlayaraq ARDNF tərəfindən həyata keçirilməkdədir. "2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair" Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi üzrə "Tədbirlər Planı"na Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması layihəsinə daxil olan Taxtakörpü su anbarının, Vəlvələçay-Taxtakörpü və Taxtakörpü-Ceyranbatan kanallarının tikintisinin davam etdirilməsi daxil edilmişdir.

Layihə iki mərhələdə həyata keçirilir. Birinci mərhələ üzrə işlər yekunlaşmışdır. Belə ki, layihə çərçivəsində Taxtakörpü su anbarı, Vəlvələçay-Taxtakörpü və Taxtakörpü-Ceyranbatan kanallarının tikintisi başa çatdırılmış və AR Prezidentinin iştirakı ilə 28 sentyabr 2013-cü il tarixində bu obyektlərin açılışı olmuşdur. Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-nin 08 may 2014-cü il tarixli 019Ü nömrəli əmri ilə yaradılmış Dövlət qəbul komissiyasının 12 noyabr 2014-cü il tarixli aktı ilə Taxtakörpü su anbarı ilə su elektrik stansiyası, Vəlvələçay-Taxtakörpü, Taxtakörpü-Ceyranbatan kanalları istismara qəbul edilmişdir.

İkinci mərhələdə Taxtakörpü su anbarının və Vəlvələçay-Taxtakörpü, Taxtakörpü-Ceyranbatan su kanallarının fəaliyyətə başlaması nəticəsində 150 min hektar torpaq sahəsində suvarmanın yaxşılaşdırılması, 30 min hektar

torpaq sahəsinin isə yenidən əkin üçün cəlb olunması gözlənilir. Suvarılmış torpaq sahələri kənd təsərrüfatının inkişafı üçün geniş imkanlar yaradacaqdır.

İkinci mərhələdə "Şimal çaylarında sugötürən qurğuların və nəqliyici kanalların tikintisi" (I növbə üzrə Qusarçay, Qudyalçay və Caqacuaq çayları), "Şabran, Siyəzən və Xızı rayonlarının ərazisində mövcud suvarılan torpaqların su təminatının yaxşılaşdırılması və yeni suvarılan torpaqların istifadəyə verilməsi" obyektlərinin tikintisi, həmçinin, qeyd edilən obyektlərin tikintisinə məsləhətçi xidmətlərinin yerinə yetirilməsi daxildir.

Hesabat ilində ARDNF-dən bu layihənin maliyyələşdirilməsinə 70 milyon manat (43,4 milyon ABŞ dolları), ümumilikdə 2006-2016-cı illər ərzində isə 1 309,6 milyon manat (1 570,7 milyon ABŞ dolları) vəsait ayrılmışdır.

İNSAN KAPİTALININ İNKİŞAF ETDİRİLMƏSİ

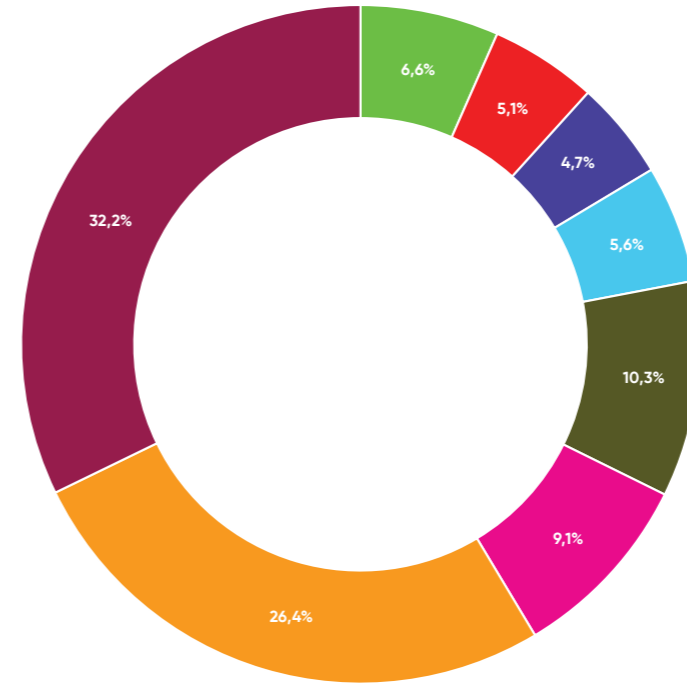
"2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı"nın maliyyələşdirilməsi

"Qara qızılın insan kapitalına" çevrilməsi ideyasının reallaşdırılmasına yönəldilmiş "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı"nın maliyyələşdirilməsi ARDNF tərəfindən həyata keçirilir. 2016-cı ildə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin sifarişlərinə əsasən

ARDNF-dən Dövlət proqramının maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə ayrılmış 31,6 milyon manat vəsaitin 15,5 milyon manatı yaşayış, 13,9 milyon manatı təhsil, təqribən 0,9 milyon manatı yol, 0,5 milyon manatı tibbi sığorta, 0,8 milyon manatı viza və qeydiyyat və digər xərclərin ödənilməsinə yönəldilmişdir.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə ARDNF-nin vəsaiti hesabına xaricdə təhsili maliyyələşdirilmiş tələbələrin ümumi sayı 3 302 nəfər təşkil edir, onlardan 1 404 nəfər artıq məzun olmuşdur. Proqram çərçivəsində oxuyanların 79%-i bakalavr və ya magistr dərəcələri üzrə təhsil almışdır (daha dəqiqliklə, bakalavr

Qrafik 4.3.8.
Tələbələrin ixtisaslar üzrə bölünməsi

● Hüquq
● Xidmət
● Elm
● Sənaye
● İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları
● Tibb
● İqtisadiyyat və idarəetmə texnologiyaları
● Digərləri

Proqram iştirakçılarının 95%-i aldıkları ixtisas üzrə çalışırlar, bu da ixtisasların düzgün seçimi və bölüşdürülməsini təsdiq edir. Proqram iştirakçılarının təhsil sahəsində gördüyü iş biliklərini yaymağa və Proqramın təsirini daha davamlı və uzunmüddətli edərək çoxaltmağa zəmin yaradır.

Bir sıra tələbələr ölkənin aparıcı universitetlərində dərslər deyir və ya öz biliklərini müxtəlif onlayn tədris platformaları vasitəsi ilə paylaşır və beləliklə onları Azərbaycanla yanaşı global auditoriyaya da çatdırırlar. Proqram hələ də tamamlanmayıb: 1 898 tələbə təhsil almaqdadır, ən

tələbələrinin sayı 1 180, magistrlər isə 1 430 olmuşdur). Bundan əlavə, 692 tələbənin doktorantura və ya ali tıbb dərəcələri üzrə təhsili maliyyələşdirilmişdir. Bakalavrların əksəriyyəti iqtisadiyyat və idarəetmə (320 nəfər), tibb (238), sənaye (191) və informasiya və kommunikasiya texnologiyaları (174) üzrə ixtisaslaşmışdır. Magistr tələbələrinə gəldikdə, iqtisadiyyat və idarəetmə ixtisaslarında oxuyanlar üstünlük təşkil edir (722 nəfər), növbəti yerlərdə isə sənaye (138 nəfər) və hüquq (120 nəfər) qərarlaşmışdır. Bu tələbələrdən 128 nəfəri Dövlət proqramı çərçivəsində 2-ci dəfə, 6 nəfəri isə 3-cü dəfə təhsil almışdır. Dövlət Proqramında iştirak edən gənclərin əksər hissəsi Böyük Britaniya (29,1%), Türkiyə (22,1%), Almaniya (12,4%), Kanada (7,2%), Niderland (5,2%) və Rusiya (3,8%) universitetlərində təhsil alırlar. 2008-2016-cı illər ərzində ARDNF tərəfindən bu proqramın maliyyələşdirilməsinə ümumilikdə 188,4 milyon manat məbləğində vəsait ayrılmışdır.

son məzunların isə 2021-ci ildə universitetləri bitirmələri gözlənilir. Bu isə deməkdir ki, proqramın bütün müsbət nəticələri bir neçə il sonra hiss olunacaqdır. İştirakçılar Azərbaycanın sosial və iqtisadi inkişafına davamlı təsir göstərəcəklər.

“Cənub Qaz Dəhlizi” qapalı səhmdar cəmiyyətinin nizamnamə kapitalında Azərbaycan Respublikasının iştirak payının maliyyələşdirilməsi

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 25 fevral 2014-cü il tarixli Sərəncamı ilə “Şahdəniz” qaz-kondensat yatağının istismarının ikinci mərhələsi, Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin genişləndirilməsi, Trans-Anadolu Boru Kəməri və Trans-Adriatik Boru Kəməri layihələrinin idarə edilməsini təmin etmək məqsədilə SOCAR tərəfindən nizamnamə kapitalı 100 milyon ABŞ dolları məbləğində olan və səhmlərinin 51%-i dövlət mülkiyyətində, 49 %-i SOCAR-a məxsus olan “Cənub Qaz Dəhlizi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (CQD QSC) təsis edilmişdir. Sərəncamın 2.1.-ci bəndi ilə Cəmiyyətin birbaşa dövlət mülkiyyətində olan

səhmlərinin maliyyələşdirilməsi ARDNF-ə, dövlət mülkiyyətində olan səhmlərin sahibliyi və idarə edilməsi İqtisadiyyat Nazirliyinə tapşırılmışdır. 2016-cı ildə Cəmiyyətin birbaşa dövlət mülkiyyətində olan hissəsinin maliyyələşdirilməsini təmin etmək məqsədilə ARDNF tərəfindən 797,4 milyon manat və yaxud 495,2 milyon ABŞ dolları məbləğində vəsait İqtisadiyyat Nazirliyinin hesabına köçürülmüşdür. 2014-2016-cı illər ərzində Cənub Qaz Dəhlizi layihəsində Azərbaycan Respublikasının iştirak payının maliyyələşdirilməsinə ARDNF-dən ümumilikdə 1 232,1 milyon ABŞ dolları və yaxud 1 530,3 milyon manat vəsait yönəldilmişdir.

2014-cü il ərzində Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının 28 aprel, 15 iyul, 10 sentyabr və 21 noyabr tarixli qərarlarına əsasən Layihələrin icrasının maliyyələşdirilməsinin təminatı məqsədilə Cəmiyyət tərəfindən 2 516 995 800 ABŞ dolları həcmində korporativ istiqrazlar aşağıdakı xüsusiyyətlərdə emissiya edilmişdir:

- Bitmə tarixi 10 il müəyyən edilmişdir;
- İllik faiz dərəcəsi: 6 aylıq LIBOR + 1%;
- 7 il ərzində yığılan faizlərin sonradan ödənilməsi nəzərdə tutulmuşdur (7 il möhlet müddəti).

Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yolu layihəsinin maliyyələşdirilməsi

Əsas məqsədi Trans-Avropa və Trans-Asiya dəmir yolu şəbəkələrini birləşdirmək, yük və sərnişinlərin birbaşa olaraq Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə ərazilərindən keçərək Avropa və Asiyaya çıxarılmasını təmin etmək olan layihə çərçivəsində Türkiyənin ərazisində 76 km və Gürcüstanın

ərazisində 26 km uzunluğunda olan Qars-Axalkalaki dəmir yolu xəttinin tikintisi və Gürcüstan ərazisində 160 km uzunluğunda Axalkalaki-Marabda yolunun reabilitasiya-rekonstruksiyası işlərinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsinin maliyyələşdirilməsi üçün ARDNF-nin

2016-cı il büdcəsindən 41,9 milyon ABŞ dolları və ya 66,2 milyon manat vəsait yönəldilmişdir. Ümumilikdə 2007-2016-cı illərdə bu layihənin maliyyələşdirilməsinə ARDNF tərəfindən 630,0 milyon ABŞ dolları (551,9 milyon manat) həcmində vəsait ayrılmışdır.

STAR layihəsində Azərbaycan Respublikasının iştirak payının maliyyələşdirilməsi

Layihənin ARDNF tərəfindən maliyyələşdirilməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “SOCAR Türkiyə Ege” Neft Emalı Zavodu (STAR) layihəsində Azərbaycan tərəfinin iştirakının dəstəklənməsi məqsədilə əlavə tədbirlər haqqında 4 fevral 2013-cü il tarixli 2698 nömrəli Sərəncamına əsasən həyata keçirilir. Sərəncama əsasən nizamnamə kapitalı 1 900 milyon ABŞ dolları təşkil edən səhmdar cəmiyyət yaradılmış və 40 faizi dövlət mülkiyyətində olan Cəmiyyətin səhmlərinin maliyyələşdirilməsi ARDNF-yə tapşırılmışdır. Cəmiyyətin dövlət mülkiyyətində olan səhmlərinin sahibliyi və idarə edilməsi

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilir və həmin səhmlər üzrə dividendlər ARDNF-yə köçürülür.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 fevral 2016-cı il tarixli 1804 nömrəli Sərəncamı ilə “STAR layihəsində Azərbaycan tərəfinin iştirakının dəstəklənməsi məqsədilə əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 4 fevral 2013-cü il tarixli 2698 nömrəli Sərəncamında edilmiş dəyişikliklərə əsasən, Cəmiyyətin nizamnamə kapitalının həcmi 1 900 milyon ABŞ dollarından 2 412,0 milyon ABŞ dollarına qədər, Cəmiyyə-

tin dövlət mülkiyyətində olan 40%-lik səhm payının dəyəri 964,8 milyon ABŞ dollarına qədər artırılmışdır.

Layihənin maliyyələşdirilməsinə başlayandan 2016-cı ilin sonuna qədər ARDNF tərəfindən xəzinədarlıq vasitəsilə STAR layihəsində Azərbaycan Respublikasının iştirak payının maliyyələşdirilməsi məqsədilə İqtisadiyyat Nazirliyinə ümumilikdə 960,2 milyon ABŞ dolları və ya 927,9 milyon manat, o cümlədən hesabat ili ərzində 200,2 milyon ABŞ dolları və ya 331,8 milyon manat məbləğində vəsait ayrılmışdır.

F1 Avropa Qran Prisi

2016-cı il 17-19 iyun tarixlərində Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərində "Formula-1" üzrə Avropa Qran-prisi keçirilmişdir.

Formula-1 Avropa Qran-prisində 22 pilot mübarizəyə qatılmışdır. Avropa Qran-prisinin qalibi "Mercedes" komandasının üzvü Niko Rosberq olmuşdur. Almaniyalı

pilot məsafəni 1 saat 32 dəqiqə 52 saniyəyə qət etmişdir. İkinci yerin qalibi "Ferrari" komandasının almaniyalı pilotu Sebastian Fettel, üçüncü yerin qalibi isə "Force India" komandasının meksikalı pilotu Serxio Peres olmuşdur.

Qran-prinin treki şəhərin mərkəzində təşkil olunmuş və Bakı Şəhər Halqası adlandırılmışdır. Layihənin müəllifi bütün müasir Formula 1 treklərinin memarı olan

Herman Tilke'dir. Bakı Şəhər Halqasının uzunluğu 6,003 km təşkil edir və dünyanın ən uzun 2-ci trekidir.

Trekin ən geniş yeri 13 metr, ən dar hissəsi isə İçəri Şəhər ətrafında olan bölmələrdə, o cümlədən 7-ci və 8-ci döngələrdə 7,6 metr təşkil edir.

5 | İNVESTİSİYALAR

5.1. İnvestisiya Strategiyası

ARDNF-nin investisiya strategiyasının əsasını irihəcmlı itkilərin minimuma endirilməsi şərti ilə münasib gəlirliliyin əldə edilməsi təşkil edir.

Portfelin maliyyə alətləri və ölkələr üzrə geniş diversifikasiyasının təmin edilməsi, eləcə də makroiqtisadi mühitin daimi təhlili bu məqsədə nail olmağa xidmət edən amillərdəndir.

ARDNF-nin investisiya fəaliyyətinin hüquqi bazasını təyin etmək və yüksək şəffaflığın təmin edilməsi məqsədilə dövlət tərəfindən ARDNF-nin vəsaitlərinin idarə edilməsinin əsas prinsip və istiqamətləri müəyyənləşdirilmişdir. ARDNF-nin vəsaitləri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 iyun 2001-ci il tarixli 511 nömrəli

Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun valyuta vəsaitlərinin saxlanması, yerləşdirilməsi və idarə edilməsi haqqında Qaydalar" (İnvestisiya Qaydaları) və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamları ilə illik əsasda təsdiq olunan "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun İnvestisiya siyasəti" nə əsasən idarə olunur.

İnvestisiya Qaydaları ARDNF-nin vəsaitlərinin idarə edilməsinin ümumi prinsiplərini müəyyən edir. Belə ki, qeyd olunan İnvestisiya

Qaydaları vəsaitlərin maliyyə alətlərinə və valyutalara görə bölgüsünü, investisiya alətləri üzrə məhdudiyyətləri, xarici menecerlərə qarşı olan tələbləri, eləcə də ARDNF-nin tərəf müqabilləri (kastodial banklar, müxbir banklar və s.) ola biləcək qurumların minimal kredit reyting dərəcələrini müəyyənləşdirir.

İnvestisiya siyasəti ARDNF-nin investisiya portfelinin hədəflərini, proqnozlaşdırılan həcmi, valyuta tərkibini, vəsaitlərin strateji bölgüsünü, hədəf gəlirliliyi (bençmark) və bir sıra risk hədəflərini müəyyən edir.

F1 Avropa Qran Prisi
17-19 iyun 2016-cı il, Bakı

ARDNF-nin uzunmüddətli hədəflərinə uyğun olaraq, portfelin investisiya alətlərinə görə bölgüsü illik əsasda nəzərdən keçirilir və təsdiqlənir. 2016-cı il İnvestisiya siyasətinə əsasən investisiya portfeli aşağıdakı alt portfellərə bölünmüşdür:

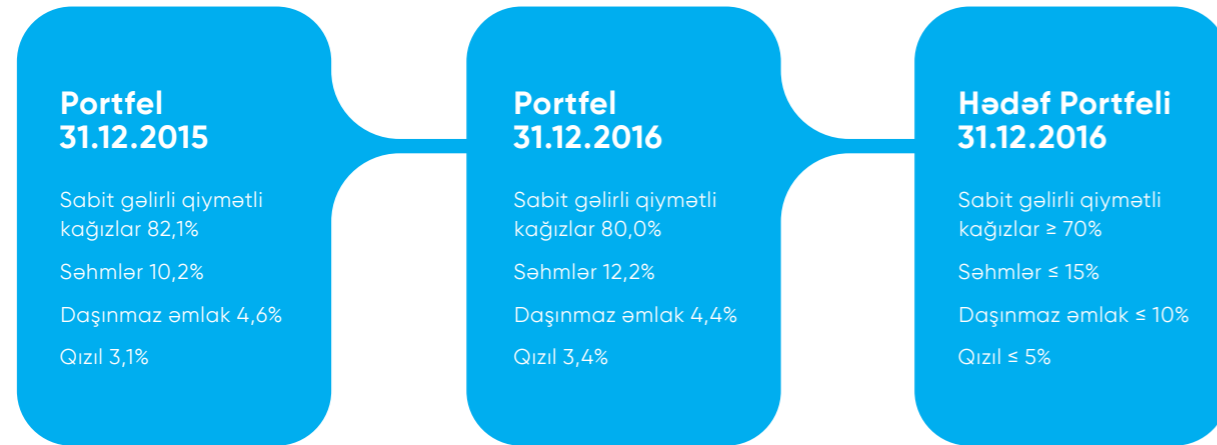
- 70% - borc öhdəlikləri və pul bazarları alətləri;
- 15% - səhmlər;
- 10% - daşınmaz əmlak;
- 5% - qızıl.

2016-cı ilin dekabr ayına olan vəsaitlərin strateji bölgüsünə əsasən ARDNF-nin investisiya

portfelinin 80%-i sabit gəlirli qiymətli kağızlar və pul bazarı alətlərindən, 12,2%, 3,4%, 4,4%-i isə müvafiq olaraq səhmlər, qızıl və daşınmaz əmlak investisiyalarından ibarət olmuşdur.

Cədvəl 5.1.1.

Vəsaitlərin hədəf bölgüsü

Sabit gəlirli qiymətli kağızlar və pul bazarları alətləri üçün seçilmiş hədəf gəlirliliyi 3 aylıq LIBOR faiz dərəcəsi (Avroda ifadə olunan aktivlər üçün 3 aylıq EURİBOR faiz dərəcəsi), cari səhm portfelinin hədəf

gəlirliliyi isə "MSCI World" indeksi olaraq müəyyən edilmişdir.

Cədvəl 5.1.2. ARDNF-nin investisiya fəaliyyətinin cari istiqamətlərini cəmləşdirir.

Cədvəl 5.1.2.
İnvestisiya forması

Global aktiv növləri	Portfelə daxil olan aktiv növləri	Həyata keçirilən strategiya	Həyata keçirilmə metodları
Ənənəvi	Səhmlər	Qlobal səhm bazarlarına investisiya	"MSCI World", "MSCI Europe ex UK", "S&P 100" indeksləri, VTB Bankda strateji səhm payı
	Sabit gəlirli qiymətli kağızlar	İstiqrazlara və pul bazarları alətlərinə investisiya	Dövlət, beynəlxalq təşkilatlar, agentlik və korporativ investisiya dərəcəli sabit gəlirli qiymətli kağızların və pul bazarları alətlərinin alınması
Alternativ	Özəl səhmlər	Özəl səhm fondlarına investisiya	Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası Aktivlərin İdarə edilməsi Şirkəti tərəfindən idarə olunan fondlara, "Neuberger Berman" şirkəti ilə birgə qurulmuş Ayrıca İdarə Olunan Özəl Səhm Mandatı və Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı tərəfindən idarə olunan "EPF" fonduna investisiya
	Daşınmaz əmlak	Kommersiya təyinatlı daşınmaz əmlakın alınması və daşınmaz əmlak fondlarına investisiya	Moskva, London, Paris, Seul, Tokio və Milan şəhərlərində yerləşən ofis binalarına investisiya; PGIM şirkəti tərəfindən idarə olunan EVP fondu ilə birlikdə Frankfurt şəhərində yerləşən "Junghof Plaza" daşınmaz əmlakına birgə investisiya; Asiya və Sakit Okean hövzəsi, Avropa və ABŞ-da kommersiya, həmçinin, Yaponiyada logistika təyinatlı daşınmaz əmlaka yatırım edən fondlara investisiyalar
	Qızıl	Fiziki qızıla investisiya	Qızıl külçələrinə investisiya

Daxili idarəetmədə olan vəsaitlər

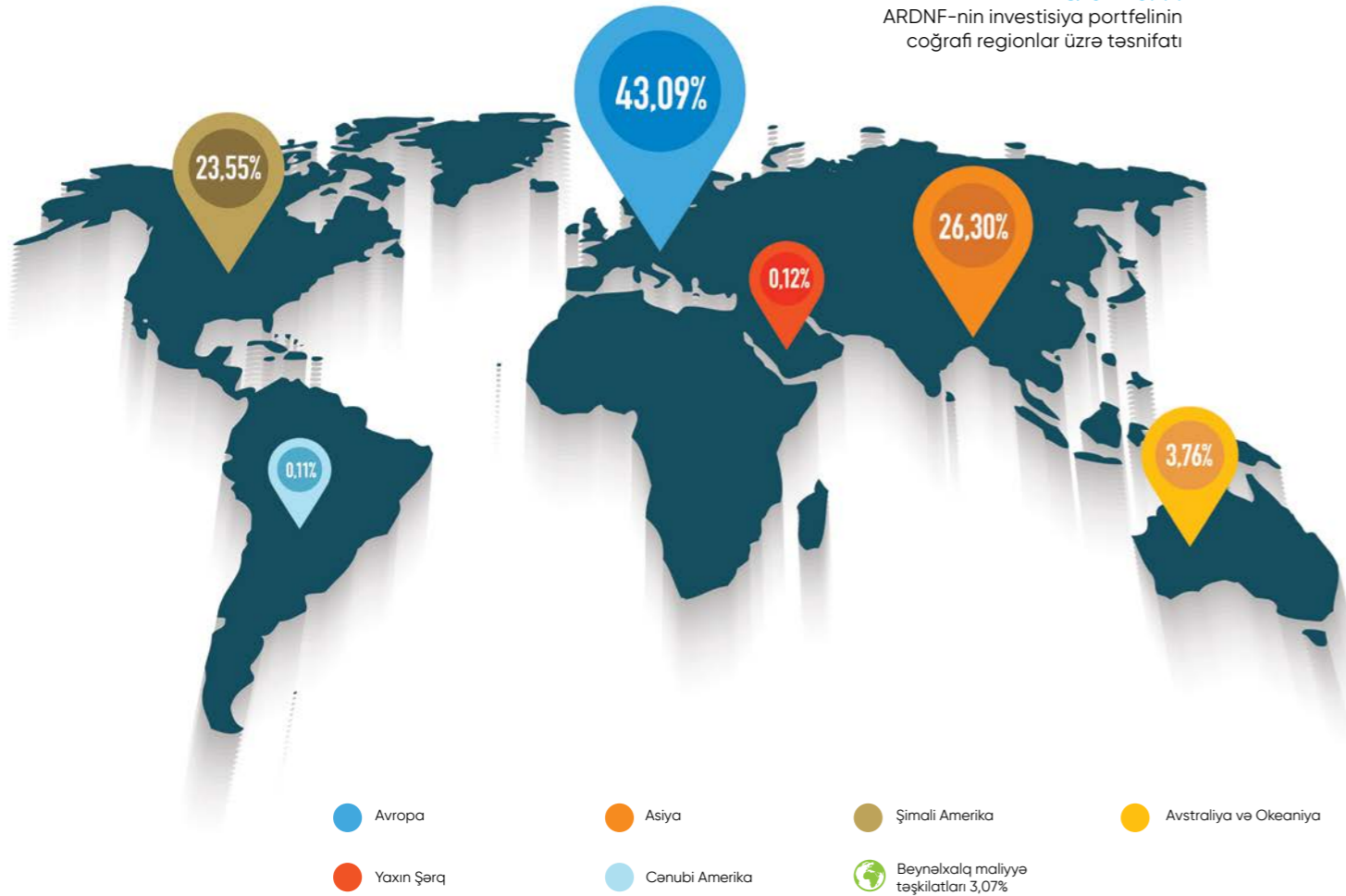
ARDNF-nin qarşısında duran prioritet məsələlərdən biri məhz ölkədə vəsaitlərin idarə edilməsi sahəsində qabaqcıl beynəlxalq standartların tətbiqi və təşviqinin həyata

keçirilməsidir. ARDNF üçün bu istiqamətdə lazımi bilik və təcrübənin əldə olunması ilə tədricən bütün vəsaitlərin daxildən idarəetməyə keçirilməsinin təşkili xüsusi

əhəmiyyətə malikdir. İnvestisiya portfelinin 91,5%-i daxildən idarə olunur.

Qrafik 5.1.1.

ARDNF-nin investisiya portfelinin coğrafi regionlar üzrə təsnifatı

Xarici menecerlər tərəfindən idarə olunan vəsaitlər

2016-cı ilin dekabr ayının nəticələrinə əsasən investisiya portfelinin 8,5%-i xarici menecerlər tərəfindən idarə edilir. ARDNF-nin vəsaitlərin idarə olunmasında xarici menecerlərin xidmətlərindən istifadə edilməsi onların müvafiq sahələrdəki bilik və bacarıqlarından faydalanmaq, eləcə də qabaqcıl dünya təcrübəsinin daxili idarəetmədə olan portfelə tətbiqi nöqtəyi-nəzərindən

ciddi əhəmiyyət kəsb edir.

ARDNF-nin vəsaitlərinin bir hissəsi aşağıda qeyd edilən xarici menecerlər tərəfindən idarə olunur:

Sabit gəlirli qiymətli kağızlar üzrə:

- **Dünya Bankı** – ARDNF-nin aktivlərinin 226 milyon ABŞ dollarını (ARDNF-nin aktivlərinin 0,7%-ni) idarə edir.
- **“Deutsche Bank Advisors”** – ARDNF-nin aktivlərinin 102

milyon ABŞ dollarını (ARDNF-nin aktivlərinin 0,3%-ni) idarə edir.

Səhmlər üzrə:

- **“UBS Asset Management”** – ARDNF-nin aktivlərinin 1 274 milyon ABŞ dollarını (ARDNF-nin aktivlərinin 3,9%-ni) idarə edir.
- **“State Street Global Advisors” (SSgA)** – ARDNF-nin aktivlərinin 1 215 milyon ABŞ dollarını (ARDNF-nin aktivlərinin 3,7%-ni) idarə edir.

5.2. ARDNF-nin investisiya portfelini

DÜNYADA MAKROİQTİSADI VƏZİYYƏT

Qlobal iqtisadi artımda fərqlilik davam edir

İlin əvvəli daha aşağı iqtisadi artım tempi ilə başlamışdır. İlin əvvəli ilə müqayisədə ilin sonuna doğru inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələrin artım tempi arasındakı fərq ilin sonuna doğru nisbətən azalmışdır. 2016-cı ildə ABŞ Federal Rezervi (FED) faiz dərəcələrini bir dəfə qaldırmaqla monetar siyasətini tədricən normallaşdırmışdır. Avropa Mərkəzi Bankı (AMB) növbəti ildə yumşaq pul siyasətini tətbiq etməyi salacağını elan

etmişdir. Böyük Britaniyanın Avropa Birliyini (AB) tərk etməsi lehinə səs verməsi və Donald Trampın ABŞ prezidenti seçilməsi kimi böyük əhəmiyyətli siyasi hadisələr ilin bazar sentimentini formalaşdırmışdır. Neftin qiyməti uzun müddət aşağı səviyyədə qaldıqdan və ilin əvvəlində 12-illik minimum həddə çatdıqdan sonra 2017-ci ilin yanvarından qüvvəyə minməsi nəzərdə tutulan istehsalın məhdudlaşdırılmasının qarara alınması nəticəsində bərpa olunmuşdur.

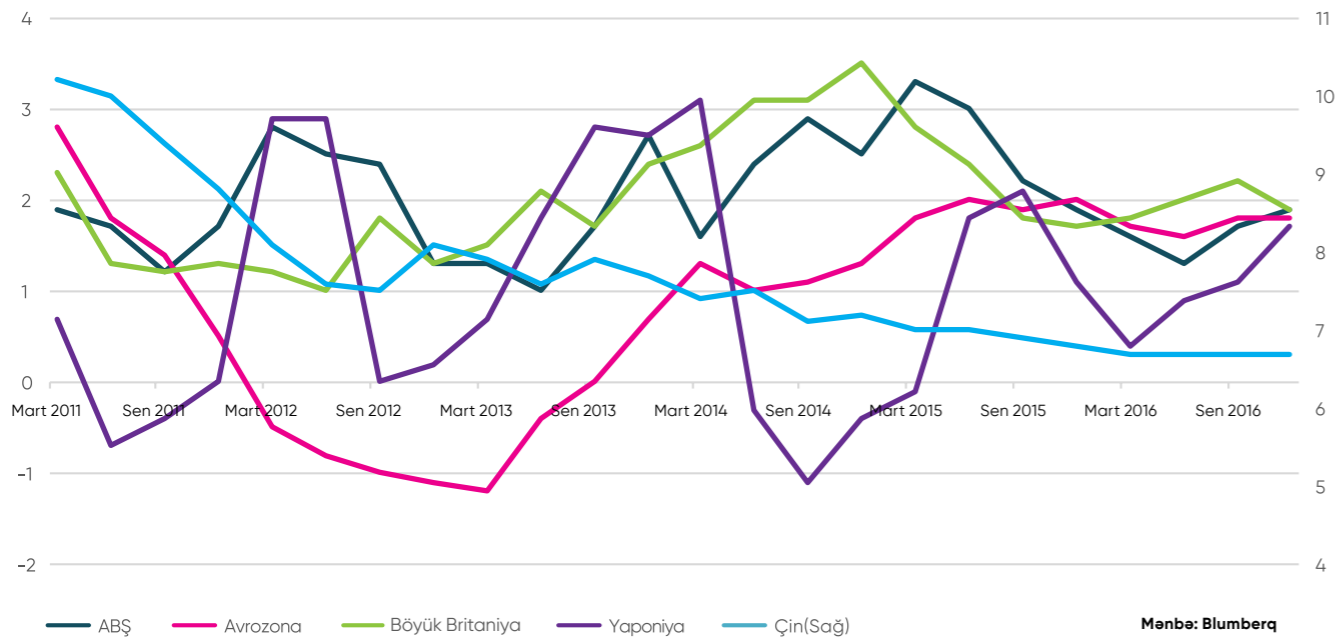
Qlobal artım tempinin gözlənilərdən aşağı olduğu 2015-ci ildən fərqli olaraq, 2016-cı ildə bu göstərici 3,1% (BVF, Dünya Bankı) səviyyəsində qeydə alınmış və proqnozlara uyğun olmuşdur. İnkişaf etmiş ölkələr arasında ABŞ-da iqtisadi fəaliyyət ilin birinci yarısındakı zəif nəticəyə baxmayaraq, ilin yekununa doğru möhkəmlənmişdir (1,6%). Avrozonada istehsalın həcmi potensial səviyyədən aşağı (1,8%) olsa da, Yaponiyada

İqtisadi artım (1,0%) gözlənilərdən daha yuxarı nəticə göstərmişdir. İnkişaf etməkdə olan ölkə iqtisadiyyatlarında daha fərqli vəziyyət müşahidə olunmuşdur. Stimullaşdırma siyasətinin dəstəyi nəticəsində Çin gözləndiyindən (6,7%) daha yüksək artım nümayiş etdirsə də, iqtisadi yavaşlama ilə əlaqədar qeyri-müəyyənlilər davam etmişdir. Digər tərəfdən, Rusiyada daha əvvəl proqnozlaşdırılan ciddi iqtisadi geriləmədən fərqli olaraq iqtisadi

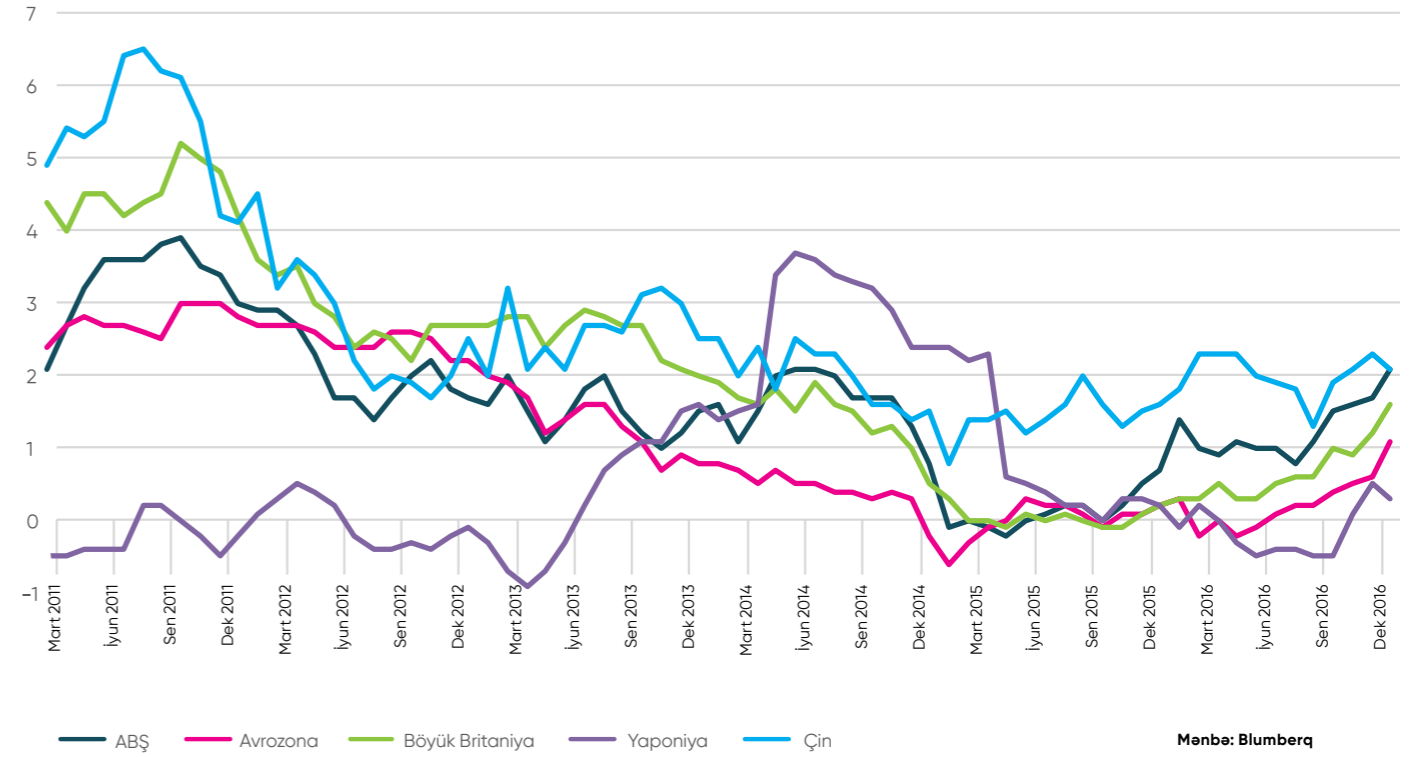
artım -0,2% səviyyəsində olmuşdur. Əmtə qiymətlərinin artımı nəticəsində inkişaf etmiş ölkələrdə son aylar ərzində inflyasiya dərəcələri bərpa olunmuş, lakin enerji və ərzaq məhsullarını nəzərə almadan inflyasiya dərəcəsi ümumi olaraq hədəfdən aşağı səviyyələrdə dəyişməz qalmışdır. AMB-nin tətbiq etdiyi mənfi faiz dərəcələri və digər qeyri-ənənəvi siyasət tədbirləri Avrozonada iqtisadi fəaliyyəti

stimullaşdırmağa və inflyasiyanı bərpa etməyə kömək olsa da (inflyasiya 0,2%), inflyasiya dərəcəsi hədəf səviyyəsindən aşağıda qeydə alınmışdır. ABŞ-da FED-in dünya bazarlarında baş verən hadisələrə qarşı cavab olaraq gözlənilməyən daha yumşaq siyasət yürütməsinə baxmayaraq, inflyasiya dərəcəsinin 2,0%-lik hədəfə yaxınlaşması faiz dərəcələrinin artımı siyasətinin daha ehtiyatla həyata keçirilməsinə səbəb olmuşdur.

Qrafik 5.2.1.
Aparıcı ölkələr üzrə ÜDM-in artım dinamikası (2011-2016-cı illər, faiz ilə)

Qrafik 5.2.2.
Aparıcı ölkələr üzrə inflyasiya dinamikası (2011-2016-cı illər, faiz ilə)

Monetar siyasət tədbirləri – mərkəzi banklar

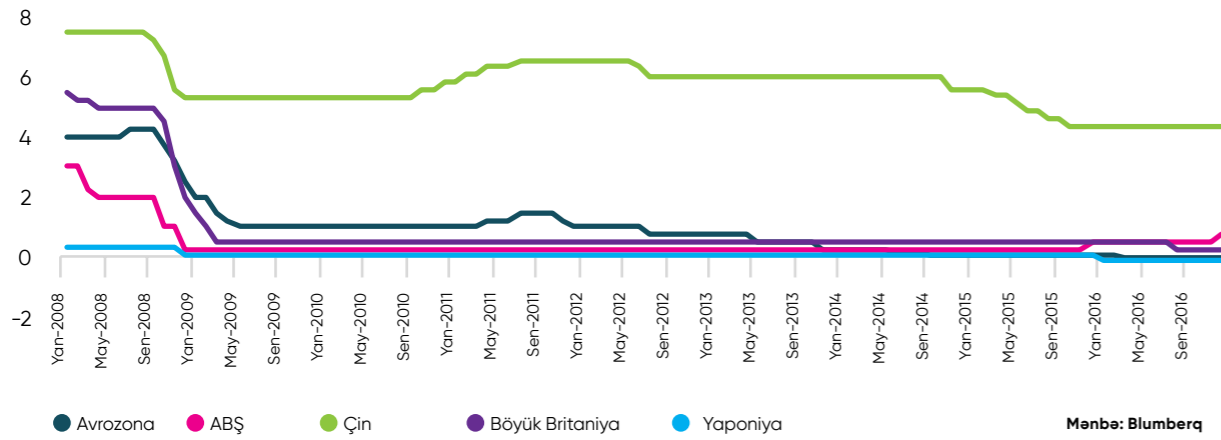
İstiqrazlarda aşağı faiz dərəcələrinin təsiri getdikcə artmış və bu bütün investora təsir etmişdir. AMB tərəfindən atılan cavab addımları, həmçinin borc bazarlarındakı problemləri nəzərə alaraq Yaponiya Mərkəzi Bankının faiz dərəcələrini mənfi səviyyəyə qədər endirməsi dövlət istiqrazları üçün qənaətbəxş olmayan bir il olduğunu nümayiş etdirdi. Belə ki, bir sıra ölkələrdə faiz dərəcələri mövcud bazar şərtləri altında kifayət qədər aşağı səviyyələrdə

qaldı. İnkişaf etmiş ölkələrdə də öz növbəsində müvafiq gəlirlilik əyriləri mənfi zonada qalmağa davam etdi. İsveçrənin gəlirlilik əyrisi isə tam olaraq sıfırdan aşağı səviyyələrdə qərarlaşdı. Qeyd olunanlar investorların gəlirlilik əyrisi üzrə daha uzunmüddətli sərmayələrə yönəlməsinə və faiz dərəcələri üzrə risklərin artmasına səbəb olmuşdur. Bundan əlavə, dünya bazarları "Brexit" qərarının sarsıntısı ilə üz-üzə gəldi və Böyük Britaniya Mərkəzi Bankı

bu mühitə uyğunlaşmaq üçün faiz dərəcəsinə gözlənilmədən aşağı salmaq məcburiyyətində qaldı. Atlantik okeanının digər tərəfində isə FED faiz dərəcələrini artırdı. Beləliklə, ABŞ və Avropanın monetar siyasətləri bir-birindən daha da uzaqlaşmış və bu da özünü daha çox qısamüddətli faiz dərəcələrində büruzə vermişdir. Əvvəlki tədbirlərin davamı olaraq, AMB martın 16-da uçot faiz dərəcəsinə endirərək, marjinal

Qrafik 5.2.3.

Aparıcı ölkələrin mərkəzi banklarının uçot dərəcələri (2008-2016-cı illər, faiz ilə)

faiz dərəcəsinə 0,25%-ə salmış, repo dərəcəsinə 0%-də saxlamış və depozit dərəcəsinə -0,4% səviyyəsinə salmışdır. Bundan əlavə, aylıq istiqraz atkvilərinin alınması proqramı 33% artırılaraq 80 milyard Avroya çatdırılmış və bu, gəlirlilik dərəcələrinin bir qədər də mənfi tərəfə irəliləməsinə gətirib çıxarmışdır. Həmçinin korporativ istiqrazların alınmasının da proqrama daxil edilməsi bu tip qiymətli kağızların gəlirliliyinin aşağı düşməsinə səbəb olmuşdur. 2016-cı ilin dekabr ayında AMB güclü iqtisadi göstəricilərin və müəyyən hədəflərə nail olunmasının nəticəsi olaraq, həmçinin bazarlarda qeyri-müəyyənliklərin qarşısını almaq məqsədilə gələn ilin martından etibarən istiqraz aktivlərinin alınması proqramının azaldılacağı elan etdi.

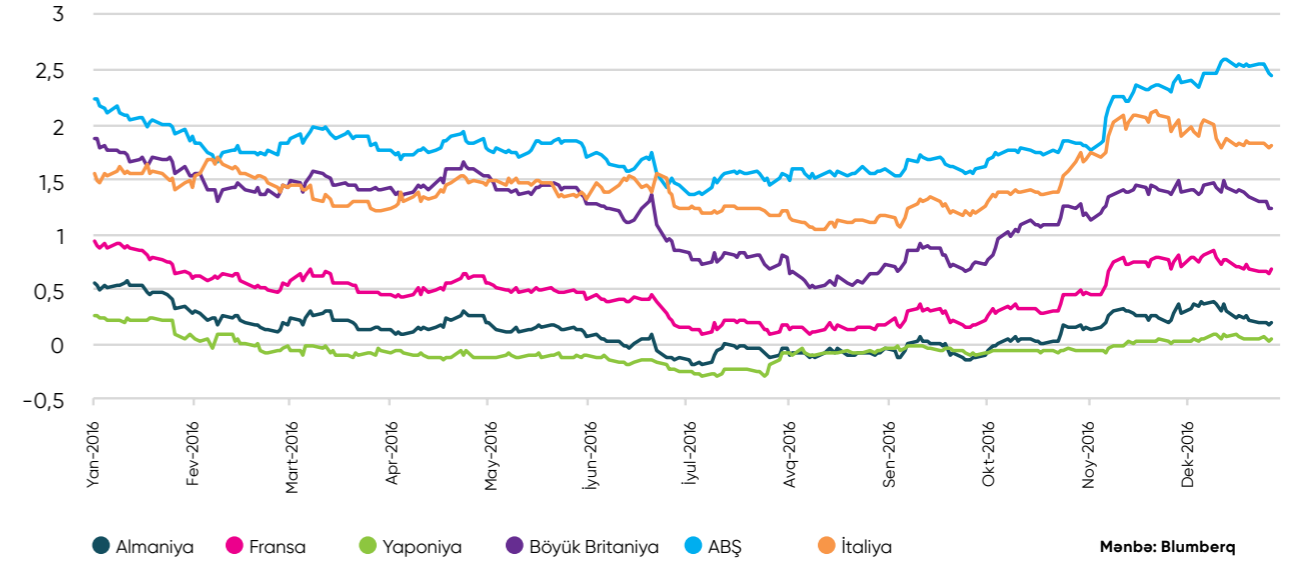
"Brexit" sarsıntısı Böyük Britaniya Mərkəzi Bankını referendumun mənfi təsirlərinin qarşısını almaq məqsədilə təxirəsalınmaz

tədbirlərin həyata keçirməsinə vadar etmişdir. Mərkəzi Bank dərhal 60 milyard ingilis funt sterlinq dəyərində suveren və 10 milyard funt sterlinq dəyərində korporativ istiqrazların alınması proqramını tətbiq etdi və ardınca faiz dərəcəsinə endirərək 0,25% səviyyəsində təsdiqlədi. "Brexit" in özü ilə gətirdiyi qeyri-müəyyənliklər fonunda görülən tədbirlər ingilis funtunun son onilliklər boyu müşahidə olunmuş ən aşağı səviyyəyə enməsinə səbəb oldu. Funtun kəskin enməsinə baxmayaraq, bu ehtiyat tədbirləri ümumi iqtisadiyata mənfi təsirləri azaltmış və bunun nəticəsində Böyük Britaniya 2016-cı ili iqtisadi fəaliyyətin yalnız cüzi zəifləməsilə yekunlaşdırmışdır. Lakin Böyük Britaniyanın Avropanın ümumi bazarından çıxması və Maddə 50-nin şərtləri ilə bağlı qeyri-müəyyənliklər risklərin artmasına səbəb olmuşdur ki, bu da gələcəkdə potensial olaraq əhəmiyyətli mənfi təsirlərlə nəticələnə bilər.

2016-cı ildə ABŞ-da tamamilə fərqli vəziyyət müşahidə olunmuşdur. İl boyu bazarlarda mövcud olan iqtisadi sarsıntılara baxmayaraq, FED ilin sonunda faiz dərəcəsinə artırmağı qərara almış və uçot dərəcəsinə 0,5%-0,75% səviyyəsində təsdiqləmişdir. Bundan əlavə ABŞ prezident seçkiləri nəticəsində ABŞ-in suveren istiqrazlarının investorlar tərəfindən daha intensiv satışı müşahidə olunmuş və dekabrın ortalarında 10 illik ABŞ suveren istiqrazının gəlirliliyi noyabrda 1,85% səviyyəsindən 75 bazis dərəcəsi artmışdır. Donald Trampın vergilərin azaldılması və infrastruktur xərclərinin artırılması ilə bağlı vədlərini nəzərə alaraq, daha yumşaq fiskal siyasətin tətbiq olunması gözlənilirdi. Beləliklə, Trampın islahatları ilə bağlı səhm bazarlarında olan optimizmlə FED-in gözləntilərinin üst-üstə düşməsinə baxmayaraq, FED tərəfindən daha sərt monetar siyasət həyata keçirilmişdir.

Qrafik 5.2.4.

10 illik gəlirlilik dərəcələri, faiz ilə

İqtisadi artımdakı azalmanın qarşısını almaq məqsədilə ilin əvvəlində Çin Mərkəzi Bankı yuanın sürətləndirilmiş dəyərdən salınması tədbirlərini həyata keçirdi. Lakin bu tədbirlər Çinin iqtisadi zəifləməsinin kəskin olması ilə

bağlı şübhələri bir qədər də artırdı. Elan edilmiş siyasəti dəstəkləmək məqsədilə Çin Mərkəzi Bankı məcburi ehtiyat normasını 50 bazis dərəcəsi azaldaraq 17%-ə endirdi, lakin əmanət və uçot faiz dərəcələrini 1,50% və

4,35% səviyyəsində dəyişməz saxladı. Yüksək artım tempini davam etdirmək və iqtisadi fəaliyyəti möhkəmləndirmək üçün Çinin artan borclanmaya arxalanması əsas təlaş mənbəyi olaraq qalmaqda idi.

Sabit gəlirli qiymətli kağızlar bazarı

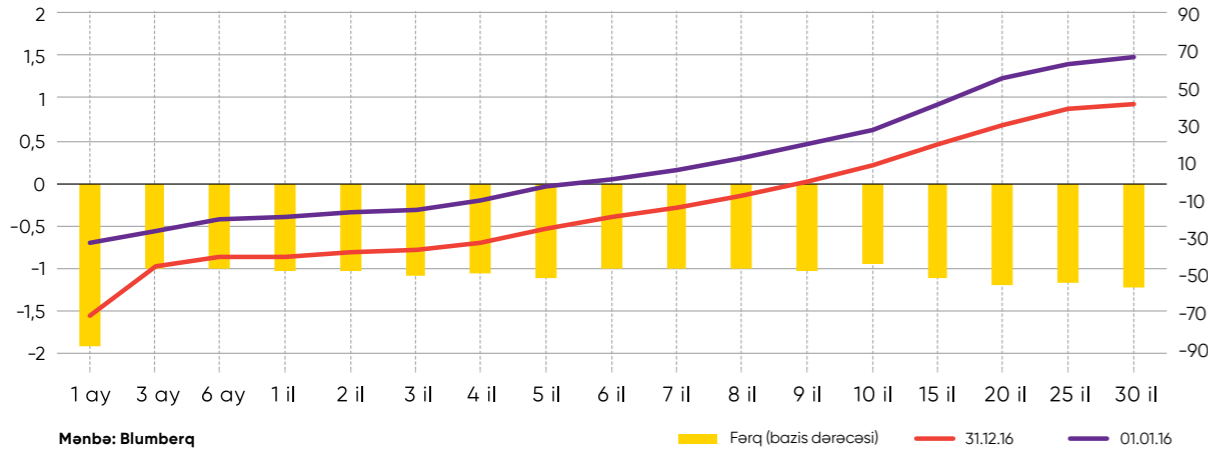
"Brexit" in nəticəsi investorları daha az riskli alətlərə investisiya etməyə yönəltdi və bunun nəticəsi olaraq 2016-cı ilin ortalarında 10 illik Almaniya suveren istiqrazlarının gəlirliliyi tarix boyu ən aşağı səviyyəyə -0,2%-ə enmişdir. Böyük Britaniyanın Avropa İttifaqı ilə iqtisadi əlaqələrindəki qeyri-müəyyənliyin iqtisadi artımda, xüsusilə də yeni biznes investisiyalarının səviyyəsində öz əksini tapacağı gözlənilirdi.

Bazar iştirakçıları gözlənilən kimi reaksiya verərək neqativ zonada alınıb-satılan AVRO Suveren borc öhdəliklərinin payını rekord həddə çatdırdılar (Üçüncü rübdə borc öhdəliklərinin neqativ gəlirlilik zonasında olan hissəsi bütün AVRO borc öhdəliklərinin 56%-nə çatmışdır). Neqativ gəlirliliklə alınıb-satılan AVRO suveren borcların ümumi miqdarı 3-cü rübdə 3,3 trilyon avro olmaqla, qlobal bazardakı ümumi miqdarı 12 trilyon dollar olan, neqativ

gəlirlilikli borcların dördü birindən çoxuna çatmışdır. Əlavə olaraq, Avropa Suveren borc kağızlarının spredlərində əhəmiyyətli dərəcədə azalma müşahidə olunmuş, bununla da Fransa və İspaniya spredləri Almaniya suveren kağızları qarşısında öz tarixi səviyyələrinə geri dönmüşdür. Halbuki, 4-cü rübdəki ABŞ prezident seçkiləri və İtaliya referendumu gələcək gözləntiləri dəyişirdi, nəticədə suveren gəlirlilik ayrılıqları qalxmışdır.

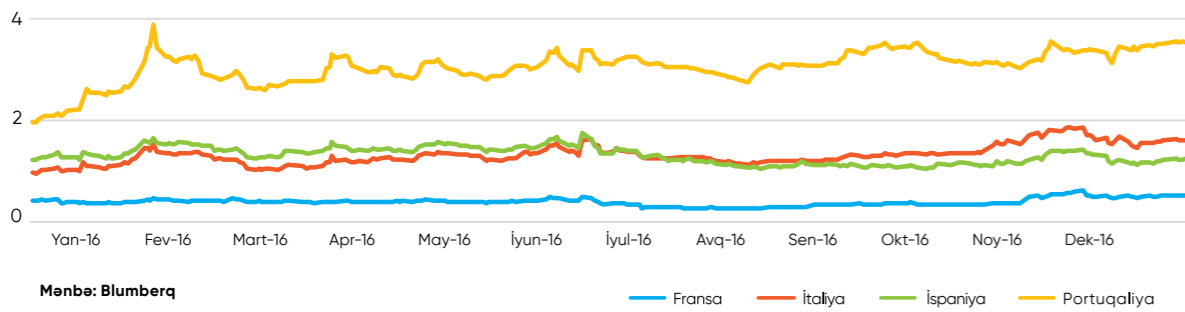
Qrafik 5.2.5.

Almaniya suveren istiqrazlarının gəlirlilik əyrisi (faiz ilə)

Qrafik 5.2.6.

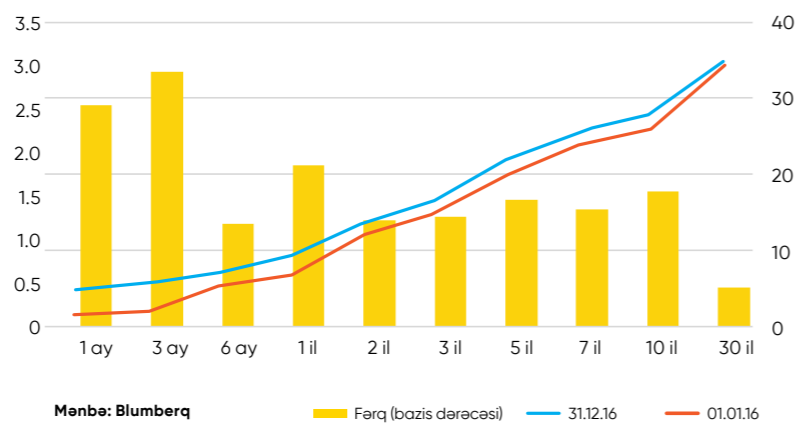
Bəzi Avropa ölkələrinin dövlət istiqrazlarına 10 illik gəlirlilik spredləri – Almaniya ilə müqayisədə (faiz ilə)

Eyni vaxtda, il sonuna ABŞ-ın 10-illik suveren borc öhdəliklərindəki artım Avropadakı faizləri də qaldırdı. Buna xüsusilə bazar gözləntilərinə rəğmən İtaliyada referendumun nəticəsindən sonra bu ölkənin suveren istiqrazlarının dəyərinin düşməməsi təsir etmişdir. Bundan əlavə, 2016-cı il İtaliyanın bank sektorunun problemlə kreditlərin ağırlığı altında əziyyət çəkməsi ilə yadda qaldı və bu hökuməti lazımı tədbirlər görməyə məcbur etdi. Buna baxmayaraq, ölkənin bank sektorunun səhmləri il boyu təzyiq altında qalmaqda davam etmişdir. Bütün bu gərginliklərin nəticəsi olaraq 10-illik İtaliya suveren istiqrazları son rüb ərzində 60 bazis dərəcəsindən çox, Almaniya və Fransa suveren kağızları isə öz növbəsində 33 bazis dərəcəsi və 50 bazis dərəcəsi qalmışdır.

Qrafik 5.2.7.

ABŞ suveren istiqrazlarının gəlirlilik əyrisi (faiz ilə)

Valyuta məzənnələri və neft qiymətləri

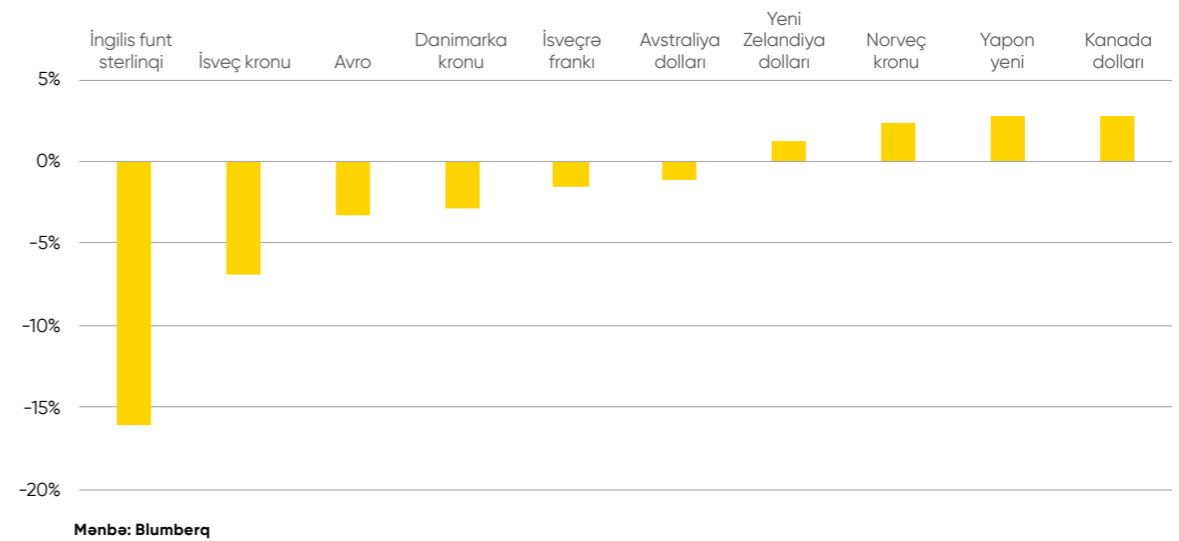
2016-cı il global miqyasda artan qeyri-müəyyənləklərlə yadda qalmışdır. İqtisadi dəyişənliyin əsas mənbələri siyasi hadisələr və daha da güclənən populyarizm olmuşdur. Proqnozlaşdırıldığı kimi əksinə olaraq FED tərəfindən

faiz dərəcələrinin artırılmaması və iqtisadi artım indikatorlarının gözlənilərdən daha aşağı səviyyədə olması nəticəsində ilin ilk yarısında ABŞ dolları məzənnəsinin digər valyutalara qarşı geriləməsinə baxmayaraq,

daha sonra, xüsusilə də ABŞ-dakı prezident seçkilərinin nəticələrindən sonra adıçəkilən valyutanın məzənnəsi digər əsas valyutalara qarşı yenidən möhkəmlənməyə başlamışdır.

Qrafik 5.2.8.

Böyük onluq ölkələrin valyutaları (2016-cı il, ABŞ dollarına qarşı, faiz ilə)

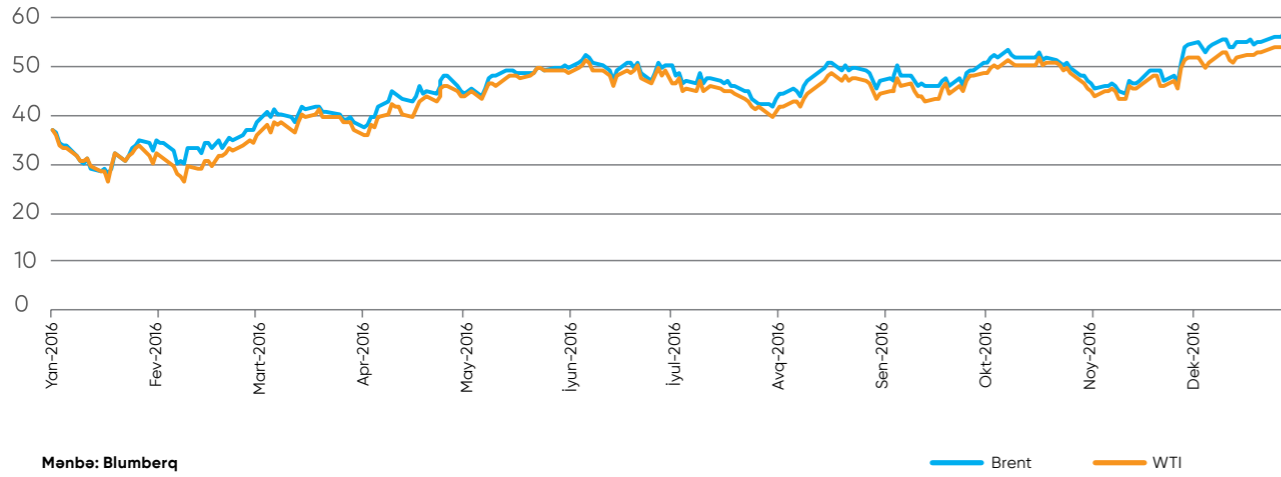
İl ərzində dollara qarşı öz mövqeyini ən çox itirən valyuta ingilis funtu oldu, hansı ki "Brexit" qərarından sonra funt sterlinin əhəmiyyətli dərəcədə düşməsi heç də təəccüb doğurmadı. 2016-cı ildə dollara qarşı öz mövqeyini ən çox itirən digər valyutalar arasında çox yumşaq pul siyasəti nəticəsində zəifləyən İsveç kronu və Avro olmuşdur. Kanada dolları və Yapon yeni isə Böyük onluq ölkələrinin valyutalarını geridə qoyaraq ili major notlarda təmmamlamağa nail olmuşdur. OPEC-in istehsal həcmi azaltmağa qərar verməsi və bunun

nəticəsində neft qiymətlərinin kəskin düşməsi bu qrupun dayanıqlılığı haqqında narahatlığa səbəb olmuşdur. 2016-cı ilin noyabr ayının 30-u OPEC istehsalı günlük 1,2 milyon barel azaltmaq qərarı ilə bazardakı mühüm yerini bərpa etmişdir. İstehsalın məhdudlaşdırılması haqqında ilkin mərhələdə qərar qəbul etmədə uğursuzluğa baxmayaraq, OPEC nəhayət ki, istehsalın məhdudlaşdırılması qərarına gələ bildi. Bu bazar gözləntilərinə əhəmiyyətli təsir göstərdi və ilin sonuna neftin qiymətini qaldırdı. Aydındır ki, cari bazar şəraitində OPEC

neft bazarına əvvəllər olduğu kimi nəzarət etmək imkanlarına malik deyil, amma buna baxmayaraq bu qurumun fəaliyyətinin sona çatması haqqında bazardakı düşüncələr olduqca şişirdilmişdir.

2016-cı il neftin qiymətlərində əhəmiyyətli dərəcədə artım ilə yadda qalmışdır. Brent nefti il 50%-ə yaxın mənfəətlə başa vurmuşdur. Neft qiymətləri ilin sonuna OPEC-in gözləntilərinə uyğun olaraq hər barel üçün 50 ABŞ dolları üzərində qərarlaşmışdır.

Qrafik 5.2.9.
2016-cı ildə neftin qiyməti (ABŞ dolları ilə)

Mənbə: Blumberq

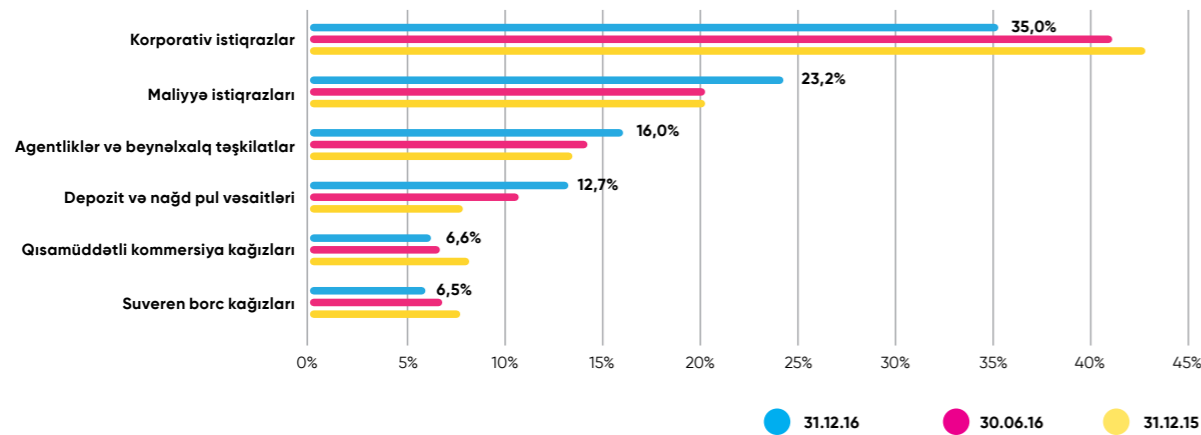
ARDNF-nin sabit gəlirli qiymətli kağızlara investisiyaları

2016-cı ildə ARDNF-nin dövlət agentlikləri və beynəlxalq təşkilatlara olan investisiyalarının həcmi ötən ilə nisbətən 3,3% artmışdır. Bundan başqa, əlavə gəlir əldə etmək məqsədi ilə

maliyyə istiqrazlarına, əsasən avroda buraxılan istiqrazlara olan investisiyaların həcmi artmışdır. Qısamüddətli kommersiya kağızlarına investisiyalar pul bazarında olan aşağı gəlirlilik və avroda

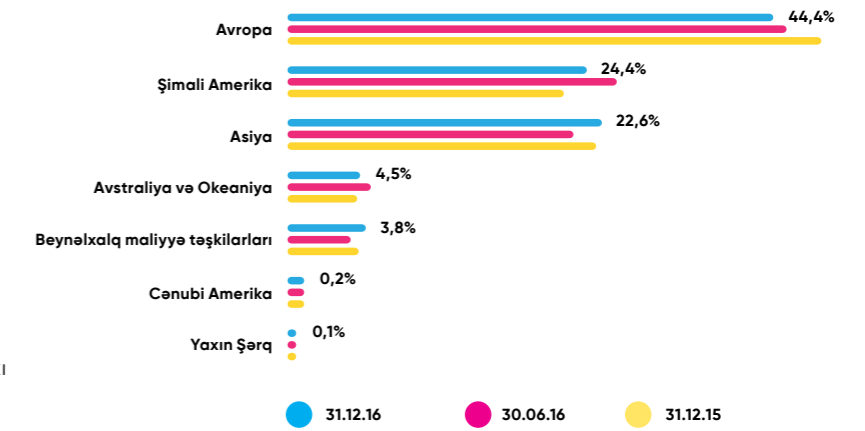
olan investisiya imkanlarının məhdudluğu səbəbindən daha da azaldılmışdır. Suveren dövlət istiqrazlarına gəldikdə bu istiqrazlara olan investisiyalarda cüzi azalma müşahidə etmək olar.

Qrafik 5.2.10.
Sabit gəlirli qiymətli kağızlar portfelinin müxtəlif alətlər üzrə bölgüsü (faiz ilə)

Hesabat ilində ARDNF sabit gəlirli qiymətli kağızlar portfelinin regionlar üzrə maksimal diversifikasiyasına nail olmağa çalışmışdır. Fond Avropaya investisiyalarının həcmi bir qədər azaltmış (44,4%), eyni zamanda, Şimali Amerikaya investisiyalarının həcmi 2015-ci ildəki 23,2%-dən 2016-cı ildə 24,4%-ə qədər cüzi artımla sabit saxlamışdır. Digər regionlardakı investisiyalar demək olar ki, stabil qalmışdır.

Qrafik 5.2.11.
Sabit gəlirli qiymətli kağızlar portfelinin coğrafi regionlar üzrə bölgüsü (faiz ilə)

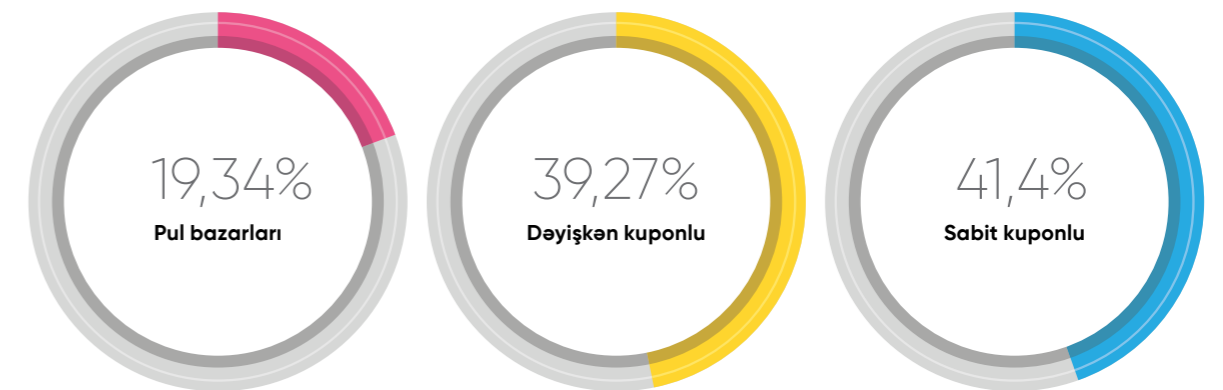

ARDNF-nin 2016-cı ildə sabit kuponlu istiqrazların portfeldəki payı 2015-ci ilə nisbətən 48,71%-dən 41,40%-dək azalmışdır. Dəyişən kuponlu istiqrazların və pul bazarları alətlərinin ümumi payı isə ötən ilə nisbətən artmışdır. Bu strategiyanın başlıca məqsədi

yaxın gələcəkdə mümkün olan uçot dərəcəsinin və yaxud gəlirliliyin artımlarından, həmçinin spredlərin genişlənməsindən faydalanmaq olmuşdur. Ümumilikdə, sabit gəlirli qiymətli kağızlar portfelinin dürasıyası faiz dərəcələrindəki dəyişikliklər

zamanı yarana biləcək mənfə təsirlərdən qorunmaq məqsədilə aşağı saxlanılmışdır. Əlavə olaraq, sabit gəlirli qiymətli kağızlar portfelinin sənaye və sektorlar üzrə diversifikasiyası əvvəlki maksimallığını qorumuşdur.

Qrafik 5.2.12.
Sabit gəlirli qiymətli kağızlar portfelinin müxtəlif istiqraz növləri üzrə bölgüsü (faiz ilə)

SƏHM İNVESTİSİYALARI

Səhm bazarlarının icmalı

2016-cı il səhmlər üçün uğurlu il olaraq yadda qalmışdır. Dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin səhm bazarlarının aparıcı indeksi hesab olunan "MSCI World" indeksi il ərzində 7,51% məcmu gəlirlilik nümayiş etdirmişdir. Qeyd olunan yüksək gəlirliliyin əsas mənbəyi ABŞ olmuşdur, belə ki ölkənin səhm bazarlarının qabaqcıl indeksi olan "S&P 500" ili 9,54% gəlirliliklə başa vurmuşdur. Nəticədə "S&P 500" indeksi son beş ildən dördünü müsbət gəlirliliklə bitirmişdir. ABŞ iqtisadiyyatında sektorlar arasında enerji (23,65%), maliyyə (20,14%) və telekommunikasiya (17,81%) ən yüksək nəticə göstərən olduğu halda, səhiyyə sektoru ili zərərlə (-4,36%) başa vuran yeganə sektor olmuşdur.

Böyük Britaniyanın əsas səhm indeksi olan "FTSE 100" il ərzində tarixi boyu ən yüksək gəlirlilik (+14,43%) dərəcəsini əldə etmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, "Brexit" funt sterlinin ABŞ dolları qarşısında dəyər itirməsinə səbəb olmuşdur ki, bu da öz növbəsində Britaniyanın səhm bazarlarını və ixrac həcmi stimullaşdıran amillərdən olmuşdur.

2016-cı il ərzində Avropa səhm bazarlarının əsas göstəricisi olan "Euro STOXX 600" ili 1,20% zərərlə başa vurmuşdur. Ortaölçülü şirkətlərin səhmlərinin gəlirliliyi (3,53%), iri ölçülü (0,58%) və kiçik ölçülü şirkətlərin səhmlərinin gəlirliliyini (-0,79%) əhəmiyyətli dərəcədə üstələmişdir. Avropa Mərkəzi Bankının həyata keçirdiyi mənfəət dərəcəsi siyasəti

ilə əlaqədar olaraq 2016-cı il xüsusilə bank sektoru üçün çətin olmuşdur.

Yaponiya səhm bazarının aparıcı indeksi olan "Nikkei 225" il ərzində 0,42% gəlirlilik dərəcəsi göstərmişdir.

İl ərzində bir çox səhm bazarlarının müsbət nəticə göstərməsi ilə yanaşı, bir sıra ölkələr ili zərərlə başa vurmuşdur. Bunlar arasında İtaliyanı (İtaliya bazarlarının aparıcı indeksi "FTSE MIB" 2016-cı il ərzində 10,20% itirmişdir) qeyd etmək olar, belə ki ölkənin bank sektoru 2016-cı ildə ciddi problemlərlə üzləşmişdir. İli zərərlə başa vurmuş digər ölkə Çin olmuşdur. Ölkənin qabaqcıl səhm indeksi olan "Shanghai Composite" il ərzində 12,31% itkiyə məruz qalmışdır.

Qrafik 5.2.13.

"MSCI World" indeksi (2006-2016-cı illər, indeks qiyməti ilə)

Mənbə: Blumberg

Səhm portfeli

2016-cı ilin sonuna səhmlərin ümumi portfeldə həcmi əvvəlki il ilə müqayisədə 7,70%-dən 9,20%-ə qalxmışdır. İl ərzində ARDNF-nin ümumi səhm portfelinin müvafiq (lokal) valyutada

gəlirliliyi 4,96% (ABŞ dollarında 5,63%) təşkil etmişdir. ARDNF səhm portfelinin qiymət dəyişkənliyinin azaldılması məqsədi ilə portfelin böyük hissəsini "MSCI World" indeksinə investisiya

etmişdir və bu indeksi replikasiya edən səhm portfeli il ərzində müvafiq (lokal) valyutada 9,54% (ABŞ dollarında 7,72%) gəlirlilik göstərmişdir. Daxili idarəetmədə olan və "S&P 100" indeksini rep-

likasiya edən portfel il ərzində 11,32% müvafiq (lokal) gəlirlilik əldə etmişdir. ARDNF Rusiyanın dövlət tərəfindən idarə olunan və aparıcı banklarından biri olan VTB Bankda səhm payına

sahibdir. İlin sonuna VTB Bankın səhmlərindən olan gəlirlilik rublda -6,60% (ABŞ dollarında isə 11,57%) təşkil etmişdir. "MSCI Europe ex-UK" portfelinin gəlirliliyi isə müvafiq (lokal) val-

yutada 2,75%, avroda isə 2,76% təşkil etmişdir. 2015-ci ilin səhm portfelinin gəlirlilik göstəriciləri ilə müqayisə olunarsa, ötən ilin nəticələri baza valyutada nəzərə alınmalıdır.

ÖZƏL SƏHM

2016-cı il üzrə özəl səhm bazarlarına ümumi baxış

2016-cı il özəl səhmlər sahəsində qənaətbəxş olmuş və 830 özəl səhm fondu tərəfindən cəlb olunmuş 347 milyard ABŞ dolları ekvivalentində kapital həcmi ilə səciyyələnmişdir. Hazırda bu sahədə yatırım edilmiş aktivlərin ümumi bazar dəyəri 2,49 trilyon ABŞ dollarına bərabərdir. Ötən il eyni zamanda əsasən uzun müddətdən bəri fəaliyyətdə olan şirkətlərin

səhm nəzarət paketinin alınması üzrə ixtisaslaşan özəl səhm fondlarının ("buyout funds") portfelinə daxil olan 984 investisiyanın reallaşdırılması nəticəsində daxilolmaların məcmu həcmi 328 milyard ABŞ dollarına bərabər olması ilə müşayiət olunmuşdur ki, bu da 2015-ci il ilə müqayisədə azalma göstəricisidir. Vençur kapital fondları ümumilikdə 134 milyard

ABŞ dolları dəyərində 9 719 maliyyə təşkilatı həyata keçirmişdir. 2016-cı ilin sonunda yatırılmamış kapitalın miqdarı 8,6% artaraq ümumilikdə 820 milyard ABŞ dollarından yuxarı həddə çatmışdır. Sözügedən yatırılmamış kapital problemi özəl səhm fondları arasında investisiya layihələrinin əldə olunması sahəsindəki rəqabəti artırmışdır.

Özəl səhmlər portfeli

Hal-hazırda ARDNF-nin özəl səhm portfeli Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası Aktivlərin İdarə Edilməsi Şirkəti (BMK AİŞ) tərəfindən təşkil olunan üç fond (ALAK, Katalizator və QİF), "Neuberger Berman" şirkəti ilə birgə qurulmuş "Ayrıca İdarə Olunan Özəl Səhm Mandatı" və Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) tərəfindən idarə olunan "EPF" fondundan ibarətdir. Sözügedən fondlar haqqında məlumat aşağıda verilmişdir:

• BMK Afrika, Latin Amerikasına və Karib hövzəsi Fondu (ALAK Fondu) 2010-cu ildə təsis olunmuşdur və ümumi həcmi 1 milyard ABŞ dolları təşkil edir. Fond Afrika, Latin

Amerikasına və Karib hövzəsi ölkələrində müxtəlif sənaye sahələrinə səhm investisiyaları formasında yatırımlar həyata keçirir. Investisiya həyata keçirilən əsas ölkələr Argentina, Braziliya, Çili, Kolumbiya, Kot d'İvuar, Dominikan Respublikası, Keniya, Meksika, Trinidad və Tobaqo, Nigeriya və Uqandadır. ARDNF-nin ALAK Fondunda iştirak payı 100 milyon ABŞ dolları olmaqla 10% təşkil edir.

• BMK Katalizator Fondu 2012-ci ildə fondlar fondu şəklində təşkil olunmuş və inkişaf etməkdə olan ölkələrin bazarlarında bərpa olunan enerji mənbələri üzrə ixtisaslaşmış özəl səhm fond-

larına kapital yatırımları həyata keçirir. Hal-hazırda Fondun ümumi həcmi 418 milyon ABŞ dolları təşkil edir. ARDNF-nin BMK Katalizator Fondundakı iştirak payı 50 milyon ABŞ dolları olmaqla 12% həcmində müəyyən olunmuşdur.

• BMK Qlobal İnfrastruktur Fondu (QİF) 2013-cü ildə yaradılmışdır. Fond inkişaf etməkdə olan ölkələrdə infrastruktur layihələri sahəsində səhm investisiyaları üzrə ixtisaslaşmışdır. Cari dövrə qədər QİF 1,2 milyard ABŞ dolları həcmində kapital cəlb etmişdir. ARDNF-nin QİF-də iştirak payı 16,67% olmaqla 200 milyon ABŞ dollarına bərabərdir.

• 2015-ci ildən etibarən ARDNF "Neuberger Berman" adlı başlıca özəl səhm şirkətlərindən biri ilə 200 milyon ABŞ dolları həcmində iştirak payı ilə Ayrıca İdarə olunan İnvestisiya Mandatına başlamışdır. ARDNF sözügedən mandat vasitəsilə inkişaf etmiş ölkələrdə - əsasən Şimali Amerika və Qərbi Avropa ölkələrində

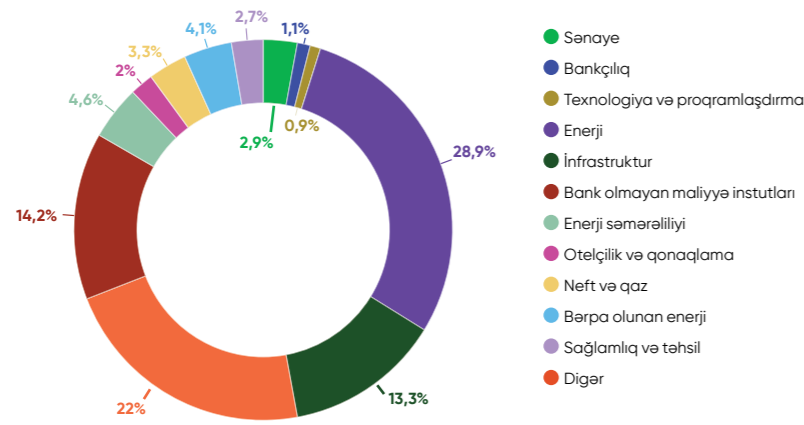
- "Buyout", "Mezzanine" və inkişaf fondlarına investisiyalar həyata keçirməyi və birgə investisiyalara qoşulmağı planlaşdırır.

• ARDNF 2016-cı ildə AYİB tərəfindən idarə olunan "Equity Participation Fund" fonduna 100 milyon avro həcmində kapital qoyuluşu etmişdir. "EPF" öz investorlarına

AYİB-in fəaliyyət göstərdiyi regionda etdiyi birbaşa səhm investisiyalarına qoşulma fərsəti verir. AYİB-in əsas fəaliyyət regionları Mərkəzi və Şərqi Avropa, Aralıq Dənizi hövzəsi, Mərkəzi Asiya və s. kimi regionlardır. ARDNF-nin "EPF" fondundakı payı 28,57% təşkil edir.

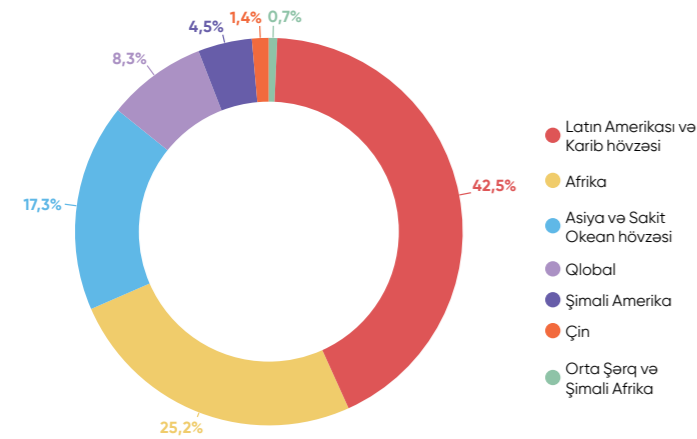
Qrafik 5.2.14.

Özəl səhm fondlarının sektorlar üzrə bölgüsü

Qrafik 5.2.15.

Özəl səhm fondlarının regionlar üzrə bölgüsü

Xəzər dənizində yeni, müasir, üzən qazma qurğusuna investisiya

2016-cı ildə ARDNF tərəfindən 97,7 milyon ABŞ dolları və yaxud 153 milyon manat vəsait Fondun bu layihədə iştirak payının (nizamnamə kapitalının) maliyyələşdirilməsinə yönəldilmişdir. Layihə büdcəsinin maksimum həddi 1116,7 milyon ABŞ dolları təşkil edir. Layihə büdcəsinin vəsaitinin mənbəyi layihə üzrə sifarişçi funksiyasını həyata keçirmək məqsədilə yaradılmış Azərbaycan Rigs MMC-nin 10%-i SOCAR-ın və 90%-i ARDNF-nin vəsaiti hesabına formalaşan nizamnamə kapitalıdır. Nizamnamə kapitalı layihə üzrə bağlanmış podrat və subpodrat müqavilələrinə əsasən vaxtı çatan ödənişlərin edilməsi üçün lazım olan məbləğdə artırılmaqla mərhələli şəkildə formalaşdırılır. Layihə üzrə podratçı funksiyalarının yerinə yetirilməsi layihənin sifarişçisi ilə 24 iyun 2013-cü il tarixində bağlanmış Baş Podrat müqaviləsinə əsasən Azərbaycan Respublikasının hüquqi şəxsi olan, Dövlət Neft Şirkətinin təsisçiliyi ilə yaradılan və Xəzər dənizində mövcud üzən qazma qurğularına sahiblik edən Kaspian Drilling Kompani Limited MMC-ye ("KDK" MMC) həvalə edilmişdir. Layihənin 7 aya başa çatdırılması nəzərdə tutulur.

Qlobal daşınmaz əmlak bazarları

İl ərzində qlobal daşınmaz əmlak bazarlarında müxtəlif tendensiyalar müşahidə olunmuşdur. İlin əvvəlində maliyyə bazarlarındakı qeyri-sabitlik və Çin Xalq Respublikasında iqtisadi artımın yavaşlaması, Böyük Britaniyanın Avropa İttifaqından çıxması üzrə referendum və ilin sonunda ABŞ prezident seçkilərinin nəticəsi investorların investisiya maraqlarına təsir etmişdir. Kommersiya tipli daşınmaz əmlak sektoruna investisiya həcmi 2015-ci ilə müqayisədə 6% aşağı olmasına baxmayaraq ilkin proqnozlardan yuxarı olmaqla 2016-cı ildə 661

milyard ABŞ dolları təşkil etmişdir. Daşınmaz əmlak bazarında icarə həcmində cüzi azalma (3%) müşahidə olunmasına baxmayaraq 2016-cı ildə bazardakı icarə tempi qənaətbəxş hesab edilir.

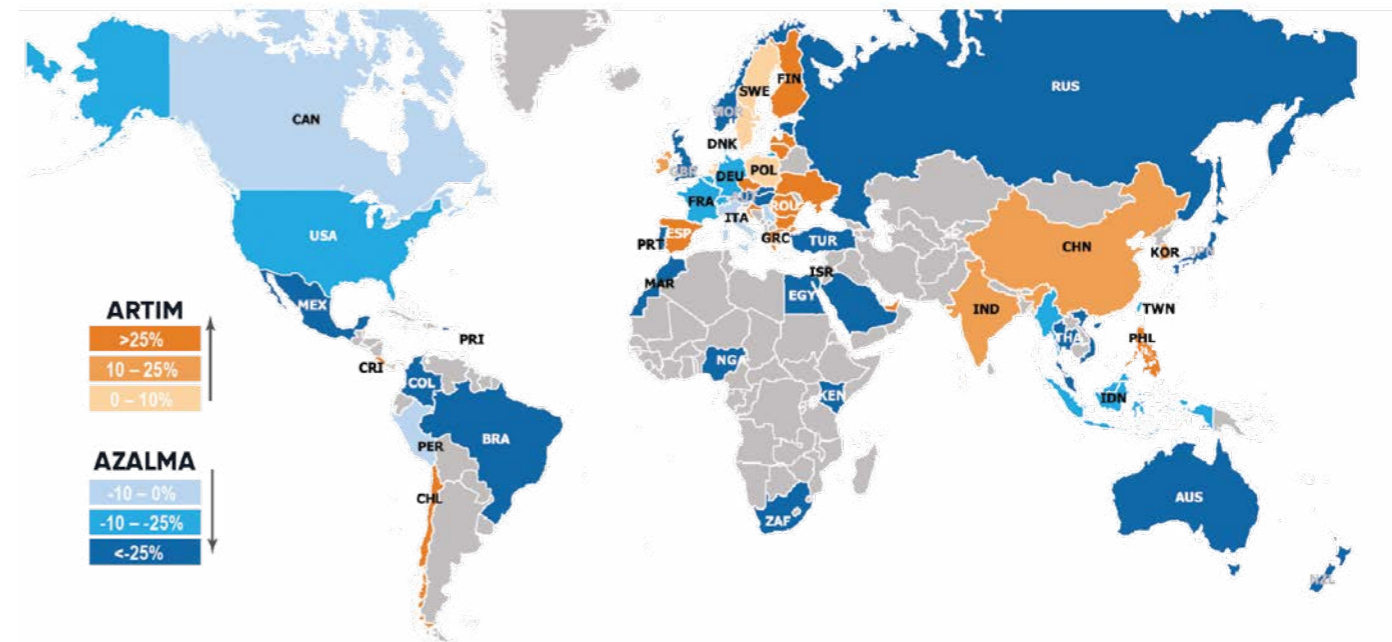
İlin sonunda qlobal ofis tipli daşınmaz əmlak üzrə icarəyə verilməmiş sahə həcmi 11,9% olmaqla 2008-ci ildən sonra ən aşağı səviyyəyə enmişdir. Amerika və həmçinin Avropa və Asiya və Sakit Okean hövzəsi regionunda icarəyə verilməmiş sahə həcmi azalması tendensiyası davam etməkdədir.

Ümumilikdə 2010-cu ildən qlobal daşınmaz əmlak bazarı ilə müqayisədə (3%) ən böyük səkkiz daşınmaz əmlak bazarında¹ icarə haqqlarının artımı 4,6% olmuşdur.

2017-ci ildə kommersiya tipli daşınmaz əmlak üzrə tikinti həcmi artması nəticəsində icarəyə verilməmiş sahə həcmi nisbətən yuxarı olması və icarə həcmi artımının 2% ətrafında olması gözlənilir.

Qrafik 5.2.16.

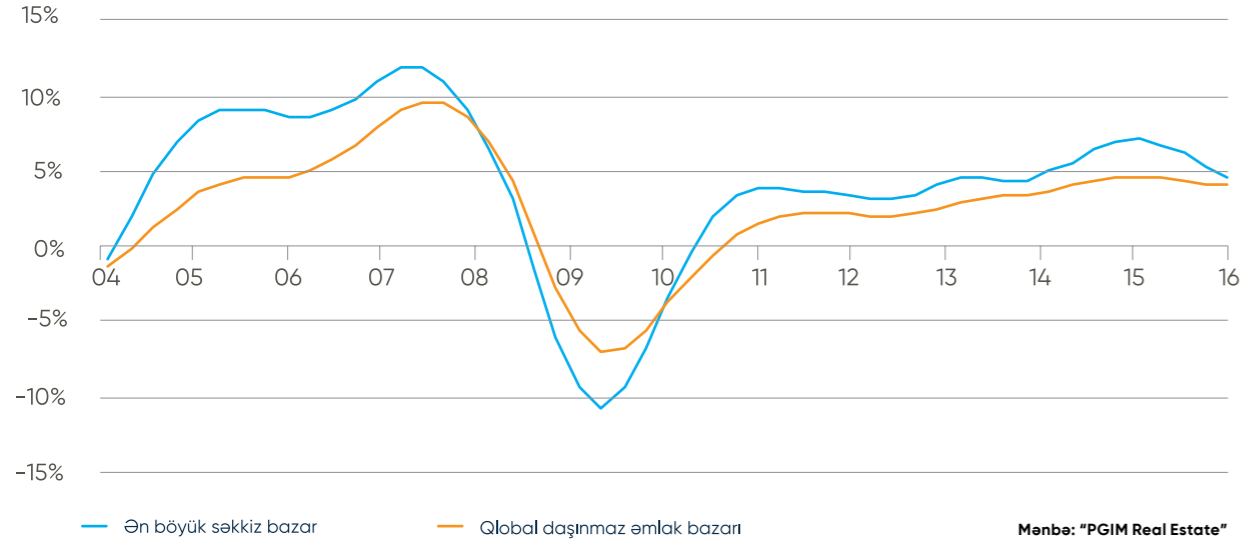
2016-cı ildə qlobal kommersiya tipli daşınmaz əmlaka investisiya həcmində illik dəyişiklik

Mənbə: "Real Capital Analytics"

Qrafik 5.2.17.

Ən böyük səkkiz bazar¹ və qlobal daşınmaz əmlak bazarında icarə haqqı artımı

DAŞINMAZ ƏMLAK PORTFELİ

2016-cı ilin investisiyaları

Birbaşa investisiyalar

Palazzo Turati. ARDNF 2016-cı ilin may ayında İtaliyanın Milan şəhərində yerləşən və dəyəri 97 milyon avro təşkil edən Palazzo Turati ofis binasının satın alınmasına dair razılıq əldə edib. Palazzo Turati Milanın tarixi mərkəzində Piazza Korduzionun tam yaxınlığında və Duomo kilsəsindən 500 m məsafədə Via Meravigli 7 ünvanında yerləşir. Binanın

yerüstü 6 mərtəbəsində ofislər və yeraltı mərtəbəsində sərgi salonu yerləşir. Ümumi sahəsi 10 360 kvadrat metr təşkil edir. 1880-ci ildə tikilmiş və Milan tarixi irsinin bir parçası sayılan bina yenidən əsaslı təmir olunmuşdur. Bina Milan Ticarət Palatası tərəfindən icarəyə götürülmüşdür. Bu ARDNF-nin İtaliyada həyata keçirdiyi ilk daşınmaz əmlak investisiyasıdır.

Daşınmaz əmlak fondlarına investisiyalar

ARDNF daşınmaz əmlaka hazırkı investisiya çərçivəsində adıçəkilən portfelin coğrafi mövqə, aktivlərin növü və risklilik dərəcəsi üzrə diversifikasiyasının təmin olunması məqsədi ilə aşağıdakı daşınmaz əmlak fondlarına investisiya yatırıb:

- "AXA" şirkəti tərəfindən idarə olunan "Pan European Value Added Venture Fund" (PEVAV)

fondu. Fond 2014-cü ildə təsis olunmuşdur və ümumi həcmi 445 milyon avro təşkil edir. Investisiya həyata keçirilən əsas ölkələr Böyük Britaniya, Almaniya, Fransa və İtaliyadır. ARDNF-nin PEVAV fondunda iştirak payı 100 milyon avrodur;

- PGIM şirkəti tərəfindən idarə olunan "European Value Partners fund" (EVP) fondu. Fond

2015-ci ildə təsis olunmuşdur və ümumi həcmi 457 milyon avro təşkil edir. Investisiya həyata keçirilən əsas ölkələr Almaniya və Fransadır. ARDNF-nin EVP fondunda iştirak payı 100 milyon avrodur;

- "Blackstone" şirkəti tərəfindən idarə olunan "Black Stone Real Estate Partners Europe V" ("BREP EUROPE V") fondu. Fond

2016-cı ildə təsis olunmuşdur və planlaşdırılmış ümumi həcmi 7,5 milyard avro təşkil edir. Fond 2016-cı ildən başlayaraq Avropa ölkələrində müxtəlif daşınmaz əmlak tiplərinə investisiya yatırımları həyata keçirir. İnvestisiya həyata keçirilən əsas ölkələr Böyük Britaniya, Almaniya, İspaniya və İtaliyadır. ARDNF-nin "BREP EUROPE V" fondunda iştirak payı 100 milyon avrodur;

• PAG şirkəti tərəfindən idarə olunan "PAG Real Estate Partners" (PREP) fondu. Fond 2014-cü ildə təsis olunmuşdur və ümumi həcmi 1,3 milyard ABŞ dolları təşkil edir. Fond Asiya və Sakit Okean hövzəsi ölkələrində müxtəlif kommersiya təyinatlı daşınmaz əmlak tiplərinə investisiya yatırımları həyata keçirir. İnvestisiya həyata keçirilən əsas ölkələr Avstraliya, Çin Xalq Respublikası, Honq-Konq və Yaponiyadır. ARDNF-nin PREP

fondunda iştirak payı 100 milyon ABŞ dollarıdır;

• PGIM şirkəti tərəfindən idarə olunan "Asia Property Fund III" (ASPF III) fondu. Fond 2015-ci ildə təsis olunmuşdur və ümumi həcmi 580 milyon avro təşkil edir. Fond Asiya və Sakit Okean hövzəsi ölkələrində müxtəlif kommersiya təyinatlı daşınmaz əmlak tiplərinə investisiya yatırımları həyata keçirir. İnvestisiya həyata keçirilən əsas ölkələr Avstraliya, Çin Xalq Respublikası, Yaponiya, Cənubi Koreya, Sinqapur və Malayziyadır. ARDNF-nin ASPF III fondunda iştirak payı 100 milyon avrodur;

• "E-Shang Redwood" şirkəti tərəfindən idarə olunan "Redwood Japan Logistics Fund II" (RJLF II) fondu. Fond 2016-cı ildə təsis olunmuşdur və planlaşdırılmış ümumi həcmi 1 milyard ABŞ

dolları təşkil edir. Fondun investisiya strategiyasının əsasını Yaponiyanın müxtəlif şəhərlərində logistika tipli daşınmaz əmlaka investisiyalar təşkil edir. ARDNF-nin RJLF II fondunda iştirak payı 100 milyon ABŞ dollarıdır;

• "Starwood" şirkəti tərəfindən idarə olunan "Starwood Global Opportunity Fund XI (SOF XI) fondu. Fond 2016-cı ildə təsis olunmuşdur və planlaşdırılmış ümumi həcmi 5-6 milyard ABŞ dolları təşkil edir. Fond 2017-ci ildən başlayaraq Amerika Birləşmiş Ştatları və Qərbi Avropa ölkələrində müxtəlif daşınmaz əmlak tiplərinə investisiya yatırımları həyata keçirəcəkdir. İnvestisiya həyata keçirilən əsas ölkə Amerika Birləşmiş Ştatlarıdır. ARDNF-nin SOF XI Fondunda iştirak payı 200 milyon ABŞ dollarıdır.

Müştərək investisiyalar

ARDNF 2016-cı ildə PGIM şirkəti tərəfindən idarə olunan "European Value Partners" (EVP) fondu ilə birlikdə Almaniyanın Frankfurt şəhərinin mərkəzi-

biznes ərazisində Junghof strasse 14/16 ünvanında yerləşən daşınmaz əmlaka birgə investisiya qoyuluşunun həyata keçirilməsinə dair

razılıq əldə etmişdir. Birgə investisiyada ARDNF-nin payına düşən kapital qoyuluşu 41 milyon avro təşkil edir.

İllik mənfəət

2016-cı ilin sonuna ARDNF-nin daşınmaz əmlak portfeli London, Paris, Moskva, Seul, Tokio və Milan şəhərlərində yerləşən 6 aktivdən ibarət olmuşdur. 2016-cı il üzrə qeyd olunan aktivlər üzrə illik toplam icarə gəlirləri aşağıdakı kimidir:

• London 78 Seynt Ceyms küçəsi – 9 650 084 ingilis funt sterlinqi;
• Paris Vendom Meydanı 8 – 5 860 555 avro;
• Moskva Tverskaya 16 (Qalereya Aktyor binası) – 250 606 000 rubl;
• Seul, Payn Avenyu Tauer A –

30 992 844 997 Koreya vonu;
• Tokio, Kirarito Ginza – 1 977 659 392 yapon yeni;
• Milan, Palazzo Turati – 3 072 527 avro.

2016-cı ildə Qalereya Aktyor binasının ticarət mərkəzi hissəsinin

yenidən qurulması prosesi davam etmişdir. Yenidənqurma işləri nəticəsində icarə gəlirlərində azalmaları və kapital xərclərində artımı nəzərə alaraq, 2016-cı ildə xalis gəlirlilik 2015-ci ilə nisbətən aşağı olmuşdur.

2016-cı ilin sonunda portfeldə yer alan aktivlər müstəqil qiymətləndirmə şirkətləri tərəfindən qiymətləndirilmişdir.

Qiymətləndirmənin nəticələri və qiymətləndirici şirkətlər aşağıdakı kimidir:

• London 78 Seynt Ceyms küçəsi. "Knight Frank LLP" – 190 315 000 ingilis funt sterlinqi dəyərində qiymətləndirilmişdir.
• Paris Vendom Meydanı 8. "BNP Paribas Real Estate" – 175 000 000 avro dəyərində qiymətləndirilmişdir.
• Moskva Tverskaya 16 (Qalereya Aktyor binası). "Cushman & Wakefield" – 4 973 000 000 rubl dəyərində qiymətləndirilmişdir.
• Seul, Payn Avenyu Tauer A. "Kyun-gil Appraisal" – 496 350 000 000 Koreya vonu dəyərində qiymət-

ləndirilmişdir.
• Tokio, Kirarito Ginza. "Daiwa Real Estate Appraisal" – 54 100 000 000 yapon yeni dəyərində qiymətləndirilmişdir.
• Milan, Palazzo Turati. "CBRE." – 99 000 000 avro dəyərində qiymətləndirilmişdir.

Qızıla investisiya

İnvestisiya siyasətinə əsasən investisiya portfelinin məcmu dəyərini 5%-ə qədər qızıla investisiya edilə bilər.

2016-cı ilin sonuna ARDNF-nin investisiya portfelinə daxil edilmiş qızılın miqdarı 30 175 kq (970 146 troya unsiyası) təşkil etmişdir. 11 yanvar 2013-cü il tarixindən

etibarən alınmış qızıl Azərbaycana gətirilməyə başlanılmışdır və 2016-cı ilin sonuna ölkəyə gətirilmiş qızılın miqdarı 30 169 kq təşkil etmişdir.

5.3. ARDNF-NİN İNVESTİSİYA PORTFELİNİN GƏLİRLİLİYİ

Gəlirliliyin hesablanması metodologiyası

ARDNF-nin investisiya portfeli üzrə gəlirliliyinin hesablanması 2009-cu il tarixli 5 nömrəli daxili sərəncam ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun valyuta vəsaitlərinin və investisiya portfelinin tərkib hissələri olan sub-portfellərin gəlirliliyinin hesablanması Metodologiyası"na uyğun

müvafiq qaydada həyata keçirilir. Sözügedən metodologiyada qeyd edildiyi kimi, ümumi investisiya portfeli üzrə gəlirliliyin hesablanması baza valyutası Azərbaycan manatı, ABŞ dolları və ya avro seçilməklə, eyni zamanda baza valyutasının məzənnə təsiri nəzərə alınmadan aparılır. Sub-portfellər üzrə gəlirliliyin hesablanması

bu portfellər üzrə müvafiq valyutada (lokal valyuta) və ABŞ dolları baza valyutası seçilməklə (valyuta məzənnə təsiri nəzərə alınmaqla) həyata keçirilir.

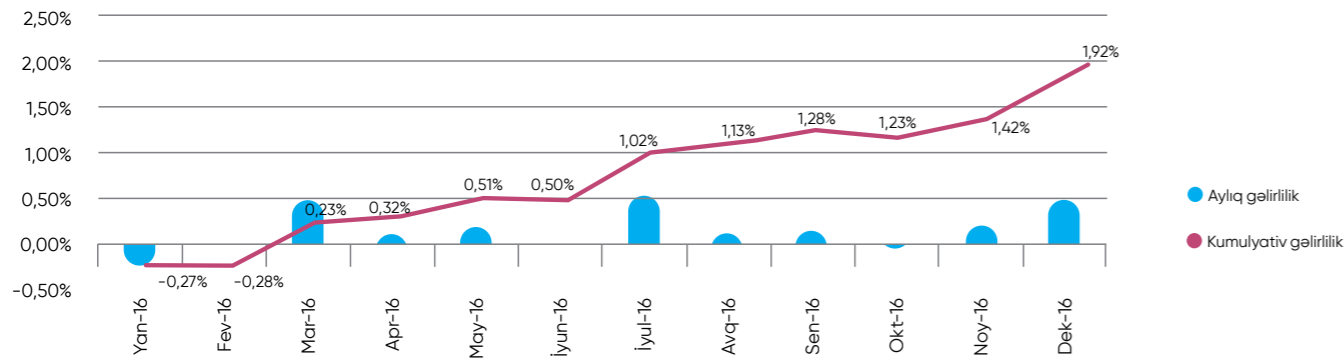
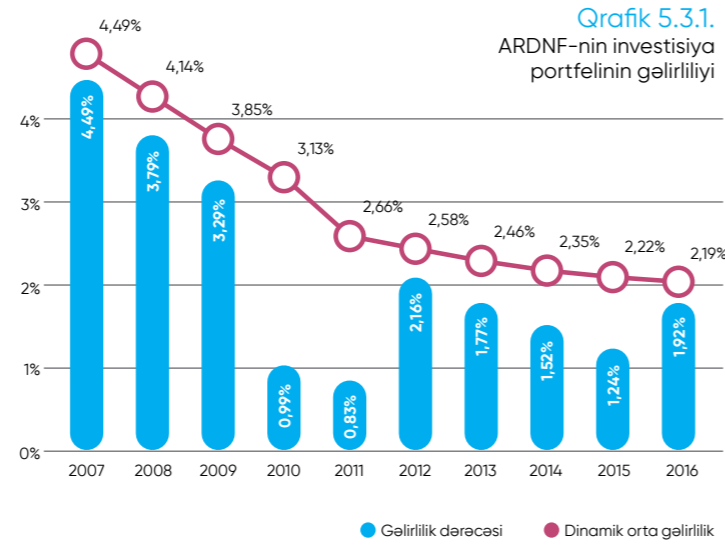
Aşağıda qeyd olunan nəticələr investisiya portfelinin müvafiq (lokal) valyutalarda hesablanmış gəlirliliyinə əsaslanır.

ARDNF-nin 2016-cı il üzrə gəlirliliyi

ARDNF-nin ümumi investisiya portfelinin gəlirliliyi 1,92% təşkil etmişdir. 2007-ci ildən başlayan 10 illik dövr ərzində illər üzrə hesablanmış gəlirlilik, həmçinin 2016-cı il ərzində aylar üzrə hesablanmış kumulyativ gəlirlilik göstəriciləri müvafiq olaraq Qrafik 5.3.1. və 5.3.2.-də əks olunmuşdur.

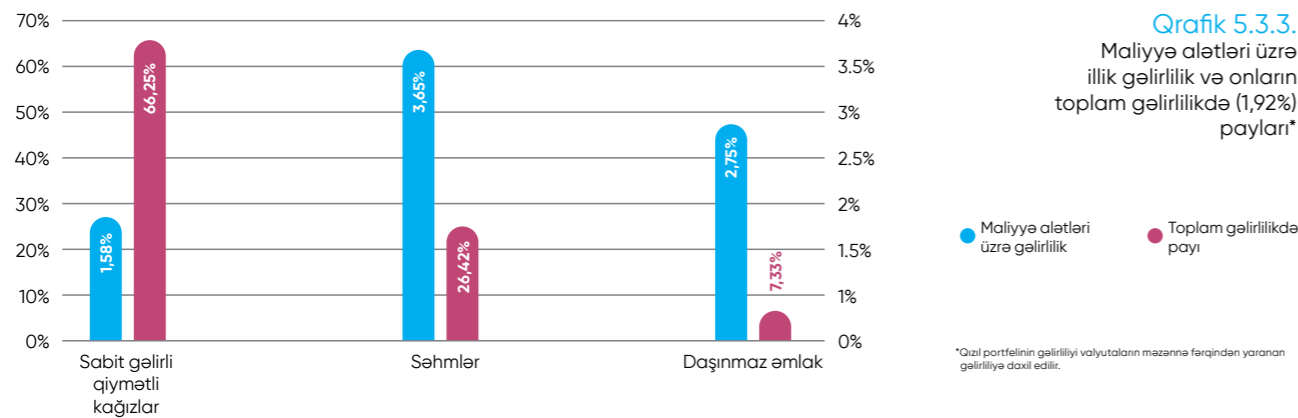
2016-cı ildə sabit gəlirli qiymətli kağızlar portfeli üzrə illik gəlirlilik 1,58%, səhm portfeli (özəl səhmlər daxil olmaqla) üzrə 3,65%, daşınmaz əmlak portfeli üzrə isə 2,75% təşkil etmişdir.

İnvestisiya portfelinin toplam gəlirliliyinə (1,92%) sabit gəlirli qiymətli kağızlar portfelinin töhfəsi 1,27%, səhm (özəl səhmlər daxil olmaqla) və daşınmaz əmlak portfellerinin töhfəsi isə müvafiq olaraq 0,51% və 0,14% təşkil etmişdir.

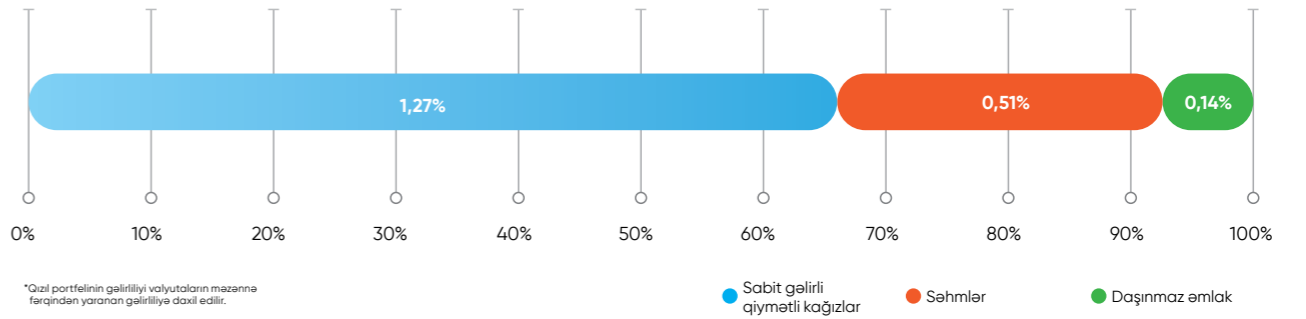

Qrafik 5.3.2.
Aylıq kumulyativ gəlirlilik

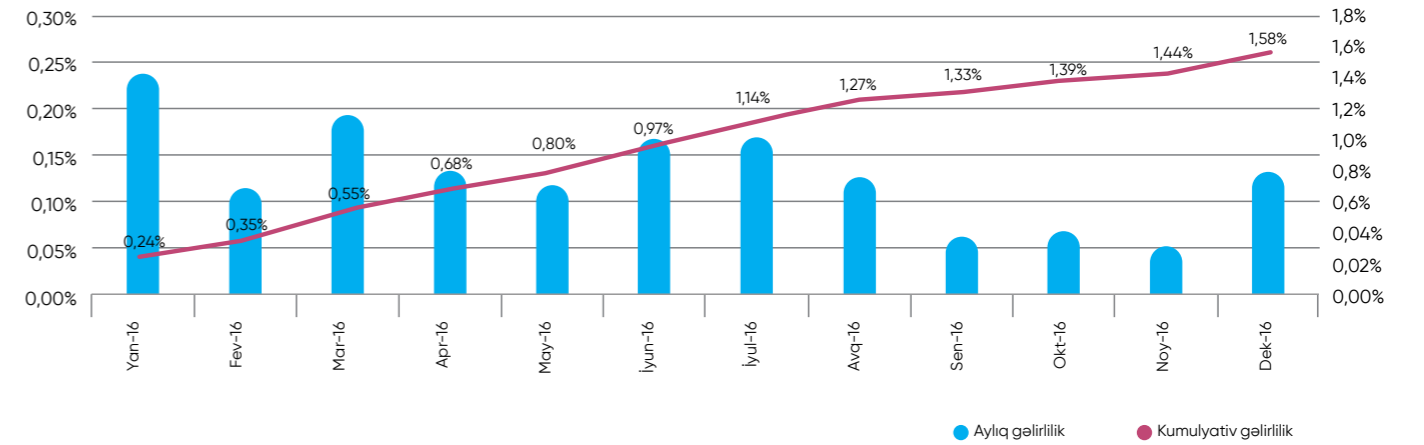
Qrafik 5.3.3.
Maliyyə alətləri üzrə illik gəlirlilik və onların toplam gəlirlilikdə (1,92%) payları*

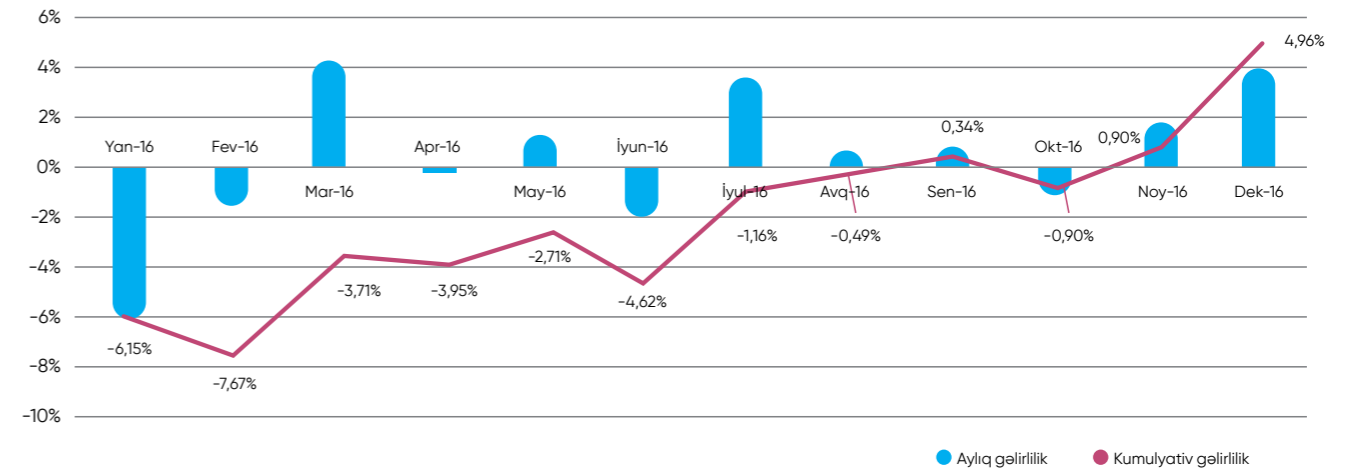
Qrafik 5.3.4.
Maliyyə alətlərinin xüsusi çəkili nəzərə alınaraq toplam gəlirliliyə müvafiq töhfələri*

Qrafik 5.3.5.
Sabit gəlirli qiymətli kağızlar üzrə aylıq kumulyativ gəlirlilik

Qrafik 5.3.6.
Səhmlər (özəl səhmlər nəzərə alınmadan) üzrə aylıq kumulyativ gəlirlilik

5.4. RISKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ

ARDNF-də risklərin idarə edilməsi və monitorinqi prosedurları özündə risk növləri üzrə təhlilləri ehtiva edir. Bazar riski və kredit riski indikatorları, eləcə də digər müvafiq risk göstəriciləri daxili və xarici hesabatlılıqda öz əksini tapır. ARDNF-nin bazar riski mühitinin qiymətləndirilməsi üçün riskə məruz dəyər (RMD), izləmə xətası, stress test, ssenarilər üzrə təhlil kimi metodlardan istifadə olunur.

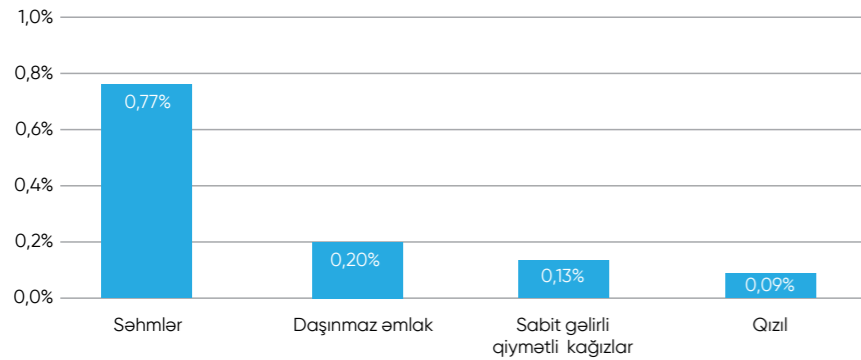
ARDNF-nin investisiya portfelinin gəlirlilik və risk parametrlərinin müvafiq beş-mark göstəricilərindən yayınmasının monitorinqi istiqamətində izləmə xətası göstəricisi davamlı əsasda nəzarət altında saxlanılır. Xarici menecer qismində fəaliyyət göstərən "UBS Global Asset Management" və "State Street Global Advisors" (SSgA) tərəfindən idarə olunan səhm sub-portfelləri üçün izləmə xətası həddi illik olaraq 30 baza dərəcəsi həcmində öncədən müəyyən olunmuşdur. Hesabat ilinin son gününə olan izləmə xətası SSgA portfelini ("MSCI World index" mandatı) üzrə 6 baza dərəcəsi; UBS portfelinin "MSCI World" və "MSCI Euro-

pe ex UK" indeksi mandatları üzrə isə müvafiq olaraq 7 və 22 baza dərəcələri təşkil etmişdir.

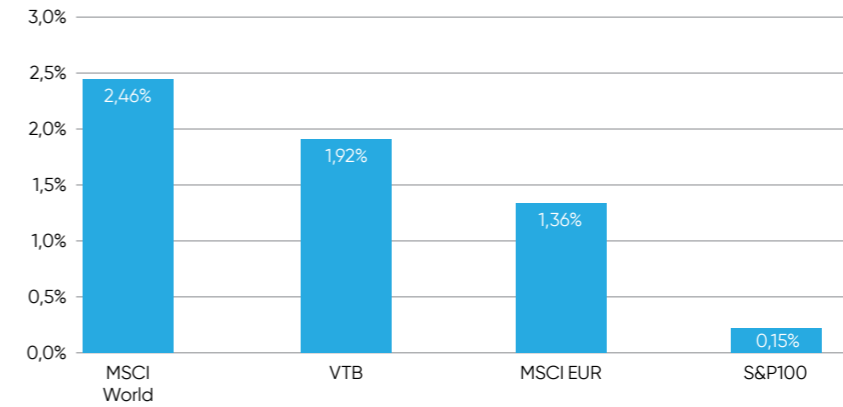
Risklərin idarə edilməsi prosesində ümumi riskin göstəricisi kimi RMD geniş tətbiq edilir. Investisiya portfelinin RMD-sini hesablamak üçün Monte Karlo və tarixi göstəricilərə əsaslanan simulyasiya metodlarından istifadə edilir.

ARDNF-nin 31 dekabr 2016-cı il tarixinə hesablanmış 20 günlük, 95% etibarlılıq intervalında RMD-si 342 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir ki, bu rəqəm ötən ilin müvafiq göstəricisi ilə müqayisədə cüzi olaraq artmışdır (2015-ci il üzrə 329 milyon ABŞ dolları hesablanmışdır).

Səhm portfelini istisna olmaqla, digər portfellər və subportfellər üzrə RMD-nin və RMD-də pay bölgüsünün hesablanması zamanı məzənnə dəyişənliyinin təsiri nəzərə alınmayıb. Bu da məzənnə dəyişənliyinin təsirinin səhm portfelinin risk bölgüsündə əhəmiyyətli dərəcədə rol oynamamasından irəli gəlir.

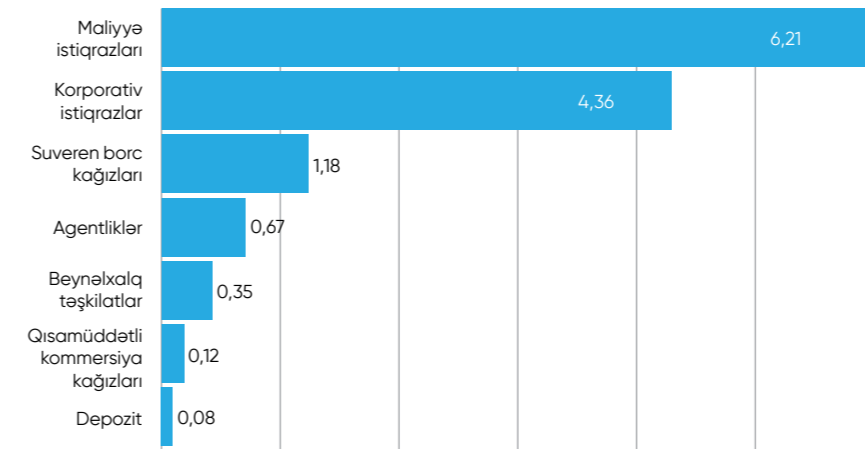

Qrafik 5.4.1. Bütün maliyyə alətləri daxil olmaqla riskdə (RMD-də) pay bölgüsü

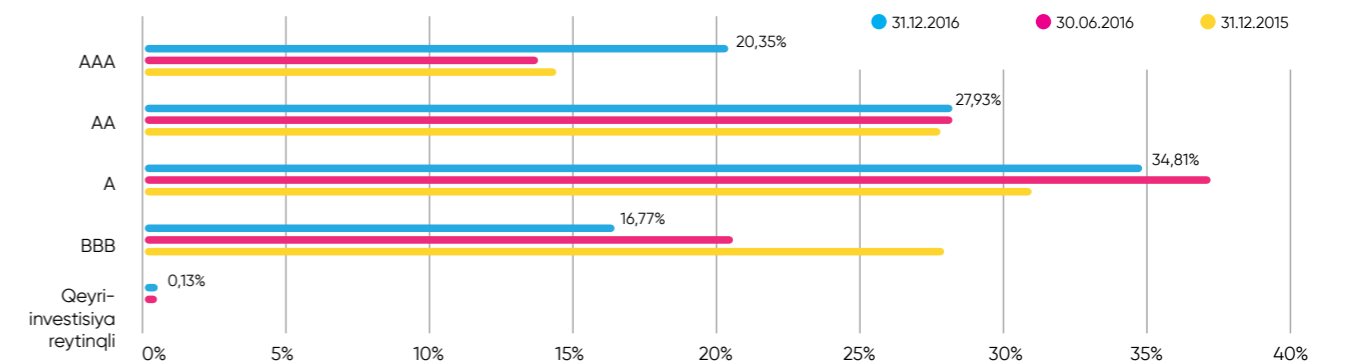
Qrafik 5.4.2. Səhm sub-portfellərinin ümumi səhm RMD-sində pay bölgüsü

Qrafik 5.4.3. Ümumi sabit gəlirli qiymətli kağızlar RMD-sində müxtəlif alətlər üzrə pay bölgüsü (baza dərəcəsi)

Kredit risklərinin idarə edilməsi ARDNF-nin əməliyyatlarının mühüm tərkib elementidir. ARDNF-nin investisiya etdiyi qiymətli kağızların, eləcə də qiymətli kağız emitentlərinin kredit reytingləri ARDNF-nin investisiya siyasəti vasitəsilə ilə tənzimlənir. İl ərzində kredit reytingi göstəricilərinə görə investisiya portfelinin tərkibinin dinamikası Qrafik 5.4.4.-də əks olunmuşdur.

Qrafik 5.4.4. Investisiya portfelinin kredit reytingləri üzrə bölgüsü

F1 Avropa Qran Prisi
17-19 iyun 2016-cı il, Bakı

Bakı Şahmat Olimpiadası

2016-cı il 1-14 sentyabr tarixlərində Bakıda 42-ci Şahmat Olimpiadası keçirilmişdir. Ölkəmizin ev sahibliyi etdiyi 42-ci Olimpiada bugünə qədər Azərbaycanda keçirilən ən kütləvi yarış kimi tarixə düşmüşdür. 175 ölkənin qeydiyyatdan keçdiyi bu Olimpiadada 181 kişi və 142 qadın komandası mübarizə aparmışdır. Bu, iştirakçı ölkələrin sayına görə Olimpiada tarixində rekord göstəricidir. Azərbaycan Olimpiadada üç kişi və üç qadın komandası ilə təmsil olunmuşdur. Kişilərdən ibarət komandalardan ABŞ komandası qalibi olmuşdur (20 xal). Eyni xala sahib Ukrayna komandası 2-ci, 17 xal toplamış Rusiya komandası isə 3-cü yere sahib çıxmışdır. Qadınlardan ibarət komandalardan Çin şahmatçıları qazanmışlar. Hesabında 17 xal olan Polşa komandası 2-ci, Ukrayna komandası isə 3-cü pillədə yer almışdır.

6 | ARDNF-NİN 2016-CI İL BÜDCƏSİNİN İCRASI

ARDNF-nin 2016-cı il üçün büdcəsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 29 dekabr tarixli 719 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir.

Fərmana əsasən, ARDNF-nin 2016-cı il üçün büdcə gəlirləri 6 711 564,1 min manat, xərcləri 8 181 399,7 min manat səviyyəsində təsdiq edilmişdir. "Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il 23 fevral tarixli Qanununu nəzərə alaraq ARDNF-nin 2016-cı il üçün büdcəsinin gəlirlərini və xərclərini dəqiqləşdirmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 18 mart 2016-cı il tarixli 852 nömrəli Fərmanı ilə ARDNF-nin 2016-cı il büdcəsində dəyişikliklər edilmişdir. Dəyişikliklərə əsasən, ARDNF-nin büdcə gəlirləri 6 711 564,1 min

manatdan 4 578 474,6 min manata qədər azaldılmış, xərcləri 8 181 399,7 min manatdan 10 668 933,7 min manata qədər artırılmışdır.

2016-cı il ərzində manat ifadəsi ilə ARDNF-nin gəlirlərinin ümumi həcmi 9 410,2 milyon manat təşkil etməklə, büdcədə nəzərdə tutulana nisbətən (4 578,5 milyon manat) 105,5% artıq yerinə yetirilmişdir. ARDNF-nin 2016-cı ildə büdcə xərcləri 9 022,1 milyon manat təşkil etməklə büdcədə nəzərdə tutulan ilə (10 668,9 milyon manat) müqayisədə 84,6% səviyyəsində icra olunmuş, 2015-ci il (9 187,8 milyon manat) ilə müqayisədə ARDNF-nin büdcə xərclərində 1,8% azalma qeydə

alınmış, ARDNF-nin 2016-cı il büdcəsində 388,1 milyon manat məbləğində profisit yaranmışdır.

2016-cı il ərzində ARDNF-nin investisiya portfelinə daxil olan valyutaların manata qarşı dəyişməsindən yaranan fərq üzrə büdcədənəkar gəlirləri 5 356,1 milyon manat, qızıl üzrə büdcədənəkar gəliri 349,6 milyon manat olmaqla ARDNF-nin ümumi büdcədənəkar gəlirləri 5 705,7 milyon manat təşkil etmişdir. Fondun investisiya portfelinə daxil olan valyuta məzənnələrinin ABŞ dollarına qarşı dəyişməsi ilə əlaqədar ARDNF-nin büdcədənəkar xərci 876,1 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir.

Gəlirlər

2016-cı ildə ARDNF-nin gəlirlərinin formalaşma mənbələrini Azərbaycan Respublikasının payına düşən karbohidrogenlərin satışından əldə edilmiş gəlirlər, akrhesabı ödənişlər, neftin və qazın Azərbaycan Respublikasının ərazisi ilə ötürülməsindən əldə edilən gəlirlər (tranzit haqqı), bonus ödənişləri və Fondun vəsaitlərinin idarə edilməsindən əldə edilən gəlirlər təşkil etmişdir.

2016-cı ildə mənfəət neftinin və qazın satışından əldə edilən gəlirlər maddəsi üzrə ARDNF-nin büdcəsinə 8 320,0 milyon manat və ya 5 189,1 milyon ABŞ dolları məbləğində vəsait daxil olmuşdur. Hesabat ilində neftin qiymətinin proqnoza nisbətən yuxarı olması səbəbindən bu gəlir maddəsi büdcədə nəzərdə tutulana (3 875,7 milyon manat) nəzərən daha çox 114,7% səviyyəsində icra olunmuşdur. Belə ki, ARDNF-nin 2016-cı il büdcəsində xam neftin ixrac qiyməti dövlət büdcəsində olduğu kimi - 25 ABŞ dolları proqnozlaşdırıldığı halda il ərzində bir barelin ortaçəkili satış qiyməti 41,9 ABŞ dolları (2015-ci ilin müvafiq dövründə - 54,31 ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

2016-cı ildə karbohidrogen ehtiyatlarının işlənməsi ilə

əlaqədar xarici sərmayəçilər tərəfindən köçürülən akrhesabı ödənişlər ARDNF-nin büdcəsinin digər gəlir maddəsini təşkil etmişdir. Hesabat ilində Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda Şəfəq-Asiman dəniz blokunun kəşfiyyatı, işlənməsi və hasilatın pay bölgüsü haqqında Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti ilə BP Eksploreyşn Limited (Azərbaycan) və SOCAR-ın ortaq neft şirkəti arasındakı sazişə uyğun olaraq 2,1 milyon ABŞ dolları və ya 3,3 milyon manat məbləğində akrhesabı ödənişlər köçürülmüşdür. Bu gəlir maddəsi 97,1% səviyyəsində icra olunmuşdur. 2016-cı ildə dollarda daxil olan akrhesabı ödənişin köçürmə gününə olan məzənnəsinin büdcədə nəzərdə tutulana (1 ABŞ dolları 1,62 manat nəzərdə tutulmuşdur) nisbətən aşağı olması manat ifadəsində bu gəlir maddəsinin nəzərdə tutulandan 2,9% az icra olunmasına səbəb olmuşdur.

Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda Şahdəniz perspektiv sahəsinin pay bölgüsü haqqında sazişin (HPBS) beşinci əlavəsi çərçivəsində ödənilən əlavə bonuslar 0,05 milyon ABŞ dolları və yaxud 0,08 milyon manat məbləğində olmuş və bu da büdcədə nəzərdə tutulana (0,16 milyon manat) nisbətən

50% səviyyəsində icra edilmişdir. Bonus ödənişlərinin nəzərdə tutulana nisbətən az icra olunmasının səbəbi il ərzində qaz həcmlərinin proqnozlaşdırılardan az alınması, habelə Bakı-Tbilisi-Ceyhan ixrac boru kəmərinin nəqliyyət qabiliyyətinin aşağı düşməsi olmuşdur.

11,3 milyon ABŞ dolları və yaxud 18,0 milyon manat məbləğində vəsait neftin və qazın Azərbaycan Respublikasının ərazisi ilə ötürülməsindən əldə edilən gəlirlər (tranzit haqqı) hesabına daxil olmuşdur. Qeyd edilən gəlir maddəsi üzrə büdcədə 19,3 milyon manat vəsaitin daxil olması nəzərdə tutulmuş, ancaq bu gəlir maddəsi 93,3% icra edilmişdir.

2016-cı ildə ARDNF-nin vəsaitlərinin idarə edilməsindən 688,5 milyon ABŞ dolları və yaxud 1 068,8 milyon manat məbləğində gəlir əldə edilmişdir. Bu gəlir maddəsi büdcədə nəzərdə tutulana (680,0 milyon manat) nəzərən 157,2% səviyyəsində icra edilmişdir.

2016-cı ildə digər gəlirlər maddəsi üzrə ARDNF-ə hər hansı ödəniş daxil olmamışdır.

Cədvəl 6.1.
ARDNF-nin 2016-cı il üzrə gəlirləri

Gəlir mənbələri	Gəlirlərin məbləği (milyon manat)		
	təsdiq olunmuş	faktiki	icra faizi
1 Azərbaycan Respublikasının payına düşən karbohidrogenlərin satışından əldə edilən xalis gəlirlər (karbohidrogenlərin nəql edilməsi üzrə məsrəflər, bank, gömrük rəsmiləşdirilməsi, müstəqil nəzarət (sörveyer), marketing və sığorta xərcləri çıxılmaq şərti ilə, habelə SOCAR-ın sərmayəçiləri, payçısı və ya tərəfdaşı olduğu layihələrdə onun sərmayəsinə və ya iştirak payına düşən gəlirlər istisna olmaqla)	3 875,7	8 320,0	214,7
2 Karbohidrogen ehtiyatlarının işlənməsi ilə əlaqədar sərmayəçilər tərəfindən müqavilə sahəsindən istifadə üçün ödənilən akrhesabı ödənişlər	3,4	3,3	97,1
3 Neftin və qazın Azərbaycan Respublikasının ərazisi ilə ötürülməsindən əldə edilən gəlirlər	19,3	18,0	93,3
4 Neft-qaz sazişlərinin imzalanması və ya icrası ilə bağlı sərmayəçilər tərəfindən ödənilən bonuslar (mükafatlar)	0,16	0,1	50,0
5 ARDNF-nin vəsaitlərinin idarə edilməsindən əldə edilən gəlirlər	680,0	1 068,8	157,2
Cəmi gəlirlər	4 578,6	9 410,2	205,5
Büdcədənəkar gəlirlər		5 705,7	

Büdcədənəkar gəlirlər

2016-cı ildə ARDNF-nin investisiya portfelinə daxil olan valyuta və aktivlərin manat ifadəsi ilə dəyərinin artması səbəbindən ARDNF-nin

ümumilikdə 5 705,7 milyon manat, o cümlədən ABŞ dolları, avro, ingilis funt sterlinqi və digər valyutaların manata qarşı məzənnəsinin artması

ilə əlaqədar 5 356,1 milyon manat, qızıl portfelinin qiymətinin artması ilə əlaqədar 349,6 milyon manat büdcədənəkar gəlirləri yaranmışdır.

Xərclər

2016-cı ildə ARDNF-nin büdcə xərclərinin icra vəziyyəti 84,6% olmuşdur. Belə ki, 2016-cı ilin büdcəsi təsdiqlənərkən Fondun büdcə xərcləri 10 669,0 milyon manat nəzərdə tutulmuş, ancaq ARDNF-nin büdcəsində 9 022,1 milyon manat məbləğində xərc yaranmışdır. Hesabat ili ərzində ARDNF-nin xərclərinin strukturu aşağıdakı kimi olmuşdur:

Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il dövlət büdcəsinə transfert. 2016-cı ildə ARDNF-nin dövlət büdcəsinə 7 615,0 milyon manat vəsait transfert edilmiş və bu xərc maddəsi büdcədə nəzərdə tutulana nisbətən (7 615,0 milyon manat) 100% səviyyəsində icra edilmişdir.

Qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial-məişət vəziyyətinin yaxşılaşdırılması tədbirlərinin maliyyələşdirilməsi. 2016-cı ildə ARDNF-nin büdcəsinin icrası çərçivəsində bu tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə ümumilikdə 90,0 milyon manat

vəsait ayrılmış və bu xərc maddəsi büdcədə nəzərdə tutulana nisbətən (90,0 milyon manat) 100% səviyyəsində icra olunmuşdur.

Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması layihəsinin maliyyələşdirilməsi. 2016-cı ildə layihənin maliyyələşdirilməsinə ARDNF-nin büdcəsindən 70,0 milyon manat məbləğində vəsait ayrılmış, bu xərc maddəsi büdcədə nəzərdə tutulana nəzərən (70 milyon manat) 100% səviyyəsində icra olunmuşdur.

"2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı"nın maliyyələşdirilməsi. 2016-cı ildə ARDNF tərəfindən yuxarıda qeyd edilən Dövlət Proqramının maliyyələşdirilməsinə 31,6 milyon manat vəsait ayrılmış və bu xərc maddəsi büdcədə nəzərdə tutulana nisbətən (36,6 milyon manat) 86,3% səviyyəsində icra olunmuşdur.

Cənub Qaz Dəhlizi layihələrində Azərbaycan Respublikasının iştirak payının maliyyələşdirilməsi. 2016-cı ildə Cəmiyyətin birbaşa dövlət mülkiyyətində olan hissəsinin maliyyələşdirilməsini təmin etmək məqsədi ilə ARDNF tərəfindən 797,4 milyon manat və yaxud 495,2 milyon ABŞ dolları məbləğində vəsait iqtisadiyyat Nazirliyinin hesabına köçürülmüş və bu maddə üzrə icra büdcədə nəzərdə tutulana nisbətən (2 355,3 milyon manat) 33,9% təşkil etmişdir. Layihə üzrə ARDNF-nin büdcəsində nəzərdə tutulan vəsaitin tam icra olunmaması 2016-cı ilin mart ayında Cənub Qaz Dəhlizi QSC (CQD) tərəfindən beynəlxalq maliyyə bazarlarında dövlət zəmanəti əsasında xarici valyutada denominasiya edilən beynəlxalq istiqrazların (avrobondlar) yerləşdirilməsindən diskont dəyərində 991,1 milyon ABŞ dolları məbləğində vəsaitin cəlb edilməsi və TANAP ilə TAP layihələri üzrə bəzi xərclərin növbəti illərə sürüşdürülməsi ilə izah olunur.

Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yolu layihəsinin maliyyələşdirilməsi.

2016-cı ildə ARDNF tərəfindən layihənin maliyyələşdirilməsinə 66,2 milyon manat və ya 41,9 milyon ABŞ dolları yönəldilmiş və bu maddə üzrə ARDNF-nin xərcləri Fondun büdcəsində nəzərdə tutulana nisbətən (137,6 milyon manat) manat ifadəsində 48,1% səviyyəsində icra olunmuşdur.

Star layihəsində Azərbaycan Respublikasının iştirak payının maliyyələşdirilməsi.

2016-cı ildə layihənin maliyyələşdirilməsinə ARDNF tərəfindən 331,8 milyon manat vəsait ayrılmışdır. 2016-cı ildə bu xərc maddəsi üzrə ödənişlər 100% icra olunmuşdur.

ARDNF-nin idarə edilməsi ilə bağlı xərcləri.

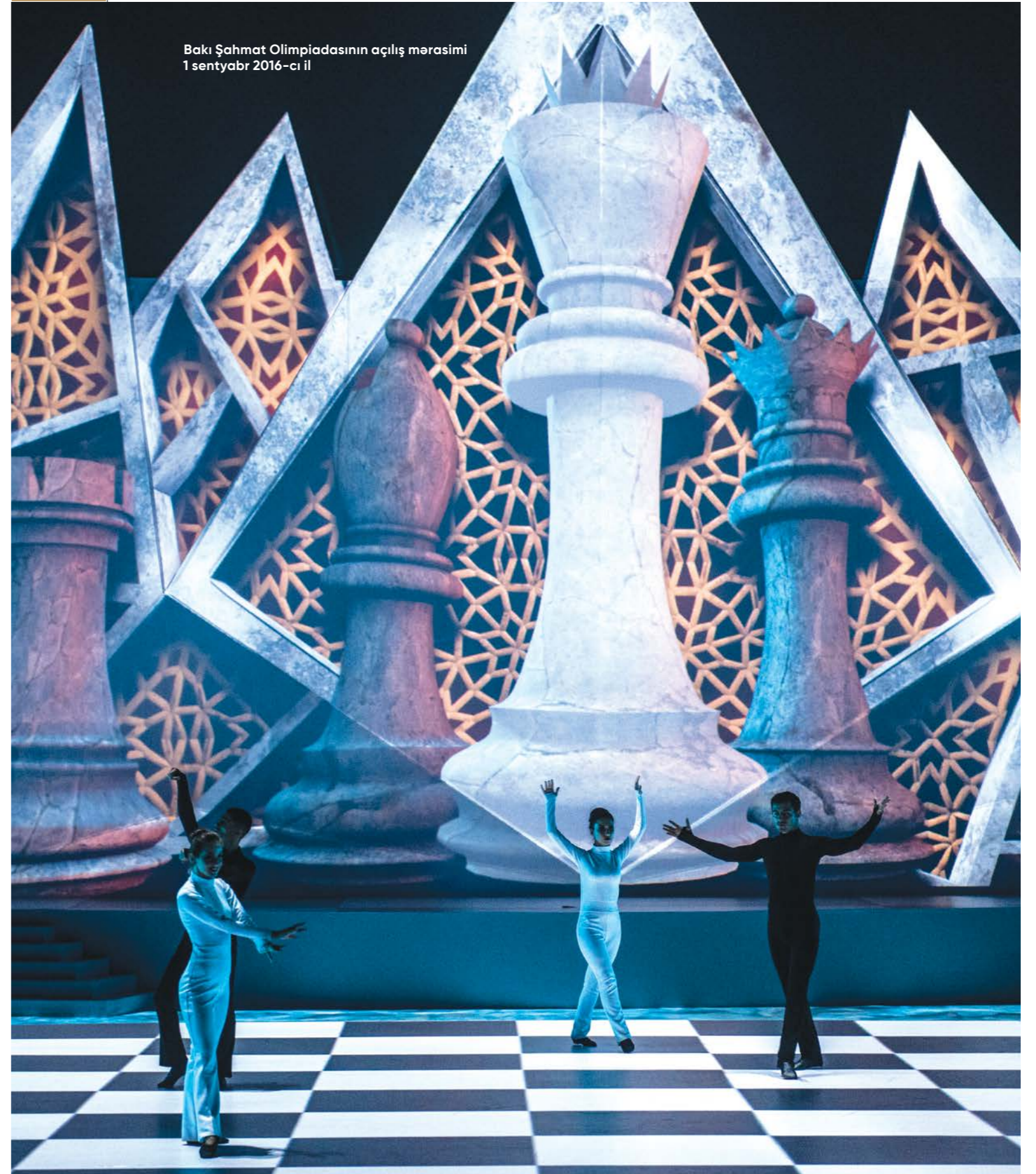
ARDNF-nin idarə

edilməsi ilə bağlı xərcləri ARDNF-nin 2016-cı il üçün təsdiq edilmiş smeta xərcləri ilə (32,7 milyon manat) müqayisədə 20,1 milyon manat və ya 61,5% səviyyəsində icra olunmuşdur.

Cədvəl 6.2.

ARDNF-nin 2016-cı il üzrə xərc istiqamətləri

Xərc istiqamətləri	Xərclərin məbləği (milyon manat)		İcra faizi
	təsdiq olunmuş	faktiki	
1 Qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial-məişət və məskunlaşma məsələləri ilə bağlı bəzi tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	90,0	90,0	100,0
2 Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il dövlət büdcəsinə transfert	7 615,0	7 615,0	100,0
3 Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması layihəsinin maliyyələşdirilməsi	70,0	70,0	100,0
4 Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yolu layihəsinin maliyyələşdirilməsi	137,6	66,2	48,1
5 2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramının maliyyələşdirilməsi	36,6	31,6	86,3
6 Cənubi Qaz Dəhlizi layihələrində Azərbaycan Respublikasının iştirak payının maliyyələşdirilməsi	2 355,3	797,4	33,9
7 Türkiyə Respublikasında "STAR" neft emalı kompleksinin tikintisi layihəsində Azərbaycan Respublikasının iştirak payının maliyyələşdirilməsi	331,8	331,8	100,0
8 ARDNF-nin idarə edilməsi ilə bağlı xərclər	32,7	20,1	61,5
Cəmi xərclər	10 669,0	9 022,1	84,6

AZERBAIJAN COLOMBIA

FİFA U-17 Qadınlararası Dünya Çempionatı

Üçüncü FİFA U-17 Qadınlararası Dünya Çempionatı 2012-ci il 22 sentyabr-13 oktyabr tarixləri arasında Bakıda keçirilmişdir. Azərbaycanın ev sahibliyi etdiyi bu çempionat ilk dəfə olaraq 2008-ci ildə Yeni Zelandiyada və ikinci dəfə 2010-cu ildə Trinidad və Tobaqoda baş tutmuşdur. Bu tədbir Azərbaycanda keçirilmiş ilk FİFA tədbiri və Avrasiyada keçirilmiş ilk U-17 qadınlararası dünya çempionatıdır. 16 ölkənin qatıldığı və 17 yaş altında olan qızlardan təşkil olunmuş komandaların yarışdığı U-17 Qadınlararası Dünya Çempionatının oyunları Bakı və Lənkeran şəhərlərində keçirilmişdir. Çempionat Fransanın qələbəsi ilə başa çatmışdır. Maraqlı faktlardan biri odur ki, Azərbaycan-Kolumbiya oyunu 30 250 perəstişkar tərəfindən izlənilmiş və bu göstərici rekord iştirak olaraq turnir tarixində iz qoymuşdur.

7 | ARDNF-NİN KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI

31 dekabr 2016-cı il tarixinə

MALİYYƏ HESABATLARININ BEYNƏLXALQ STANDARTLARINA
UYĞUN KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MALİYYƏ
HESABATLARI VƏ MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

Mündəricat

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	90
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabat	91
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	92
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	94

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

1 Giriş	96
2 Fondun əməliyyat mühiti	98
3 Əsas uçot siyasətlərinin qısa xülasəsi	99
4 Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr	110
5 Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi	110
6 Yeni uçot qaydaları	111
7 Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	113
8 Ticarət üçün qiymətli kağızlar	116
9 Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər maliyyə aktivləri	119
10 Amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivləri	120
11 Qızıl külçələr	122
12 İnvestisiya mülkiyyəti	122
13 Birgə müəssisələrə investisiyalar	125
14 Daxil olmuş vəsaitlər	126
15 Uzunmüddətli öhdəliklər	127
16 Faiz və sair investisiya gəlirləri	128
17 Xarici valyuta əməliyyatları üzrə məzənnə fərqi	128
18 Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərle yenidən qiymətləndirilməsi üzrə xalis zərər	129
19 Əməliyyat xərcləri	129
20 Fond tərəfindən köçürmələr	130
21 Mənfəət vergisi	130
22 Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	131
23 Maliyyə risklərinin idarə edilməsi	135
24 Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər	143
25 Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	143
26 Strukturlaşdırılmış müəssisələrdə iştirak payı	145
27 Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr	146

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

**Azərbaycan Respublikası Dövlət
Neft Fondunun Müşahidə Şurasına:**

Rəy

Bizim rəyimizcə, hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun ("ARDNF") və onun törəmə müəssisələrinin (birlikdə – "Fond") 31 dekabr 2016-cı il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Auditin predmeti

Fondun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına aşağıdakılar daxildir:

- 31 dekabr 2016-cı il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat;
- həmin tarixdə tamamlanan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabat;
- həmin tarixdə tamamlanan il üzrə konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat;
- həmin tarixdə tamamlanan il üzrə konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat;
- əsas uçot siyasətlərinin qısa xülasəsi və digər izahedici məlumatlar daxil olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə qeydlər.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, eləcə də fərqləndirilmə və yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sistemində görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik, Fondu ləğv etmək və ya onun fəaliyyətini dayandıрмаq istəyi yaxud bundan başqa

Rəyin bildirilməsi üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyət rəyimizin "Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti" bölməsində əks etdirilir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

hər hansı digər real alternativini olmadığı hallar istisna olmaqla, Fondun öz fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, uyğun olduqda fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı məlumatların açıqlanması və fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinə əsasən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan şəxslər Fondun maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesində nəzarət üçün məsuliyyət daşıyırlar.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz fərqləndirilmə, saxtakarlıq, məlumatların bilərəkdən göstərilməməsi, təhrif edilmiş şəkildə təqdim edilməsi və ya daxili nəzarət sistemində sui-istifadə hallarını nəzərdə tutur.

• Fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən Fondun fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli dərəcədə şübhə yarada biləcək hadisə və şərait üzrə qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair fikir bildiririk. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu barədə nəticəyə gəldikdə, biz auditor rəyimizdə diqqəti konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı müvafiq açıqlamalara cəlb etməli, belə açıqlamalar yetərli olmadıqda, rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixində əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər Fondun fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini dayandırmasında səbəb ola bilər.

• Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, o cümlədən açıqlamaları və maliyyə hesabatlarında mövcud əmə-

fərqləndirilmə, saxtakarlıq, məlumatların bilərəkdən göstərilməməsi, təhrif edilmiş şəkildə təqdim edilməsi və ya daxili nəzarət sistemində sui-istifadə hallarını nəzərdə tutur.

• Fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən Fondun fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli dərəcədə şübhə yarada biləcək hadisə və şərait üzrə qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair fikir bildiririk. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu barədə nəticəyə gəldikdə, biz auditor rəyimizdə diqqəti konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı müvafiq açıqlamalara cəlb etməli, belə açıqlamalar yetərli olmadıqda, rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixində əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər Fondun fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini dayandırmasında səbəb ola bilər.

• Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, o cümlədən açıqlamaları və maliyyə hesabatlarında mövcud əmə-

liyyətlər və hadisələrin düzgün təqdim edilməsini qiymətləndiririk.

• Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair rəy bildirmək üçün Fonda daxil olan müəssisələrin maliyyə məlumatları və ya fəaliyyəti ilə bağlı yetərli müvafiq audit sübutu əldə edirik. Biz qrup auditinin idarə edilməsi, nəzarəti və həyata keçirilməsi üçün məsuliyyət daşıyıraq. Biz auditor rəyimizə görə tam məsuliyyət daşıyıraq.

Biz korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və vaxtı, əhəmiyyətli audit nəticələri, eləcə də audit prosesində müəyyən etdiyimiz daxili nəzarət sistemindəki əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə məlumat təqdim edirik.

PricewaterhouseCoopers
Audit Azerbaijan LLC

14 mart 2017-ci il Bakı, Azərbaycan Respublikası

PrayvoterhausKupers Audit Azərbaycan MMC
Landmark Ofis Plaza III, 12-ci mərtəbə
Nizami küç., 90A, AZ 1010, Bakı, Azərbaycan
T: +994 (12) 497 25 15, F:+994 (12) 497 74 11
www.pwc.com/az

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2016-CI İL TARİXİNƏ

Min Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	2016	2015
Aktivlər			
Uzunmüddətli aktivlər			
Amortizasiya edilmiş dəyerdə maliyyə aktivləri	10	5,378,473	4,726,083
İnvestisiya mülkiyyəti	12	2,619,625	2,233,689
Əmlak və avadanlıqlar		141,180	145,878
Sair uzunmüddətli və qeyri-maddi aktivlər		11,316	4,288
Birgə müəssisələrə investisiyalar	13	787,589	631,895
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		8,938,183	7,741,833
Cari aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	6,218,035	3,361,406
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	8	40,726,478	38,823,295
Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər maliyyə aktivləri	9	737,966	396,969
Amortizasiya edilmiş dəyerdə maliyyə aktivləri	10	142,206	139,828
Qızıl külçələr	11	1,968,469	1,618,895
Sair cari aktivlər		41,393	33,023
Cəmi cari aktivlər		49,834,547	44,373,416
CƏMİ AKTİVLƏR		58,772,730	52,115,249
Kapital			
Kapital qoyuluşu	14	27,632,157	28,292,786
Xarici valyutanın çevrilməsi üzrə ehtiyat		952,240	886,175
Bölüşdürülməmiş mənfəət		29,658,449	22,874,134
Fonda aid olan kapital		58,242,846	52,053,095
Nəzarət olunmayan iştirak payı		7,208	13,809
Cəmi kapital		58,250,054	52,066,904
Öhdəliklər			
Uzunmüddətli öhdəliklər			
Tərəmə müəssisələrin borcları		472,007	-
Zəmanət depozitləri		37,776	30,934
Sair uzunmüddətli öhdəliklər		243	1,533
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər	15	510,026	32,467
Cari öhdəliklər		12,650	15,878
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		522,676	48,345
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		58,772,730	52,115,249

Qeyd: 98-148-ci səhifələrdəki qeydlər hazırki konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ SAİR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2016-CI İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATAN İL ÜZRƏ

Min Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	2016	2015
Faiz gəliri və sair investisiya gəliri	16	1,005,830	609,731
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə məzənnə fərqi xalis gəlir	17	5,320,847	22,460,879
Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərə yenidən qiymətləndirilməsi üzrə xalis gəlir/(zərər)	18	71,666	(280,607)
Qızıl külçələr üzrə xalis gəlir	11	349,574	716,751
İnvestisiya mülkiyyətinin ədalətli dəyərə yenidən qiymətləndirilməsi üzrə xalis (zərər)/gəlir	12	(26,827)	50,380
İcarə gəliri		100,956	61,377
Sair əməliyyat gəliri		17,535	706
Cəmi əməliyyat gəliri		6,839,581	23,619,217
Əməliyyat xərcləri	19	(56,250)	(35,133)
Birgə müəssisələrin vergidən sonrakı maliyyə nəticələrində pay	13	2,694	11,358
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəət		6,786,025	23,595,442
Mənfəət vergisi	21	(902)	(1,162)
İl üzrə xalis mənfəət		6,785,123	23,594,280
Sair məcmu gəlir:			
<i>Sonradan mənfəət və ya zərərə yenidən təsnifləşdirilə bilən maddələr</i>			
Xarici əməliyyatlar üzrə maliyyə məlumatlarının təqdimat valyutasına çevrilməsi		68,872	970,802
İl üzrə sair məcmu gəlir		68,872	970,802
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU GƏLİR		6,853,995	24,565,082
Mənfəətin:			
- Fonda aid olan hissəsi		6,784,315	23,594,170
- Nəzarət olunmayan iştirak payına aid olan hissəsi		808	110
İl üzrə mənfəət		6,785,123	23,594,280
Cəmi məcmu gəlirin:			
- Fonda aid olan hissəsi		6,850,380	24,560,521
- Nəzarət olunmayan iştirak payına aid olan hissəsi		3,615	4,561
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU GƏLİR		6,853,995	24,565,082

Qeyd: 98-148-ci səhifələrdəki qeydlər hazırki konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ KAPITALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2016-CI İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATAN İL ÜZRƏ

Min Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	Fonda aid olan hissə				Cəmi	Nezəret olunmayan iştirak payı	Cəmi kapital
		Kapital qoyuluşu	Valyutanın çevrilməsi üzrə ehtiyat	Bölüşdürülməmiş mənfəət / (yığılmış zərər)	Nezəret olunmayan iştirak payı			
1 yanvar 2015-ci il tarixinə qalığı		30,067,186	(80,176)	(720,036)	29,266,974	-		29,266,974
İl üzrə mənfəət		-	-	23,594,170	23,594,170	110		23,594,280
Sair məcmu gəlir		-	966,351	-	966,351	4,451		970,802
2015-ci il üzrə cəmi məcmu gəlir		-	966,351	23,594,170	24,560,521	4,561		24,565,082
Fonda daxil olmuş vəsaitlər	14	7,385,505	-	-	7,385,505	-		7,385,505
GK001, Yaponiyadakı töərəmə müəssisəsinin təsis edilməsi		-	-	-	-	9,248		9,248
Dövlət Bütəcəsinə köçürülmüş vəsaitlər	20	(8,130,000)	-	-	(8,130,000)	-		(8,130,000)
Dövlət Qaçqınlar Komitəsinə və Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fonduna köçürülmüş vəsaitlər	20	(149,998)	-	-	(149,998)	-		(149,998)
Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması ilə əlaqədar köçürülmüş vəsaitlər	20	(89,998)	-	-	(89,998)	-		(89,998)
Bakı-Tbilisi-Qars yeni demir yol xəttinin çəkilməsi ilə əlaqədar köçürülmüş vəsaitlər	20	(61,522)	-	-	(61,522)	-		(61,522)
Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət proqramı ilə əlaqədar köçürülmüş vəsaitlər	20	(35,538)	-	-	(35,538)	-		(35,538)
"Cənub Qaz Dəhlizi" layihələrinə köçürülmüş vəsaitlər	20	(692,849)	-	-	(692,849)	-		(692,849)

98-148-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

Min Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	Fonda aid olan hissə				Cəmi	Nezəret olunmayan iştirak payı	Cəmi kapital
		Kapital qoyuluşu	Valyutanın çevrilməsi üzrə ehtiyat	Bölüşdürülməmiş mənfəət / (yığılmış zərər)	Nezəret olunmayan iştirak payı			
31 dekabr 2015-ci il tarixinə qalığı		28,292,786	886,175	22,874,134	52,053,095	13,809		52,066,904
İl üzrə mənfəət		-	-	6,784,315	6,784,315	808		6,785,123
Sair məcmu gəlir		-	66,065	-	66,065	2,807		68,872
2016-cı il üzrə cəmi məcmu gəlir		-	66,065	6,784,315	6,850,380	3,615		6,853,995
Fonda daxil olmuş vəsaitlər	14	8,341,348	-	-	8,341,348	-		8,341,348
Töərəmə müəssisələrindəki nəzəret olunmayan iştirak payının silinməsi		-	-	-	-	(10,216)		(10,216)
Dövlət Bütəcəsinə köçürülmüş vəsaitlər	20	(7,615,000)	-	-	(7,615,000)	-		(7,615,000)
"Star" neft emalı kompleksinin tikintisi ilə əlaqədar köçürülmüş vəsaitlər	20	(331,776)	-	-	(331,776)	-		(331,776)
Dövlət Qaçqınlar Komitəsinə və Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fonduna köçürülmüş vəsaitlər	20	(89,995)	-	-	(89,995)	-		(89,995)
Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması ilə əlaqədar köçürülmüş vəsaitlər	20	(69,998)	-	-	(69,998)	-		(69,998)
Bakı-Tbilisi-Qars yeni demir yol xəttinin çəkilməsi ilə əlaqədar köçürülmüş vəsaitlər	20	(66,174)	-	-	(66,174)	-		(66,174)
Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət proqramı ilə əlaqədar köçürülmüş vəsaitlər	20	(31,607)	-	-	(31,607)	-		(31,607)
"Cənub Qaz Dəhlizi" layihələrinə köçürülmüş vəsaitlər		(797,427)	-	-	(797,427)	-		(797,427)
31 dekabr 2016-cı il tarixinə qalığı		27,632,157	952,240	29,658,449	58,242,846	7,208		58,250,054

98-148-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

**KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ
HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2016-CI İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATAN İL ÜZRƏ**

Min Azərbaycan Manatı ilə	Qeydlər	2016	2015
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti:			
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəlki mənfəət/(zərər)		6,786,025	23,595,442
Maliyyə nəticələrini əməliyyat fəaliyyətində istifadə edilmiş xalis pul vəsaitləri ilə uyğunlaşdırmaq üçün edilmiş düzəlişlər:			
Əmlak və avadanlığın amortizasiyası		5,679	5,829
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası		3,400	458
Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivləri üzrə reallaşdırılmamış (gəlir)/zərər		(82,537)	347,336
Məzənnə fərqləri üzrə xalis reallaşdırılmamış gəlir		(4,980,520)	(21,629,463)
Qızıl külçələrin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə xalis gəlir	11	(349,574)	(716,751)
İnvestisiya mülkiyyətinin ədalətli dəyərle yenidən qiymətləndirilməsi üzrə xalis zərər/(gəlir)	12	26,827	(50,380)
Birgə müəssisələrin vergidən sonrakı maliyyə nəticələrində pay	13	(2,694)	(11,358)
Hesablanmış faizlərdə dəyişiklik		(62,272)	(143,493)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər:			
Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivlərində azalma/(artım)	8, 9	1,640,113	(270,203)
Amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivlərində azalma	10	14,166	139,386
İnvestisiya mülkiyyətində artım	12	(412,763)	(450,590)
Birgə müəssisələrə investisiyalarda artım	13	(153,000)	(300,604)
Sair aktivlərdə artım		(8,792)	(14,908)
Cari öhdəliklərdə (azalma)/artım		(3,229)	342
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri		2,420,829	501,043
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(902)	(1,162)
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri		2,419,927	499,881

Qeyd: 98-148-ci səhifələrdəki qeydlər hazırki konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

**KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ
HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2016-CI İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATAN İL ÜZRƏ**

Min Azərbaycan Manatı ilə	Qeydlər	2016	2015
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti:			
Əmlak və avadanlığın alınması		(11,409)	-
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		-	(10,522)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		(11,409)	(10,522)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti:			
Fonda daxil olmuş vəsaitlər	14	8,341,348	7,385,505
Dövlət Büdcəsinə köçürülmüş vəsaitlər	20	(7,615,000)	(8,130,000)
"Star" neft emalı kompleksinin tikintisi ilə əlaqədar köçürülmüş vəsaitlər	20	(331,776)	-
Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması ilə əlaqədar köçürülmüş vəsaitlər		(69,998)	(89,998)
Dövlət Qaçqınlar Komitəsinə və Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fonduna köçürülmüş vəsaitlər	20	(89,995)	(149,998)
Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yol xəttinin çəkilməsi ilə əlaqədar köçürülmüş vəsaitlər	20	(66,174)	(61,522)
Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət proqramı ilə əlaqədar köçürülmüş vəsaitlər	20	(31,607)	(35,538)
"Cənub Qaz Dəhlizi" layihələrinə köçürülmüş vəsaitlər	20	(797,427)	(692,849)
Uzunmüddətli öhdəliklərdən daxilolmalar		477,560	17,208
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		(183,069)	(1,757,192)
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		631,180	2,358,108
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım		2,856,629	1,090,275
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	3,361,406	2,271,131
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	6,218,035	3,361,406
Əməliyyat fəaliyyətindən əldə olunmuş faizlər və dividendlər		716,304	655,671

Qeyd: 98-148-ci səhifələrdəki qeydlər hazırki konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

1

GİRİŞ

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu ("ARDNF") və onun törəmə müəssisələrinin ("Fond") 31 dekabr 2016-cı il tarixində tamamlanan il üçün hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanmışdır.

ARDNF Azərbaycan Respublikasında yaradılmış və bu ölkədə fəaliyyət göstərir.

Fondun əsas fəaliyyəti

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu ("ARDNF") Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 dekabr 1999-cu il tarixli 240 nömrəli "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondunun Yaradılması haqqında" Fərmanı ("Fərman") ilə yaradılmışdır. ARDNF neft və qaz ehtiyatlarının kəşfiyyatı və inkişafına dair müqavilələr çərçivəsində gəlirlərin, digər pul axınlarının, habelə ARDNF-nin

öz fəaliyyəti nəticəsində əldə edilən gəlirlərin toplanması, səmərəli idarə edilməsi və Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının və gələcək nəsillərin rifahı naminə istifadə edilməsi məqsədilə yaradılmışdır.

Aşağıda müzakirə olunmuş Fərman və əsasnamələrə uyğun olaraq, ARDNF ayrıca hüquqi şəxs kimi təsis edilmiş büdcədənəkar dövlət təsi-

satı olaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti qarşısında hesabat verir və məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına ARDNF-nin, onun aşağıdakı cədvəldə sadalanan birbaşa və dolayı törəmə müəssisələrinin maliyyə hesabatları və birgə müəssisəsinin (birlikdə "Fond") vergidən sonrakı maliyyə nəticələri daxildir:

Törəmə müəssisələr	% iştirak payı		Ölkə	Təsis edildiyi tarix	Əldə etmə tarixi	Fəaliyyət sahəsi
	2016	2015				
SOFAZ Re Ltd.	100	100	Cersi adaları	22-may-12	-	əmlakın idarə edilməsi
SOFAZ Re UK L.P.	100	100	Cersi adaları	6-avq-12	-	əmlakın idarə edilməsi
SOFAZ Re Min Ltd.	100	100	Cersi adaları	13-avq-12	-	əmlakın idarə edilməsi
78 Seynt Ceyms Unit Tresti	100	100	Cersi adaları	2-okt-12	-	əmlakın idarə edilməsi
JSC Tverskaya 16	100	100	Rusiya Federasiyası	29-iyun-93	21-dek-12	əmlakın idarə edilməsi
SOFAZ RE Europe Holding Sarl	100	100	Lüksemburq	31-okt-12	-	əmlakın idarə edilməsi
SOFAZ RE Europe Sarl	100	100	Lüksemburq	31-okt-12	-	əmlakın idarə edilməsi
SCI 8 Vandom Meydanı	100	100	Fransa	14-noy-12	-	əmlakın idarə edilməsi
Payn Avenyu A qülləsi	100	100	Cənubi Koreya	30-okt-11	31-mart-14	əmlakın idarə edilməsi
GK001 LLC	98	98	Yaponiya	21-avq-15	26-avq-15	əmlakın idarə edilməsi
SOFAZ RE Fund	100	100	Lüksemburq	27-may-15	-	investisiyanın idarə edilməsi
SOFAZ PE Fund	100	100	Lüksemburq	28-sen-15	-	investisiyanın idarə edilməsi
SOFAZ Italy	100	-	İtaliya	19-okt-15	-	əmlakın idarə edilməsi

Fonda daxil olmuş vəsaitlər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 dekabr 2000-ci il tarixli 434 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş və "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun fəaliyyətini tənzimləyən bəzi qanunvericilik aktlarında dəyişikliklərin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 7 fevral 2003-cü il tarixli 849 nömrəli və 1 mart 2005-ci il tarixli 202 nömrəli Fərmanlarına əsasən edilmiş əlavə və dəyişikliklər nəzərə alınmaqla Fondun Əsasnaməsinə ("Əsasnamə"), habelə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin yuxarıda qeyd edilən 849 və 202 nömrəli Fərmanları ilə edilmiş əlavə və düzəlişlər nəzərə alınmaqla Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 12 sentyabr 2001-ci il tarixdə təsdiq olunmuş 579 nömrəli Fərmanına uyğun olaraq "Fondun illik gəlir və xərclər proqramının ("Büdcəsinin") tərtibi və icrası Qaydaları"nın 2.3 bəndində göstərilən aşağıdakı mənbələrə əsasən formalaşır:

a) SOCAR və ya səlahiyyətli dövlət orqanı ilə sərmayəçilər arasında bağlanmış Azərbaycan Respublikasında, o cümlədən Xəzər dənizinin Azərbaycan Respublikasına mənsub olan hissəsində neftin və qazın kəşfiyyatı, işlənməsi və hasilatın pay bölgüsünə dair Sazişlərin, habelə neft-qaz ehtiyatlarının kəşfiyyatı, işlənməsi və nəqlinə dair digər Sazişlərdən əldə edilən gəlirlər;

I. Azərbaycan Respublikasının payına düşən karbohidrogenlərin satışından əldə edilən gəlirlər (karbohidrogenlərin nəql edilməsi üzrə məsrəflər, bank, gömrük rəsmiləşdirilməsi, müstəqil nəzarət (topoqraf), marketinq və sığorta xərcləri çıxılmaq şərti ilə, habelə SOCAR-ın sərmayəçisi, payçısı və ya tərəfdaşı olduğu layihələrdə onun sərmayəsinə və ya iştirak payına düşən gəlirləri istisna olmaqla);

II. Şah Dəniz-I Fazası üzrə qiymətlərin təshih edilməsindən gəlirlər;

III. Bonus ödənişləri - neft-qaz

sazişlərinin imzalanması və ya onların həyata keçirilməsi ilə bağlı SOCAR-a və ya Azərbaycan Respublikasının digər səlahiyyətli orqanlarına xarici neft şirkətləri tərəfindən ödənilən mükafatlar;

IV. karbohidrogen ehtiyatlarının işlənməsi ilə əlaqədar sərmayəçilər tərəfindən müqavilə sahəsindən istifadə üçün SOCAR-a və ya səlahiyyətli dövlət orqanına ödənilən akrhesabı ödənişlər;

V. neft-qaz layihələrinin həyata keçirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının payına düşən dividendlər və mənfəətin bölüşdürülməsindən əldə edilən gəlirlər (SOCAR-ın sərmayəçisi, payçısı və ya tərəfdaşı olduğu layihələrdə onun sərmayəsinə və ya iştirak payına düşən gəlirlər istisna olmaqla);

VI. neftin və qazın Azərbaycan Respublikasının ərazisi ilə Bakı-Supsa, Bakı-Tiflis-Ceyhan və Bakı-Tiflis-Ərzurum ixrac boru kəmərləri vasitəsi ilə ötürülməsindən əldə edilən gəlirlər;

VII. neft-qaz sazişləri çərçivəsində SOCAR-a və ya səlahiyyətli dövlət orqanına sərmayəçilər tərəfindən verilən aktivlərdən əldə edilən gəlirlər.

b) Neft Fondu tərəfindən Fondun vəsaitinin (aktivlərinin) (o cümlədən, maliyyə aktivlərinin və neft-qaz sazişləri çərçivəsində sərmayəçilərin verdiyi aktivlərinin) yerləşdirilməsindən, idarə olunmasından, satışından və ya digər təqdim edilməsindən və yaxud satışdankənar əldə edilən gəlirlər, Fondun aktivlərinin hesabat valyutasında (Azərbaycan manatı) yenidən qiymətləndirilməsindən alınan gəlirlər və sair;

c) Qrantlar və digər təmənnasız yardımlar;

d) Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğun olaraq digər gəlirlər və daxilolmalar.

Fondun Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təsdiq olunmuş Əsasnaməsinə uyğun olaraq, SOCAR və ya səlahiyyətli hö-

kumət orqanı yuxarıda göstərilən vəsaitlərin yığılmasını və ARDNF-ə köçürülməsini həyata keçirir.

Qaydalara əsasən, Fondun gəlir və aktivlərinin mənbələri siyahısından aşağıdakılar istisna olunmuşdur:

- Xarici şirkətlərlə bağlanmış müqavilələr çərçivəsində dövlət əmlakından istifadə üçün icarə haqqı;
- SOCAR-ın sərmayəçi, iştirakçı və ya saziş bağlayan tərəf olan layihədə SOCAR-ın iştirak payı və ya sərmayəsi ilə bağlı karbohidrogen satışından əldə edilən gəlirlər; və
- Xarici şirkətlərlə birgə fəaliyyət nəticəsində əldə edilən digər gəlirlər.

2016 və 2015-ci illər ərzində Fond vəsaitlərin saxlanılmasına dair Bank of New York Mellon ilə və investisiyaların idarə edilməsi üzrə dörd maliyyə qurumu ilə Deutsche Asset Management International GmbH (Deutsche Bank AG), Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (BYIB - Dünya Bankı Qrupu), State Street Global Advisors (SSGA) və Union Bank of Switzerland (UBS) sazişə tərəf olmuşdur. Vəsaitlərin saxlanılmasına dair sazişlər əsasında maliyyə qurumları Fondun aldığı qiymətli kağızları saxlayır və investisiyaların idarə edilməsi haqqında sazişlərə uyğun olaraq Fondun vəsaitlərini Fondun qəbul etdiyi ümumi investisiya qaydaları əsasında idarə edir. ARDNF-nin hüquqi və faktiki ünvanı: Heydər Əliyev prospekti 165, Bakı, Azərbaycan, AZ1029. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə və bu tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının buraxılması 14 mart 2017-ci il tarixində ARDNF-nin rəhbərliyi tərəfindən təsdiq edilmişdir.

Təqdimat valyutası

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər başqa cür qeyd olunmadığı təqdirdə, min Azərbaycan Manatı ilə ("AZN") ifadə olunmuşdur.

2 FONDUN ƏMƏLİYYAT MÜHİTİ

2016-cı ildə global iqtisadi mühitin Azərbaycan iqtisadiyyatına mənfi təsirləri davam etmişdir. Dünya iqtisadiyyatında və başlıca tərəfdaş ölkələrdə iqtisadi artımın zəifləməsi, neftin dünya qiymətinin orta səviyyəsinin ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə aşağı olması Azərbaycanın xarici valyuta ehtiyatlarına və məcmu tələbə öz təsirini göstərmişdir.

İl ərzində Azərbaycanın tədiyə balansını dünya və region iqtisadiyyatında, eləcə də global enerji bazarlarında gedən proseslərin birbaşa və dolaylı təsirinə məruz qalmışdır. Azərbaycan üçün əlverişsiz enerji konyunktur şəraitində 2015-ci ildə olduğu kimi 2016-cı ildə də tədiyə balansını kəsirli olmuşdur. Son 2 ildə həyata keçirilən məqsədyönlü makroiqtisadi siyasət (o cümlədən manatın məzənnəsinin korreksiyası) tədiyə balansının cari

hesabına müsbət təsir etsə də cari hesab hələ tam tənzimlənməmişdir.

İqtisadi artımın və tədiyə balansını göstəricilərinin mövcud dinamikası şəraitində Mərkəzi Bank ötən ilin sonunda manatın üzən məzənnə rejiminə keçdiyini elan etmişdir. Bu rejim milli valyutanın məzənnəsinin makroiqtisadi fundamentalları əsasında qiymətləndirilməsinə şərait yaratmış və strateji valyuta ehtiyatlarının qorunmasına müsbət təsir etmişdir.

İqtisadi artımın dinamikası daxili tələbin dəyişməsinin təsirinə məruz qalmışdır. Daxili tələbin digər mühüm komponenti olan istehlakın səviyyəsi isə faktiki əmək haqqının, pul gəlirlərinin və faiz dərəcələrinin dinamikası, habelə, inflyasiya amillərinin təsirinə məruz qalmışdır. 2016-cı ildə də büdcə xərcləri məcmu tələbə də təsir

etmişdir. Büdcə xərclərinin dinamikası dövlət investisiyalarına birbaşa təsir göstərmişdir.

Dövr ərzində pul siyasəti qərarları inflyasiyanın azaldılmasına və bu əsasda milli valyutaya olan etimadın gücləndirilməsinə yönəldilmişdir. Makroiqtisadi vəziyyətdən və proqnozlardan asılı olaraq pul siyasəti alətlərinin parametrlərinə zəruri dəyişikliklər edilmiş, faiz dərəcələri artırılmış və monetar baza azaldılmışdır. Eyni zamanda, pul siyasəti çərçivəsinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirlər görülmüşdür.

Fondun Rəhbərliyi iqtisadi mühitdə baş verən dəyişiklikləri müşahidə edir və Fondun yaxın gələcəkdə strategiyasının dayanıqlığını və inkişafını dəstəkləmək üçün qabaqalayıcı tədbirlər görür.

3 ƏSAS UÇOT SIYASƏTLƏRİNİN QISA XÜLASƏSİ

Maliyyə hesabatlarının tərtibatının əsasları

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları maliyyə alətlərinin ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınması, əmlak və avadanlıqların, investisiya mülkiyyətinin, qızıl külçələrin və mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə alətlərinin yenidən qiymətləndirilməsi istisna olmaqla, MHBS-ə uyğun olaraq ilkin dəyər metoduna əsasən hazırlanmışdır. Qeyd olunan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot siyasətləri aşağıda göstərilir. Həmin uçot siyasətləri başqa cür göstərilmədiyi hallarda bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

Maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanması bəzi əhəmiyyətli uçot təxminlərinin istifadəsini tələb edir. Bundan əlavə, Fond uçot siyasətini tətbiq edərkən rəhbərlik öz mülahizələrini irəli sürməlidir. Daha yüksək mülahizə tələb edən və ya mürəkkəb olan sahələr, həmçinin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün ehtimal və təxminlərin əhəmiyyətli olduğu sahələr 4-cü Qeyddə açıqlanır.

Fond konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatını cari və uzunmüddətli aktiv və öhdəlikləri ayırmaqla təqdim edir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixindən (cari) sonrakı 12 ay ərzində və ya maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixindən sonra 12 aydan çox müddət (uzunmüddətli) ərzində əvəzləşdiriləcək və ödəniləcək məbləğlərin təhlili göstərilir.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

Törəmə müəssisələrə Fondun nəzarət etdiyi strukturlaşdırılmış müəssisələr kimi investisiya olunan müəssisələr daxildir. Belə ki, Fond (i) investisiya olunan müəssisələrin gəlirlərinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərən fəaliyyətin əhəmiyyətli hissəsini idarə etməyə imkan verən səlahiyyətlərə malik olur (ii) investisiya olunan müəssisələrdə iştirakından yaranan dəyişən gəlirlər ilə əlaqədar risklərə məruz qalır və ya belə gəlirləri əldə etmək hüququna malik olur və (iii) investora gəlirlərinə təsir göstərmək məqsədilə investisiya olunan müəssisələrin üzərində öz səlahiyyətlərindən istifadə etmək imkanına malik olur. Fondun digər müəssisə üzərində səlahiyyətlərini müəyyən edərkən əsaslı hüquqların mövcudluğu və təsiri, o cümlədən potensial səsvermə hüquqları nəzərə alınır.

Hüquq o halda əsaslı olur ki, belə hüquq sahibi investisiya olunan müəssisənin fəaliyyətinin əhəmiyyətli hissəsi ilə bağlı qərar qəbul etdiyi zaman belə hüququ praktiki olaraq icra etmək imkanına malik olsun. Fond hətta investisiya olunan müəssisənin səsvermə hüquqlarının çox hissəsinə malik olmadıqda belə, investisiya olunan müəssisə üzərində səlahiyyətlərə malik ola bilər. Belə hallarda Fond investisiya olunan müəssisə üzərində real səlahiyyətlərə malik olub-olmadığını müəyyən etmək məqsədilə digər səsvermə hüquqlu şəxslərin hüquqlarının həcmi və bölüşdürülmə dərəcəsi ilə əlaqədar öz səsvermə hüququnun həcmi qiymətləndirilməlidir. Törəmə müəssisələrin əməliyyatları üzrə nəzarət Fondu

keçdiyi tarixdən (alış tarixi) belə müəssisələr konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına daxil edilir və nəzarətin itirildiyi tarixdən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından çıxarılır.

Fond tərəfindən törəmə müəssisələrin alınması alış metodu ilə uçota alınır. Alınmış identifikasiya edilə bilən aktivlər və müəssisələrin birləşməsi zamanı qəbul edilmiş öhdəliklər və şərti öhdəliklər nəzarət olunmayan iştirak payının həcmindən asılı olmayaraq alış tarixinə ədalətli dəyər əks etdirilir.

Fond mövcud iştirak paylarını əks etdirən və pay sahibinə müəssisənin likvidasiyası halında xalis aktivlərdə proporsional həcmdə pay əldə etmək hüququ verən nəzarət olunmayan iştirak payını hər bir əməliyyat üzrə fərdi qaydada a) ədalətli dəyərlə və ya b) əldə edilmiş müəssisənin xalis aktivlərində nəzarət olunmayan iştirak payına proporsional şəkildə qiymətləndirir. Mövcud iştirak paylarını əks etdirməyən nəzarət olunmayan iştirak payı ədalətli dəyərlə qiymətləndirilir.

Qudvil əldə edilmiş şirkətin xalis aktivlərini əldə edilmiş şirkətə görə ödənilmiş ümumi məbləğdən, əldə edilmiş şirkətdəki nəzarət olunmayan iştirak payından və alış tarixinə qədər artıq əldə edilmiş şirkətə məxsus olan payın ədalətli dəyərindən çıxmaqla müəyyən edilir. Mənfə məbləği ("mənfə qudvil" və ya "güzəştli alış") rəhbərliyin əldə edilmiş bütün aktivlərin, eləcə də qəbul edilmiş öhdəliklərin və şərti öhdəliklərin müəyyən edildiyinin bir daha qiymətləndirməsindən və onların qiymətləndirilməsinin düzgünlüyünü

təhlil etməsindən sonra mənfəət və ya zərəmə aid edilir.

Əldə edilmiş şirkətə görə ödənişlər təqdim edilmiş aktivlərin, buraxılmış pay alətlərinin və qəbul edilmiş və ya yaranmış öhdəliklərin ədalətli dəyərində, o cümlədən şərti ödənişlər üzrə razılaşmalar nəticəsində yaranmış aktiv və öhdəliklərin ədalətli dəyərində qiymətləndirilir. Bu zaman məsləhət xidmətləri, hüquq xidmətləri, qiymətləndirmə və analoji peşəkar xidmətlərə görə ödənişlər kimi alışı xərcləri nəzərə alınır. Pay alətlərinin buraxılması zamanı yaranmış əməliyyat xərcləri kapitaldan çıxılır; borc qiymətli kağızların buraxılması ilə bağlı yaranmış əməliyyat xərcləri onların balans dəyərindən çıxılır və alışı ilə bağlı bütün digər əməliyyat xərcləri xərcə silinir.

Fond daxilində həyata keçirilən bütün əməliyyatlar, bu əməliyyatlar üzrə qalıqlar və realizasiya olunmamış gəlirlər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına daxil edilmir. Realizasiya olunmamış zərərər də dəyərin bərpə edilməsi halları istisna olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından çıxarılır. Fond və onun bütün törəmə müəssisələri Fondun siyasətinə uyğun vahid uçot siyasəti tətbiq edir. Zərurət yarandıqda, törəmə müəssisələrin hesabatlarında əks etdirilən məbləğlər Fondun uçot siyasətinə uyğunlaşdırılmışdır.

Nəzarət olunmayan iştirak payı Fondun birbaşa və ya dolayısı ilə sahib olmadığı paya düşən törəmə müəssisənin xalis fəaliyyət nəticələrinin və kapitalının bir hissəsini əks etdirir. Nəzarət olunmayan iştirak payı Fondun kapitalının ayrıca komponentini formalaşdırır.

Nəzarət olunmayan iştirak paylarının alışı və satışı

Fond nəzarət olunmayan iştirak payının sahibləri ilə nəzarətin itirilməsi ilə nəticələnməyən əməliyyatların uçotu üçün kommersiya müəssisəsi modelini tətbiq edir. Alışdan əldə olunan vəsait ilə əldə edilmiş iştirak payının balans dəyəri arasında

hər hansı fərq olarsa, bu, birbaşa olaraq kapitalda kapital əməliyyatı kimi qeydə alınır. Fond nəzarət olunmayan iştirak payının satışından əldə olunan vəsait ilə onun balans dəyəri arasındakı fərqi kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatda kapital əməliyyatı kimi tanıyır.

Birgə müəssisələr

MHBS 11-ə əsasən birgə müəssisələrə investisiyalar hər bir investora müqavilə üzrə hüquq və vəzifələrindən asılı olaraq, birgə əməliyyatlar və birgə müəssisələr kimi təsnifləşdirilir. Fond öz birgə fəaliyyətinin xarakterini qiymətləndirmiş və onu birgə müəssisələr kateqoriyasına aid etmişdir. Birgə müəssisələrin fəaliyyəti pay iştirakı üzrə uçot metodu ilə tanınır.

Pay iştirakı üzrə uçot metoduna əsasən birgə müəssisələrdəki iştirak payları əvvəlcə ilkin dəyərde tanınır və bu məbləğə sonradan birgə müəssisələrin alışdan sonrakı mənfəətində və zərərində Fondun payını və sair məcmu gəlirdəki dəyişiklikləri tanımaq üçün düzəliş edilir. Fondun birgə müəssisələrin zərərində payı onun həmin müəssisədəki iştirak payına bərabər və ya ondan çox olarsa (məhiyyətçə Fondun birgə müəssisələrə xalis investisiya qoyuluşlarının bir hissəsini təşkil edən uzunmüddətli iştirak payları daxil olmaqla), Fond birgə müəssisələrin adından üzərinə öhdəlik götürdüüyü və ya ödənişlər etdiyi hallar istisna olmaqla, gələcək zərərleri tanıyır.

Fond və onun birgə müəssisələri arasındakı əməliyyatlar üzrə realizasiya olunmamış gəlirlər Fondun birgə müəssisələrdəki payına proporsional həcmdə silinir; bundan əlavə, realizasiya olunmamış zərərər birgə müəssisənin aktivlərinin dəyərsizləşməsi nəticəsində yaranmadığı halda silinir. Zərurət yarandıqda, birgə müəssisələrin uçot siyasəti Fondun uçot siyasətinə uyğunlaşdırılmışdır.

Törəmə, asılı və birgə müəssisələrin silinməsi

Fond şirkət üzərində nəzarəti və ya

əhəmiyyətli təsiri itirdikdə, müəssisədəki hər hansı bölüşdürülməmiş mənfəət nəzarətin itirildiyi tarixdə ədalətli dəyərde yenidən qiymətləndirilir və balans dəyərindəki dəyişikliklik mənfəət və ya zərəmə tanınır. Ədalətli dəyər saxlanılan iştirak paylarının əlaqəli müəssisələr, birgə müəssisələr və ya maliyyə aktivləri kimi sonrakı uçotu məqsədilə istifadə edilən ilkin balans dəyəridir. Bundan əlavə, həmin müəssisə ilə bağlı əvvəlki illərdə sair məcmu gəlirlərdə tanınmış hər hansı məbləğ Fondun müvafiq aktiv və öhdəliklərini birbaşa satması kimi uçota alınır. Bu, əvvəlki illərdə sair məcmu gəlirlərdə uçota alınmış məbləğlərin mənfəət və zərəmə yenidən təsnifləşdirilməsidir.

Asılı müəssisələrdəki iştirak payı azalarsa, lakin əhəmiyyətli təsir saxlanılarsa, yalnız əvvəlki illərdə sair məcmu gəlirlərdə tanınmış məbləğlər lazımı olduqda proporsional qaydada mənfəət və zərəmə yenidən təsnifləşdirilir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Fondun konsolidasiya edilmiş müəssisələrinin funksional valyutası həmin müəssisələrin fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Fondun funksional və təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN"). Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Fondun təqdimat valyutası olan AZN ilə əks olunmuşdur.

Əməliyyatlar və qalıqlar. Monetar aktivlər və öhdəliklər Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının ("Mərkəzi Bank") müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Belə əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərəmə

mənfəət və ya zərəmə tanınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmiş ilkin dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr, o cümlədən pay alətləri ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrdən istifadə etməklə təqdimat valyutasına çevrilir. Məzənnə dəyişikliklərinin xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə təsiri ədalətli dəyərin dəyişməsindən yaranan gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

Grup müəssisələri. Grup müəssisələri arasında verilmiş kreditlər və yaranan müvafiq məzənnə gəlir və zərərleri konsolidasiya zamanı silinir. Lakin kredit əməliyyatları fərqli funksional valyutalara malik qrup müəssisələri arasında baş verdikdə, məzənnə gəliri və ya zərəri tam silinə bilməz və kreditin yaxın gələcəkdə ödənilməsi gözlənilmədiyi hallardan başqa, konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərəmə tanınır və beləliklə, xarici əməliyyata xalis investisiyanın bir hissəsini təşkil edir. Bu halda məzənnə gəliri və ya zərəri sair məcmu gəlirlərdə tanınır.

Hər bir qrup müəssisəsinin əməliyyat nəticəsi və maliyyə vəziyyəti (bu müəssisələrdən heç birinin funksional valyutası hiperinflasiya iqtisadiyyatlı ölkələrin valyutası deyil) aşağıdakı şəkildə təqdimat valyutasına çevrilir:

I. təqdim edilmiş hər bir maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat üzrə aktiv və öhdəliklər, müvafiq hesabat dövrünün sonunda qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilir;
II. gəlir və xərclər orta məzənnə ilə yenidən qiymətləndirilir (həmin orta məzənnə əməliyyat tarixinə məzənnələrin məcmu təsirinə əsaslı şəkildə yaxın olmadığı halda, gəlir və xərclər əməliyyat tarixinə qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilir);
III. kapitalın komponentləri ilkin dəyərle çevrilir;
IV. bütün məzənnə fərqləri sair məcmu gəlirlərdə əks etdirilir.

Xarici müəssisə və ya Fondun funksional və təqdimat valyutasından fərqli valyutadan istifadə edən törəmə müəssisə üzərində nəzarət itirildikdə, əvvəlki dövrlərdə sair məcmu gəlirlərdə tanınmış məzənnə fərqləri silinmədən yaranan gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi il üzrə mənfəət və ya zərəmə yenidən təsnifləşdirilir. Törəmə müəssisə üzərindəki nəzarəti itirmədən onu qismən satdıqda, yığılmış məzənnə fərqlərinin müvafiq hissəsi kapitalda qeyri-nəzarət payına yenidən təsnifləşdirilir.

Xarici müəssisənin alınması nəticəsində yaranan qudvil və ədalətli dəyər üzrə düzəlişlər xarici müəssisənin aktiv və öhdəliyi kimi tanınır və ilin sonuna olan məzənnə ilə çevrilir. Bu zaman yaranan məzənnə fərqləri sair məcmu gəlirlərdə tanınır.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan rəsmi valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

1 ABŞ dolları	1,7707 AZN
1 Avro	1,8644 AZN
100 Cənubi Koreya vonu	0,1468 AZN
1 İngilis funt sterlinqi	2,1745 AZN
100 Yapon yeni	1,5168 AZN
1 Rus rublu	0,0293 AZN

2015:

1 ABŞ dolları	1,5594 AZN
1 Avro	1,7046 AZN
100 Cənubi Koreya vonu	0,1328 AZN
1 İngilis funt sterlinqi	2,3133 AZN
100 Yapon yeni	1,2946 AZN
1 Rus rublu	0,0216 AZN

31 dekabr 2016-cı il tarixinə gəlir və xərclərin çevrilməsində istifadə olunan rəsmi orta valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

1 ABŞ dolları	1,5973 AZN
1 Avro	1,7659 AZN
100 Cənubi Koreya vonu	0,1378 AZN
1 İngilis funt sterlinqi	2,1565 AZN
100 Yapon yeni	1,4728 AZN
1 Rus rublu	0,0240 AZN

2015:

1 ABŞ dolları	1,0237 AZN
1 Avro	1,1355 AZN
100 Cənubi Koreya vonu	0,0906 AZN
1 İngilis funt sterlinqi	1,5666 AZN
100 Yapon yeni	0,8455 AZN
1 Rus rublu	0,0171 AZN

İnvestisiya mülkiyyəti

İnvestisiya mülkiyyəti icarə gəlirləri əldə etmək və ya gələcəkdə daha yüksək qiymətə satılmaq yaxud hər iki məqsədlə icarəyə verilmiş və Fondun istifadəsində olmayan mülkiyyətdir. İnvestisiya mülkiyyətinə gələcəkdə investisiya mülkiyyəti kimi istifadə edilmək üçün başqa çatdırılmamış tikililər daxildir.

İnvestisiya mülkiyyəti ilkin olaraq əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla ilkin dəyərde uçota alınır və sonradan hesabat dövrünün sonuna mövcud olan bazar şərtlərini əks etdirmək üçün yenidən nəzərdən keçirilmiş ədalətli dəyərle yenidən qiymətləndirilir. İnvestisiya mülkiyyətinin ədalətli dəyəri adı əməliyyat zamanı əməliyyat xərcləri çıxıldıqdan belə mülkiyyətin satışından əldə ediləcək dəyərdir. Ədalətli dəyərin ən yaxşı sübutu eyni məkanda yerləşən və analoji vəziyyət-

də olan mülkiyyət üçün fəal bazarda mövcud olan qiymətlərdir.

Analoji mülkiyyət üçün fəal bazarda cari qiymətlər mövcud olmadıqda Fond müxtəlif mənbələrdən əldə edilmiş məlumatlara əsaslanır, o cümlədən:

(a) fərqli xarakter, vəziyyət və ya əraziyə malik olan mülkiyyət üzrə fəal bazardakı cari qiymətlər (həmin fərqlər nəzərə alınmaqla);
(b) daha az fəal bazarlarda analoji mülkiyyət üçün eyni qiymətlərlə əməliyyatların həyata keçirildiyi tarixdən sonra iqtisadi şərtlərdəki hər hansı dəyişikliyi əks etdirmək üçün dəyişdirilmiş son qiymətlər; və
(c) mövcud lizin müqavilələri və digər müqavilələrin şərtlərinə uyğun olaraq hesablanmış gələcək nağd pul axınları üzrə etibarlı təxminlərə əsaslanan və (mümkün olduqda) kənar mənbələrin məlumatları (məsələn, analoji ərazidə və şəraitdə yerləşən bənzər kateqoriyadan olan mülkiyyət üçün cari qiymətləri, eləcə də nağd pul axınlarının məbləği və müddəti ilə bağlı qeyri-müəyyənlik üzrə cari bazar qiymətləndirmələrini əks etdirən diskont dərəcələri) ilə təsdiqlənən diskontlaşdırılmış gələcək nağd pul axınları üzrə proqnozlar.

Fondun investisiya mülkiyyətinin bazar dəyəri bu sahədə tanınmış və peşəkar səriştə qazanmış, habelə analoji ərazidə yerləşən və bənzər kateqoriyadan olan mülkiyyətin qiymətləndirilməsində ən son təcrübəyə malik olan müstəqil qiymətləndiricilərin tərtib etdikləri hesabatlarla əsasən müəyyən edilir.

İnvestisiya mülkiyyəti üzrə qazanılmış icarə gəlirləri il üzrə mənfəət və ya zərərdə icarə gəlirləri kimi göstərilir. İnvestisiya mülkiyyətinin ədalətli dəyərinin dəyişməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər il üzrə mənfəət və ya zərərdə ayrıca əks etdirilir.

Mülkiyyət üzrə sonrakı xərclər Fondun həmin xərclər ilə bağlı gələcəkdə iqtisadi səmərə əldə edəcəyi ehtimalı olduqda və onun dəyəri

etibarlı şəkildə qiymətləndirildikdə aktivin balans dəyərində kapitallaşdırılır. Bütün digər təmir və texniki xidmət xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri aşağıdakı kateqoriyalar üzrə təsnifləşdirilir: (a) kreditlər və debitor borcları; (b) satıla bilən maliyyə aktivləri; (c) ödəniş tarixinədək saxlanılan maliyyə aktivləri və (d) mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri. Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) ilkin tanınma zamanı bu kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər və (ii) ticarət üçün maliyyə aktivləri.

Kreditlər və debitor borcları Fondun yaxın dövrdə satmaq niyyəti olduğu aktivlərdən başqa, müəyyən edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə ödənilməklə şərtlə sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə aktivləridir. Fondun kreditləri və debitor borclarına maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilən "pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri" daxildir.

Ödəniş tarixində saxlanılan aktivlərə Fondun ödəniş tarixində saxlamaq niyyəti və imkanı olan, müəyyən edilmiş və ya müəyyən edilə bilən ödənişlərə və ödəmə müddətinə malik olan kotirovka edilmiş qeyri-törəmə maliyyə aktivləri daxildir. Rəhbərlik ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarını ilkin tanınma zamanı təsnifləşdirir və bu təsnifləşdirmənin uyğunluğunu hər bir hesabat dövrünün sonunda yenidən nəzərdən keçirir.

Ticarət üçün investisiyalar ticarət üçün qiymətli kağızlar qiymətlər və ya ticarət marjasındakı qismüddətli dəyişikliklərə görə qazanc əldə etmək məqsədilə alınmış maliyyə aktivləri və yaxud qısa müddət dövrüyədə olan qiymətli kağızlar portfelinin bir hissəsidir. Fond qiymətli kağızları aldıqdan sonra onları qısa müddət ərzində (yeni, 3-6 ay

ərzində) satmaq niyyətində olarsa, həmin qiymətli kağızları ticarət üçün investisiyalar kimi təsnifləşdirir. Fondun ticarət üçün aktivlərinə ticarət qiymətli kağızları daxildir.

Fond ticarət üçün qeyri-derivativ maliyyə aktivini yaxın dövrdə satmaq məqsədilə saxlamadıqda, həmin aktiv mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri kateqoriyasından yenidən təsnifləşdirə bilər. Verilmiş kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına aid olmayan maliyyə aktivləri yalnız qeyri-adi xarakter daşıyan və yaxın gələcəkdə təkrarlanması az ehtimal olunan hadisənin baş verdiyi nadir hallarda mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivləri kateqoriyasından yenidən təsnifləşdirilə bilər. Fond verilmiş kreditlər və debitor borcları anlayışına cavab verən maliyyə aktivlərini yaxın gələcəkdə və ya ödəniş tarixində saxlamaq niyyətində olduqda, həmin aktivlər yenidən təsnifləşdirilə bilər.

Digər maliyyə alətlərindəki bəzi törəmə alətlər ilə bağlı risklər və iqtisadi xüsusiyyətlər əsas müqavilədə nəzərdə tutulan risklər və iqtisadi xüsusiyyətlərlə sıx əlaqəli olmadıqda, onlar ayrıca törəmə alətlər kimi uçota alınır.

Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər maliyyə aktivlərinə ilkin tanınma zamanı geri çağırılmayan qaydada bu kateqoriyaya aid edilmiş maliyyə aktivləri daxildir. Rəhbərlik qiymətli kağızları yalnız aşağıdakı hallarda bu kateqoriyaya təsnifləşdirir: (a) bu cür təsnifləşdirmə müxtəlif metodlardan istifadə etməklə aktiv və öhdəliklərin qiymətləndirilməsi və ya müvafiq gəlir və xərclərin tanınmasından yarana biləcək uçot uyğunsuzluğunu kənarlaşdırarsa və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaldarsa; və ya (b) maliyyə aktivləri, maliyyə öhdəlikləri qrupu və ya hər ikisinin idarə edilməsi, eləcə də onların effektivliyinin qiymətləndirilməsi risklərin idarə edilməsi və ya investisiya strategiyə

yalarına uyğun olaraq ədalətli dəyər prinsipinə əsasən həyata keçirilərsə və bu prinsipə uyğun hazırlanmış məlumat müntəzəm olaraq Fondun əsas idarəedici heyətinə təqdim edilərsə və onun tərəfindən təhlil edilərsə. Bu kateqoriyadan olan maliyyə aktivlərinin tanınması və qiymətləndirilməsi ticarət üçün investisiyalar ilə bağlı yuxarıdakı uçot siyasətinə uyğundur.

Ticarət üçün investisiyalar

Ticarət üçün investisiyalar ədalətli dəyərdə qeydə alınır. Ticarət üçün investisiyalar üzrə effektiv faiz metodu ilə hesablanan faizlər il üzrə mənfəət və ya zərərdə faiz gəliri kimi tanınır. Fondun dividend ödənişlərini almaq hüququ müəyyən edildikdə və dividendlərin əldə edilməsi ehtimalı yüksək olduqda, dividendlər maliyyə gəlirlərinin tərkibində göstərilir. Ədalətli dəyərdəki dəyişikliklərin bütün digər elementləri və tanınmanın dayandırılması zamanı yaranan gəlir və ya zərər yarandıqı dövrdə ticarət üçün investisiyalar üzrə zərər çıxılmaqla gəlir kimi il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Debitor borcları

Debitor borcları ilkin olaraq ədalətli dəyərdə, sonradan isə effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya edilmiş dəyərdə tanınır.

Amortizasiya edilmiş dəyərlə tanınan maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər maliyyə aktivinin ilkin tanınmasından sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə ("zərər hadisəsi") nəticəsində yarandıqda və bu zərər hadisəsi maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupu üzrə daxil olacaq pul vəsaitləri hərəkatının məbləğinə və vaxtına etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən təsir göstərdikdə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Fond əhəmiyyətli olub-olmamasından asılı olmayaraq, fərdi şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutun olmadığı qənaətinə gələrsə, həmin aktiv analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil edir və onların dəyərsizləşməsinə məcmu şəkildə

təhlil edir. Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsinə müəyyən edərək Fondun nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçməsi statusu və hər hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- qarşı tərəfin əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzləşməsi və bunun Fondun qarşı tərəf haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- qarşı tərəfin müflisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi riskinə məruz qalması;
- qarşı tərəfə təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfi dəyişikliklərin baş verməsi; və ya
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

Amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan dəyərsizləşmiş maliyyə aktivini il üzrə bağlı şərtlərə yenidən baxılarsa və ya bu şərtlər qarşı tərəfin maliyyə vəziyyətindəki çətinliklərə görə dəyişərsə, dəyərsizləşmənin uçotu şərtlərin dəyişməsinə əvvəlki effektiv faiz dərəcəsinə əsaslanır. Şərtlərinə yenidən baxılmış aktivin tanınmasının dayandırılması zamanı risk və faydalar əhəmiyyətli dərəcədə dəyişərsə, yeni aktiv ədalətli dəyərlə tanınır. Bu, adətən ilkin və yeni gözlənilən nağd pul axınlarının cari dəyərləri arasındakı fərq əhəmiyyətli olduqda müşahidə olunur.

Dəyərsizləşmə zərərləri aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkatının cari dəyərinə (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) bərabərləşdirmək üçün ehtiyat hesablarında qeydə alınır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivini üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkatının cari dəyərinin hesablanması girovun əldə edilməsi və satılması xərcləri çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkatını əks etdirir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləği sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azalarsa və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytinginin artması kimi) aid edilərsə, əvvəl qeydə alınmış dəyərsizləşmə zərəri il üzrə mənfəət və zərər hesabına yaradılmış ehtiyata düzəliş etməklə qaytarılır.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə onlar, aktivin və ya onun hissəsinin bərpa olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinir. Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpa edilməsi il üzrə mənfəət və ya zərərdə dəyərsizləşmə üzrə zərərin azaldılması kimi uçota alınır.

Borclar

Borclar ilkin olaraq əməliyyat xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərdə, sonradan isə effektiv faiz metoduna əsasən amortizasiya edilmiş dəyərdə tanınır.

Mənfəət vergisi

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonuna qüvvəyə minmiş qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq əks etdirilir. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Lakin, həmin və ya başqa dövrdə sair məcmu gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınan əməliyyatlara aid olan vergilər sair məcmu gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınır.

Cari vergilər cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya vergi orqanları tərəfindən geri qaytarılacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyan-namələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır.

Mənfəət vergisindən başqa vergilər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkən uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (müəssisələrin birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərərləri müvəqqəti fərqlərin geri qaytarılması, kifayət qədər vergi tutulan gələcək gəlirlərin yaranması və bu gəlirlər üzrə çıxılmaların istifadə edilməsi ehtimalını nəzərə alaraq tanınır.

Təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri cari vergi aktivləri və vergi öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulan hüquq mövcud olduqda, eləcə də təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri vergiyə cəlb edilən eyni və ayrı-ayrı şəxslər tərəfindən eyni vergi orqanına ödənilmiş vergiyə aid olduqda və bu zaman hesablaşmaları əvəzləşdirmə yolu ilə aparmaq niyyəti mövcud olduğu halda əvəzləşdirilə bilər. Təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri yalnız Fondun ayrı-ayrı müəssisələri arasında əvəzləşdirilir.

Fond törəmə müəssisələrin dividendləri və ya onların satışından əldə edilən gəlirlərə tətbiq edilən vergilər üzrə müvəqqəti fərqlərin qaytarılma-

sına nəzarət edir. Rəhbərliyin yaxın gələcəkdə müvəqqəti fərqlərin qaytarılmasını gözlədiyi hallar istisna olmaqla, Fond belə müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi öhdəliklərini tanımır.

Dividendlər
Dividendlər elan və təsdiq edildikləri dövrdə öhdəlik kimi qeydə alınır və kapitaldan çıxılır.

Müəssisələrin birləşməsi
Müəssisələrin birləşmələri satınalma metodundan istifadə etməklə uçota alınır. Müəssisələrin birləşməsi zamanı köçürülmüş kompensasiya Fond tərəfindən köçürülmüş aktivlərin, əldə edilmiş müəssisənin keçmiş sahibləri üçün Fond tərəfindən yaranan öhdəliklərin və əldə edilmiş müəssisədə nəzarət müqabilində Fond tərəfindən buraxılan səhm payı üzrə iştirakın alındığı tarixdəki ədalətli dəyərlərin cəmi kimi hesablanacaq ədalətli dəyərdə ölçülür. Satınalma ilə əlaqəli xərclər adətən yarandığı anda mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Aşağıdakılar istisna olmaqla, alış tarixində əldə edilmiş müəyyən edilə bilən aktivlər və qəbul edilmiş öhdəliklər ədalətli dəyərdə tanınır:

- Təxirə salınmış vergi aktivləri və ya öhdəlikləri MUBS 12 "Mənfəət vergisi" standartına uyğun olaraq tanınır və ölçülür;
- Əldə edilmiş müəssisənin səhm əsasında ödəniş sövdələşmələri və ya əldə edilmiş müəssisənin səhm əsasında ödəniş sövdələşmələri ilə Fondun səhm əsasında ödəniş sövdələşmələrinin dəyişdirilməsi ilə əlaqədar öhdəliklər və ya pay alətləri alış tarixində "Pay alətləri əsasında ödəmə" adlı MHBS 2-yə uyğun olaraq ölçülür; və
- "Satış üçün saxlanılan dövriyyə-dənkənar aktivlər və dayandırılmış fəaliyyətlər" adlı MHBS 5 əsasında satış üçün nəzərdə tutulmuş kimi təsnifləşdirilmiş aktivlər (və ya xaric olma qrupları) bu Standarta müvafiq olaraq ölçülür.

Qudvil köçürülmüş kompensasiyanın məbləğinin, əldə olunmuş müəssisə-

də qeyri-nəzarət paylarının məbləğinin və alıcı müəssisənin əldə edilmiş müəssisədə əvvəllər sahib olduğu iştirak payının (varsa) ədalətli dəyərinin əldə olunmuş müəyyən edilə bilən aktivlərin və qəbul edilmiş öhdəliklərinin alış tarixindəki xalis məbləğindən artıq hissəsi kimi ölçülür. Yenidənqiymətləndirmədən sonra əldə edilmiş müəyyən edilə bilən aktivlərin və qəbul edilmiş öhdəliklərinin alış tarixindəki xalis məbləği köçürülmüş kompensasiyanın məbləğindən, əldə edilmiş müəssisədə qeyri-nəzarət paylarının məbləğindən və alıcı müəssisənin əldə edilmiş müəssisədə əvvəllər sahib olduğu iştirak payının (varsa) ədalətli dəyərinə artıq olarsa, belə artıq hissə dərhal mənfəət və ya zərərdə güzəştli alış üzrə gəlir kimi tanınır.

Cari sahibkarlıq payları olan və ləğvetmə hadisəsində onların sahiblərinə müəssisənin kapitalının proporsional paylarına sahib olmaq hüququ verən qeyri-nəzarət payları ilkin tanınma anında ədalətli dəyərdə və ya əldə edilmiş müəssisənin müəyyən oluna bilən xalis aktivlərinin uçotda tanınmış məbləğlərindəki qeyri-nəzarət paylarının proporsional hissəsi ilə ölçülə bilər. Qeyri-nəzarət paylarının digər növləri ədalətli dəyərdə və ya müvafiq olduqda, digər MHBS-də müəyyən edilmiş metodla ölçülür.

Müəssisələrin birləşməsi zamanı Fond tərəfindən köçürülmüş kompensasiyaya şərti kompensasiya razılaşmasından meydana çıxan hər hansı aktiv və öhdəliklər daxil olduğu halda, şərti kompensasiya alış tarixindəki ədalətli dəyərdə ölçülür və müəssisənin birləşməsi zamanı köçürülmüş kompensasiyanın bir hissəsi kimi tanınır. Qiymətləndirmə dövrünün düzəlişləri kimi təsnifləşdirilən şərti kompensasiyanın ədalətli dəyərinə dəyişikliklər qudvil üzrə düzəlişlərlə birgə retrospektiv qaydada aparılır. Ölçülmə dövrünün düzəlişləri "ölçülmə dövrü" (alış tarixindən etibarən bir ildən çox olmayan dövr) ərzində alış tarixində mövcud olan faktlar və şəraitlər haqqında əldə edilmiş əlavə məlumatdan irəli gələn düzəlişlərdir.

Şərti kompensasiyanın ədalətli dəyərinə ölçülmə dövrünün düzəlişləri kimi təsnifləşdirilməyən dəyişikliklərin sonrakı uçotu şərti kompensasiyanın təsnifləşdirilmə qaydasından asılıdır. Kapital kimi təsnifləşdirilən şərti kompensasiya sonrakı hesabat tarixlərində yenidən ölçülmür və belə kompensasiya üzrə sonrakı hesablaşma kapital daxilində uçota alınır. Aktiv və ya öhdəlik kimi təsnifləşdirilmiş şərti kompensasiya sonrakı hesabat tarixlərində müvafiq hala uyğun olaraq və gəlir və ya zərə mənfəət və ya zərərdə tanınmaqla "Maliyyə alətləri: Tanınma və Ölçülmə" adlı MUBS 39 və ya "Yaradılmış ehtiyat fondları, şərti öhdəliklər və şərti aktivlər" adlı MUBS 37 əsasında yenidən ölçülür.

Müəssisələrin birləşməsi mərhələlərlə həyata keçirildikdə əldə edilmiş müəssisədə Fondun əvvəllər sahib olduğu səhm üzrə iştirak payı alış tarixindəki ədalətli dəyərə yenidən ölçülür və nəticədə alınan gəlir və ya zərə (varsa) mənfəət və ya zərərdə tanınır. Alış tarixindən əvvəl əldə edilmiş müəssisədə iştirak paylarından yaranan və əvvəllər digər məcmu gəlirlərdə tanınmış məbləğlər, həmin iştirak payları silinərsə belə uçotun müvafiq hesab olunduğu halda, mənfəət və ya zərə kimi yenidən təsnifləşdirilir.

Müəssisələrin birləşməsi üzrə ilkin uçot belə əməliyyatın aparıldığı hesabat dövrünün sonuna qədər tamamlanmamış olduqda Fond uçotun tamamlanmadığı maddələr üçün müvəqqəti məbləğlər haqqında hesabat təqdim edir. Alış tarixində mövcud olan faktlar və şəraitlər barədə əldə olunmuş (bəyan olduğu halda həmin tarixdə uçotda tanınmış məbləğlərə təsir göstərə biləcək) yeni məlumatları əks etdirmək məqsədilə belə müvəqqəti məbləğlərə ölçülmə dövründə düzəlişlər edilir (yuxarıda qeyd olunmuşdur) və yaxud əlavə aktiv və ya öhdəliklər tanınır.

Müəssisənin alınması zamanı yaranan qudvil yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri (varsa) çıxıldıqdan sonra alış

tarixində (yuxarıda qeyd olunmuşdur) müəyyən edilmiş dəyər üzrə qiymətləndirilir.

Pul vəsaiti yaradan vahidlərin (pul vəsaiti yaradan vahidlər qrupu) sinerjisindən mənfəətin əldə ediləcəyi ehtimal olunduqda, qudvil dəyərsizləşmənin yoxlanılması məqsədilə belə vahidlər və ya vahidlər qrupu üzrə bölüşdürülür.

Qudvilin ayrıldığı pul vəsaiti yaradan vahidin dəyərsizləşməyə məruz qalıb-qalmadığı illik əsasda, yaxud vahidin dəyərsizləşməsinə işarə edən hər hansı əlamət olduqda daha tez-tez yoxlanılır. Pul vəsaiti yaradan vahidin bərpə dəyəri onun balans dəyəridən azdırsa, dəyərsizləşmə zərəri ilk olaraq vahid üçün ayrılmış istənilən qudvilin balans dəyərinin azaldılmasına, daha sonra isə vahidəki hər aktivin balans dəyəri əsasında proporsional qaydada vahidin digər aktivlərinə aid edilir. Qudvil üzrə istənilən dəyərsizləşmə zərəri üçün ayrılmış istənilən qudvilin balans dəyərinin azaldılmasına, daha sonra isə vahidəki hər aktivin balans dəyəri əsasında proporsional qaydada vahidin digər aktivlərinə aid edilir. Qudvil üzrə istənilən dəyərsizləşmə zərəri üçün ayrılmış istənilən qudvilin balans dəyərinin azaldılmasına, daha sonra isə vahidəki hər aktivin balans dəyəri əsasında proporsional qaydada vahidin digər aktivlərinə aid edilir.

Müvafiq pul vəsaiti yaradan vahid silinərək qudvilin hesablanmış məbləği silinmə üzrə mənfəət və ya zərərin müəyyənləşdirilməsində nəzərə alınır.

Fondun asılı və ya birgə müəssisələrinin alınması zamanı yaranan qudvil ilə bağlı siyasəti aşağıda təqdim edilmişdir.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya edilmiş dəyərdə qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könnüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək

dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmə üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövrüyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərinin qarşılınması üçün kifayət qədər olmasada və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərinə əsaslanan modelərdən istifadə edilir.

Ədalətli dəyər qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstərilirdiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün

sonunda baş vermiş hesab edilir. 22-ci Qeydə baxın.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilməyi təqdirə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilərlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə bəzi öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya edilmiş dəyər əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərliyi üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərində daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərliyi istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa

müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir.

Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərini hesablanmasında müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması
Ticarət qiymətli kağızları və mənfəət və zərər əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyerdə tanınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat məsrəfləri də daxil olmaqla ədalətli dəyerdə qeydə alınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan gəlir və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müəhədəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb-satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri ("standart şərtlərlə həyata keçirilən" alış və satışlar) Fondun maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Fəal bazarda alınıb satılmayan investisiyaların ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün Fond diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti modelindən istifadə edir. İlkin tanınma zamanı sövdələşmənin qiymətinə bərabər hesab edilən ədalətli dəyər ilə 3-cü Səviyyəyə aid məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə metodundan istifadə etməklə müəyyən edilmiş məbləğ arasında fərqlər yarana bilər. Belə fərqlər ilkin olaraq aktiv və ya öhdəliklər kimi tanınır və sonradan investisiyaların müddəti ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya olunur. 1-ci və ya 2-ci Səviyyəyə aid məlumatların istifadəsi zamanı yaranan fərqlər dərhal mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Fond aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Fond maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağlandıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürüldükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürülmədikdə və ya saxlanmadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfdən satışı məhdudiyətlər qoymadan aktiv tam olaraq əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq imkanına malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliyi müvafiq öhdəlik icra edildikdə, ləğv edildikdə və ya vaxtı başa çatdıqda tanınması dayandırılır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri kassada olan pul vəsaitlərindən, ilkin ödəmə müddəti üç aya bərabər olan depozitlərdən, eləcə də ödəmə müddəti üç ay və ya daha az olan, müəyyən pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyərinin dəyişməsi riski cüzi olan qısamüddətli və yüksək likvidli investisiyalardan ibarətdir. Kassada və banklarda olan pul vəsaitləri və depozitlər hər hansı faizi əlavə etməklə amortizasiya olunmuş dəyerdə əks etdirilir.

Qızıl külçələr

Fond tərəfindən qızıl külçələrin satın alınmasında məqsəd, həmin qızılın gələcəkdə satıla bilməsi imkanı ilə ümumi investisiya portfelinin diversifikasiyası olmuşdur. Qızıl külçələr ilkin olaraq ədalətli dəyerdə qeydə alınır və sonradan müvafiq gəlir və ya zərəri mənfəət və ya zərərdə göstərməklə ədalətli dəyerdə qiymətləndirilir.

Əmlak və avadanlıqlar

Fondun əmlak və avadanlığı əsasən inzibati məqsədlər üçün saxlanılan, təxmin edilən faydalı istifadə müddəti bir hesabat dövründən çox olan maddi aktivlərdir. Əmlak və avadanlıqlar yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, ilkin dəyerdə uçota alınır.

Binaların yenidən qiymətləndirilməsi balans dəyərini hesabat dövrünün sonunda ədalətli dəyerdən istifadə etməklə müəyyən edilə biləcək balans dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənməməsi üçün kifayət qədər müntəzəm qaydada həyata keçirilməlidir. Yenidən qiymətləndirmə nəticəsində balans dəyərini artırması sair məcmu gəlirlərdə və kapitalda "yenidən qiymətləndirmə üzrə artım" kimi göstərilir. Eyni aktivin balans dəyəri üzrə əvvəlki artımları əvəzləşdirən azalmalar sair məcmu gəlirlərdə göstərilir və əvvəlki illərdə kapitalda tanınmış "yenidən qiymətləndirmə üzrə artım" azaldır; bütün digər azalma halları il üzrə mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Aktivin

silinməsi və ya satılması zamanı yenidən qiymətləndirmə üzrə artım realizasiya olunduqda, kapitalda göstərilən binalar üzrə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı birbaşa olaraq bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür. Ədalətli dəyər haqqında bazar məlumatı olmadıqda, ədalətli dəyər gəlir yansıması əsasında müəyyən edilir.

Kiçik həcmli təmir və gündəlik xidmət xərcləri çəkildiyi dövrdə xərcə silinir. Əmlak və avadanlıqların əsas hissələrinin əvəz edilməsi xərcləri kapitalaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcudluğunu qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərində qədər azaldılır və dəyərsizləşmə zərəri il üzrə mənfəət və ya zərərdə kapitalda göstərilən əvvəlki ilin yenidən qiymətləndirmə ehtiyatından artıq olan hissəsi qədər tanınır.

Aktivin istifadə dəyərini və ya satış üzrə məsrəflər çıxılmaqla ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyərsizləşmə zərəri bərpa edilir.

Aktivlərin silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və ya zərərdə (sair əməliyyat gəliri və ya xərci) kimi tanınır.

Amortizasiya

Torpaq və başa çatdırılmamış tikililər üçün amortizasiya hesablanır. Əmlak və avadanlıqlar üzrə amortizasiya düz xətt metoduna, yəni əmlak və avadanlıqların təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində aktivlərin

ilkin dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

	İllər
Bina	50
Nəqliyyat vasitələri	7
Ofis avadanlığı	4
Mebel	5
Digər əsas vəsaitlər	3

Aktiv faydalı istifadə müddətinin sonunda nəzərdə tutulan vəziyyətə uyğun olduqda, onun satışı ilə bağlı ehtimal olunan xərclər çıxıldıqdan sonra, Fond tərəfindən əldə oluna biləcək qiymətləndirilmiş məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyəri və faydalı istifadə müddəti hər hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və lazım olduqda dəyişdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq ilkin dəyəri ilə tanınır. İlkin tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və yığılmış dəyərsizləşmə zərərliyi çıxılmaqla ilkin dəyəri ilə əks etdirilir. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud və ya qeyri-müəyyən müddətlər kimi müəyyən edilmişdir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üçün 5 illik istifadə müddəti üzrə amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır. Müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya dövrlərinə və üsullarına ən azı hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır.

Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılması

Qeyri-maddi aktivlər satılaraq hesabat silindikdə yaxud onların sonrakı istismarı və ya satılması gələcəkdə iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılmasından yaranan gəlir və ya zərər, belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunan xalis gəlir məbləği

arasındakı fərq kimi ölçülür və aktivin tanınması dayandırıldığı zaman mənfəət və ya zərər hesabatında tanınır.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar Fondun keçmişdə baş vermiş hadisənin nəticəsi olaraq hazırda öhdəliyi (hüquqi yaxud konstruktiv) olduqda tanınır; bu zaman Fondun öhdəliyin yerinə yetirilməsinin tələb olunacağı ehtimal edilir və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə hesablanı bilər.

Ehtiyatlar kimi tanınan məbləğ öhdəliklə bağlı risk və qeyri-müəyyənlikləri nəzərə almaqla hesabat dövrünün sonunda cari öhdəliyin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar tələb olunan məbləğlərin ən düzgün hesablanmasıdır. Ehtiyat ayırmaları hazırkı öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün hesablanmış pul vəsaitləri axınına istinad etməklə ölçülərsə, onun balans dəyəri (pulun zaman dəyərinin təsiri əhəmiyyətli olduqda) həmin pul vəsaitlərinin cari dəyərinə bərabər olur.

Kreditor borcları

Kreditor borcları qarşı tərəfin müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirməsi zamanı hesablanır və amortizasiya olunmuş dəyerdə əks etdirilir.

Şerti aktiv və öhdəliklər

Şerti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı yaranan biləcək hər hansı ödəmələrin ehtimalının çox az olması hallarından başqa, belə hesabatlarda açıqlanır. Şerti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi mənfəətin daxil olması ehtimal edildikdə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Kapital ehtiyatları

Fondun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında kapital (sair məcmu gəlirlər) üzrə qeyd edilmiş ehtiyatlara daxildir:

- Xarici əməliyyatlar üzrə xalis investisiyaların çevrilməsindən yaranan məzənnə fərqlərini qeydə almaq üçün istifadə olunan 'xarici valyuta-nın çevrilməsi üzrə ehtiyat';
- Torpaq və binaların yenidənqiy-mətləndirmə ehtiyatından ibarət 'əmlakın yenidənqiy-mətləndirmə ehtiyatı';
- 'Digər kapital ehtiyatı'

14 və 20-ci Qeydlərdə göstəriləni kimi, Fərmanlara və Qaydalara uyğun olaraq, Fond büdcədənkənar dövlət təsisatıdır. Fondun daxilolmaları və köçürülmələri ilə bağlı bütün qərarlar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanları əsasında həyata keçirilir və təsdiqlənir.

Fondun daxilolmaları/köçürmələri kapital qoyuluşlarını/çıxarışlarını əks etdirir və müvafiq olaraq kapitalda alınmış/ödənilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyəri ilə qeydə alınır.

Dövlət Büdcəsinə köçürmələr, habelə hökumət idarələri, hökumətə məxsus müəssisə və şirkətlərə köçürmələr ödəniş tarixində tanınır. Bütün köçürmələr Fondun təsdiq olunmuş büdcəsi çərçivəsində həyata keçirilir və büdcə ilə nəzərdə tutulmuş müvafiq benefisiarlara (dövlət təşkilatları, hökumətə məxsus müəssisə və şirkətlər) təqdim etdikləri sifariş məktublarının əsasında ödənilmə üçün Azərbaycan Respublikasının Dövlət Xəzinədarlığına köçürülür.

Gəlir və xərclərin tanınması
Faiz gəliri effektiv faiz metodunu istifadə etməklə hesablama metodu əsasında tanınır. Effektiv faiz metodu maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin (və ya maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəlikləri qrupunun) amortizasiya xərclərinin hesablanması və faiz gəlirinin müvafiq dövrlər üzrə bölüşdürülməsi metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi hesablanmış gələcək pul ödənişlərini və ya gəlirlərini maliyyə alətinin gözlənilən faydalı istismar müddəti üzrə və ya müvafiq olduqda, daha qısa müddətdə maliyyə aktivinin

xalis balans dəyəri üzrə dəqiq dis-kontlaşdırılan dərəcədir.

Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivləri üzrə dividend gəlirləri Fondun ödənişləri əldə etmək hüququ müəyyən edildikdə mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda tanınır.

Sair əməliyyat gəlirləri, o cümlədən icarə gəlirləri hesablama metodu ilə, yeni gəlir qazanıldığı zaman tanınır.

Dəyersizləşmə zərəri nəticəsində maliyyə aktivləri və ya oxşar maliyyə aktivləri qrupu qiymətdən düşdükdə (və ya qismən qiymətdən düşdükdə), faiz gəliri dəyersizləşmə zərərinə müəyyən etmək məqsədilə gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə dis-kontlaşdırmaq üçün istifadə olunan faiz dərəcəsi əsasında tanınır.

Ədalətli dəyərlə əks etdirilən aktivlər üzrə əldə edilən faizlər faiz gəlirinin tərkibində təsnifləşdirilir.

Xərclər hesablama metodu ilə, yeni, çəkildiyi zaman tanınır.

Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivini realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Fondun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlik tərəfindən hesabat tarixinə

aktiv və öhdəliklərin hesabatlarda göstərilən məbləğlərinə və həmin tarixdə başa çatan il ərzində gəlir və xərclərin hesabatlarda göstərilən məbləğlərinə təsir edən proqnozların verilməsi və mühakimələrin irəli sürülməsini tələb edir. Rəhbərlik öz proqnozlarını və mühakimələrini davamlı olaraq nəzərdən keçirir. Rəhbərlik öz proqnoz və mühakimələrində təcrübəsinə və mövcud şəraitə müvafiq hesab edilən digər amillərə əsaslanır.

Nağd şəkildə daxilolmaların və köçürmələrin uçotu

1-ci Qeyddə təsvir edildiyi kimi, Azərbaycan Respublikasında neft və qaz sahəsində həyata keçirilən müxtəlif fəaliyyətlər üzrə yaranan gəlirlərdən Fonda vəsaitlər daxil olur. Bu daxilolmalar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müəyyən fərmanlarına uyğun olaraq həyata keçirilir. Əhəmiyyətli layihələr və dövlət büdcəsinə köçürmələr, həmçinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanlarına uyğun olaraq həyata keçirilir. ARDNF hesab edir ki, bu daxilolmalar və köçürmələr müvafiq olaraq kapital qoyuluşlarını və çıxarışlarını əks etdirir. Müvafiq olaraq, ARDNF bu daxilolmaları və köçürmələri konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatda kapitalın hərəkəti kimi tanıyır.

Maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi

Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış aktivlər kimi təsnif edilmiş maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə göstərilir. Bu cür maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri alətin məcburi və ya likvidasiya satışından başqa, könüllü tərəflər arasında aparılan cari əməliyyat nəticəsində mübadilə edildiyi məbləğdir. Əgər alətin bazar dəyəri açıqlanmışdırsa, onun ədalətli dəyəri bazar qiymətinə əsaslanmaqla hesablanır. Bazarda qiymətləndirmə parametrlərini müşahidə etmək mümkün olmadıqda və ya müşahidə edilən bazar qiymətlərinə istinad etmək

mümkün olmadıqda, ədalətli dəyər hər bir məhsul üçün uyğun olan digər bazar məlumatını və qəbul edilmiş maliyyə nəzəriyyələrindən əsaslandığımız riyazi metodologiyayı istifadə edən qiymətləndirmə modelini təhlil etməklə əldə olunur. Qiymətləndirmə modelləri qiymətli kağızların müqavilə şərtlərini, habelə bazara əsaslanan qiymətləndirmə parametrlərini (məsələn, faiz dərəcələrini, dəyişkənliyi, mübadilə məzənnələrini və tərəf-müqabilərin kredit reytingini) nəzərə alır.

Bazara əsaslanan qiymətləndirmə parametrlərini müşahidə etmək mümkün olmadıqda, alətin bazarda necə qiymətləndiriləcəyinin məntiqi əksini müəyyən etmək məqsədilə rəhbərlik həmin parametrlərin ən yaxşı qiymətləndirilməsinə dair mühakimə işlədəcək. Bu mühakimə işlədikən, müxtəlif vasitələrdən o cümlədən, müşahidə edilən məlumatın etibarlılığı, tarixi məlumatlar və ekstrapolyasiya mexanizmləri istifadə olunur. Alət bazarda müşahidə olunan məlumatla müqayisə edilməklə sübuta yetirilədiyi hallar istisna olmaqla, ilkin tanınma zamanı maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin qiymətləndirilməsi üçün ən yaxşı sübut əməliyyat qiyməti olur. Əməliyyat qiyməti ilə qiymətləndirmə mexanizminə əsaslanmaqla müəyyən edilmiş dəyər arasındakı hər hansı fərq ilkin tanınma zamanı konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatda daxil edilmir. Sonrakı gəlirlər və ya zərərlər yalnız bazar iştirakçılarının qiymət təyin edərkən nəzərə ala biləcəkləri amillərdəki dəyişikliklərdən irəli gələrək tanınır.

Fond elan olunmuş bazar qiymətləri olmayan maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi ilə bağlı mühasibat proqnozunu aşağıdakı səbəblərdən qeyri-müəyyənliyin əsas mənbəyi hesab edir: (i) onlar dövrdən-dövrə dəyişməyə çox həssasdır, çünki bu rəhbərliyin faiz dərəcələri, dəyişkənlik, mübadilə məzənnələri, tərəf-müqabilin kredit

reytingi, qiymətləndirmə düzəlişləri və əməliyyatın spesifik xüsusiyyəti ilə bağlı fərziyyələr irəli sürməsinə tələb edir və (ii) qiymətləndirmələrdəki dəyişikliyin tanınmasından irəli gələn təsirin Fondun maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında, eləcə də mənfəət/(zərər) hesabında açıqlanan aktivlərinə əhəmiyyətli olması ehtimal edilir.

Rəhbərlik elan edilmiş bazar qiymətləri mövcud olmadıqda, faiz dərəcələri, dəyişkənlik, mübadilə məzənnələri, partnyorun kredit reytingi və qiymətləndirmə düzəlişləri ilə bağlı öz bilik və bacarıqlarından, eləcə də Fondun qəyruqlarından (əsasən Bank of New York Mellon) və Bloomberg agentliyindən əldə edilmiş məlumatlara əsasən müxtəlif fərziyyələrdən istifadə edir.

İnvestisiya mülkiyyətinin və əmlak və avadanlıqların (bina) ədalətli dəyərinin ölçülməsi

İnvestisiya mülkiyyətinin, eləcə də əmlak və avadanlıqların (binanın) ədalətli dəyəri müstəqil peşəkar qiymətləndiricilər tərəfindən müəyyən edilir. Ədalətli dəyər daxili kapitalizasiya metodu (diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti metodu) və satışın müqayisə edilməsi metodunun qarışığı və ən yüksək və ən yaxşı istifadə metodundan istifadə edərək müəyyən edilir.

İşçi heyəti üzrə xərclər və müvafiq ayırmalar

Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Fondun işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır. Fondun yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq müəyyən edilmiş haqlar üzrə Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

4 UÇOT SIYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMIYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR

Fond növbəti maliyyə ili ərzində konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında tanınan məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik, həmçinin peşəkar ehtimallar və təxminlər irəli sürür. Konsolidasiya edilmiş ma-

liyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir: Fond nəzarət etmədiyi strukturlaşdırılmış müəssisələri konsolidasiya etmir. Fondun strukturlaşdırılmış müəssisələr üzərində nəzarəti müəyyən etmək bəzən mürəkkəb olduğuna görə rəhbərlik belə müəssisələr ilə bağlı risk və faydalar, eləcə də

onların fəaliyyətinə dair qərarların qəbul edilməsi imkanları ilə bağlı öz mülahizələrini irəli sürür. Bir çox hallarda ayrıca baxıldıqda, belə strukturlaşdırılmış müəssisələr üzərində nəzarətin mövcud olub-olmadığını görmək olar, lakin ümumi baxıldıqda, tam nəticə əldə etmək asan olmur. Nəzarətin mövcudluğuna dair daha çox arqumentlərin olduğu hallarda, strukturlaşdırılmış müəssisə konsolidasiya edilir. Fondun strukturlaşdırılmış müəssisəsi haqqında əlavə məlumat üçün 26-cı Qeydə baxın.

5 YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ

Aşağıdakı yenidən işlənmiş standartlar və onlara dair şərhlər 1 yanvar 2016-cı il tarixindən Fondun fəaliyyəti üçün məcburi xarakter daşıyırdı:

"Birgə fəaliyyətdə iştirak paylarının əldə edilməsi üzrə əməliyyatların uçotu" – MHBS 11-ə Dəyişikliklər (6 may 2014-cü il tarixində dərc edilmişdir və 1 yanvar 2016-cı il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişiklik özündə biznes xüsusiyyətlərini əks etdirən birgə fəaliyyətdə iştirak paylarının əldə edilməsi üzrə əməliyyatların uçotu ilə bağlı yeni təlimat təqdim edir.

Amortizasiyanın hesablanması üsulları ilə bağlı açıqlama – MUBS 16 və MUBS 38-ə dəyişikliklər (12 may

2014-cü il tarixində dərc edilmişdir və 1 yanvar 2016-cı il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişikliyə əsasən Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSS) aktivlərin amortizasiyasının hesablanması üçün gəlirə əsaslanan üsulların istifadəsinin uyğun olmadığına aydınlıq gətirmişdir. Belə ki, adətən aktivin istifadəsini tələb edən fəaliyyətdən yaranan gəlir sadəcə həmin aktivlə bağlı iqtisadi səmərədən deyil, həmçinin bir sıra digər amillərdən asılıdır.

2014-cü ildə dərc edilmiş MHBS-lərin illik təkmilləşdirilməsi (25 sentyabr 2014-cü il tarixində dərc edilmişdir və 1 yanvar 2016-cı il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).

Bu təkmilləşdirmələr dörd standartda təsir göstərir: MHBS 5-ə edilmiş dəyişikliyin məqsədi silinmə növündəki dəyişikliyin ("satış üçün nəzərdə tutulan" kateqoriyasından "səhmdarlara ötürülmək üçün nəzərdə tutulan" kateqoriyasına və ya əksinə təsnifləşdirilməsi) satış və ya ötürülmə planında dəyişikliyə səbəb olmadığını və bu şəkildə uçota alınmalı olmadığını aydınlaşdırmaqdır. MHBS 7-yə edilmiş dəyişiklik ötürülmüş maliyyə aktivinə xidmət göstərilməsi üzrə razılaşmanın şərtlərinə əsasən aktivin müəssisə tərəfindən davamlı istifadə olunub-olunmamasını müəyyən etməkdə rəhbərliyə kömək edən əlavə göstərişlərdən ibarətdir. Bu, MHBS 7-nin məlumatların açıqlanması tələbindən irəli gəlir. Dəyişiklik, həmçinin MHBS 7-də nəzərdə tutulan əvəzləş-

dirmə haqqında məlumatların açıqlanması tələbinin (MUBS 34 ilə tələb olunan hallar istisna olmaqla) aralıq dövrlərə tətbiq edilmədiyini izah edir. MUBS 19-a edilmiş dəyişikliyə əsasən əmək fəaliyyətinin başa çatması ilə bağlı öhdəliklər üzrə diskont dərəcələri, yüksək keyfiyyətli korporativ istiqrazlar üçün inkişaf etmiş bazarın mövcudluğu və ya əsas kimi istifadə olunmalı dövlət istiqrazları ilə bağlı qərarlar öhdəliklərin yarandığı ölkənin valyutasında deyil, onların ifadə olunduğu valyutaya əsaslanmalıdır. MUBS 34-ə edilmiş dəyişikliyə əsasən aralıq maliyyə hesabatlarında "aralıq maliyyə hesabatlarının digər formalarında açıqlanan məlumatların" əks olunduğu yerə çarpaz istinadın edilməsi tələb edilir.

"Məlumatların açıqlanması" – MUBS 1-ə dəyişikliklər (2014-cü ilin dekabr ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2016-cı il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu Standarta edilmiş dəyişikliklər əhəmiyyətli anlayışına

aydınlıq gətirir və MHBS ilə açıqlanması tələb olunan məlumatların əhəmiyyətli olmadığı halda, müəssisənin belə açıqlama vermək məcburiyyətində olmadığını izah edir. Bu dəyişiklik belə açıqlamaların MHBS üzrə müəyyən tələblər və ya minimal açıqlama tələbləri ilə nəzərdə tutulduğu halda da tətbiq edilir. Bundan əlavə, Standarta maliyyə hesabatlarında aralıq cəm məbləğlərinin əks etdirilməsinə dair yeni təlimat daxil edilmişdir. Bu təlimata əsasən aralıq cəm məbləğləri (a) MHBS-ə uyğun olaraq qiymətləndirilmiş və tanınmış sətir maddələrindən ibarət olmalı; (b) aralıq cəm məbləğlərinə daxil olan maddələri aydın və anlaşılın şəkildə ifadə etməli; (c) dövrlər üzrə ardıcıl göstərilməli; və (d) belə məbləğlərin təqdimatına MHBS ilə tələb olunan aralıq cəm və cəm maddələrinə nisbətən daha çox diqqət yetirilməməlidir.

"İnvestisiya şirkətləri üçün konsolidasiya tələbi ilə bağlı istisnanın tətbiqi" – MHBS 10, MHBS 12 və

MUBS 28-ə dəyişikliklər (2014-cü ilin dekabr ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2016-cı il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişikliklərə əsasən investisiya şirkətləri investisiya müəssisəsi hesab edilən törəmə müəssisələrini mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə tanımalıdır. Bundan əlavə, müəssisənin son və ya hər hansı aralıq baş müəssisəsi tərəfindən ictimaiyyət üçün açıq olan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlandığı halda konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasından azad olma tələbinə dəyişiklik edilmişdir. Bu dəyişikliyə əsasən azadolma tələbi həmin son və ya hər hansı aralıq baş müəssisənin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında törəmə müəssisənin konsolidasiya edilməsindən və ya MHBS 10-a uyğun olaraq mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə tanınmasından asılı olmayaraq tətbiq edilir.

6 YENİ UÇOT QAYDALARI

1 yanvar 2017-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün məcburi xarakter daşıyan və ya Fond tərəfindən vaxtından əvvəl tətbiq edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərhlər dərc olunmuşdur.

MHBS 9 "Maliyyə Alətləri: Təsnifləşdirmə və Qiymətləndirmə" (2014-cü ilin iyul ayında dəyişiklik edilmişdir və 1 yanvar 2018-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Yeni standartın əsas fərqləri aşağıda göstərilir:

• Maliyyə aktivləri üç qiymətləndirmə kateqoriyasına təsnifləşdirilməlidir: ilkin tanınmadan sonra amortizasiya edilmiş dəyərdə qiymətləndirilən

aktivlər, ilkin tanınmadan sonra sair məcmu gəlirlərin tərkibində ədalətli dəyərdə qiymətləndirilən aktivlər və mənfəət və ya zərərin tərkibində ədalətli dəyərdə qiymətləndirilən aktivlər.

• Təsnifləşdirmə maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə müəssisənin biznes modelindən və müqavilədə nəzərdə tutulan nağd pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmamasından asılıdır. Əgər borc aləti müvafiq vəsaitin əldə edilməsi üçün saxlanılırsa və yalnız əsas məbləğin və faizlərin ödənilməsi tələbinə də uyğun gəlirsə, amortizasiya edilmiş dəyərdə qeydə alınır. Yalnız əsas məbləğin və

faizlərin ödənilməsi tələbinə uyğun gələn borc alətləri həm nağd pul axınlarının əldə edilməsi, həm də satış üçün nəzərdə tutulan aktivlərdən ibarət portfelin tərkibindədirsə, o zaman həmin alətlər sair məcmu gəlirlərin tərkibində ədalətli dəyərdə qiymətləndirilən aktivlər kimi təsnifləşdirilə bilər. Tərkibində nağd pul axınları olmayan və yalnız əsas məbləğin və faizlərin ödənilməsi tələbinə uyğun gələn maliyyə aktivləri mənfəət və ya zərərin tərkibində ədalətli dəyərdə qiymətləndirilməlidir (məsələn, törəmə maliyyə alətləri). Qeyri-törəmə alətlərin tərkibində olan törəmə maliyyə alətləri müvafiq maliyyə aktivlərində ayrıca göstərilir və yalnız əsas məbləğin və fa-

izlərin ödənilməsi tələbinin şərtlərinə uyğunluq qiymətləndirilərkən nəzərə alınır.

• Pay alətlərinə investisiyalar hər zaman ədalətli dəyerdə qiymətləndirilir. Lakin pay aləti satışı üçün nəzərdə tutulmadıqda, rəhbərlik ədalətli dəyerdəki dəyişiklikləri sair məcmu gəlirlərin tərkibində göstərməsi ilə bağlı dəyişilməz qərar qəbul edə bilər. Əgər pay aləti satışı üçün nəzərdə tutulursa, ədalətli dəyerdəki dəyişikliklər mənfəət və ya zərərdə göstərilməlidir.

• Maliyyə öhdəliklərinin təsnifləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi ilə bağlı MUBS 39-un əksər tələbləri dəyişdirilmədən MHBS 9-a köçürülmüşdür. Əsas fərq ondan ibarətdir ki, müəssisə mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyər qeydə alınan maliyyə öhdəliklərinin kredit risklərindəki dəyişiklikləri effektivliyi sair məcmu gəlirlərin tərkibində açıqlamalıdır.

• MHBS 9 dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin tanınması üçün yeni model təqdim edir: gözlənilən kredit zərərləri (GKZ) modeli. Bu model maliyyə aktivlərinin ilkin tanınmasından etibarən kredit keyfiyyətindəki dəyişikliklərə əsaslanan "üç mərhələli" yanaşmanı nəzərdə tutur. Yeni qaydaya əsasən dəyərsizləşməmiş maliyyə aktivlərinin ilkin tanınması zamanı müəssisə 12 aylıq GKZ-yə (ticarət debitor borcları üçün isə qüvvədə olduğu bütün dövr ərzində GKZ-yə) bərabər olan zərərləri birbaşa tanımalıdır. Kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artarsa, dəyərsizləşmə 12 aylıq GKZ deyil, kreditin qüvvədə olduğu bütöv müddətə uyğun GKZ əsasında qiymətləndirilir. Bu modelə lizinq və debitor borcları üzrə dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi üçün sadələşdirilmiş təlimatlar da daxildir.

• Hecinq uçotunu risklərin idarə edilməsi ilə daha sıx əlaqələndirmək üçün uçot ilə bağlı tələblərə dəyişikliklər edilmişdir. Hazırda standart makrohecinq hallarının uçotunu nəzərdə tutmadığına görə, o, şirkətlərə MHBS 9-da təsvir edilən hecinqin

uçotu tələblərini tətbiq etmək və MUBS 39-un bütün heclərə tətbiqini davam etdirmək kimi uçot siyasəti arasında seçim imkanı verir. Hazırda Fond yeni standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

MHBS 15 "Müştərilər ilə müqavilələrdən yaranan gəlir" (28 may 2014-cü il tarixində dərc edilmişdir və 1 yanvar 2018-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Yeni standartın təqdim etdiyi əsas prinsipə görə gəlir mal və xidmətlər müştəriyə ötürüldüyü zaman əməliyyat qiyməti ilə tanınmalıdır. Birlikdə satılan mal və xidmətlərdən yaranan gəlir hər bir mal və ya xidmət üzrə ayrıca tanınmalı, təklif edilən endirim və güzəştlər müvafiq olaraq həmin mal və xidmətlər üzrə bölüşdürülməlidir. Ödəniş hər hansı səbəbə görə dəyişərsə və bu zaman məbləğin dəyişmə riski əhəmiyyətli olmazsa, məbləğin minimal hissəsi tanınmalıdır. Müştərilər ilə müqavilələrin təmin edilməsi ilə bağlı xərclər kapitalaşdırılmalı və müqavilədən faydaların əldə edildiyi müddət ərzində amortizasiya edilməlidir. Hazırda Fond yeni standartın onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

"İnvestor tərəfindən aktivlərin asılı və ya birgə müəssisələrə satılması və ya ötürülməsi" – MHBS 10 və MUBS 28-ə dəyişikliklər (11 sentyabr 2014-cü il tarixində dərc edilmişdir və BMUSŞ tərəfindən müəyyən ediləcək tarixdə və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişikliklər investor tərəfindən aktivlərin asılı və ya birgə müəssisələrə satılması və ya ötürülməsi ilə bağlı MHBS 10 və MUBS 28-in tələbləri arasındakı uyğunsuzluğu aradan qaldırır. Bu dəyişikliklərin əsas nəticəsi ondan ibarətdir ki, əməliyyatın predmeti biznes xüsusiyyətlərini əks etdirdiyi halda mənfəət və ya zərər tam həcmdə tanınır. Aktivlər biznes xüsusiyyətlərini özündə əks etdirmədikdə (belə aktivlər törəmə müəssisəyə aid olduqda belə) mənfəət və ya zərər qismən

tanınır. Hazırda Fond yeni standartın onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

"Reallaşdırılmamış zərərlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivlərinin tanınması" – MUBS 12-yə dəyişikliklər (19 yanvar 2016-cı il tarixində dərc edilmişdir və 1 yanvar 2017-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu Standarta edilmiş dəyişikliklər borc alətləri ilə bağlı reallaşdırılmamış zərərlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivlərinin tanınması tələblərinə aydınlıq gətirir. Müəssisələr pul vəsaitlərinin diskontlaşdırılması nəticəsində borc alətləri ilə bağlı yaranan reallaşdırılmamış zərərlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivlərini bazar faiz dərəcələri ilə tanımalıdır (həmin borc alətinin hətta ödəniş tarixinədək saxlanması və vergilərin əsas borcların qaytarılmasından sonra ödənilməsi təxmin edilərsə). Təxirə salınmış vergi aktivləri ilə bağlı iqtisadi səmərə həmin gəlirlər üzrə vergi ödəmədən borc alətinin sahibinin gələcəkdə mənfəət əldə etməsi (diskontlaşdırmanın təsirini nəzərə almaqla) imkanından yararlanır. Hazırda Fond yeni standartın onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

BMHŞK 22 – Xarici valyutada əməliyyatlar və qabaqcadan ödənişlər (8 dekabr 2016-cı il tarixində dərc edilmişdir və 1 yanvar 2018-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Hazırkı izahət xarici valyutada ilkin ödəniş nəticəsində yaranan qeyri-monetar aktivin və ya öhdəliyin tanınmasının dayandırılması zamanı müvafiq aktivin, xərcin və ya gəlirin (və ya onların bir hissəsinin) ilkin tanınmasında istifadə edilən valyuta məzənnəsinin müəyyən edilməsi məqsədilə əməliyyat tarixinin müəyyənləşdirilməsi məsələsini aydınlaşdırır. MUBS 21-ə uyğun olaraq müvafiq aktivin, xərcin və ya gəlirin (və ya onların bir hissəsinin) ilkin tanınması zamanı istifadə edilən valyuta məzənnəsinin müəyyən edilməsi məqsədilə əməliyyat tarixi – xarici valyutada ilkin ödəniş nəticəsində yaranan qeyri-mone-

tar aktivin və ya öhdəliyin müəssisə tərəfindən ilkin tanınma tarixidir. Qabaqcadan bir neçə ödəniş və ya daxilolma həyata keçirilərsə, müəssisə qabaqcadan həyata keçirilmiş hər bir ödəniş və ya daxilolmanın tarixini müəyyən etməlidir. BMHŞK 22 yalnız xarici valyutada qabaqcadan ödəniş zamanı yaranmış qeyri-monetar aktiv və ya öhdəliyin müəssisə tərəfindən tanındığı hallarda tətbiq edilir. BMHŞK 22-də monetar və ya

qeyri-monetar maddələrin müəyyən edilməsi üçün praktiki təlimat nəzərdə tutulmur. Ümumiyyətlə qabaqcadan həyata keçirilmiş ödəniş və ya daxilolmalar qeyri-monetar aktiv və ya öhdəliyin tanınmasına gətirib çıxarır, lakin onlar monetar aktiv və ya öhdəliyin yaranmasına da gətirib çıxara bilər.

Monetar və ya qeyri-monetar maddələrin müəyyən edilməsi üçün müəs-

sisə tərəfindən peşəkar mülahizələrin irəli sürülməsinə ehtiyac yaranır. Hazırda Fond yeni standartın onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

Yuxarıda başqa cür nəzərdə tutulmadığı hallarda, yeni standartlar və şərtlərin Fondun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsiri gözlənilmir.

7 PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Qısamüddətli depozitlər	3,758,908	1,793,488
Pul bazarı fondları	1,970,718	1,162,216
Bank hesabları	488,409	405,701
Kassa	-	1
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6,218,035	3,361,406

Pul bazarı fondları

Pul bazarı fondlarına investisiyalar bu fondların tələb əsasında ödənilən səhmlərindən ibarətdir. Pul bazarı fondlarındakı investisiyalar yüksək dərəcədə likvidlidir. Pul bazarı fondları öz

aktivlərini qısamüddətli borc və borcla bağlı alətlərə, misal üçün, kommersiya kağızlarına, depozit şəhadətnamələrinə, faiz dərəcəsi dəyişkən olan istiqrazlara, ABŞ xəzinə istiqrazlarına, Avrobonclara və aktivlərlə təmin edilmiş qiymətli ka-

ğızlara yatırır. Fonda ödəniləcək faiz və dividendlər yenidən investisiya edilir.

Fondun kredit reytingləri AAA olan aşağıdakı pul bazarı fondlarında investisiyaları olmuşdur:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
BlackRock ICS-Institution Liquidity Funds plc	1,961,888	1,147,079
The Goldman Sachs Group, Inc	8,830	15,137
Cəmi pul bazarı fondları	1,970,718	1,162,216

Bank hesabları

Bank hesabları aşağıdakı valyutalarla ifadə edilmişdir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Azərbaycan manatı	207,234	198,418
ABŞ dolları	214,597	156,559
İngilis funt sterlini	976	6,298
Çin yuani	2,235	2,421
İsveçrə frankı	1,582	1,386
Avstraliya dolları	1,482	1,062
Avro	15,573	3,579
Rusiya rublu	4,492	8,345
Cənubi Koreya vonu	2,565	1,513
Kanada dolları	476	355
Honq Konq dolları	248	225
Norveç kronu	150	158
Danimarka kronu	109	164
Yeni Zelandiya dolları	102	95
Yapon yeni	36,184	24,956
Sinqapur dolları	229	63
İsveç kronu	97	53
İsrail şəkeli	37	45
Türk lirası	41	6
Cəmi bank hesabları	488,409	405,701

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fond Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında və Azərbaycan Beynəlxalq Bankındakı bank hesablarında müvafiq olaraq 207,177 min AZN və 95 min AZN (2015: 198,371 min AZN və 47 min AZN) məbləğində vəsait saxlamışdır. Xarici valyuta ilə digər hesablar uzunmüddətli reytingləri BB/Ba3 və daha yuxarı (Standard & Poor's/Fitch/Moody's) olan qeyri-rezident banklarda açılmışdır.

Depozitlər

Fondun depozitləre investisiyaları aşağıdakılardan ibarətdir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
T.C. Ziraat Bankası A.S.	429,025	388,396
Akbank T.A.S., İstanbul	280,168	233,744
Türkiye İş Bankası A.S. İstanbul	637,977	584,165
Türkiye Garanti Bankası AS	637,988	587,183
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı	1,773,750	-
Cəmi depozitlər	3,758,908	1,793,488

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fond 1,985,158 min AZN (31 dekabr 2015: 1,793,488 min AZN) məbləğində pul vəsaitlərini kredit reytingləri BB/Ba3 (Standard & Poor's/ Fitch/Moody's) və daha yuxarı olan qeyri-rezident

banklarda müddəti 2017-ci ilin yanvar və fevral aylarında başa çatan depozitlərdə yerləşdirmişdir.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Standard & Poor's/ Fitch/Moody's

agentliklərinin reytinglərinə əsasən pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	Kassa	Bank hesabı	Qısamüddətli depozit	Pul bazarı fondları	Cəmi
Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş (ədalətli dəyərlər)					
AAA	-	-	-	1,970,718	1,970,718
AA	-	962	-	-	962
A	-	61,746	-	-	61,746
BBB	-	213,176	-	-	213,176
BB*	-	5,348	3,758,908	-	3,764,256
Reytingsiz qiymətli kağızlar**	-	207,177	-	-	207,177
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	488,409	3,758,908	1,970,718	6,218,035

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Standard & Poor's/Fitch/Moody's agentliklərinin reytinglərinə əsasən pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	Kassa	Bank hesabı	Qısamüddətli depozit	Pul bazarı fondları	Cəmi
Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş (ədalətli dəyərlər)					
AAA	-	-	-	1,162,216	1,162,216
AA	-	26,342	-	-	26,342
A	-	170,924	-	-	170,924
BBB	-	1,424	622,141	-	623,565
BB*	-	8,640	1,171,347	-	1,179,987
Reytingsiz qiymətli kağızlar**	1	198,371	-	-	198,372
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1	405,701	1,793,488	1,162,216	3,361,406

*- Bu məbləğin 5,209 min AZN-lik hissəsi (2015: 8,093 min AZN) Fondun törəmə müəssisələrində olan və Fondun birbaşa iştirakı ilə yerləşdirilməyən nağd pul qalıqlarını əks etdirir.

** - Bu məbləğ kredit riskinə məruz qalmayan Mərkəzi Bankda yerləşdirilmiş nağd pul qalıqlarını əks etdirir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin faiz dərəcəsi üzrə təhlili 22-ci Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 25-ci Qeyddə açıqlanır.

TİCARƏT ÜÇÜN QİYMƏTLİ KAĞIZLAR

Ticarət üçün qiymətli kağızlar aşağıdakılardan ibarətdir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Agentlik/Beynəlmiləl qurumların istiqrazları	7,469,002	5,485,835
Korporativ istiqrazlar	21,691,572	22,084,832
Suveren istiqrazlar	3,050,224	3,310,346
Kapital qiymətli kağızları	5,404,665	4,002,867
Pul bazarı	3,111,015	3,534,182
Təminatlı istiqrazlar	-	405,233
Cəmi ticarət üçün qiymətli kağızlar	40,726,478	38,823,295

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fond maliyyə təşkilatları ilə ("xarici menecerlərə") aktivlərin idarə edilməsi haqqında razılaşmalara əsasən 4,988,283 min AZN (2,817,125 min ABŞ dolları) (2015: 3,708,059 min AZN (2,377,875 min ABŞ dolları)) məbləğində vəsait, o cümlədən pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərini saxlamışdır. 2016-cı ildə xarici menecerlər qarşısında idarəetmə haqları 2,464 min AZN (2015: 1,357 min AZN) olmuşdur.

Agentlik/Beynəlmiləl qurumların istiqrazları

Bu istiqrazlar Avropa, Asiya və Amerikada müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən buraxılmış borc qiymətli kağızlarına investisiyalarla təmsil olunur. Bu qiymətli kağızlar üzrə ildə 0.25% - 8.75% müəyyən dərəcə ilə faiz və ildə +0.03% dərəcəsindən +0.75% dərəcəsində geniş civarda olan USD LIBOR, EURIBOR, GBP LIBOR hesablanır (2015: 0.5% - 8.75% müəyyən dərəcə ilə faiz və ildə +0.01% dərəcəsindən +1.2% dərəcə

cəsinədək geniş civarda olan USD LIBOR, EURIBOR, GBP LIBOR) və müddəti 2017-ci ilin yanvar ayından 2022-ci ilin yanvar ayınadək dövrdə başa çatır (2015: 2016-cı ilin yanvar ayından 2020-ci ilin iyun ayınadək dövrdə).

31 dekabr 2016-cı il tarixinə bu qiymətli kağızlar üzrə cəmi hesablanmış faiz 32,097 min AZN olmuşdur (2015: 20,344 min AZN). Bu qiymətli kağızlar həm birbaşa Fond, həm də Fondun xarici menecerləri olan Deutsche

Bank AG və BYİB - Dünya Bankı Qrupu tərəfindən idarə olunan portfeldə saxlanılmışdır.

Korporativ istiqrazlar

Korporativ istiqrazlar Avropa, Asiya, Avstraliya və Amerikadakı korporasiyalar tərəfindən buraxılmış borc qiymətli kağızlarına investisiyalarla təmsil olunur. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə bu qiymətli kağızlar üzrə ildə 0.0% - 8.875% müəyyən dərəcə ilə faiz və ildə +0.17% dərəcəsindən +1.75% dərəcəsində geniş

civarda olan USD LIBOR, GBP LIBOR, EURIBOR və Avstraliya Bankının Qısamüddətli İstiqraz Dərəcəsi hesablanır (2015: ildə 0.06% - 8.625% müəyyən dərəcə ilə faiz və ildə +0.17% dərəcəsindən +2.02% dərəcəsində geniş civarda olan USD LIBOR, GBP LIBOR, EURIBOR və Avstraliya Bankının Qısamüddətli İstiqraz Dərəcəsi) və müddəti 2017-ci ilin yanvar ayından 2022-ci ilin yanvar ayınadək dövrdə başa çatır (2015: 2016-cı ilin yanvar ayından 2020-ci ilin dekabr ayınadək dövrdə). 31 dekabr 2016-cı il tarixinə bu qiymətli kağızlar üzrə cəmi hesablanmış faiz 330,200 min AZN olmuşdur (2015: 264,260 min AZN). Bu qiymətli kağızlar həm

birbaşa Fond, həm də Fondun xarici meneceri olan Deutsche Bank AG tərəfindən idarə olunan portfeldə saxlanılmışdır.

Suveren istiqrazlar

Suveren istiqrazlar Avropa, Asiya, Avstraliya və Amerikada müxtəlif təşkilatlar tərəfindən buraxılmış borc qiymətli kağızlarına investisiyalarla təmsil olunur. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə bu qiymətli kağızlar üzrə ildə 0.5% - 9.88% müəyyən dərəcə ilə faiz hesablanır (2015: ildə 0.25% - 10.7% müəyyən dərəcə ilə faiz və ildə +0.05% dərəcəsindən +0.63% dərəcəsində geniş civarda olan USD və GBP LIBOR) və müddəti 2017-ci ilin yanvar ayından 2021-ci

ilin iyul ayınadək dövrdə başa çatır (2015: 2016-cı ilin yanvar ayından 2020-ci ilin iyul ayınadək dövrdə). 31 dekabr 2016-cı il tarixinə bu qiymətli kağızlar üzrə cəmi hesablanmış faiz 30,657 min AZN olmuşdur (2015: 35,537 min AZN). Bu qiymətli kağızlar həm birbaşa Fond, həm də Fondun xarici menecerləri olan Deutsche Bank AG və BYİB - Dünya Bankı Qrupu tərəfindən idarə olunan portfeldə saxlanılmışdır.

Kapital qiymətli kağızları

31 dekabr 2016 və 2015-ci il tarixlərində kapital qiymətli kağızlarının balans dəyəri aşağıdakı sektorlara yatırılan investisiyalardan ibarət olmuşdur:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Maliyyə	1,815,876	1,352,269
İstehlakçı	1,001,540	804,190
Telekommunikasiya və informasiya texnologiyaları	811,522	512,123
Sənaye	449,210	392,007
Səhiyyə	584,625	483,772
Enerji	297,783	171,518
Materiallar	298,347	176,381
Kommunal xidmətlər	145,762	109,869
Nəqliyyat	-	738
Cəmi kapital qiymətli kağızları	5,404,665	4,002,867

Bu qiymətli kağızlar həm birbaşa Fond, həm də Fondun xarici menecerləri olan SSGA və UBS tərəfindən idarə olunan portfeldə saxlanılmışdır.

Ticarət üçün qiymətli kağızlar ədalətli dəyərlə uçota alınır və kredit riski ilə bağlı dəyərsizləşməni

özündə əks etdirir. Ticarət üçün qiymətli kağızlar əsasən Bloomberg və BONYM agentliklərinin təklif qiymətlərindən istifadə edilməklə, müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarına əsasən müəyyən edilmiş ədalətli dəyərlə əks etdirildiyinə görə Fond dəyərsizləşmə əlamətlərini təhlil etmir və ya onlara nəzarət etmir.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə ticarət üçün borc qiymətli kağızların kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

Min Azərbaycan Manatı ilə	Agentlik/ Beynəlmiləl qurumların istiqrazları	Korporativ istiqrazlar	Suveren istiqrazlar	Pul bazarı	Təminatlı istiqrazlar	Cəmi
Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş (ədalətli dəyərlə)						
AAA	3,393,208	178,273	683,505	529,195	-	4,784,181
AA	3,197,301	3,218,575	226,873	835,086	-	7,477,835
A	505,831	11,937,370	574,995	926,361	-	13,944,557
BBB	372,662	6,337,835	1,532,081	820,373	-	9,062,951
BB	-	10,212	32,770	-	-	42,982
Reytingə qıymətli kağızlar	-	9,307	-	-	-	9,307
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	7,469,002	21,691,572	3,050,224	3,111,015	-	35,321,813
Cəmi ticarət üçün borc qiymətli kağızlar	7,469,002	21,691,572	3,050,224	3,111,015	-	35,321,813

31 dekabr 2015-ci il tarixinə ticarət üçün borc qiymətli kağızların kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

Min Azərbaycan Manatı ilə	Agentlik/ Beynəlmiləl qurumların istiqrazları	Korporativ istiqrazlar	Suveren istiqrazlar	Pul bazarı	Təminatlı istiqrazlar	Cəmi
Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş (ədalətli dəyərlə)						
AAA	827,077	4,582	106,570	-	46,233	984,462
AA	1,677,155	1,595,104	706,115	371,369	255,643	4,605,386
A	1,923,103	11,726,284	759,155	1,336,831	103,357	15,848,730
BBB	1,058,500	8,758,862	1,708,902	1,825,982	-	13,352,246
BB	-	-	29,604	-	-	29,604
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	5,485,835	22,084,832	3,310,346	3,534,182	405,233	34,820,428
Cəmi ticarət üçün borc qiymətli kağızlar	5,485,835	22,084,832	3,310,346	3,534,182	405,233	34,820,428

Kredit reytingləri Standard & Poor's agentliyinin reytinglərinə (belə reytinglərin mövcud olduğu halda) və ya Standard & Poor's reyting şkalası

üzrə ən yaxın ekvivalentə çevrilmiş Moody's və ya Fitch reytinglərinə əsaslanır. Borc qiymətli kağızlar üçün təminat verilmir.

9

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏRDƏ ƏKS OLUNAN ƏDALƏTLİ DƏYƏR İLƏ HESABLANMIŞ DİGƏR MALİYYƏ AKTİVLƏRİ

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Özəl Kapital fondları	344,171	238,590
Daşınmaz Əmlak Fondları	393,795	158,379
Cəmi mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər maliyyə aktivləri	737,966	396,969

Fond ticarət portfelinin bir hissəsi olmayan yuxarıda qeyd edilən maliyyə aktivlərini geri çağırılmayan qaydada mənfəət və zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivləri kimi təsnifləşdirmişdir. Əsas idarəedici heyət investisiyaların effektivliyini investisiya strategiyasına uyğun olaraq ədalətli dəyər əsasında qiymətləndirdiyinə görə maliyyə aktivləri mənfəət və zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivləri təsnifatının tələblərinə cavab verir.

Özəl Kapital Fondları

BMK-nın Fondları üç müstəqil investisiya fondundan ibarətdir: BMK-nın Qlobal İnfrastruktur Fondu (IFC GIF), BMK-nın Katalizator Fondu (IFC CF) və BMK-nın Afrika, Latin Amerikası və Karib Fondu (IFC ALAC).

IFC GIF inkişaf etməkdə olan bazarlarda infrastruktur investisiyaların müəyyən edilməsi, alınması, saxlanması və silinməsi məqsədilə yaradılmışdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun IFC GIF-dəki investisiyasının ədalətli dəyəri 164,061 min AZN (2015: 112,874 min AZN) təşkil etmişdir.

IFC CF inkişaf etməkdə olan bazarlarda məhdud tərəfdaşlıq, investisiya fondları və ya digər birgə investisiya

vasitələrinin ("İnvestisiya Fondlarının") ekvivalent paylarına sərmayə yatırılması və əsasən resursların səmərəli istifadəsinə və aşağı emissiyalı məhsul və xidmətlərin hazırlanmasına birgə investisiyaların yönəldilməsi məqsədilə yaradılmışdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun IFC CF-dəki investisiyasının ədalətli dəyəri 30,180 min AZN (2015: 16,696 min AZN) təşkil etmişdir.

IFC ALAC Afrika, Latin Amerikası və Karib regionlarında inkişaf investisiyalarının müəyyən edilməsi, alınması, saxlanması və silinməsi məqsədilə yaradılmışdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun IFC ALAC-dakı investisiyasının ədalətli dəyəri 106,340 min AZN (2015: 109,020 min AZN) təşkil etmişdir.

Elan edilmiş bütün dividendlər ARDNF tərəfindən yuxarıda qeyd edilmiş fondlara təkrar investisiya edilmişdir.

NB Caspian Partners inkişaf etmiş bazarlarda əsasən "buy-out" fondlarına investisiya məqsədi ilə yaradılmış ayrıca idarə olunan Özəl Kapital mandatıdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun "NB Caspian Partners" mandatında investisiyasının ədalətli dəyəri 41,884 min AZN (2015: sifir) təşkil etmişdir.

"AYİB EPF" Mərkəzi və Şərqi Avropa, Aralıq dənizi bölgəsi və Mərkəzi Asiyada investorların iştirak paylarının mübadiləsi vasitəsilə AYİB-in kapital investisiyalarına investisiya yatırmaq məqsədilə formalaşmışdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun "AYİB EPF"-dəki investisiyasının ədalətli dəyəri 1,705 min AZN (2015: sifir) təşkil etmişdir.

Daşınmaz Əmlak Fondları

Daşınmaz əmlak portfelini üzrə dolayı investisiyalar yeddi özəl daşınmaz əmlak fonduna investisiyalardan və bir orta qat investisiyadan ibarətdir: AXA Real Estate Investment Manager Pan European Value Added Venture Ltd Partnership S.C.S (PEVAV), Pramerica European Value Partners Ltd Partnership S.C.S (EVP), Blackstone Real Estate Partners Europe V S.C.S (BREP EUROPE V), PAG Real Estate Partners Ltd Partnership S.C.S (PREP), PGIM Asia Property Fund III Ltd Partnership S.C.S (ASPF III), Redwood Japan Logistics Fund II Ltd Partnership S.C.S (RJLF II), Starwood Global Opportunity Fund XI Ltd Partnership S.C.S (SOF XI) və Frankfurt şəhərinin mərkəzində yerləşən "Jungthof Plaza" ofis binasına yatırılmış orta qat investisiya. Fond Lüksemburqda yerləşən törəmə müəssisələri - Sofaz RE Holding S.A.R.L və Sofaz Re Fund S.A.R.L. vasitəsilə həmin fondlara investisiya etmişdir.

"PEVAV" Böyük Britaniya, Almaniya, Fransa, İspaniya, İtaliya, Niderland Krallığı, Polşa və Şimal/Skandinaviya regionu daxil olmaqla, Avropa ölkələrinə yönəldilmiş əlavə dəyər qazandıran əmlak strategiyalarının həyata keçirilməsi üçün yaradılmışdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun PEVAV-dakı investisiyasının ədalətli dəyəri 103,422 min AZN (2015: 88,070 min AZN) təşkil etmişdir.

EVP əsasən Fransa, Almaniya, İtaliya və İspaniya daxil olmaqla Avrozonada ölkələrində daşınmaz əmlakın alınması məqsədilə yaradılmış əlavə dəyər qazandıran investisiya profili daşınmaz əmlak fondudur. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun EVP-dəki investisiyasının ədalətli dəyəri 33,738 min AZN (2015: 70,309 min AZN) təşkil etmişdir.

BREP EUROPE V opportunist daşınmaz əmlak fondudur və əsasən Böyük Britaniya, Almaniya, İspaniya və İtaliyada investisiyalar həyata keçirir. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə BREP EUROPE V Fondun kapital cəlb etməmişdir.

PREP əsasən Yaponiya, Çin və Avstraliya kimi ölkələrə yönəldilmiş dəyər qazandıran investisiya strategiyası fondudur. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun PREP-dəki investisiyasının ədalətli dəyəri 104,260 min AZN (2015: sıfır) təşkil etmişdir.

ASPF III əsasən Avstraliya, Çin, Yaponiya, Malaziya və Sinqapurdakı əsas bazarlarda əlavə dəyər qazandıran investisiya strategiyaları həyata keçirir. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun ASPF III-dəki investisiyasının ədalətli dəyəri 70,259 min AZN (2015: sıfır) təşkil etmişdir.

RJLF II əsasən Yaponiyada loqistika əmlakına investisiyalar edən opportunist daşınmaz əmlak fondudur. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun RJLF II-dəki investisiyasının ədalətli dəyəri 63,473 min AZN (2015: sıfır) təşkil etmişdir.

SOF XI əsasən ABŞ və Avropada kommersiya daşınmaz əmlakının bütün kateqoriyalarına investisiya edən opportunist daşınmaz əmlak fondudur. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə SOF XI Fondun kapital cəlb etməmişdir.

Fond EVP ilə birlikdə Frankfurt şəhərinin mərkəzində yerləşən "Jungthof Plaza" ofis binasına orta qat investisiya etmişdir. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun bu investisiyasının ədalətli dəyəri 18,644 min AZN (2015: sıfır) təşkil etmişdir.

10 AMORTİZASIYA EDİLMİŞ DƏYƏRDƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ

Amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivləri aşağıdakılardan ibarətdir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivlərinin cari hissəsi	142,206	139,828
Amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivlərinin uzunmüddətli hissəsi	5,378,473	4,726,083
Cəmi amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivləri	5,520,679	4,865,911

Bunlar aşağıdakıların korporativ istiqrazlarından ibarətdir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Cənub Qaz Dəhlizi QSC (Southern Gas Corridor)	4,637,435	4,006,976
Azerbaijan (ACG) Ltd (AzACG Ltd)	557,435	544,214
Mercury Investments and Holdings Ltd.	325,809	314,721
Cəmi amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivləri	5,520,679	4,865,911

1 may 2014-cü, 23 iyul 2014-cü, 25 sentyabr 2014-cü və 28 noyabr 2014-cü il tarixlərində Fond "Cənub Qaz Dəhlizi" QSC-nin istiqrazlarını müvafiq olaraq 917,321 min ABŞ dolları, 1,246,355 min ABŞ dolları, 101,120 min ABŞ dolları və 252,200 min ABŞ dolları məbləğində nominal dəyərə almışdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə bu istiqrazların balans dəyəri müvafiq olaraq 1,693,652 min AZN, 2,295,732 min AZN, 185,845 min AZN və 462,206 min AZN olmuşdur (2015: müvafiq olaraq 1,463,963 min AZN, 1,983,079 min AZN, 160,530 min AZN və 399,403 min AZN). Həmin istiqrazların ödəmə müddəti müvafiq olaraq 1 may 2024, 23 iyul 2024, 25 sentyabr 2024 və 28 noyabr 2024-cü il tarixlərində başa çatır və kupon dərəcələri 6-aylıq USD LIBOR + 1% təşkil edir.

26 sentyabr 2012-ci il tarixində Fond "Mercury Investments and Holdings Ltd." şirkətinin istiqrazlarını 200,000 min ABŞ dolları məbləğində nominal

dəyərə almışdır. 31 dekabr 2016 və 2015-ci il tarixlərinə bu istiqrazların balans dəyəri müvafiq olaraq 325,809 min AZN və 299,405 min AZN olmuşdur. İstiqrazların ödəmə tarixi 31 dekabr 2027-ci ildir və kupon dərəcəsi 6 aylıq USD LIBOR + 1.335% təşkil edir. Alış Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 27 oktyabr 2011-ci il tarixli 519 nömrəli "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun valyuta vəsaitinin idarə edilməsi Qaydaları" haqqında Fərmanına uyğun olaraq həyata keçirilmişdir. Bu istiqrazın buraxılmasının əsas məqsədi Azərbaycan Respublikasında Gəmiqayıрма zavodunun təkmilləşdirilməsi və yenidən qurulması olmuşdur.

5 iyul 2011-ci il tarixində Fond "AzAÇG" şirkətinin (SOCAR-ın 100% mülkiyyətində olan törəmə müəssisə) istiqrazlarını 485,000 min ABŞ dolları məbləğində nominal dəyərə almışdır. İstiqrazların alınması Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28 dekabr

2010-cu il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "2011-ci ildə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun vəsaitinin istifadə edilməsinin əsas istiqamətləri (proqramı)" çərçivəsində alınmışdır. Proqrama uyğun olaraq ARDNF Xəzər Dənizi hövzəsində fəaliyyət göstərən neft və qaz şirkətlərinin qiymətli kağızlarına investisiya yatıra bilər. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə bu istiqrazların balans dəyəri 557,435 min AZN (2015: 544,214 min AZN) olmuşdur. Həmin istiqrazların ödəmə müddəti 31 dekabr 2024-cü ildə başa çatır və kupon dərəcəsi 6-aylıq USD LIBOR + 1% təşkil edir.

Qiymətli kağızların saxlanması xidmətlərini Azərbaycan Respublikasının Milli Depozit Mərkəzi təmin edir. İstiqrazlar saxlanıldığı müddət ərzində faiz gəlirini əldə etmək məqsədilə Fondun rəhbərliyi istiqrazları planlaşdırılmış ödəniş tarixində saxlamaq niyyətindədir və imkanına malikdir.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

Min Azərbaycan Manatı ilə	Korporativ istiqrazlar
Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	
BB	5,520,679
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	5,520,679
Cəmi amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivləri	5,520,679

31 dekabr 2015-ci il tarixinə amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

Min Azərbaycan Manatı ilə	Korporativ istiqrazlar
Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	
BBB	4,006,977
BB	858,934
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	4,865,911
Cəmi amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivləri	4,865,911

Kredit reytingləri Standard & Poor's agentliyinin reytinglərinə (belə reytinglərin mövcud olduğu halda) və ya Standard & Poor's reyting şkalası üzrə ən yaxın ekvivalentə çevrilmiş Moody's

və ya Fitch reytinglərinə əsaslanır. Amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivlərinin hər bir kateqoriyasının ədalətli dəyəri haqqında məlumat

üçün 22-ci Qeydə baxın. Əlaqəli tərəflərin buraxdığı amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivləri haqqında məlumat 25-ci Qeyddə açıqlanır.

11 QIZIL KÜLÇƏLƏR

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 iyun 2001-ci il tarixli 511 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş, 21 dekabr 2001-ci il tarixli 607 nömrəli Fərmanı, 1 mart 2005-ci il tarixli 202 nömrəli Fərmanı, 10 fevral 2010-cu il tarixli 216 nömrəli Fərmanı, 27 oktyabr 2011-ci il tarixli 519 nömrəli Fərmanı ilə əlavə və dəyişikliklər

edilmiş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun valyuta vəsaitinin saxlanması, yerləşdirilməsi və idarə edilməsi Qaydaları"na uyğun olaraq London Qiymətli Metallar Bazarı Assosiasiyasının tələblərinə uyğun qızıl külçələr Fondun investisiya portfelinə daxil edilə bilər.

Qızıl külçələrin hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
1 yanvar tarixinə ilkin qalıq	1,618,895	902,144
Qızıl külçələrin ədalətli dəyərle yenidən qiymətləndirilməsi üzrə xalis gəlir/(zərər)	349,574	716,751
31 dekabr tarixinə yekun qalıq	1,968,469	1,618,895

12 İNVESTİSIYA MÜLKİYYƏTİ

İnvestisiya mülkiyyətinin hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
1 yanvar tarixinə investisiya mülkiyyətinin ədalətli dəyəri	2,233,689	805,472
Əlavələr	177,514	459,837
Silinmələr	(166)	-
Ədalətli dəyər üzrə gəlir/(zərər)	(26,827)	50,380
Təqdimat valyutasına çevrilmənin təsiri	235,415	918,000
31 dekabr tarixinə investisiya mülkiyyətinin ədalətli dəyəri	2,619,625	2,233,689

İnvestisiya mülkiyyəti Moskvanın biznes mərkəzi "Tverskaya 16" ünvanında yerləşən "Qalereya Aktyor" müxtəlif təyinatlı ofis-ticarət mərkəzi, London, 78 Seynt Ceyms ünvanında yerləşən ofis kompleksi, Parisin "Vandom meydanı 8" ünvanında yerləşən ofis, ticarət və yaşayış kompleksindən, Cənubi Koreyanın Seul şəhərində yerləşən "Payn Avenyu A qülləsi" kompleksindən, Yaponiyanın Tokio şəhərində yerləşən "Kirarito Ginza" ticarət kompleksindən və İtaliyanın Milan şəhərində yerləşən "Palazzo Turati" ofis binasından ibarətdir. Bütün daşınmaz əmlaklar kommersiya şərtləri ilə lizinəqə verilmişdir.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə investisiya mülkiyyəti səlahiyyət verilmiş müstəqil qiymətləndiricilər olan peşəkar qiymətləndirmə şirkətləri tərəfindən həyata keçirilmiş qiymətləndirmələr əsasında müəyyən edilmiş ədalətli dəyərlə uçota alınır. Qiymətləndiricilər bu kateqoriyadan olan investisiya əmlakının qiymətləndirilməsi sahəsində tanınmış mütəxəssislərdir. Ədalətli dəyər aktivlərin qiymətləndirmə tarixində yaxşı məlumatlandırılmış və bu cür əməliyyatı həyata keçirməkdə maraqlı olan alıcı və satıcı arasında kommersiya cəhətdən müstəqil əməliyyatlarda mübadilə edilə bilən

məbləği nəzərdə tutur. Əmlakın ədalətli dəyəri əsasən müqayisə edilə bilən əmlakın qiyməti, bazar məlumatı, diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti metodu (gəlir yanqması) və cari bazar səviyyələri üzrə məsləhətlər vermiş səlahiyyətli müstəqil qiymətləndiricilərin ekspert rəyindən istifadə etməklə müəyyən olunmuşdur.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə 820,589 min AZN dəyərində investisiya mülkiyyəti borc ilə əlaqədar olaraq üçüncü tərəflərə girov verilmişdir. 15-ci Qeydə baxın.

İnvestisiya mülkiyyətlərinin ədalətli dəyərindəki artım aşağıdakı cədvəllərdə ətraflı təhlil edilir:

İnvestisiya mülkiyyəti	Ədalətli dəyər 2016	Ədalətli dəyərin dəyişməsi	Təqdimat valyutasına çevrilmənin effekti	Əlavələr	Silinmələr	Ədalətli dəyər 2015
"Qalereya Aktyor", Tverskaya 16, Moskva	145,709	(12,902)	39,316	2,655	-	116,640
"78 Seynt Ceyms" UT, London	413,840	(57,545)	(30,601)	-	-	501,986
"SCI 8 Vandom Meydanı", Paris	326,269	16,295	27,328	2,052	-	280,594
"Kirarito Ginza", Tokio	820,589	22,091	117,538	-	-	680,960
"Payn Avenyu A qülləsi", Seul	728,642	6,022	69,277	-	(166)	653,509
"Palazzo Turati", Milan	184,576	(788)	12,557	172,807	-	-
	2,619,625	(26,827)	235,415	177,514	(166)	2,233,689

İnvestisiya mülkiyyətlərinin ədalətli dəyərindəki artım aşağıdakı cədvəllərdə ətraflı təhlil edilir:

İnvestisiya mülkiyyəti	Ədalətli dəyər 2015	Ədalətli dəyərin dəyişməsi	Təqdimat valyutasına çevrilmənin effekti	Əlavələr	Ədalətli dəyər 2014
"Qalereya Aktyor", Tverskaya 16, Moskva	116,640	(4,866)	45,962	-	75,544
"78 Seynt Ceyms" UT, London	501,986	37,196	229,425	-	235,365
"SCI 8 Vandom Meydanı", Paris	280,594	7,366	122,617	124	150,487
"Kirarito Ginza", Tokio	680,960	1,505	219,822	459,633	-
"Payn Avenyu A qülləsi", Seul	653,509	9,179	300,174	80	344,076
	2,233,689	50,380	918,000	459,837	805,472

"SCI 8 Vandom Meydanı" kompleksinin təsis edilməsi

19 mart 2013-cü il tarixində Fond "xüsusi məqsədli müəssisə" vasitəsilə "AXA Real Estate" şirkətindən Parisin Vandom Meydanı 8 ünvanında yerləşən, dəyəri 135,000 min Avro olan "SCI 8 Vandom Meydanı" müxtəlif təyinatlı ofis, ticarət və yaşayış kompleksini satın almışdır. "SCI 8 Vandom Meydanı" kompleksi Fondun Fransada mülki ortaqlıq kimi təsis edilmiş, nizamnamə kapitalı 1,000 Avro təşkil edən və hüquqi ünvanı "6 place de Madeleine" olan dolaylı törəmə müəssisəsidir. Fond "SCI 8 Vandom Meydanı" daşınmaz əmlak kompleksini iki Lüksemburq şirkəti (Luxcos) vasitəsilə idarə edir: SOFAZ RE Europe Holding S.a.r.l. - 100% Fondun mülkiyyətində olan, nizamnamə kapitalı 12,500 Avro təşkil edən və hüquqi ünvanı Lüksemburqda yerləşən özəl məhdud şirkətdir. SOFAZ RE Europe Holding S.a.r.l. "SCI 8 Vandom Meydanı" kompleksindəki 0.1%-lik iştirak payına malikdir. SOFAZ RE Europe Sarl - 100% SOFAZ RE Europe Holding S.a.r.l.-in mülkiyyətində olan, nizamnamə kapitalı 12,500 Avro təşkil edən və hüquqi ünvanı Lüksemburqda yerləşən özəl məhdud şirkətdir. SOFAZ RE Europe Sarl "SCI 8 Vandom Meydanı" kompleksindəki 99.9%-lik iştirak payına malikdir. 2016-cı il ərzində "SCI 8 Vandom Meydanı" kompleksindən əldə edilmiş 10,349 min AZN (2015: 6,682 min AZN) icarə gəliri və 20,729 min AZN (2015: 11,116 min AZN) məbləğində mənfəət) məbləğində əvvəlki xalis mənfəətinə/(zərərinə) yönəldilmişdir (xalis mənfəətə 16,295 min AZN (2015: 7,366 min AZN) məbləğində artım) məbləğində ədalətli dəyər üzrə artım daxildir).

"Tverskaya 16" SC-nin alınması

21 dekabr 2012-ci il tarixində Fond "Tverskaya 16" SC-də səsvermə səhmlərinin 100%-ni əldə etmişdir. Onun əsas fəaliyyəti Rusiyada, Moskvanın mərkəzi biznes rayonunda yerləşən

"Qalereya Aktyor" ofis-ticarət mərkəzinin idarə edilməsidir. 2016-cı il ərzində "Tverskaya 16" SC biznes mərkəzindən əldə edilmiş 5,127 min AZN (2015: 4,846 min AZN) məbləğində icarə gəliri və 11,767 min AZN məbləğində zərər (2015: 2,903 min AZN məbləğində zərər) Fondun vergidən əvvəlki xalis mənfəətinə/(zərərinə) yönəldilmişdir (xalis zərəyə 12,902 min AZN (2015: 4,866 min AZN) məbləğində azalma) məbləğində ədalətli dəyər üzrə azalma daxildir).

78 Seynt Ceyms ünvanında yerləşən Unit Trestinin təsis edilməsi ("Unit Tresti")

Unit Tresti 22 noyabr 2012-ci ildə Trest Sənədinin müddəasına uyğun olaraq təsis edilmişdir. SOFAZ Re Limited, SOFAZ RE UK L.P. müəssisəsinin əsas partnyoru olaraq, Unit Trestində 99%-lik iştirak payına malikdir. SOFAZ Re Min Limited Unit Trestində 1%-lik iştirak payına malikdir. SOFAZ Re Limited, SOFAZ RE UK L.P. və SOFAZ RE Min Limited müəssisələrinin yekun mülkiyyətçisi Azərbaycan Dövlət Neft Fondudur. Unit Tresti Böyük Britaniyada yerləşən daşınmaz əmlaka investisiyalar edir və 78 Seynt Ceyms ünvanında yerləşən ofis kompleksinə sahibdir. Unit Trestin təsis edildiyi, rezident olduğu və daim yerləşdiyi yer Cersi, Kanar adalarıdır. 2016-cı il ərzində Unit Tresti ofis kompleksindən əldə edilmiş 20,810 min AZN (2015: 15,174 min AZN) məbləğində icarə gəliri və 39,515 min AZN məbləğində zərər (2015: 50,246 min AZN məbləğində mənfəət) Fondun vergidən əvvəlki xalis mənfəətinə/(zərərinə) yönəldilmişdir (xalis zərəyə 57,545 min AZN (2015: 37,196 min AZN) məbləğində artım) məbləğində ədalətli dəyər üzrə azalma daxildir).

"Payn Avenyu A qülləsi" kompleksinin alınması

31 mart 2014-cü il tarixində ARDNF "Mirae Asset Management"-dən Daşınmaz Əmlak Fondu Strukturunda Benefisiar Sertifikatların ("BS") 100%-lik payını əldə etməklə, Cənubi

Koreyanın Seul şəhərində dəyəri 469,007 milyon Cənubi Koreya vonu (346,250 min AZN) olan "Payn Avenyu A qülləsi" kompleksinin alışı yekunlaşdırmışdır. 2016-cı il tarixində başa çatan il ərzində "Payn Avenyu A qülləsi" kompleksindən əldə edilmiş 27,687 min AZN məbləğində icarə gəliri (2015: 28,142 min AZN) və 41,358 min AZN məbləğində mənfəət (2015: 32,366 min AZN) məbləğində əvvəlki xalis mənfəətinə/(zərərinə) yönəldilmişdir (xalis mənfəətə 6,022 min AZN (2015: 9,179 min AZN) məbləğində artım) məbləğində ədalətli dəyər üzrə artım daxildir).

"Kirarito Ginza" ticarət kompleksinin təsis edilməsi

21 avqust 2016-cı il tarixində ARDNF Tokumei Kumiai ("TK") sazişi çərçivəsində fəaliyyət göstərən operator şirkətinə 51,989 milyon Yapon yeni məbləğində (455,736 min AZN) investisiya etmişdir. Bu investisiyanın 98%-i Operator Şirkətinin kapitalı hesabına formalaşır, 2%-i isə Aktivlərin İdarəedilməsi Menecerləri adından çıxış edən PGIM Real Estate (Yaponiya) şirkətinə məxsusdur. ARDNF Operator Şirkətinə yatırılmış bu investisiyanı (pul vəsaitlərindən istifadə hüququnu) istənilən vaxt satmaq hüququna malikdir. Operator Şirkəti investordan əldə etdiyi vəsait hesabına Tokio şəhərinin Ginza rayonunda yerləşən ticarət obyektini kimi fəaliyyət göstərən daşınmaz əmlak üçün investisiyanın alınması ilə bağlı xərclər daxil olmaqla, 52,434 milyon Yapon yeni məbləğində (459,633 min AZN) sərmayə yatırmışdır. Ətraflı məlumat üçün 26-cı qeydə baxın. 2016-cı il tarixində başa çatan il ərzində "Kirarito Ginza" ticarət kompleksindən əldə edilmiş 27,430 min AZN (2015: 6,533 min AZN) məbləğində icarə gəliri və 40,445 min AZN məbləğində mənfəət (2015: 5,520 min AZN) məbləğində əvvəlki xalis mənfəətinə/(zərərinə) yönəldilmişdir (xalis mənfəətə 22,091 min AZN (2015: 1,505 min AZN) məbləğində artım) məbləğində ədalətli dəyər üzrə artım daxildir).

fəətə 22,091 min AZN (2015: 1,505 min AZN) məbləğində artım) məbləğində ədalətli dəyər üzrə artım daxildir).

"Palazzo Turati" ofis binasının təsis edilməsi

2016-cı ilin may ayında Fond Milan şəhərində yerləşən və dəyəri 97 milyon Avro təşkil edən Palazzo Turati ofis binasının satın alınmasına dair razılıq əldə etmişdir. Bu investisiyanı almaq üçün Fond 100% onun nəzarətində olan Daşınmaz Əmlak İnves-

tisiya Fondunu (REIF) təsis etmişdir. Fond Lüksemburqda yerləşən törəmə müəssisəsi - Sofaz RE Europe S.A.R.L. vasitəsilə REIF-ə investisiya etmişdir. 2016-cı il ərzində Palazzo Turati ofis binasından əldə edilmiş 5,426 min AZN (2015: sıfır) məbləğində icarə gəliri və 24,515 min AZN məbləğində mənfəət (2015: sıfır) Fondun vergidən əvvəlki xalis mənfəətinə/(zərərinə) yönəldilmişdir (xalis mənfəətə 788 min AZN (2015: sıfır) məbləğində ədalətli dəyər üzrə azalma daxildir).

13 BİRGƏ MÜƏSSİSƏLƏRƏ İNVESTİSIYALAR

Fondun birgə müəssisələrə investisiyalarının balans dəyərinin hərəkəti aşağıdakı cədvəldə göstərilir.

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
1 yanvar tarixinə balans dəyəri	631,895	319,933
Birgə müəssisələrə investisiyalara əlavələr	153,000	300,604
Birgə müəssisələrin vergidən sonrakı maliyyə nəticələrində pay	2,694	11,358
31 dekabr tarixinə balans dəyəri	787,589	631,895

21 iyun 2013-cü il tarixində Caspian Drilling Company (90% iştirak payı) və SOCAR (10% iştirak payı) birgə "SOCAR Rig Assets" MMC-ni təsis etmişdir. "SOCAR Rig Assets" MMC-nin nizamnamə kapitalı 1,000 AZN həcmində müəyyən edilmişdir (hər bir səhmin nominal dəyəri 10 AZN olmaqla, 100 səhm). Müəssisənin əsas fəaliyyəti Xəzər dənizində eməliyyatların aparılması üçün altıncı nəsil yarım dalmı qazma qurğusunun tikintisini səhmdarların

müvafiq paylarına proporsional olaraq maliyyələşdirməkdən ibarətdir. 5 iyul 2013-cü il tarixində Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu "SOCAR Rig Assets" MMC-nin bütün səhmlərini "Caspian Drilling" şirkətindən nominal dəyər əldə etmişdir. Fond tərəfindən satın alınmazdan əvvəl "SOCAR Rig Assets" MMC hər hansı fəaliyyət həyata keçirməmişdir. Satılmadan sonra "SOCAR Rig Assets" MMC-nin adı dəyişilərək "Azerbaijan Rigs" MMC

adlandırılmışdır. 2016-cı il ərzində Fond müəssisənin ödənilmiş kapitalına birbaşa olaraq 153,000 min AZN (2015: 300,604 min AZN) məbləğində əlavə maliyyə qoyuluşu etmişdir. Satın alınan müəssisənin fəaliyyəti ilə əlaqədar bütün strateji maliyyə və eməliyyat qərarları hər iki səhmdarın birgə razılığı ilə qəbul olunur. Birgə müəssisənin maliyyə nəticələri hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında pay iştirakı üzrə uçot metoduna əsasən tanınır.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun birgə müəssisəsində iştirak payı və həmin müəssisənin maliyyə göstəriciləri haqqında ümumi məlumat, o cümlədən ümumi aktivlər, öhdəliklər, gəlirlər, mənfəət və ya zərər haqqında məlumat aşağıda əks etdirilir:

Adı	Cari aktivlər	Uzunmüddətli aktivlər	Cari öhdəliklər	Uzunmüddətli öhdəliklər	Gəlir	Sair gəlirlər	Xərclər	Mənfəət/ (zərər)	İştirak payı (%)	Təsis edildiyi ölkə
Azerbaijan Rigs* MMC	127,414	747,708	(1)	-	-	4,099	(1,106)	2,993	90%	Azərbaycan

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Fondun birgə müəssisəsində iştirak payı və həmin müəssisənin maliyyə göstəriciləri haqqında ümumi məlumat, o cümlədən ümumi aktivlər, öhdəliklər, gəlirlər, mənfəət və ya zərər haqqında məlumat aşağıda əks etdirilir:

Adı	Cari aktivlər	Uzunmüddətli aktivlər	Cari öhdəliklər	Uzunmüddətli öhdəliklər	Gəlir	Sair gəlirlər	Xərclər	Mənfəət/ (zərər)	İştirak payı (%)	Təsis edildiyi ölkə
"Azerbaijan Rigs" MMC	169,770	536,392	(4,052)	-	-	16,010	(3,391)	12,619	90%	Azərbaycan

14 DAXİL OLMUŞ VƏSAİTLƏR

Fonda daxil olmuş vəsaitlərdə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Neftin və qazın satışından əldə olunan vəsaitlər	8,320,046	7,369,582
Bonuslar	82	2,108
Boru kəməri tranzit tarifləri	17,954	11,595
Akrhesabı ödənişlər	3,266	2,220
Cəmi daxil olmuş vəsaitlər	8,341,348	7,385,505

15 UZUNMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Müddətli kredit (GK001 - Tokio, Yaponiya)	472,007	-
Zəmanət depozitləri	37,776	30,934
Digər	243	1,533
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər	510,026	32,467

Zəmanət depozitləri Tokio şəhərində yerləşən "Kirarito Ginza" ticarət kompleksi üçün icarədarlar tərəfindən ödənilmiş 19,797 min AZN (2015: 16,164 min AZN), Seul şəhərində yerləşən "Payn Avenyu A qülləsi" kompleksi üçün ödənilmiş 16,327 min AZN (2015: 14,770 min AZN) və Paris şəhərində yerləşən "SCI 8 Vandom Meydanı" kompleksi üçün ödənilmiş

1,652 min AZN (2015: sıfır) məbləğində qabaqcadan ödənişlərdən ibarətdir.

Müddətli kredit Yapon yeni ilə ifadə olunmuşdur. Bank kreditlərinin ödəmə tarixi 9 sentyabr 2024-cü ildir və kupon dərəcəsi illik 0.81% (2015: sıfır) təşkil edir. Kredit üçün investisiya mülkiyyəti girov qoyulmuşdur. 12-ci Qeydə baxın.

Fond hecinq uçotu aparmır və xarici valyuta öhdəlikləri və ya faiz dərəcələrinin dəyişməsi riskləri ilə bağlı hər hansı hecinq əməliyyatı həyata keçirməmişdir. Borc öhdəliklərinin balans və ədalətli dəyəri haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	Balans dəyəri 2016	2015	Ədalətli dəyər 2016	2015
Müddətli kredit (GK001 - Tokio, Yaponiya)	472,007	-	472,007	-
Cəmi borclar	472,007	-	472,007	-

Cari borcların ədalətli dəyəri diskontlaşdırmanın təsiri əhəmiyyətli olmadığına görə onların balans dəyərinə bərabərdir. Ədalətli dəyər 0.81% (2015: sıfır) faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış nağd pul axınlarına əsasən müəyyən edilir və ədalətli dəyər iyerarxiyasının 2-ci Səviyyəsinə aid edilir.

16 FAİZ VƏ SAİR INVESTİSIYA GƏLİRLƏRİ

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri	519,939	432,953
<i>Amortizasiya olunmuş dəyərdə əks etdirilən aktivlər üzrə faiz gəliri:</i>		
Müddətli depozitlər üzrə faiz	146,017	72,202
Amortizasiya edilmiş dəyərdə maliyyə aktivlərindən gəlir	95,503	46,545
Pul bazarı fondlarından gəlir	3,309	2,884
Tələbli depozitlər üzrə faiz	85,976	104
<i>Sair investisiya gəliri</i>		
Dividend gəliri	122,262	55,043
Daşınmaz əmlak və özəl kapital fondları üzrə gəlir	32,824	-
Cəmi faiz və sair investisiya gəlirləri	1,005,830	609,731

17 XARİCİ VALYUTA ƏMƏLIYYATLARI ÜZRƏ MƏZƏNNƏ FƏRQİ

Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis məzənnə fərqi aşağıdakılardan ibarətdir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə məzənnə fərqi reallaşdırılmamış xalis gəlir	5,113,878	22,505,807
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə məzənnə fərqi reallaşdırılmış xalis gəlir/(zərər)	206,969	(44,928)
Cəmi xarici valyuta əməliyyatları üzrə məzənnə fərqi reallaşdırılmış xalis gəlir	5,320,847	22,460,879

18 MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏRDƏ ƏKS OLUNAN ƏDALƏTLİ DƏYƏR İLƏ HESABLANMIŞ MALİYYƏ AKTİVLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRLƏ YENİDƏN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ ÜZRƏ XALIS ZƏRƏR

Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivləri üzrə xalis zərər aşağıdakılardan ibarətdir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Ədalətli dəyər düzəlişi üzrə reallaşdırılmamış gəlir/(zərər)	82,537	(347,336)
Ticarət əməliyyatları üzrə reallaşdırılmış (zərər)/gəlir	(10,871)	66,729
Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivləri üzrə xalis gəlir/(zərər)	71,666	(280,607)

19 ƏMƏLIYYAT XƏRCLƏRİ

Əməliyyat xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Aktivlərin idarə edilməsi haqları	2,464	1,357
Tөрəmə müəssisələrin əməliyyat xərcləri	30,301	17,246
Əmək haqqı, məvaciblər və işçilərə müavinətlər	5,073	4,471
Bank komissiyon haqları	1,525	1,505
Amortizasiya xərcləri	9,079	6,287
Qısamüddətli lisenziya haqqı	3,977	272
Rabitə xərcləri	363	597
Sair əməliyyat xərcləri	3,468	3,398
Cəmi əməliyyat xərcləri	56,250	35,133

20 FOND TƏRƏFİNDƏN KÖÇÜRMƏLƏR

2016-cı il ərzində dövlət büdcəsinə, habelə, dövlət təşkilatlarına, dövlətə məxsus müəssisələrə və şirkətlərə köçürmələr aşağıdakılar əsasında həyata keçirilmişdir:

• "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2016-cı il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 dekabr 2015-ci il tarixli 719 nömrəli Fərmanına;

• "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2016-cı il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 dekabr 2015-ci il tarixli 719

nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 18 mart 2016-cı il tarixli 852 nömrəli Fərmanına.

2015-ci il ərzində dövlət büdcəsinə, habelə, dövlət təşkilatlarına, dövlətə məxsus müəssisələrə və şirkətlərə köçürmələr aşağıdakılar əsasında həyata keçirilmişdir:

• Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2015-ci il büdcəsi" haqqında 19 yanvar 2015-ci il tarixli 443 nömrəli Fərmanına, "2015-ci ildə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun vəsaitinin istifadə edilməsinin əsas istiqamətləri" haqqında Proqrama.

21 MƏNFƏƏT VERGİSİ

Fond vergi hesabatlarını Rusiya Federasiyasının, Lüksemburqun və Fransanın vergi qanunvericiliyinin tələbləri əsasında hazırlayır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 509-IVQD sayılı 21 dekabr 2012-ci il tarixli Fərmanına və Milli Məclisin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcələsinə dəyişikliklərin edilməsi haqqında 29 dekabr 2012-ci il

tarixli qanununa uyğun olaraq, 1 yanvar 2013-cü ildən etibarən ARDNF korporativ mənfəət vergisinin ödənilməsindən azad edilmişdir. ARDNF-nin Cersi adalarında qeydiyyatdan keçmiş bütün şirkətləri "Beynəlxalq Xidmət Şirkətləri" olduğuna görə korporativ mənfəət vergisindən azaddırlar. Nəticə etibarilə ARDNF-nin Azərbaycan və Böyük Britaniyadakı fəaliyyəti ilə bağlı müvəqqəti

fərqlər mövcud deyil. Yaponiya hökuməti ilə imzalanmış ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması haqqında sazişə əsasən Tokumei Kumiai ("TK") investisiyalarından əldə edilmiş gəlirlər bu ölkədə vergiyə cəlb edilmir.

Rusiya Federasiyasında fəaliyyət göstərən şirkətlər üçün standart korporativ mənfəət vergisi dərəcələri 2016 və 2015-

ci illər üzrə 20% təşkil etmişdir. Lüksemburq və Fransa törəmə müəssisələri 33.3% (2015: 33.3%) dərəcəsində mənfəət vergisinə cəlb ediliblər.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarındakı aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə onların vergi bazası arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi effektini əks

etdirir. Müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin müxtəlif üsullarla tanınmasından, eləcə də müəyyən aktivlərin qeydə alınmış dəyərindən yaranır.

22 MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir:

(i) 1-ci səviyyəyə oxşar aktiv və öhdəliklər üçün fəal bazarlarda kotirovka olunan qiymətlərlə qiymətləndirmələr (təshih edilməmiş) (ii) 2-ci səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlərdən yaranan) müşahidə edilə bilən ilkin əhəmiyyətli məlumatların istifadə edildiyi qiymətlər-

dirmə üsulları vasitəsilə əldə edilən qiymətləndirmələr və (iii) 3-cü səviyyəyə müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan qiymətləndirmələr (müşahidə edilməyən ilkin məlumatlar) daxildir. Maliyyə alətlərini ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə iyerarxiyalarına bölmək üçün rəhbərlik peşəkar mülahizələr irəli sürür.

Ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli dərəcədə düzəlişlər tələb edən müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edildikdə, bu qiymətləndirmə 3-cü Səviyyəyə aid edilir. İstifadə edilən məlumatların əhəmiyyətliyi bütövlükdə ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi ilə ölçülür.

(a) Dövr ədalətli dəyər qiymətləndirmələri

Dövr ədalətli dəyər qiymətləndirmələri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda hər bir hesabat dövrünün sonunda mühasibat uçotu standartları ilə tələb edilən və ya icazə verilən qiymətləndirmələrdir. Dövr ədalətli dəyər qiymətləndirmələrinin aid edildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyalarının səviyyəsi aşağıda göstərilir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	31 dekabr 2016			31 dekabr 2015			Cəmi
	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi	Səviyyə 1	Səviyyə 2	
Aktivlərin ədalətli dəyəri Maliyyə aktivləri							
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	40,726,478	-	-	40,726,478	38,823,295	-	-
Agentlik/Beynəlmillə qurumların istiqrazları	7,469,002	-	-	7,469,002	5,485,835	-	-
Korporativ istiqrazlar	21,691,572	-	-	21,691,572	22,084,832	-	-
Suveren istiqrazlar	3,050,224	-	-	3,050,224	3,310,346	-	-
Kapital qiymətli kağızları	5,404,665	-	-	5,404,665	4,002,867	-	-
Pul bazarı	3,111,015	-	-	3,111,015	3,534,182	-	-
Teminatlı istiqrazlar	-	-	-	-	405,233	-	-
Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər maliyyə aktivləri			737,966	737,966	-	-	396,969
Özəl Kapital Fondları	-	-	344,171	344,171	-	-	238,590
Daşınmaz Əmlak Fondları	-	-	393,795	393,795	-	-	158,379
Qeyri-maliyyə aktivləri	1,968,469	-	2,756,566	4,725,035	1,618,895	-	2,370,493
İnvestisiya mülkiyyəti	-	-	2,619,625	2,619,625	-	-	2,233,689
Qızıl külçələr	1,968,469	-	-	1,968,469	1,618,895	-	-
Əmlak və avadanlıqlar, xalis	-	-	136,941	136,941	-	-	136,804
Ədalətli dəyər dəvri qiymətləndirilən cəmi aktivlər	42,694,947	-	3,494,532	46,189,479	40,442,190	-	2,767,462
							43,209,652

Səviyyə 3 üzrə ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsində istifadə olunan ilkin məlumatlar və qiymətləndirmə modelləri aşağıdakı kimidir:

"Qalereya Aktyor" ofis-ticarət mərkəzinin qiymətləndirilməsi zamanı pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən istifadə olunmuşdur. Əhəmiyyətli məlumat kimi 12% -14% civarında diskont dərəcəsi və daha az fəal qədər onun icarəsindən yaranan istifadə edilmişdir.

"78 Seynt Ceyms" ünvanında yerləşən daşınmaz əmlak kompleksinin qiymətləndirilməsi zamanı gəlir və bazar yanaşması modelindən istifadə edilmişdir. Əhəmiyyətli məlumat kimi 1.27% diskont dərəcəsi və bir kvadrat fut üçün 1,582 İngilis funt sterlinqi (3,440 AZN) məbləğində satış qiymətindən istifadə edilmişdir.

"SCI 8 Vandom Meydanı" daşınmaz əmlak kompleksinin qiymətləndirilməsi zamanı gəlir və bazar yanaşması modelindən istifadə edilmişdir. Hesablaşma zamanı 3.07% diskont dərəcəsi və oxşar daşınmaz əmlakın bir kvadrat metri üçün 2,611 Avro (4,868 AZN) məbləğində satış qiymətindən istifadə edilmişdir.

"Palazzo Turati" ofis binasının qiymətləndirilməsi üçün pul axınları-

nın diskontlaşdırılması proqnozları əsasında gəlir modelindən istifadə olunmuşdur. Qiymətləndirmə zamanı istifadə edilmiş "nominal qiymətə" əsaslanan diskont dərəcələri mövcud lizin qın müddətinin başa çatmasına qədər onun icarəsindən yaranan gəlirlərinin 5.30%-nə və qüvvədə olan lizin qın müddəti başa çatdıqdan sonra yaranan nağd pul axınlarının reallaşması ilə əlaqədar risklər də nəzərə alınmaqla yekun inkişaf mərhələsi üzrə illik 5.70%-ə bərabərdir.

"Payn Avenyu A qülləsi" ofis kompleksinin qiymətləndirilməsi zamanı 50% çəkili bazar və gəlir yanaşması modellərindən istifadə etmişdir. Hər iki qiymətləndirmə modeli üçün maksimum və minimum dəyər hesablanmışdır. Bazar yanaşması modelində əhəmiyyətli məlumat kimi bir kvadrat metr üçün təxminən 7,150,000 Koreya vonu və 7,850,000 Koreya vonu (10,496 AZN – 11,524 AZN) civarında qiymətdən istifadə edilmişdir. Gəlir yanaşması modeli üçün əhəmiyyətli məlumat kimi 5,2% -5.4% civarında diskont dərəcəsindən istifadə edilmişdir.

"Kirarito Ginza" ticarət kompleksinin

qiymətləndirilməsi zamanı gəlirin kapitallaşdırılması modelindən istifadə edilmişdir. Əhəmiyyətli məlumat kimi müqayisəli məlumatların təhlili və daşınmaz əmlak ilə bağlı risk müqafatlarını maliyyə aktivləri üzrə gəlirliyə əlavə etməklə hesablanmış 2.6% diskont dərəcəsi istifadə edilmişdir.

Özəl kapital fondları pul axınlarının diskontlaşdırılması və ya bazar yanaşması modellərindən istifadə edilmişdir. Qiymətləndirmə üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən istifadə olunur və burada diskont dərəcəsi əhəmiyyətli ilkin məlumat hesab edilir.

Kapital və daşınmaz əmlak fondlarıdakı investisiyalar üçün vergi və faiz xərclərindən əvvəlki gəlirlərin (EBITDA) artması hesablanmış dəyərin yüksək olmasına gətirib çıxara bilər. Bundan əlavə, bazarın olmadığı təqdirdə diskontun artması dəyərin azalmasına səbəb ola bilər. Fond tərəfindən Səviyyə 3-dəki pay alətlərinə investisiyaların ədalətli dəyərinin qiymətləndirilməsində istifadə edilən müşahidə edilə bilməyən ilkin məlumatlar arasında heç bir əlaqə müəyyən edilməmişdir.

31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə ədalətli dəyər iyerarxiyasının 3-cü Səviyyəsi üzrə hərəkətlərin alətlərin növünə görə üzləşdirilməsi aşağıda göstərilir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər qiymətli kağızlar Korporativ səhmlər
1 yanvar 2016-cı il tarixinə ədalətli dəyər	396,969
İl üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınmış gəlir	65,313
Sair məcmu gəlirlərdə tanınmış gəlir	28,115
Alışlar	247,569
31 dekabr 2016-cı il tarixinə ədalətli dəyər	737,966

31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il üzrə ədalətli dəyər iyerarxiyasının 3-cü Səviyyəsi üzrə hərəkətlərin alətlərin növünə görə üzləşdirilməsi aşağıda göstərilir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər qiymətli kağızlar Korporativ səhmlər
1 yanvar 2015-ci il tarixinə ədalətli dəyər	93,495
İl üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınmış zərər	34,933
Sair məcmu gəlirlərdə tanınmış gəlir	52,439
Alışlar	216,102
31 dekabr 2015-ci il tarixinə ədalətli dəyər	396,969

(b) Ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməyən, lakin ədalətli dəyəri açıqlanan aktiv və öhdəliklər

Ədalətli dəyərin ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri üzrə təhlili və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməyən aktivlərin balans dəyəri aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 dekabr 2016			31 dekabr 2015			Balans dəyəri
	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	
Min Azərbaycan Manatı ilə							
AKTİVLƏR							
Amortizasiya edilmiş dəyerdə maliyyə aktivləri							
Korporativ istiqrazlar	-	5,520,679	-	-	4,865,911	-	4,865,911
Sair maliyyə aktivləri							
Debitor borcları	-	20,417	-	-	673	-	673
Cəmi aktivlər	-	5,541,096	-	-	4,866,584	-	4,866,584
ÖHDƏLİKLƏR							
Sair borc öhdəlikləri							
Müddətli kredit	-	472,007	-	-	-	-	-
Sair maliyyə öhdəlikləri							
Kreditor borcları	-	12,650	-	-	9,181	-	9,181
Cəmi öhdəliklər	-	484,657	-	-	9,181	-	9,181

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının 2-ci Səviyyəsində ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi pul vəsaitlərinin diskontlaşdırılması modelindən istifadə etməklə həyata keçirilmişdir. Fəal bazar qiyməti olmayan dəyşən faizli maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri onların balans dəyərinə bərabərdir. Fəal bazar qiyməti olmayan sabit faizli maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri analoji kredit riskinə və ödəmə müddətinə malik olan yeni alətlər üçün mövcud faiz dərəcələrini təbiiq etməklə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti metoduna əsaslanır.

23

MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Risklərin idarə edilməsi Fondun əməliyyatlarının mühüm elementidir. Fondun əməliyyatlarına xas olan risklər kredit riskinə, likvidlik, bazar və əməliyyat risklərinə aiddir. Həmin risklərlə bağlı Fondun risklərin idarə edilməsi siyasəti aşağıda icmal edilir.

Kredit riski
Fond kredit riskinə məruzdur ki, bu, maliyyə öhdəliyi olan bir tərəfin öhdəliyini yerinə yetirməməsi və nəticədə digər tərəfin maliyyə zərərinə məruz qalması riskidir. Fondun pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri və investisiya-

ları kredit riskinə məruz qala bilər. Fond kredit risklərini Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 iyun 2001-ci il tarixli 511 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş, 21 dekabr 2001-ci il tarixli 607 nömrəli Fərmanı, 1 mart 2005-ci il tarixli 202 sayılı Fərmanı, 10 fevral 2010-cu il tarixli 216 nömrəli Fərmanı, 27 oktyabr 2011-ci il tarixli 519 nömrəli Fərmanı ilə əlavə və dəyişikliklər edilmiş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun valyuta vəsaitinin saxlanması, yerləşdirilməsi və idarə edilməsi Qaydaları"na (bundan sonra birlikdə "Qaydalar") müvafiq olaraq idarə edir. Kredit riski investisiya aktivlərinin düzgün

seçilməsi, investisiya aktivlərinin kredit keyfiyyəti və hər investisiya aktivini üzrə investisiya məbləğinin limitlərinin müəyyən edilməsi ilə idarə olunur və nəzarət altında saxlanılır.

Aşağıdakı cədvəldə Fondun saxladığı qiymətli kağızların kredit reytingi haqqında məlumat təqdim olunmuşdur. Cədvəldə beynəlxalq Standard & Poor's, Fitch və Moody's agentliklərinin reytingləri üzrə təsnifat verilmişdir. Aktiv müxtəlif kredit reytinginə malik olduqda təyin edilən daha aşağı reyting istifadə olunur.

2016	AAA	AA	A	BBB	Qeyri-investisiya reytingi	Reytingsiz qiymətli kağızlar	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,970,718	962	61,746	213,176	3,764,256	207,177	6,218,035
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	4,784,181	7,477,835	13,944,557	9,062,951	42,982	5,413,972	40,726,478
Amortizasiya edilmiş dəyerdə maliyyə aktivləri	-	-	-	-	5,520,679	-	5,520,679
Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər maliyyə aktivləri	-	-	-	-	-	737,966	737,966
2015	AAA	AA	A	BBB	Qeyri-investisiya reytingi	Reytingsiz qiymətli kağızlar	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,162,216	26,342	170,924	623,565	1,179,987	198,372	3,361,406
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	984,462	4,605,386	15,848,730	13,352,246	29,604	4,002,867	38,823,295
Amortizasiya edilmiş dəyerdə maliyyə aktivləri	-	-	-	4,006,977	858,934	-	4,865,911
Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər maliyyə aktivləri	-	-	-	-	-	396,969	396,969

Xarici menecerlər
Qaydalara uyğun olaraq, Fondun valyuta vəsaitinin idarə edilməsinə xarici menecer cəlb edildikdə xarici menecerin özünün və ya onun əsas təsisçisinin kredit reytingi investisiya dərəcəli kredit reytingindən (Baa3 (Moody's) və ya BBB- (Standard &

Poor's, Fitch)) aşağı olmamalı, və ya onun aktivlərinin idarə edilməsində beş ildən az olmayan müsbət təcrübəsi, və yaxud dəyəri 1 milyard ABŞ dolları məbləğindən az olmayan aktivlərin idarə edilməsi sahəsində səriştəsi olmalıdır.

Xarici valyuta riski
Xarici valyuta riski xarici valyuta məzənnəsinin dəyişməsi nəticəsində maliyyə aktivinin dəyərinin dəyişməsi riskidir. Fondun pul vəsaitlərinin hərəkəti və aktivlərinin dəyəri əsas xarici valyutaların məzənnəsinin dəyişməsi riskinə məruz qalır.

31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə Fondun məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

2016	AZN	ABŞ dolları	Avro	İngilis funt sterlini	Türk lirası	Avstraliya dolları	Rusiya rublu	Digər	Cəmi
Maliyyə aktivləri									
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	207,236	3,897,627	1,382,417	53,583	627,186	1,482	4,492	44,012	6,218,035
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	-	17,506,461	17,901,559	2,323,544	-	367,997	816,875	1,810,042	40,726,478
Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər qiymətli kağızlar	-	429,827	243,084	-	-	-	-	65,055	737,966
Amortizasiya edilmiş dəyerdə maliyyə aktivləri	-	5,520,679	-	-	-	-	-	-	5,520,679
Sair maliyyə aktivləri	-	-	18,146	455	-	-	-	1,816	20,417
Cəmi maliyyə aktivləri	207,236	27,354,594	19,545,206	2,377,582	627,186	369,479	821,367	1,920,925	53,223,575
Maliyyə öhdəlikləri									
Sair maliyyə öhdəlikləri	(646)	-	(2,369)	(75)	-	-	(1,018)	(8,542)	(12,650)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(646)	-	(2,369)	(75)	-	-	(1,018)	(8,542)	(12,650)
Açıq mövqə	206,590	27,354,594	19,542,837	2,377,507	627,186	369,479	820,349	1,912,383	53,210,925

31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il üzrə Fondun məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

2015	AZN	ABŞ dolları	Avro	İngilis funt sterlini	Türk lirası	Avstraliya dolları	Rusiya rublu	Digər	Cəmi
Maliyyə aktivləri									
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	198,419	1,200,378	1,245,187	109,558	567,024	1,062	8,345	31,435	3,361,406
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	-	17,475,757	16,729,905	2,100,069	27,790	298,648	654,832	1,536,295	38,823,295
Mənfəət və ya zərərdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər qiymətli kağızlar	-	238,590	158,379	-	-	-	-	-	396,969
Amortizasiya edilmiş dəyerdə maliyyə aktivləri	-	4,865,911	-	-	-	-	-	-	4,865,911
Sair maliyyə aktivləri	673	-	-	-	-	-	-	-	673
Cəmi maliyyə aktivləri	199,092	23,780,636	18,133,470	2,209,626	594,814	299,710	663,177	1,567,729	47,448,254
Maliyyə öhdəlikləri									
Sair maliyyə öhdəlikləri	-	608	1,103	6,253	-	-	922	295	9,181
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	608	1,103	6,253	-	-	922	295	9,181
Açıq mövqə	199,092	23,780,028	18,132,367	2,203,373	594,814	299,710	662,255	1,567,434	47,439,073

Valyuta riskinə həssaslıq
Aşağıdakı cədvəldə Fondun 31 dekabr 2016 və 2015-ci il tarixlərinə monetar aktivləri və proqnoz edilən pul vəsaitlərinin hərəkətləri üzrə əhəmiyyətli riskləri göstərilir. Təhlil mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatda bütün digər

dəyişən göstəricilər sabit qalmaqla, valyuta məzənnəsinin manata qarşı məntiqi baxımdan mümkün dərəcədə hərəkət etməsinin təsirini hesablayır. Kapitala təsir mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatda təsirdən fərqlənir.

	İl üzrə mənfəət/(zərər)ə təsir		İl üzrə mənfəət/(zərər)ə təsir	
	31 dekabr 2016		31 dekabr 2015	
AZN/ABŞ dolları	20.00%	5,470,919	20.00%	4,756,005
	20.00%	(5,470,919)	20.00%	(4,756,005)
AZN/Avro	20.00%	3,908,567	20.00%	3,626,473
	20.00%	(3,908,567)	20.00%	(3,626,473)
AZN/İngilis funt sterlinqi	20.00%	475,501	20.00%	440,675
	20.00%	(475,501)	20.00%	(440,675)
AZN/Türk lirası	20.00%	125,437	20.00%	118,963
	20.00%	(125,437)	20.00%	(118,963)
AZN/Avstraliya dolları	20.00%	73,896	20.00%	59,942
	20.00%	(73,896)	20.00%	(59,942)
AZN/Rus rublu	20.00%	164,070	20.00%	132,451
	20.00%	(164,070)	20.00%	(132,451)

Ömtəə riski. Qızılın qiymətindəki dəyişikliklər Fonda təsir göstərir. Aşağıdakı cədvəldə qızılın qiymətinin dəyişməsinin təsiri göstərilir:

	31 dekabr 2016		31 dekabr 2015	
	20%	-20%	20%	-20%
AZN/XAU				
İl üzrə mənfəət/(zərər)ə təsir	393,694	(393,694)	323,779	(323,779)

Coğrafi konsentrasiya
31 dekabr 2016-cı il tarixinə Fondun maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyası aşağıda göstərilir:

2016	Azərbaycan		Avropa		Amerika		Asiya		Afrika		Avstraliya və Okeaniya		Beynəlxalq təşkilatlar		Cəmi
Maliyyə aktivləri															
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,981,022	3,983,955	212,739	40,319	40,319	212,739	40,319	40,319	-	-	-	-	-	-	6,218,035
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	-	19,769,069	13,324,563	3,638,411	3,638,411	13,324,563	3,638,411	3,638,411	-	-	2,199,876	1,794,559	1,794,559	1,794,559	40,726,478
Mənfəət və ya zərərde əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər qiymətli kağızlar	-	368,359	304,552	65,055	65,055	304,552	65,055	65,055	-	-	-	-	-	-	737,966
Amortizasiya edilmiş dəyərde maliyyə aktivləri	5,520,679	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,520,679
Sair maliyyə aktivləri	-	18,601	-	1,816	1,816	-	1,816	1,816	-	-	-	-	-	-	20,417
Cəmi maliyyə aktivləri	7,501,701	24,139,984	13,841,854	3,745,601	3,745,601	13,841,854	3,745,601	3,745,601	-	-	2,199,876	1,794,559	1,794,559	1,794,559	53,223,575
Maliyyə öhdəlikləri															
Sair maliyyə öhdəlikləri	(646)	(3,462)	-	(8,542)	(8,542)	-	(8,542)	(8,542)	-	-	-	-	-	-	(12,650)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(646)	(3,462)	-	(8,542)	(8,542)	-	(8,542)	(8,542)	-	-	-	-	-	-	(12,650)
Xalis mövqə	7,501,055	24,136,522	13,841,854	3,737,059	3,737,059	13,841,854	3,737,059	3,737,059	-	-	2,199,876	1,794,559	1,794,559	1,794,559	53,210,925

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Fondun maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyası aşağıda göstərilir:

2015	Azərbaycan	Avropa	Amerika	Asiya	Afrika	Avstraliya və Okeaniya	Beynəlxalq təşkilatlar	Cəmi
Maliyyə aktivləri								
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	198,420	2,978,239	155,985	28,762	-	-	-	3,361,406
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	-	19,108,877	11,207,265	5,291,953	6,895	1,860,070	1,348,235	38,823,295
Mənfəət və ya zərerdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər qiymətli kağızlar	-	158,379	-	-	-	-	238,590	396,969
Amortizasiya edilmiş dəyerdə maliyyə aktivləri	4,865,911	-	-	-	-	-	-	4,865,911
Sair maliyyə aktivləri	-	673	-	-	-	-	-	673
Cəmi maliyyə aktivləri	5,064,331	22,246,168	11,363,250	5,320,715	6,895	1,860,070	1,586,825	47,448,254
Maliyyə öhdəlikləri								
Sair maliyyə öhdəlikləri	13	8,873	-	295	-	-	-	9,181
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	13	8,873	-	295	-	-	-	9,181
Xalis mövqə	5,064,318	22,237,295	11,363,250	5,320,420	6,895	1,860,070	1,586,825	47,439,073

Digər risk konsentrasiyaları. Rəhbərlik Fondun portfellerinə dair hesabatlar ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təsdiqlənmiş investisiya qaydalarının müqayisəsinə əsasən kredit riski üzrə konsentrasiyaya nəzarət edir və müvafiq məlumatları açıqlayır. 31 dekabr 2016 və 2015-ci il tarixlərində Fondun risklər üzrə əhəmiyyətli konsentrasiyası olmamışdır.

Faiz dərəcəsi riskinə həssaslıq
31 dekabr 2016 və 2015-ci il tarixlərinə depozitlər və borc qiymətli kağızları faiz gəliri gətirən idi və bu səbəbdən də onlar faiz dərəcəsi riskinə məruz qalmışdır. Fond bu riski maliyyə bazarlarındakı vəziyyətdən asılı olaraq, investisiya portfelindəki aktivlərin müddətini tədricən

artırmaq və ya azaltmaqla idarə edir. Risklərin gündəlik idarə edilməsi və monitorinqi yuxarıda qeyd edilən limitlərə uyğun olaraq Risklərin idarə edilməsi departamenti tərəfindən həyata keçirilir. Aşağıdakı cədvəldə faiz dərəcəsi 1% dəyişərkən Fondun maliyyə aktivlərinin

ədalətli dəyərindəki dəyişikliyin xalis təsiri göstərilir. Faiz dərəcəsi riskinin həssaslığının təhlili "dəyişkən risk göstəricisində məntiqi baxımdan mümkün dəyişiklik" əsasında həyata keçirilmişdir. Belə dəyişmənin dərəcəsi rəhbərlik tərəfindən təyin edilir və rəhbərliyə təqdim edilən risk hesabatlarında əks etdirilir.

Vergidən əvvəlki mənfəət/(zərərə) təsir:

Aktivlər:	31 dekabr 2016		31 dekabr 2015	
	Faiz dərəcəsi 1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi 1%	Faiz dərəcəsi -1%
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	157	(157)	81	(81)
Mənfəət və ya zərerdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış maliyyə aktivləri	(360,875)	360,875	(390,559)	390,559
Vergidən əvvəlki mənfəət/(zərərə) xalis təsir	(360,718)	360,718	(390,478)	390,478

Likvidlik riski

Fondun siyasəti hər bir şəraitdə Fondun öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün likvidliyin lazım olan səviyyədə saxlanılmasından ibarətdir.

Aşağıdakı cədvəldə maliyyə vəziyyəti haqqındakı hesabatdakı məd-dələr üzrə Fondun aktivlərinin likvidlik riski üzrə təhlili əks olunur:

2016	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Müddətsiz	Cəmi
Maliyyə aktivləri							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	4,444,286	886,530	887,219	-	-	-	6,218,035
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	2,538,362	3,413,128	8,676,287	20,290,320	403,716	5,404,665	40,726,478
Mənfəət və ya zərerdə əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər qiymətli kağızlar	-	-	-	-	-	737,966	737,966
Amortizasiya edilmiş dəyerdə maliyyə aktivləri	66,698	-	75,508	-	5,378,473	-	5,520,679
Sair maliyyə aktivləri	20,417	-	-	-	-	-	20,417
Cəmi maliyyə aktivləri	7,069,763	4,299,658	9,639,014	20,290,320	5,782,189	6,142,631	53,223,575
Maliyyə öhdəlikləri							
Sair maliyyə öhdəlikləri	(12,650)	-	-	-	-	-	(12,650)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(12,650)	-	-	-	-	-	(12,650)
Likvidlik intervalı	7,057,113	4,299,658	9,639,014	20,290,320	5,782,189	6,142,631	53,210,925

2015	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Müddətsiz	Cəmi
Maliyyə aktivləri							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,925,899	435,507	-	-	-	-	3,361,406
Ticarət üçün qiymətli kağızlar	1,035,337	2,721,717	9,065,160	21,998,214	-	4,002,867	38,823,295
Mənfəət və ya zərər də əks olunan ədalətli dəyər ilə hesablanmış digər qiymətli kağızlar	-	-	-	-	396,969	-	396,969
Amortizasiya edilmiş dəyər də maliyyə aktivləri	73,332	-	-	-	4,792,579	-	4,865,911
Sair maliyyə aktivləri	673	-	-	-	-	-	673
Cəmi maliyyə aktivləri	4,035,241	3,157,224	9,065,160	21,998,214	5,189,548	4,002,867	47,448,254
Maliyyə öhdəlikləri							
Sair maliyyə öhdəlikləri	(9,181)	-	-	-	-	-	(9,181)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(9,181)	-	-	-	-	-	(9,181)
Likvidlik intervalı	4,044,422	3,157,224	9,065,160	21,998,214	5,189,548	4,002,867	47,457,435

Qiymət riski

Qiymət riski hər hansı qiymətli kağıza və ya onun emitentinə və ya ümumiyyətlə bazara təsir göstərən faktorlara görə

maliyyə alətinin bazar qiymətinin dəyişməsi riskidir. Fondun aktivləri ümumi və xüsusi bazar faktorlarının təsiri nəticəsində qiymət riskinə məruz qalır.

	31 dekabr 2016		31 dekabr 2015	
	Qiymətli kağızların qiymətində 1% artım	Qiymətli kağızların qiymətində 1% azalma	Qiymətli kağızların qiymətində 1% artım	Qiymətli kağızların qiymətində 1% azalma
Vergidən əvvəlki mənfəət/(zərər)ə təsir	405,145	(405,145)	385,797	(385,797)
Kapitala təsir	405,145	(405,145)	385,797	(385,797)

24

TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Balansdankənar əməliyyatlar

11 avqust 2006-cı il tarixdə Fond ilə Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi arasında sərbəst (qalıq) büdcə vəsaitlərinin etibarlı idarəetməyə verilməsi haqqında Aktivlərin İdarə Edilməsi Müqaviləsi imzalanmışdır. Bu müqaviləyə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin sərbəst büdcə vəsaitləri Fondə köçürülməli və Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi ilə müqavilədə göstərilmiş aktivlərin idarə edilməsi qaydaları əsasında Fondun idarə edilməsinə verilməlidir. Fond bu

aktivləri əvəzsiz olaraq Maliyyə Nazirliyinin adından və Maliyyə Nazirliyinin xeyrinə, onun xərcləri və riskləri hesabına idarə edir. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə bu müqavilə əsasında alınmış vəsait hesablanmış faizlər də daxil olmaqla 218,856 min AZN (31 dekabr 2015: 659,405 min AZN) təşkil etmişdir.

Hüquqi prosedurlar

2004-cü ildə Azərbaycan Respublikası Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, SOCAR və Fond ilə təmsil olunan Azərbaycan Dövlətinə qarşı cəmi təxminən

altı milyon ABŞ dolları məbləğində məhkəmə iddiası qaldırılmışdır. Bu məhkəmə iddiası Maltanın Birinci Beynəlxalq Ticarət Bankı ("İddiaçı Bank") tərəfindən Niderlandın Rotterdam Dairə Məhkəməsində qaldırılmışdır. Məhkəmə 17 fevral 2010-cu il tarixli qərarla ("Qərar") İddiaçı Bankın iddiasını rədd etmişdir. Daha sonra İddiaçı Bank Qərardan apellyasiya şikayəti vermişdir. 4 oktyabr 2016-cı il tarixində Apellyasiya Məhkəməsi Qərarı qüvvədə saxlamış və İddiaçı Bankın apellyasiya şikayətini təmin etməmişdir.

25

ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar bir və ya bir neçə qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər ilə hər hansı mümkün münasibətlər nəzər-

dən keçirilərkən həmin münasibətlərin mahiyyətinin onların hüquqi formasından üstünlüyü prinsipi tətbiq olunur. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 7, 10, 13, 14, 15 və 20-ci Qeydlərdə açıqlanır. Fond və onun əlaqəli tərəfləri hesab olunan törəmə müəssisələr arasında

həyata keçirilən əməliyyatlar hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına daxil edilməmişdir və hazırkı Qeyddə açıqlanmır. Bütün dövlət müəssisələri və onların törəmə müəssisələri Fondla ümumi nəzarəti altında olan müəssisələr hesab olunur.

Həmin müəssisələrlə əməliyyatlar aşağıda əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar kimi təqdim edilir:

İllər	2016 2015	Əlaqəli tərəflərdən daxilolmalar	Əlaqəli tərəflərə kəçürülmələr	Əlaqəli tərəflərdən alınmış istiqrazların balans dəyəri	Əlaqəli tərəflərdən alınmış istiqrazlar üzrə faiz gəliri	Əlaqəli tərəflərlə bank hesabları	Qiyətli metal	Balansdan kənar hesablar
SOCAR		8,181,450 6,969,789						
Azərbaycan Qaz Təchizatı Şirkəti		98,905 348,399						
Əməliyyat Şirkətləri		60,993 67,318						
Dövlət Bütçəsi			7,615,000 8,130,000					
AR Maliyyə Nazirliyi								218,856 659,405
"Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı" ASC			69,998 89,998					
AR Neqliyyat Nazirliyi			66,174 61,522					
AR Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi və Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondu			89,995 149,998					
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı						207,177 198,372	1,305,590 1,618,591	
"Star" neft emalı kompleksi (SOCAR)			331,776 -					
AR Tehsil Nazirliyi			31,607 35,538					
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı						1,773,845 47		
Cənub Qaz Dehlizi QSC (Southern Gas Corridor)				4,637,435 4,006,976	9,447 5,089			
Mercury Investments and Holdings Ltd.				325,808 314,720	6,862 3,914			
Azerbaijan (ACG) Ltd (AZACG Ltd)				557,435 544,214	79,194 37,542			
AR İqtisadiyyat Nazirliyi			797,427 692,849					

Əsas idarəedici heyət

Əsas idarəedici heyət Fondun İcraçı Direktorundan və idarə rəhbərlərindən ibarətdir. Əsas idarəedici heyətin üzvlərinin məcmu əmək haqqı və bu kateqoriya daxilində tam məşğulluq ekvivalenti əsasında müəyyən edilən və ödəniş alan rəhbərlərin sayı aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

Min Azərbaycan Manatı ilə	2016	2015
Məcmu ödənişlər	97	106
Şəxslərin sayı	3	3

26

STRUKTURLAŞDIRILMIŞ MÜƏSSISƏLƏRDƏ İŞTİRAK PAYI

Konsolidasiya edilmiş strukturlaşdırılmış müəssisələr. ARDNF Tokumei Kumiai ("TK") sazişi çərçivəsində operator şirkətinə ("OŞ") 51,989 milyon Yapon yeni (455,736 min AZN) məbləğində investisiya yatırmışdır. Bu investisiyanın 98%-i Operator Şirkətinin kapitalı hesabına formalaşır, 2%-i isə "PGIM Foreign Investment Inc" şirkətinə məxsusdur. Aktivlərin İdarəedilməsi Menecerləri adından PGIM Real Estate (Yaponiya) şirkəti çıxış edir.

Operator Şirkəti investordan əldə etdiyi vəsait hesabına Tokio şəhərinin Gınza rayonunda yerləşən ticarət kompleksi üçün 52,300 milyon Yapon yeni məbləğində (458,462 min AZN) sərmayə yatırmışdır. Daşınmaz əmlak MUBS 40-da nəzərdə tutulan investisiya mülkiyyəti anlayışına cavab verir.

ARDNF Operator Şirkəti ilə investisiya mülkiyyətinin inkişafı və idarə edilməsinə dair Strateji Planı özündə əks etdirən Saziş imzalamışdır. Operator Şirkəti həmin Sazişə və Strateji Plana uyğun olaraq şirkəti idarə edir.

"TK" sazişi investisiya mülkiyyətinin idarə edilməsi və inkişafı ilə əlaqədar Fondun hüquqlarını məhdudlaşdırır. Buna görə, MHBS 12-nin tələbinə əsasən Operator Şirkəti konsolidasiya edilməmiş strukturlaşdırılmış müəssisələr kateqoriyasına aid edilir. MHBS 12-yə uyğun olaraq, strukturlaşdırılmış müəssisə ilə müəssisədir ki, onun idarə edilməsi və üzərində nəzarət həyata keçirilərkən səsvermə və ya bənzər hüquqlar üstünlük təşkil edən amil olmur. Bu struktura əsasən yalnız inzibati məsələlərlə bağlı səsvermə

hüquqları və Şirkətin əhəmiyyətli fəaliyyəti müqavilə vasitəsilə idarə olunur.

"TK" sazişinin spesifik xüsusiyyətlərinə əsaslanaraq rəhbərlik hesab edir ki, ARDNF və Operator Şirkəti arasında rəhbər/agent münasibətləri mövcuddur. MHBS 10-a uyğun olaraq investor agentə həvalə edilən qərarın qəbul edilməsi səlahiyyətlərini rəhbər/investorun özü tərəfindən saxlanılan səlahiyyətlər kimi hesab edir. Rəhbərlik MHBS 10-nun B60-cı bəndini və Aktivlərin İdarəedilməsi Şirkətinin payına düşən məhdudlaşdırılmış 2% investisiyasını nəzərə alaraq hesab edir ki, Operator Şirkəti ARDNF-nin agentidir və buna görə də ARDNF investisiya obyektini konsolidasiya etməlidir.

27 | HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

"Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2017-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 10 yanvar 2017-ci il tarixli Fərmanına uyğun olaraq, Fondun 2017-ci il büdcəsinin gəlirləri və xərcləri müvafiq olaraq 8,370,590 min AZN və 14,483,856 min AZN məbləğində təsdiq edilmişdir.

Fondun 2017-ci il büdcəsinin əsas xərcləri aşağıdakı məqsədlərə yönəldilir:

- Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il dövlət büdcəsinə transfertin yuxarı həddi – 6,100,000 min AZN;
- Qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial-məişət məsələləri ilə bağlı bəzi tədbirlərin maliyyələşdirilməsi – 90,000 min AZN;
- Makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına transfertin yuxarı həddi – 7,500,000 min AZN
- Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yolu layihəsinin maliyyələşdirilməsi – 165,825 min AZN;
- Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması layihəsinin maliyyələşdirilməsi – 70,000 min AZN;
- 2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramının maliyyələşdirilməsi – 29,304 min AZN;
- Cənub Qaz Dəhlizi layihələrində Azərbaycan Respublikasının iştirak payının maliyyələşdirilməsi – 496,155 min AZN;
- Fondun idarə edilməsi ilə bağlı xərclər – 32,572 min AZN.

Bədii Gimnastika üzrə Dünya Kuboku

2016-cı il 22-24 iyul tarixlərində Bakıda Beynəlxalq Gimnastika Federasiyasının (FIG) bədii gimnastika üzrə Dünya Kuboku final yarışları keçirilmişdir.

Üç gün davam edən yarışda 17 ölkədən 26 gimnast və 9 qrup hərəkətləri komandası çoxnövcülük üzrə mübarizə aparmışdır. Yarışların son günü ayrı-ayrı aletlər üzrə final mərhələləri baş tutmuşdur.

Əlavə

Suveren Fondlar (SF) "Santyaqo Prinsipləri"

ÜMUMİ QƏBUL OLUNMUŞ PRİNSİP VƏ NORMALAR
(ÜQPN) ÜZRƏ QİYMƏTLƏNDİRMƏ
APREL, 2017

Prinsiplər/Alt-prinsiplər	Cavablar
A.Hüquqi Əsaslar, Məqsədlər və Makroiqtisadi Siyasətlə Əlaqələndirmə	
Prinsip 1. SF-nin hüquqi əsasları möhkəm olmalı, onun effektiv fəaliyyətini və məqsədlərinə nail olmasını dəstəkləməlidir.	ARDNF-nin hüquqi əsasları Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu haqqında Əsasnamə"də (bundan sonra "ARDNF-nin Əsasnaməsi") aydın şəkildə təyin olunmuşdur.
Alt-prinsip 1.1. SF-nin hüquqi əsasları SF-nin və onun əməliyyatlarının hüquqi cəhətdən möhkəmliyini təmin etməlidir.	ARDNF büdcədən kənar dövlət təsisatı, hüquqi şəxsdir və onun fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları, Prezidentin fərman və sərəncamları və "ARDNF-nin Əsasnaməsi" rəhbər tutulur.
Alt-prinsip 1.2. SF-nin hüquqi bazasının və strukturunun, eləcə də SF ilə digər dövlət orqanları arasında hüquqi əlaqələrin əsas xüsusiyyətləri ictimaiyyətə açıqlanmalıdır.	ARDNF-nin hüquqi əsasları, strukturu və digər dövlət qurumları ilə əlaqələrinə dair bütün hüquqi sənədlər ictimaiyyətə açıqlanır və Fondun rəsmi internet sahifəsindən əldə oluna bilər. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25

Prinsip 2. SF-nin fəaliyyətinin məqsədi aydın şəkildə müəyyən olunmalı və ictimaiyyətə açıqlanmalıdır.	ARDNF-nin yaradılmasının əsas məqsədi neft və qaz sazişlərinin icrasından əldə olunan gəlirlərin toplanmasını və səmərəli idarə olunmasını təmin etməkdir. ARDNF-nin əsas vəzifələri ölkədə makroiqtisadi sabilliyin (valyuta daxilolmalarının mənfə təsirlərinin neytrallaşdırılması) qorunması və vəsaitlərin indiki və gələcək nəsillər üçün toplanıb artırılmasıdır. Yuxarıda qeyd edilən ARDNF-nin yaradılmasının əsas məqsədi, həmçinin ARDNF-nin əsas vəzifələri Fondun rəsmi internet sahifəsinə yerləşdirilmişdir. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/9 http://www.oilfund.az/az/content/3
Prinsip 3. SF-nin fəaliyyətinin ölkədə birbaşa makroiqtisadi təsirləri olarsa, bu fəaliyyətin ümumi makroiqtisadi siyasətin tərkib hissəsi olmasını təmin etmək məqsədi ilə, o, yerli maliyyə və pul-kredit orqanları ilə yaxından əlaqələndirilməlidir.	ARDNF-nin qanunvericiliyinə əsasən Fondun vəsaitləri Azərbaycan Respublikası daxilində investisiya edilə bilməz. Fondun xərcləri Milli Məclis tərəfindən təsdiq olunan icmal büdcənin tərkib hissəsidir. Büdcə Sistemi Haqqında qanuna əsasən icmal büdcə müvafiq dövlət qurumları ilə (Maliyyə Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi və s.) məsləhətləşmələr və ARDNF-nin iştirakı ilə hazırlanır. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/154 http://www.oilfund.az/az/content/25/156 http://www.oilfund.az/uploads/Budget_system-1_AZ.pdf

Prinsip 4. SF-nin maliyyələşmə və vəsaitlərinin xərclənməsinə dair ümumi yanaşmaya uyğun olaraq dəqiq və ictimaiyyət üçün açıq olan siyasət, qaydalar, prosedurlar və ya mexanizmləri olmalıdır. Alt-prinsip 4.1. SF-nin maliyyələşmə mənbələri ictimaiyyətə açıqlanmalıdır. Alt-prinsip 4.2. SF-nin vəsaitlərinin xərclənməsinə aid ümumi yanaşma ictimaiyyət üçün açıq olmalıdır.	ARDNF-nin maliyyələşmə və vəsaitlərinin xərclənməsinə dair prosedurlar qaydalar "ARDNF-nin Əsasnaməsi" və "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (büdcə) gəlir və xərclər proqramının tərtibi və icrası qaydaları"nda (bundan sonra "ARDNF-nin büdcəsinə dair qaydalar") aydın şəkildə müəyyən olunmuşdur. Bu qaydalar Neft Fondunun rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmişdir. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/154 http://www.oilfund.az/az/content/25/156 http://www.oilfund.az/uploads/Budget_system-1_AZ.pdf
Prinsip 5. SF-ə aid müvafiq statistik məlumatlar Fondun ali idarəedici orqanına və ya lazım olan hallarda makroiqtisadi məlumatlar sistemində daxil edilməsi məqsədi ilə digər lazımi orqanlara vaxtılı-vaxtında təqdim olunmalıdır.	ARDNF-yə aid statistik məlumatlar aylıq əsasda Prezident Administrasiyasına və Maliyyə Nazirliyinə, həmçinin rüblük və illik əsasda Dövlət Statistika Komitəsinə göndərilir. Fond həmçinin özünün gəlir və xərcləri ilə bağlı məlumatları Hesablama Palatasına və digər müvafiq məlumatları Vergilər Nazirliyinə, Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna və digər əlaqəli dövlət orqanlarına təqdim edir. Əlavə olaraq, Fond öz fəaliyyəti ilə bağlı müvafiq məlumatları müntəzəm olaraq Dünya Bankı və Beynəlxalq Valyuta Fonduna təqdim edir. ARDNF-nin fəaliyyəti ilə bağlı bütün məlumatlar (audit olunmuş illik hesabatlar, rüblük hesabatlar və s.) Fondun rəsmi internet sahifəsi vasitəsi ilə ictimaiyyətə çatdırılır. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/154 http://www.oilfund.az/az/content/25/156 http://www.oilfund.az/uploads/Budget_system-1_AZ.pdf

B. İnstitusional əsaslar və idarəetmə strukturu

Prinsip 6. SF güclü idarəetmə strukturuna malik olmalı və bu idarəetmə strukturu Fondun məqsədlərini həyata keçirmək üçün hesabatlılıq və əməliyyat müstəqilliyini dəstəkləyən rol və öhdəliklərin aydın və effektiv bölgüsünü təmin etməlidir.	ARDNF-nin üç-pilləli idarəetmə strukturu var və ölkə Prezidenti ali idarəetmə səlahiyyətlərinə malikdir. ARDNF-nin fəaliyyətinə nəzarəti Baş nazirin sədrlik etdiyi Müşahidə Şurası həyata keçirir. Müşahidə Şurasının digər üzvləri Milli Məclis sədrinin müavini, Maliyyə naziri, İqtisadiyyat naziri, Mərkəzi Bankın Sədri və İqtisadi siyasət məsələləri üzrə Dövlət müşaviridir. ARDNF-nin əməliyyat idarəetməsi İcraçı direktora həvalə olunmuşdur. Azərbaycan Respublikası Prezidenti, Müşahidə Şurası və İcraçı direktorun hüquq və vəzifələri "ARDNF-nin Əsasnaməsi"ndə aydın şəkildə göstərilmişdir. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/154
Prinsip 7. Ali idarəedici orqan SF-nin məqsədlərini müəyyən etməli, aydın şəkildə müəyyən olunmuş prosedurlara əsasən Fondun idarəetmə orqan(lar)ının üzvlərini təyin etməli və SF-nin əməliyyatları üzərində nəzarəti həyata keçirməlidir.	ARDNF-nin təsis olunmasının məqsədləri Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən təsdiq edilmiş "ARDNF-nin Əsasnaməsi"ndə aydın şəkildə müəyyən edilmişdir. 5-ci və 6-cı Prinsiplərə verilən rəylərə də bax. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/154
Prinsip 8. İdarəetmə orqan(lar)ı SF-nin maraqları çərçivəsində fəaliyyət göstərməli və öz funksiyalarını həyata keçirmək üçün aydın şəkildə müəyyən olunmuş mandata, müvafiq səlahiyyət və səriştəyə malik olmalıdır.	Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin sədrlik etdiyi Müşahidə Şurasının heyət üzvlərini Azərbaycan Respublikası Maliyyə naziri, Mərkəzi Bankın Sədri, İqtisadiyyat naziri, Milli Məclis sədrinin müavini və İqtisadi siyasət üzrə Dövlət müşaviri təşkil edirlər. Müşahidə Şurasının öz funksiyalarını yerinə yetirməsi üçün aşkar təyinatı, müvafiq vəzifə və səlahiyyətləri vardır. Müşahidə Şurasının bütün vəzifə və öhdəlikləri müvafiq normativ qanunvericiliklə tam şəkildə müəyyən olunmuşdur. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/154

Prinsip 9. SF-nin əməliyyat idarəetməsi onun strategiyalarını müstəqil əsasda və aydın şəkildə müəyyən olunmuş öhdəliklərə uyğun olaraq həyata keçirməlidir.	"ARDNF-nin Əsasnaməsi", "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun valyuta vəsaitinin saxlanması, yerləşdirilməsi və idarə edilməsi haqqında Qaydalar" (bundan sonra "İnvestisiya qaydaları") və "ARDNF-nin büdcəsinə dair qaydalar" İcraçı direktorun rol və öhdəliklərini aydın şəkildə müəyyən edir. Bu rol və öhdəliklərə müvafiq olaraq, İcraçı direktor Fondun əməliyyat idarəetməsində müstəqilliyə malikdir. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/154 http://www.oilfund.az/uploads/Inv_QAY.pdf http://www.oilfund.az/az/content/25/156
Prinsip 10. SF-nin əməliyyatlarına dair hesabatlılıq sistemi müvafiq qanunvericilik, nizamnamə, digər təsisat sənədləri və ya idarəetmə razılaşmasında aydın şəkildə müəyyən olunmalıdır.	ARDNF-də hesabatlılıq sistemi "ARDNF-nin Əsasnaməsi", "İnvestisiya qaydaları", "ARDNF-nin büdcəsinə dair qaydalar" və "Büdcə Sistemi Haqqında qanun"da aydın şəkildə müəyyən olunmuşdur. Fondun fəaliyyətini əks etdirən rüblük hesabatlar və audit olunmuş illik hesabatlar müntəzəm olaraq hazırlanaraq ictimaiyyətə açıqlanır. ARDNF-nin fəaliyyətinə dair bütün məlumatlar Fondun daimi yenilənən rəsmi internet sahifəsində mövcuddur. Fond həmçinin vaxtaşırı olaraq mətbuat konfransları təşkil edir. 5-ci Prinsipə verilən rəylərə də bax. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/154 http://www.oilfund.az/uploads/Inv_QAY.pdf http://www.oilfund.az/az/content/25/156 http://www.oilfund.az/uploads/Budget_system-1_AZ.pdf

Prinsip 11. SF-nin əməliyyatları və fəaliyyəti üzrə illik hesabatı və onu müşayiət edən maliyyə hesabatları nizamlı şəkildə tanınmış beynəlxalq və ya Milli Mühasibat Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmalıdır.	ARDNF fəaliyyətə başladığı ildən illik hesabatlar və onu müşayiət edən maliyyə hesabatlarını hazırlamışdır. Fondun bütün maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq hazırlanır. Fondun bütün illik hesabatları və onu müşayiət edən maliyyə hesabatları ARDNF-nin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilir. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/154 http://www.oilfund.az/az/account
Prinsip 12. SF-in əməliyyatları və maliyyə hesabatları beynəlxalq və ya milli audit standartlarına uyğun olaraq ardıcıl surətdə illik audit olunmalıdır.	ARDNF fəaliyyətə başladığı ildən nüfuzlu müstəqil audit şirkətləri tərəfindən audit olunur. Auditorun seçilməsi prosesi Azərbaycan Respublikasının "Dövlət Satınalmaları" haqqında mövcud qanunvericiliyinə müvafiq qaydada təşkil edilmiş açıq tender vasitəsilə müəyyən olunur. 2016–2018-ci illər dövrü üçün ARDNF-nin maliyyə hesabatlarının auditi "Price Waterhouse Coopers" şirkətinə həvalə olunmuşdur. ARDNF-nin fəaliyyətinə dair bütün illik hesabatlar və onu müşayiət edən maliyyə hesabatları Fondun rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilir. ARDNF-də eyni zamanda müntəzəm olaraq daxili audit hesabatlarını hazırlayan Daxili Audit departamenti fəaliyyət göstərir. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/154 http://tender.gov.az/new/docs/q1.doc

Prinsip 13. Peşəkar və etik standartlar aydın şəkildə müəyyən olunmalı, SF-in idarəetmə orqanının, rəhbərliyinin və işçi heyətinin üzvlərinə bildirilməlidir.	Davranış və etik standartlar "İnvestisiya qaydaları"nda aydın şəkildə müəyyən olunmuşdur. Fondun vəzifəli şəxsləri və əməkdaşlarının peşə davranışı Beynəlxalq Maliyyə Bazarları Assosiasiyasının (ACİ, Paris) Davranış Məcəlləsi ilə təsbit edilmiş etik normalara və davranış qaydalarına, həmçinin "ARDNF-nin əməkdaşlarının etik davranış Qaydaları"na uyğun gəlməlidir. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/uploads/Inv_QAY.pdf http://www.oilfund.az/az_AZ/about_found/etik-davranis-qaydaları.asp
Prinsip 14. SF-nin əməliyyatlarının idarə olunması məqsədi ilə üçüncü tərəflərlə qurulmuş bütün münasibətlər maliyyə və iqtisadi əsaslara söykənməli, eyni zamanda aydın qayda və prosedurlara əsaslanmalıdır.	Fondun üçüncü tərəflərlə əlaqəli fəaliyyəti maliyyə və iqtisadi əsaslara söykənir. Fondun "İnvestisiya qaydaları" və "İnvestisiya siyasəti" üçüncü tərəflərlə münasibətlərini tənzimləyir. Xarici menecerlərlə əlaqəli bütün məsələlər Fondun fəaliyyətinə dair müvafiq sənədlərdə təfərrüatlı və aydın şəkildə müəyyən olunmuşdur. Xarici menecerlərin təyin olunması "Dövlət Satınalmaları" haqqında Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericiliyinə uyğun olaraq həyata keçirilir. Xarici menecerlər menecerin kredit reytingi, idarə etdiyi aktivlərin həcmi, aktivlərin idarə edilməsi sahəsində təcrübə, təklif olunan gəlirlilik və risk dərəcəsi, təklif olunan ödəniş norması və s. kimi meyarlar əsasında seçilir. Xarici menecerlərin investisiya fəaliyyətinin onların müvafiq mandatına uyğunluğu gündəlik əsasda, portfellerinin gəlirliliyi isə aylıq əsasda yoxlanılır. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/uploads/Inv_QAY.pdf http://www.oilfund.az/pub/tiny_upload/Inv_policy.pdf

Prinsip 15. SF fəaliyyət və əməliyyatlarını həyata keçirdiyi ölkələrin bütün normativ qaydalarına və şəffaflıq tələblərinə riayət etməlidir.	Fond əməliyyat və fəaliyyətlərini həyata keçirdiyi ölkələrin bütün müvafiq normativ qaydalarına və şəffaflıq tələblərinə riayət edir.
Prinsip 16. SF-nin idarəetmə strukturu, məqsədləri, eləcə də SF-nin ali idarəedici orqandan əməliyyat müstəqilliyi ictimaiyyətə açıqlanmalıdır.	Fondun idarəetmə strukturu, məqsədləri və əməliyyat müstəqilliyi müvafiq qanunvericilikdə aydın şəkildə müəyyən olunmuşdur. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/content/25/154
Prinsip 17. SF, beynəlxalq maliyyə bazarlarında sabitliyin təmin edilməsinə dəstək vermək, eləcə də investisiya etdiyi ölkələrdə etibarını artırmaq zəminində öz fəaliyyətinin iqtisadi və maliyyə istiqamətlərinə dair müvafiq maliyyə məlumatlarını ictimaiyyətə açıqlamalıdır.	Fondun illik olaraq hazırlayıb, ictimaiyyətə açıqladığı hesabatlarda eyni zamanda audit olunmuş maliyyə hesabatları da yer alır. Rüblik hesabatlar və Fondun fəaliyyətinə dair bütün digər maliyyə məlumatları Fondun rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilir. Fondun vəsaitinin ümumi məbləği, vəsaitlərinin bölüşdürülməsi, seçilmiş bənçmark, illik gəlirlilik səviyyəsi və s. bu kimi maliyyə məlumatlarına daxildir. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/account http://www.oilfund.az/az/content/20/249

C. İnvestisiya və Riskin idarə olunmasının Əsasları

Prinsip 18. SF-nin investisiya siyasəti aydın, eyni zamanda ali idarəedici orqan və ya idarəetmə orqan(lar)ı tərəfindən müəyyən olunan Fondun məqsədlərinə, risk dözümlülüyünə, investisiya strategiyasına uyğun olmalı və fundamental portfel idarəetməsi prinsiplərinə əsaslanmalıdır.	ARDNF-nin vəsaitlərinin idarə edilməsinin əsas istiqamətləri və investisiya qərarlarının şəffaflığının təmin olunması məsələləri "İnvestisiya Qaydaları" və "İnvestisiya Siyasəti" vasitəsi ilə tənzimlənir. Digər məsələlərlə yanaşı, bu sənədlər vəsaitlərin strateji bölgüsü, investisiya portfelinin valyuta tərkibi, bənçmark, risk meyarları üzrə limitlər, Fondun xarici menecerləri üçün müəyyən olunmuş minimal tələblər, investisiya istiqamətləri üzrə tətbiq edilən limitlər, həmçinin Fondun tərəf müqabillərinin (kastodial bankların, müxbir bankların və s.) kredit göstəriciləri üzrə limitləri müəyyən edir.
Alt-prinsip 18.1. İnvestisiya siyasəti SF-nin maliyyə risklərinin səviyyəsini və borclanmadan mümkün istifadəni müəyyən etməlidir.	Derivativlər (svop, forvard, fyuçers və s.) yalnız mümkün riskin minimuma endirilməsi (hedcinq) və ya investisiya portfelinin valyuta tərkibinin və aktivlər strukturunun optimallaşdırılması məqsədi ilə istifadə oluna bilər.
Alt-prinsip 18.2. İnvestisiya siyasəti daxili və (ya) xarici investisiya menecerlərindən hansı dərəcədə istifadə olunma səviyyəsini, onların fəaliyyət və səlahiyyət çərçivələrini, eyni zamanda onların seçilməsi və icrasına nəzarət prosesini təyin etməlidir.	Fondun xarici menecerlərin fəaliyyəti ilə bağlı rəhbər tutduğu qayda və prosedurlar üçün 14-cü Prinsipə verilmiş rəyə baxa bilərsiniz.
Alt-prinsip 18.3. SF-nin İnvestisiya siyasətinin məzmunu ictimaiyyətə açıqlanmalıdır.	"İnvestisiya Qaydaları" və "İnvestisiya Siyasəti" Fondun rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmişdir. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/uploads/Inv_QAY.pdf http://www.oilfund.az/pub/tiny_upload/Inv_policy.pdf

Prinsip 19. SF-nin investisiya qərarları Fondun investisiya siyasətinə uyğun olaraq risklər nəzərə alınmaqla gəlirlərin maksimallaşdırılmasına istiqamətlənməli, eləcə də maliyyə və iqtisadi əsaslara söykənməlidir. Alt-prinsip 19.1. Əgər investisiya qərarları iqtisadi və maliyyə əsaslarına malik olmazsa, bu qərarlar, investisiya siyasətində aydın şəkildə əks olunmalı və ictimaiyyətə açıqlanmalıdır. Alt-prinsip 19.2. SF-nin vəsaitlərinin idarə edilməsi bu sahədə özünü doğrultmuş, qabaqcıl prinsiplərə əsaslanmalıdır.	"İnvestisiya Siyasəti"ne əsasən Fondun investisiya qərarları risklər nəzərə alınmaqla gəlirliliyin maksimumlaşdırılması məqsədinə əsaslanır. Fondun bütün investisiyaları vəsaitlərin idarə olunması sahəsində qabaqcıl təcrübəyə əsasən sırf iqtisadi və maliyyə qərarlarına söykənir. Həmçinin 18-ci Prinsipə verilən rəyə bax. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/pub/tiny_upload/Inv_policy.pdf
Prinsip 20. SF, özəl qurumlarla rəqabət şəraitində ikən hər hansı xüsusi əhəmiyyətli informasiyadan və ya dövlətin təsir vasitələrindən faydalanmamalıdır.	"ARDNF-nin Əsasnaməsi"ne əsasən Fond daxili bazarda investisiya edə bilməz. "İnvestisiya Qaydaları"na əsasən ARDNF öz investisiya qərarlarını tam müstəqil şəkildə qəbul edir. ARDNF-nin təşkilatı və hüquqi əsasları onun hər hansı xüsusi əhəmiyyətli informasiyadan istifadəsinin qarşısını alır. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/uploads/Inv_QAY.pdf http://www.oilfund.az/az/content/25/154
Prinsip 21. SF səhmdar mülkiyyət hüquqlarını onun səhmlərə investisiya dəyərinin əsas elementi hesab edir. SF öz səhmdar hüquqlarından istifadə etdikdə, bunu SF-nin investisiya siyasətinə uyğun şəkildə, investisiyaların maliyyə dəyərinə ziyan vurmada həyata keçirməlidir. SF, onun səhmdar hüquqlarından istifadəsini müəyyən edən əsas meyarlar da daxil olmaqla, səsvermə hüququna sahib, katirovka olunmuş qurumların səhmlərinə ümumi yanaşmanı ictimaiyyətə açıqlamalıdır.	ARDNF səhm bazarlarında investisiya fəaliyyətinə 2012-ci ildə başlamışdır və hazırkı mərhələdə öz səhmdar mülkiyyət hüququndan istifadə etməmək qənaətinədir.

Prinsip 22. SF, onun investisiya fəaliyyəti ilə bağlı riskləri müəyyən edən, qiymətləndirən və idarə edən struktura malik olmalıdır. Alt-prinsip 22.1. Risklərin idarə edilməsi sistemi etibarlı informasiyaya və müntəzəm hesabatvermə sistemlərinə əsaslanmalı və bunlar da öz növbəsində müvafiq risklərin məqbul hesab olunan ölçü və səviyyələrdə, nəzarət və həvəsləndirmə mexanizmləri, davranış kodeksləri, biznesin davamlı planlaşdırılması və müstəqil audit funksiyası çərçivəsində monitorinq və idarə edilməsinə imkan verməlidir. Alt-prinsip 22.2. SF-nin risklərin idarə edilməsi sistemində ümumi yanaşması ictimaiyyətə açıqlanmalıdır.	ARDNF-nin maliyyə əməliyyatları risklərinin müəyyən edilməsi, ölçülməsi və idarə olunması Fondun ümumi idarəetmə sistemində xüsusi yer tutur. Müvafiq normativ sənədlər ("İnvestisiya Qaydaları", "İnvestisiya Siyasəti" və s.), risklərin idarə edilməsi üzrə ixtisaslaşmış bölmə (Risklərin idarə edilməsi departamenti), daxili və xarici audit funksiyaları, eyni zamanda "RiskMetrics" "RiskManager 4" kimi alətlər və daxilə hazırlanmış modellər ARDNF-də risklərin idarə edilməsi sistemini dəstəkləyir. "İnvestisiya Qaydaları" və "İnvestisiya Siyasəti" risklərin idarə edilməsinin əsas istiqamətlərini müəyyənləşdirir, bazar, kredit, konsentrasiya və likvidlik riskləri üzrə əsas risk limitlərini təyin edir. Bununla yanaşı, risk limitləri gündəlik əsasda gəlirlilik və risk hesabatları vasitəsi ilə nəzarətdə saxlanılır. "İnvestisiya Qaydaları" və "İnvestisiya Siyasəti" sənədlərində bəhs olunan amillərə əlavə olaraq, bazar riskinin müntəzəm olaraq daha təfəssilatlı təhlili və nəzarəti aparılır. Təhlil prosesində faiz dərəcəsi həssaslıq təhlili (bir ödəmə müddəti üzrə faiz dərəcəsi dürasiyası (key rate duration), PV01 və s.), konsentrasiya riski (qruplar üzrə dürasiya, qruplar üzrə riskə məruz dəyər (RMD), marjinal RMD və s.), az ehtimallı hadisələr (şerti RMD, stress test) və ssenari üzrə təhlil kimi metodlardan istifadə edilir. ARDNF-nin əməliyyat riskləri daxili prosedur və qaydalar, eləcə də iş fəaliyyətinin davamlılığı əsasında idarə olunur. Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/uploads/Inv_QAY.pdf http://www.oilfund.az/pub/tiny_upload/Inv_policy.pdf

Prinsip 23. SF-nin vəsait və investisiyalarının gəlirliliyi (bençmarkdan istifadə olunduğu təqdirdə, mütləq və bençmarkla nisbətə) aydın müəyyən olunmuş prinsip və standartlara uyğun olaraq hesablanmalı və bu informasiya hesabat şəklində Fondun ali idarəedici orqanına göndərməlidir.	ARDNF-nin vəsaitləri ilə bağlı ətraflı məlumatlar (investisiya portfelinin xarici valyutalar üzrə bölgüsü, kredit reytingləri, yerləşdirilmə müddəti və coğrafi regionlar üzrə təsnifata dair məlumatlar daxil olmaqla) rüblük pres-relizlər vasitəsi ilə ictimaiyyətə çatdırılır. Fondun investisiyalarının gəlirliliyi bu sahədə mövcud olan ən yaxşı təcrübə əsasında hesablanır və illik hesabatda daxil edilir. İllik hesabatlar və rüblük məlumatlar Fondun rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilir Daha ətraflı məlumat üçün bax: http://www.oilfund.az/az/account
Prinsip 24. ÜQPN-nin tətbiqi SF və ya onun verdiyi səlahiyyətlər əsasında başqa bir qurum tərəfindən müntəzəm olaraq nəzarətdə saxlanılmalıdır.	Bu hesabat ilk dəfə ARDNF-nin rəsmi internet sahifəsində 2011-ci ilin aprel ayında yerləşdirilmişdir və illik əsasda nəzərdən keçirilir.

© Azərbaycan Respublikası
Dövlət Neft Fondu

2017